

รายงานการวิจัย

แนวทางการพัฒนาท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

(Capabilities Development of Local Community for

Creative Tourism, Chaing Khan, Loei)

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจาก

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

ผลงานวิจัยเป็นความรับผิดชอบของหัวหน้าโครงการวิจัยแต่เพียงผู้เดียว

รายงานการวิจัย

แนวทางการพัฒนาท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

(Capabilities Development of Local Community for
Creative Tourism, Chaing Khan, Loei)

คณะผู้วิจัย

หัวหน้าโครงการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.หนึ่งหทัย ขอผลกลาง
สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ สำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

ผู้ร่วมโครงการ

นายกันตภณ แก้วสง่า

สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ สำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ปีงบประมาณ พ.ศ. 2558

ผลงานวิจัยเป็นความรับผิดชอบของหัวหน้าโครงการวิจัยแต่เพียงผู้เดียว

สิงหาคม 2560

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2558

ขอขอบพระคุณ ดร.พีรศักดิ์ สิริโยธิน คณบดีสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม รองศาสตราจารย์ ดร.วีรพงษ์ พลนิกรกิจ หัวหน้าสาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ที่กรุณานับสนุนด้านเวลา และให้ข้อคิด คำแนะนำอันเป็นประโยชน์ต่องานวิจัยดังกล่าว

ขอบคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วลัยลักษณ์มถ จ่างมถ คณบดีคณะวิทยาการสื่อสาร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ที่กรุณาให้คำแนะนำในการปรับแก้ไขเครื่องมือการวิจัยให้มีความสมบูรณ์มากขึ้น

ขอบคุณคณาจารย์ประจำสาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยเฉพาะอาจารย์ประจำกลุ่มวิชานิเทศศาสตร์ทุกท่านที่เป็นกำลังใจให้ตลอดระยะเวลาของการทำวิจัย และขอขอบคุณยิ่งสำหรับกลุ่มตัวอย่างทุกท่าน ที่ได้สละเวลามาให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ยิ่งต่องานวิจัย

ขอบคุณผู้ร่วมวิจัย ได้แก่ นายกันตภณ แก้วสง่า สำหรับความร่วมมือในการดำเนินการวิจัยทุกขั้นตอนตลอดระยะเวลาของการดำเนินการวิจัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. หนึ่งหทัย ขอผลกลาง

สิงหาคม 2560

บทคัดย่อภาษาไทย

การวิจัยฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาความพึงพอใจและความต้องการของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย (2) ศึกษาศักยภาพของท้องถิ่นในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย (3) ศึกษาบทบาทและหน้าที่ของท้องถิ่นในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย (4) ศึกษาปัจจัยที่เป็นปัญหาและอุปสรรคของท้องถิ่นในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย (5) แสวงหาแนวทางที่พึงประสงค์ของท้องถิ่นในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยเครื่องมือ 3 ประเภท เพื่อเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างกลุ่มต่าง ๆ ได้แก่ (1) แบบสอบถามนักท่องเที่ยว จำนวน 400 คน (2) การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง จำนวน 12 คน และ (3) การสัมภาษณ์เชิงลึก จำนวน 3 ส่วน การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพวิเคราะห์ข้อมูลโดยการจำแนกและจัดกลุ่มข้อมูล

ผลการวิจัย พบว่า (1) ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่างต่ำกว่า 20 ปี สำเร็จการศึกษาสูงสุดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพ ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพนักศึกษาหรือนิสิต มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ต่ำกว่า 10,000 บาท มีความถี่ในการเดินทางมาท่องเที่ยวอำเภอเชียงคาน จำนวน 1 ครั้งหรือครั้งแรก สาเหตุที่มาท่องเที่ยวเชียงคานเพื่อรับประทานอาหารเช้าท้องถิ่น โดยส่วนใหญ่เคยเดินทางท่องเที่ยวถนนคนเดิน แหล่งท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคานที่ได้รับคามนิยม 10 อันดับแรก ได้แก่ ถนนคนเดิน แก่งคุดคู้ การทำข้าวปั้นน้ำจ้าว การทำมะพร้าวแก้ว การดักบาตรข้าวเหนียว การทำข้าวเปียกเส้น วัดศรีคุณเมือง พระพุทธรบาททองคำเงิน พระใหญ่ภูคกงิ้ว และการทำผ้าห่มนม ตามลำดับ (2) ความพึงพอใจและความต้องการของนักท่องเที่ยว ด้านความพึงพอใจโดยภาพรวมอยู่ที่ระดับพึงพอใจมาก และด้านความต้องการโดยภาพรวมอยู่ที่ระดับต้องการมาก (3) ศักยภาพของท้องถิ่นในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ด้านแหล่งท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคานถือว่ายังมีความสมบูรณ์ ด้านวิธีส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ท้องถิ่นมุ่งให้ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์แก่ชุมชนท้องถิ่น ด้านแหล่งท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคานที่มีลักษณะเด่น เช่น เทศกาลออกพรรษา ภาษาของเชียงคาน หมู่บ้านวัฒนธรรมไทดำ และพระใหญ่ภูคกงิ้ว (4) บทบาทและหน้าที่ของท้องถิ่น ที่ว่าการอำเภอเชียงคานเป็นเสมือนตัวเชื่อมประสานในฐานะเป็นหัวหน้าส่วนราชการของ ชาวอำเภอเชียงคานให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี เป้าหมายของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ คือ ต้องการเพิ่มช่วงระยะเวลาในการท่องเที่ยวในอำเภอเชียงคาน และท้องถิ่นมีการวางแผนการท่องเที่ยวร่วมกับองค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยว

อย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน) โดยวางแผนร่วมกันเป็นแผน 3 ปี (5) ปัจจัยที่เป็นปัญหาและอุปสรรคของท้องถิ่น คือ บุคลากรขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษ ขาดงบประมาณในการดำเนินงาน บางพื้นที่มีแหล่งท่องเที่ยวน้อย ปริมาณขยะมีจำนวนมาก ชุมชนท้องถิ่นบางแห่งมีความขัดแย้งในชุมชน การติดต่อประสานงานในระบบราชการมีความล่าช้า (6) แนวทางที่พึงประสงค์ของท้องถิ่นในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ได้แก่ ด้านบทบาทที่พึงประสงค์ คือ ให้ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์แก่ประชาชน ส่งเสริมการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ การบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ด้านหน้าที่ที่พึงประสงค์ คือ การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคานไปสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน อนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ให้อยู่คู่กับประชาชนชาวอำเภอเชียงคานการปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับของแหล่งท่องเที่ยวนั้น ๆ

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม คือ ควรส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด นำเสนอรูปแบบการท่องเที่ยวที่แปลกใหม่ ควรปรับปรุงภูมิทัศน์ให้มีความสวยงาม ควรส่งเสริมให้คนเชียงคานรักและหวงแหนในทรัพยากรการท่องเที่ยวของตนเอง ควรเก็บภาษีของธุรกิจที่פקให้เท่าเทียมกัน

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	I
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญภาพ	ช
บทที่ 1 บทนำ	
ความสำคัญและที่มาของปัญหาการวิจัย	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	6
คำถามนำการวิจัย	6
ขอบเขตการวิจัย	6
นิยามศัพท์	7
ประโยชน์ที่ได้รับ	8
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่น	9
แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์	21
แนวคิดสถานการณ์การท่องเที่ยวไทย	29
แนวคิดกระบวนการวางแผนแบบมีส่วนร่วม	42
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	45
กรอบแนวคิดการวิจัย	54
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย	
รูปแบบการวิจัย	55
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	56
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	59
การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ	62
การเก็บรวบรวมข้อมูล	64
การวิเคราะห์ข้อมูล	64
การนำเสนอข้อมูล	65

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิจัย	
ความพึงพอใจและความต้องการของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมา ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย	66
ศักยภาพ บทบาทและหน้าที่ ปัญหาและอุปสรรคของท้องถิ่นใน การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย	91
แนวทางการพัฒนาท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย	108
สรุปผล	114
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
สรุปผล	128
อภิปรายผลการวิจัย	138
ข้อเสนอแนะ	147
บรรณานุกรม	149
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก	151
ภาคผนวก ข	156
ภาคผนวก ค	163
ประวัติผู้วิจัย	165

สารบัญตาราง

	หน้า
3.1 การวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น (reliability)	63
4.1 แสดงจำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะเพศ	67
4.2 แสดงจำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะอายุ	67
4.3 แสดงจำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะการศึกษา สูงสุด	68
4.4 แสดงจำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะอาชีพ	69
4.5 แสดงจำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะรายได้ เฉลี่ยต่อเดือน	70
4.6 แสดงจำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะความถี่ ในการเดินทางท่องเที่ยว	71
4.7 แสดงจำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะสาเหตุ การเดินทางมาท่องเที่ยวอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย	72
4.8 แสดงจำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะแหล่ง ท่องเที่ยวที่เคยเดินทางมาท่องเที่ยว	73
4.9 แสดงจำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะแหล่ง ท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยว	74
4.10 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความพึงพอใจต่อการเดินทางท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์	75
4.11 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความต้องการต่อการเดินทางท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์	77
4.12 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นของ ประชาชนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความพึงพอใจและความคาดหวังต่อสื่อท้องถิ่น ในการนำเสนอเนื้อหาสุขภาพอนามัย	80
4.13 แสดงจำนวน ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน f-test และค่าความน่าจะเป็นจำแนก ตามอายุเปรียบเทียบกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยว เชิงสร้างสรรค์	83
4.14 แสดงจำนวน ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน f-test และค่าความน่าจะเป็นจำแนก ตามอายุเปรียบเทียบกับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยว เชิงสร้างสรรค์	84

สารบัญตาราง

	หน้า
4.15 แสดงจำนวน ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน f-test และค่าความน่าจะเป็นจำแนกตามระดับการศึกษาสูงสุดเปรียบเทียบกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์	85
4.16 แสดงจำนวน ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน f-test และค่าความน่าจะเป็นจำแนกตามระดับการศึกษาสูงสุดเปรียบเทียบกับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์	86
4.17 แสดงจำนวน ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน f-test และค่าความน่าจะเป็นจำแนกตามอาชีพเปรียบเทียบกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์	87
4.18 แสดงจำนวน ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน f-test และค่าความน่าจะเป็นจำแนกตามอาชีพเปรียบเทียบกับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์	88
4.19 แสดงจำนวน ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน f-test และค่าความน่าจะเป็นจำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือนเปรียบเทียบกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์	89
4.20 แสดงจำนวน ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน f-test และค่าความน่าจะเป็นจำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือนเปรียบเทียบกับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์	90
4.21 แสดงการวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านเพศและอายุ	91
4.22 แสดงสถานที่ท่องเที่ยวและรายละเอียดแหล่งท่องเที่ยว	93

สารบัญภาพ

	หน้า
2.1 แสดงปัจจัยที่สำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์	24
2.2 ความสัมพันธ์การจัดการการท่องเที่ยว	26
2.3 กรอบแนวคิดการวิจัย	54

Abstract

This research aims to (1) Study the satisfaction and needs of tourists visiting for creative tourism. Chiang Khan district, Loei province. (2) Study the potential of local for promoting creative tourism. Chiang Khan district, Loei province. (3) Study the role and responsibilities of local people in promoting creative tourism. Chiang Khan district, Loei province. (4) Study local factors and problems of the local to promote creative tourism. Chiang Khan District, Loei province. 5) Seek guidance is desirable of local to promote creative tourism. Chiang Khan district, Loei province. Carry out data collection with 3 types of tools. To collect data from various sample groups: (1) Questionnaire tourists 400 people. (2) Semi-structured interviews with 12 people. (3) In-depth interviews 3. Quantitative data analysis, analyzed by descriptive statistics was: Percentage, mean and standard deviation. Qualitative data was analyzed by classification and grouping data.

The research found that (1) Most respondents were male. Be under 20 years of age, graduate from high school or vocational certificate. Mostly student occupations or student, average monthly income is less than 10,000 baht. The frequency of travel to Chiang Khan, 1 time or the first time. Cause to travel to Chiang Khan to eat local food. Most of them used to travel on Walking Street. The first 10 popular Chiang Khan district attractions, include Walking street, Kaeng Kootkoo, Rice cracker, Coconut making, Glutinous rice glory, Rice lines, Wat Si Khun Muang Temple, Phra Phutthabat Khwaingurn, Phra Yai Phukokngew, and making quilt, respectively. (2) Satisfaction and needs of tourists. Overall satisfaction was at a very satisfactory level. And overall demand is at the much desired level. (3) Local potential for promoting creative tourism; The tourist attractions of Chiang Khan district are also considered to be complete. How to promote creative tourism. Local aimed at providing knowledge about creative tourism to local communities. Tourist attractions of Chiang Khan district with features such as

Buddhist Lent Festival, The language of Chiang Khan, Tai Dam Cultural Village, and PhraYai Phukokngew. (4) The role and functions of local authorities. Chiang Khan district office is the link as the head of the government. The people of Chiang Khan district with cooperate very well. The goal of creative tourism is to increase the travel time in Chiang Khan District. And local tourism planning together with the Special Development Area for Sustainable Tourism. (Public Organization) by planning together for 3 years. (5) Factors that are local problems and barriers are the lack of qualified personnel to communicate in English, lack of operating budget. Some areas have less tourist attractions. The amount of waste is huge. Some local communities have conflicts in the community. Coordination of bureaucratic delays. (6) Local desirable ways of promoting creative tourism include: The desirable role is to educate people about creative tourism, promoting creative tourism activities, creative tourism management, and participation in creative tourism activities. Desirable duty is to develop tourist destinations of Chiang Khan to sustainable tourism. Conservation of creative tourism to live with the people of Chiang Khan. Compliance with regulations, regulations of the tourist attraction.

Additional suggestion should be to promote the quality of tourism according to the set standards. Presents an exotic travel. Should improve the landscape is beautiful. It should encourage the people of Chiang Khan to preserve and cherish their own tourism resources. Should be taxed for the lodging business to be equal.

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

ประเทศไทยได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 เพื่อปรับระเบียบให้มีความเป็นปัจจุบัน และสอดคล้องกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป จากพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว สะท้อนให้เห็นว่าประเทศไทยได้เล็งเห็นความสำคัญขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อลดขั้นตอนการบริหารจัดการภายในประเทศ และเพื่อกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง องค์กรบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล เมืองพัทยา องค์กรบริหารส่วนตำบล และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ๆ ที่มีกฎหมายจัดตั้ง ยกเว้นกรุงเทพมหานคร (สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, 2542)

ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 ได้กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ เทศบาล เมืองพัทยา องค์กรบริหารส่วนตำบล และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ๆ ที่มีกฎหมายจัดตั้ง มีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบ การบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง สามารถจำแนกได้ 31 ประการ ดังนี้ (1) การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง (2) การจัดให้มีและบำรุงรักษาทางบกทางน้ำ และทางระบายน้ำ (3) การจัดให้มีและควบคุมตลาด ท่าเทียบเรือ ท่าข้าม และที่จอดรถ (4) การสาธารณูปโภคและการก่อสร้างอื่น ๆ (5) การสาธารณูปการ (6) การส่งเสริมการฝึก และการประกอบอาชีพ (7) คุ้มครอง ดูแลและบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (8) การส่งเสริมการท่องเที่ยว (9) การจัดการศึกษา (10) การสังคมสงเคราะห์ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชรา และผู้ด้อยโอกาส (11) การบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น (12) การปรับปรุงแหล่งชุมชนแออัดและการจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย (13) การจัดให้มี และบำรุงรักษาสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ (14) การส่งเสริมกีฬา (15) การส่งเสริมประชาธิปไตย ความเสมอภาค และสิทธิเสรีภาพของประชาชน (16) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของราษฎรในการพัฒนาท้องถิ่น (17) การรักษาความสะอาด และความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง (18) การกำจัดมูลฝอย สิ่งปฏิกูลและน้ำเสีย (19) การสาธารณสุข การอนามัยครอบครัวและการรักษาพยาบาล (20) การจัดให้มี และควบคุมสุสานและฌาปนสถาน (21) การควบคุมการเลี้ยงสัตว์ (22) การจัดให้มีและควบคุมการฆ่าสัตว์ (23) การรักษาความปลอดภัย ความเป็นระเบียบเรียบร้อยและการอนามัย โรงมหรสพและสาธารณสถานอื่น ๆ (24) การจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากป่าไม้ ที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (25) การผังเมือง (26)

การขนส่ง และการวิศวกรรมจราจร (27) การดูแลรักษาที่สาธารณะ (28) การควบคุมอาคาร (29) การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (30) การรักษาความสงบเรียบร้อย การส่งเสริมและสนับสนุน การป้องกันและรักษาความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สิน (31) กิจอื่นใด ที่เป็นผลประโยชน์ของ ประชาชนในท้องถิ่นตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

จากอำนาจและหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นข้างต้น พบว่า อำนาจและหน้าที่อีก ด้านหนึ่งที่มีความสำคัญและมีส่วนในการพัฒนาท้องถิ่น สามารถสร้างรายได้ให้กับประชาชนใน ท้องถิ่น และประชาชนในท้องถิ่นสามารถพึ่งตนเองได้ นั่นคือ อำนาจหน้าที่ด้านการส่งเสริม การท่องเที่ยว เนื่องจากอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมหนึ่งที่สามารถสร้างรายได้ให้กับประเทศไทย อย่างมหาศาล และมีวิวัฒนาการมาอย่างต่อเนื่องเกิดเป็น การท่องเที่ยวรูปแบบต่าง ๆ อาทิ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ และการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (ภักยมณี แก้วสง่า และนิสาชล จำนงศรี, 2555) สำหรับรูปแบบการท่องเที่ยวที่หลายหน่วยงานของไทยกำลังให้ ความสำคัญอย่างมากในปัจจุบัน ได้แก่ การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (creative tourism) เป็นรูปแบบ การท่องเที่ยวที่พัฒนาต่อยอดจากการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม มุ่งเน้นการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ท้องถิ่น เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมกับกิจกรรม การท่องเที่ยวของชุมชนและส่งเสริม การผลิตสินค้าท้องถิ่นป้อนสู่ตลาด เพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว (Richards, 2010a) ตัวอย่างกิจกรรมของ การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เช่น การเรียนภาษาท้องถิ่น การทอผ้า การวาด ภาพวาด การแกะสลัก และการทำอาหารพื้นบ้าน เป็นต้น

การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์มีคุณลักษณะเฉพาะ 6 ประการ คือ (1) เป็นรูปแบบการท่องเที่ยว ที่เพิ่มทักษะให้กับนักท่องเที่ยว (2) เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่มีสินค้าหลักคือ “ทักษะและ ประสบการณ์ด้านวัฒนธรรมที่เกิดจากการเข้าร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยว” (3) เป็นรูปแบบ การท่องเที่ยวที่เปลี่ยนจากการขายทรัพยากรการท่องเที่ยวที่จับต้องได้สู่ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่จับ ต้องไม่ได้ (4) เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่เปลี่ยนจากสินค้าที่เป็นวัฒนธรรมระดับสูงไปสู่ สินค้าที่เป็นวัฒนธรรมประจำวัน (5) เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมใน การทำกิจกรรมการท่องเที่ยวร่วมกับชุมชนท้องถิ่น นักท่องเที่ยวจะได้สัมผัสถึงวิถีชีวิตของคนใน ท้องถิ่นอย่างแท้จริง (6) เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่ต้องมีความโดดเด่นแตกต่างกันด้านทรัพยากร การท่องเที่ยว (Richards, 2010a)

จากการให้นิยามและคุณลักษณะเฉพาะของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งให้เห็นว่า การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่เปิด โอกาสให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมใน

การทำกิจกรรมการท่องเที่ยวร่วมกับชุมชนท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ที่ต้องการให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์จัดว่าเป็นการบริการสาธารณะอีกประเภทหนึ่ง ทั้งนี้ เพื่อเป็นการกระจายอำนาจสู่ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถเพิ่มทักษะและขีดความสามารถด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

อย่างไรก็ดี แม้การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์จะสอดคล้องกับพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 แต่ทว่า การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ยังเป็นเรื่องใหม่สำหรับคนไทย ยังไม่เป็นที่รู้จักกันมากนักในกลุ่มของนักท่องเที่ยวและผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว (ภัณณิ แก้วสง่า และนิสาชล จ่านงศรี, 2555) ชุมชนท้องถิ่นยังไม่ตระหนักถึงความสำคัญของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ชุมชนท้องถิ่นยังไม่ทราบถึงบทบาทและหน้าที่ของตนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ส่งผลให้การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร การแก้ไขปัญหาดังกล่าวต้องสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ให้กับประชาชนเข้าใจในทิศทางเดียวกัน พร้อมทั้งต้องอาศัยความร่วมมือทุกภาคส่วน เช่น ภาคเอกชน ประชาชนในท้องถิ่น และที่สำคัญ คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งถือว่าเป็นฟันเฟืองที่สำคัญในการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ให้เป็นที่รู้จักแพร่หลายมากยิ่งขึ้น เป็นต้น

ชุมชนหนึ่งที่มีศักยภาพในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ได้เป็นอย่างดี คือ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย เนื่องจากเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มีศักยภาพสามารถพัฒนาให้เกิดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ได้ อำเภอเชียงคานมีลักษณะเป็นเมืองขนาดเล็ก ในจังหวัดเลย เนื่องจากเป็นอำเภอที่ติดชายแดนของประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวและในอดีตชาวหลวงพระบางได้อพยพมาตั้งรกรากที่อำเภอเชียงคาน และได้นำวัฒนธรรมเข้ามาด้วยหรืออาจจะเรียกได้ว่า เชียงคานเป็นเมืองคู่แฝดหลวงพระบาง แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของอำเภอเชียงคานสามารถจำแนกได้เป็น 4 ประเภท ดังนี้ (1) ประเภทโบราณสถาน ได้แก่ วัดศรีคุณเมือง วัดมณีมาราม ถนนคนเดินและแก่งคุดคู้ (2) ประเภทโบราณวัตถุ ได้แก่ พระพุทธรูปทศกัณฐ์ พระใหญ่ภูคกงิ้ว (3) ประเภทศิลปวัฒนธรรมยังสามารถจำแนกได้อีก 2 กลุ่ม คือ กลุ่มวิถีชีวิต ได้แก่ หมู่บ้านวัฒนธรรมไทดำ การตัดบาตรข้าวเหนียว การทำผ้านวม กลุ่มอาหารพื้นบ้าน ได้แก่ การทำข้าวปุ้น น้ำแจ่ว การทำข้าวเปียกเส้น การทำมะพร้าวแก้ว (4) ประเภทประเพณี ได้แก่ ประเพณีผิชนน้ำ ประเพณีการลอยผาสดลงน้ำโจง (กองวิชาการและแผนงาน เทศบาลตำบลเชียงคาน, 2555)

นอกจากนี้ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ยังได้รับความร่วมมือจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง เช่น เทศบาลตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ได้จัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเชียงคาน 3 ปี (พ.ศ. 2555 – 2557) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้การพัฒนาท้องถิ่นมีแนวทางการพัฒนาที่ชัดเจน ลดความไม่แน่นอนและปัญหาความยุ่งยากซับซ้อน ลดการทำงานที่ซ้ำซ้อน และเพื่อให้เกิดการประสานงานที่ดีระหว่างฝ่ายต่าง ๆ ในองค์กร ทั้งนี้ เทศบาลตำบลเชียงคาน ยังกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านส่งเสริมการท่องเที่ยว การบริหารจัดการและการอนุรักษ์ทรัพยากร เพื่อสนับสนุนและการส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการรักษารวมทั้งการอนุรักษ์มรดกทางประวัติศาสตร์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น อีกทั้งยังมีสื่อประชาสัมพันธ์ภายในท้องถิ่น อาทิ วิทยุชุมชน โบรชัวร์ และหอกระจายข่าว แสดงให้เห็นถึงศักยภาพของอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ได้ (กองวิชาการและแผนงาน เทศบาลตำบลเชียงคาน, 2555)

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณางานวิจัยด้านการท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคาน ตลอดระยะเวลา 10 ปีที่ผ่านมา พบว่า ปัญหาด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของอำเภอเชียงคาน คือ (1) ยังไม่มีแนวทางการอนุรักษ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ที่เป็นรูปธรรม (2) การจัดการการท่องเที่ยวยังไม่เป็นระบบ (3) ยังไม่มีรูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อให้นักท่องเที่ยวอยู่ท่องเที่ยวที่เชียงคานได้นานขึ้น และสร้างความประทับใจแก่นักท่องเที่ยว (4) ขาดแนวทางการอนุรักษ์กิจกรรมการท่องเที่ยวเดิมที่มีอยู่และกิจกรรมเพิ่มเติมในพื้นที่ เพื่อรองรับความต้องการของนักท่องเที่ยว (ณัฐกานต์ เพ็งหาพันธ์, 2554) สำหรับปัจจัยสู่ความสำเร็จของการจัดการการท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคานให้กลายเป็นการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนได้นั้นต้องประกอบด้วยปัจจัยที่สำคัญ คือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องเห็นถึงความสำคัญและให้การสนับสนุนการจัดการการท่องเที่ยวอย่างมีมาตรฐาน ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในแหล่งท่องเที่ยวต้องมีความรู้สึกเป็นเจ้าของแหล่งท่องเที่ยวร่วมกันมีการแบ่งความรับผิดชอบที่ชัดเจน (สุวารีย์ ศรีปุณณะ, 2551)

จากปัญหาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่ยังเป็นที่รู้จักไม่แพร่หลายมากนัก ปัญหาด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของอำเภอเชียงคาน ปัจจัยสู่ความสำเร็จของการจัดการการท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคานให้กลายเป็นการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และแนวคิดการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น หน่วยงานที่มีความสำคัญในการร่วมมือกันแก้ไขปัญหาดังกล่าว คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามข้อกำหนดในพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ทั้งนี้ แนวทางการแก้ไขปัญหาอาจทำได้โดยการแสวงหาแนวทางการพัฒนาท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ โดยการนำเทคนิคการวิเคราะห์ศักยภาพใน

การพัฒนาท้องถิ่นเชิงกลยุทธ์มาช่วยในการวิเคราะห์ศักยภาพของท้องถิ่นในส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน

เทคนิคการวิเคราะห์ศักยภาพในการพัฒนาท้องถิ่นเชิงกลยุทธ์สามารถจำแนกออกเป็น 6 ขั้นตอน ได้แก่ (1) การวิเคราะห์ศักยภาพเพื่อดำเนินสถานการณ์พัฒนาของท้องถิ่นในปัจจุบัน เป็นการประเมินสภาพแวดล้อมภายนอกและสภาพแวดล้อมภายในของท้องถิ่น (2) การกำหนดวิสัยทัศน์การพัฒนาท้องถิ่น เป็นความมุ่งหวังถึงอนาคตข้างหน้า การกำหนดวิสัยทัศน์จึงเป็นการตอบคำถามว่า “ท้องถิ่นต้องการอะไรในอนาคต” (3) การกำหนดพันธกิจในการพัฒนาท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมุ่งมั่นที่จะดำเนินการเพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ (4) การกำหนดจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน เป็นการกำหนดขอบเขตหรือประเภทของกิจกรรมที่ควรค่าแก่การดำเนินงานทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม (5) การกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนา และแนวทางการพัฒนา คือ แนวคิดหรือวิธีการที่บ่งบอกถึงลักษณะการเคลื่อนไหวขององค์กรว่าจะก้าวไปสู่เป้าหมายที่ต้องการในอนาคตได้อย่างไร (6) การกำหนดเป้าหมายการพัฒนาท้องถิ่น เป็นการกำหนดปริมาณหรือจำนวนสิ่งที่ต้องการให้บรรลุในแต่ละแนวทางการพัฒนาภายในเวลาที่กำหนด (ส่วนแผนพัฒนาท้องถิ่น สำนักพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย, 2548) อย่างไรก็ดี นอกจากการนำเทคนิคการวิเคราะห์ศักยภาพในการพัฒนาท้องถิ่นเชิงกลยุทธ์มาช่วยในการแก้ไขปัญหาแล้ว กระบวนการวางแผนแบบมีส่วนร่วม (appreciation – influence - control : A-I-C) เป็นอีกองค์ประกอบหนึ่งในการพัฒนาชุมชนที่นำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน คือ การเปิดโอกาสให้บุคคล และผู้แทนของกลุ่มองค์กรต่าง ๆ ที่อยู่ในชุมชนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมและรับผิดชอบในการกำหนดทิศทางในการพัฒนาการท่องเที่ยว ร่วมตัดสินใจอนาคตด้านการท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคาน (ธีระพงษ์ แก้วหาญ, 2558)

จากปัญหาด้านการท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคาน การแก้ไขปัญหาโดยการนำเทคนิคการวิเคราะห์ศักยภาพในการพัฒนาท้องถิ่นเชิงกลยุทธ์ และกระบวนการวางแผนแบบมีส่วนร่วม ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย เพื่อศึกษาศักยภาพของท้องถิ่นในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน ศึกษาบทบาท หน้าที่ ปัญหาและอุปสรรคของท้องถิ่นในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน พร้อมทั้งแสวงหาแนวทางที่พึงประสงค์ของท้องถิ่นในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย นอกจากนี้ ยังเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว

ร่วมกัน อันเป็นการสร้างรายได้ให้กับชุมชนท้องถิ่น เพื่อชุมชนท้องถิ่นสามารถพึ่งตนเองได้โดยไม่ต้องรอคอยความช่วยเหลือจากรัฐบาลเพียงอย่างเดียว

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาความพึงพอใจและความต้องการของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

1.2.2 เพื่อศึกษาศักยภาพของท้องถิ่นในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

1.2.3 เพื่อศึกษาบทบาทและหน้าที่ของท้องถิ่นในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

1.2.4 เพื่อศึกษาปัจจัยที่เป็นปัญหาและอุปสรรคของท้องถิ่นในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

1.2.5 เพื่อแสวงหาแนวทางที่พึงประสงค์ของท้องถิ่นในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

1.3 คำถามนำการวิจัย

1.3.1 ความพึงพอใจและความต้องการของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ควรเป็นอย่างไร

1.3.2 ศักยภาพของท้องถิ่นในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอ เชียงคาน จังหวัดเลย ควรมึลักษณะอย่างไร

1.3.3 บทบาทและหน้าที่ของท้องถิ่นในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ควรเป็นอย่างไร

1.3.4 ปัจจัยที่เป็นปัญหาและอุปสรรคของท้องถิ่นในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ประกอบด้วยปัจจัยใดบ้าง

1.3.5 แนวทางที่พึงประสงค์ของท้องถิ่นในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ควรมีรูปแบบใด

1.4 ขอบเขตการวิจัย

งานวิจัยดังกล่าวเป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) มุ่งศักยภาพของท้องถิ่น บทบาทและหน้าที่ ปัญหาและอุปสรรค และแสวงหาแนวทางที่พึงประสงค์ของท้องถิ่นในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย โดยนำเทคนิคการวิเคราะห์

ศักยภาพในการพัฒนาท้องถิ่นเชิงกลยุทธ์มาเป็นกรอบในการดำเนินงาน ได้แก่ (1) การวิเคราะห์ศักยภาพเพื่อดำเนินสถานการณ์พัฒนาของท้องถิ่นในปัจจุบัน (2) การกำหนดวิสัยทัศน์การพัฒนาท้องถิ่น (3) การกำหนดพันธกิจในการพัฒนาท้องถิ่น (4) การกำหนดจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน (5) การกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาและแนวทางการพัฒนา (6) การกำหนดเป้าหมายการพัฒนาท้องถิ่น โดยมุ่งศึกษาแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถพัฒนาเป็นการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ซึ่งสามารถจำแนกได้เป็น 4 ประเภท ดังนี้ (1) ประเภทโบราณสถาน ได้แก่ วัดศรีคุณเมือง วัดมิ่งมิตราราม ถนนคนเดินและแก่งคุดคู้ (2) ประเภทโบราณวัตถุ ได้แก่ พระพุทธรูปทศกัณฐ์ พระใหญ่ภูคกงิ้ว (3) ประเภทศิลปวัฒนธรรมยังสามารถจำแนกได้อีก 2 กลุ่ม คือ กลุ่มวิถีชีวิต ได้แก่ หมู่บ้านวัฒนธรรมไทดำ การตัดกระดาษเหนียว การทำผ้าไหม และกลุ่มอาหารพื้นบ้าน ได้แก่ การทำข้าวปุ้น น้ำแจ่ว การทำข้าวเปียกเส้น การทำมะพร้าวแก้ว (4) ประเภทประเพณี ได้แก่ ประเพณีผิชนน้ำ ประเพณีการลอยผาสาดลงน้ำโขง รวมทั้งศึกษาความพึงพอใจและความต้องการของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย จากนั้นนำข้อมูลมาถอดบทเรียนและสังเคราะห์แนวทางที่พึงประสงค์ร่วมกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ การวิจัยดังกล่าวกำหนดระยะเวลาดำเนินการ 1 ปี

1.5 นิยามศัพท์

1.5.1 ชุมชนท้องถิ่น หมายถึง ถิ่นฐานอันเป็นที่อยู่อาศัยของมนุษย์ที่มีความเกี่ยวข้องกับสภาพทางภูมิศาสตร์และระบบความสัมพันธ์ในสังคมซึ่งอิงอาศัยความเอื้ออาทร ความผูกพันและการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันเป็นเครื่องดำเนินการเพื่อให้มีชีวิตที่ดีร่วมกัน ในการวิจัยเรื่องนี้ ชุมชนท้องถิ่นหมายถึง ทุกชุมชนในอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

1.5.2 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง องค์กรบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล เมืองพัทยา องค์กรบริหารส่วนตำบล และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ๆ ที่มีกฎหมายจัดตั้ง ยกเว้น กรุงเทพมหานคร ซึ่งในการวิจัยเรื่องนี้ หมายถึง ที่ว่าการอำเภอเชียงคาน เทศบาลตำบลเชียงคาน และ องค์กรบริหารส่วนตำบลเชียงคาน

1.5.3 แนวทางการพัฒนาท้องถิ่น หมายถึง กระบวนการดำเนินงานที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของชุมชนท้องถิ่นในทางที่ดีขึ้น เจริญรุ่งเรืองขึ้น ในทุก ๆ ด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และสิ่งแวดล้อม รวมทั้งสามารถจัดการกับภาวะการณ์ของกระแสโลกาภิวัตน์เพื่อให้สามารถพึ่งตนเองได้ หรือช่วยตนเองได้ ในการคิดตัดสินใจและดำเนินการแก้ไขปัญหา ตลอดจนตอบสนองความต้องการของตนเองและส่วนรวม

1.5.4 การส่งเสริมการท่องเที่ยว หมายถึง การเกื้อหนุน การสนับสนุนการท่องเที่ยวให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด การวิจัยในครั้งนี้ หมายถึง การเกื้อหนุน การสนับสนุนการท่องเที่ยว

เชิงสร้างสรรค์จากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชนท้องถิ่น นักท่องเที่ยว และภาคีเครือข่าย ที่อยู่ในอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

1.5.5 การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ หมายถึง การท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชน เป็นการสร้างคุณค่าด้านประสบการณ์การท่องเที่ยวให้กับนักท่องเที่ยว โดยเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงและเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่เน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการบริหารจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวและการออกแบบรูปแบบการท่องเที่ยว ทั้งนี้เพื่อสร้างรายได้ให้กับชุมชน อันจะนำไปสู่เป้าหมายของการเป็นการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนต่อไป

1.6 ประโยชน์ที่ได้รับ

1.6.1 ท้องถิ่นได้รับประโยชน์อย่างแท้จริงจากการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

1.6.2 ได้ข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์ปัจจุบันของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ และความต้องการของนักท่องเที่ยวเพื่อนำมาถอดบทเรียน และสังเคราะห์แนวทางการพัฒนาท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

1.6.3 เป็นองค์ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สำหรับการพัฒนาองค์ความรู้ในเชิงวิชาการ

1.6.4 เป็นประโยชน์ต่อท้องถิ่น อาทิ อำเภอเชียงคาน เทศบาลตำบลเชียงคาน องค์การบริหารส่วนตำบลเชียงคาน ในการกำหนดนโยบายและมาตรการในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เพื่อให้ท้องถิ่นและประชาชนได้รับประโยชน์สูงสุด

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเขียงคาน จังหวัดเลย เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยมุ่งศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

- 2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่น
- 2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
- 2.3 แนวคิดสถานการณ์การท่องเที่ยวไทย
- 2.4 แนวคิดกระบวนการวางแผนแบบมีส่วนร่วม
- 2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.6 กรอบแนวคิดการวิจัย

โดยมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่น

2.1.1 ความหมายของการพัฒนา

การพัฒนา หมายถึง การมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกันอย่างมีระบบแบบแผน การประสานความร่วมมือของมวลชน และการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาส่วนรวมที่เกิดขึ้นในสังคม ซึ่งต้องอาศัยการสื่อสารเข้ามาเป็นกลไกสำคัญในกระบวนการพัฒนา ดังนั้น การก่อรูป (shape) และกระตุ้น (activate) ให้เกิดกลยุทธการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพจะสามารถนำมาซึ่งการพัฒนาประเทศอย่างแท้จริงได้ (Lerner, 1988)

สนธยา พลศรี (2547) กล่าวว่า การพัฒนา หมายถึง กระบวนการเปลี่ยนแปลงของสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้ดีขึ้น ทั้งทางด้านคุณภาพ ปริมาณ และสิ่งแวดล้อม ด้วยการวางแผนโครงการและดำเนินงานโดยมนุษย์ เพื่อประโยชน์แก่ตัวของมนุษย์เอง

การพัฒนา หมายถึง การเปลี่ยนแปลง ปรับปรุง กระทำให้เกิดขึ้นจากสภาพหนึ่งไปสู่อีกสภาพหนึ่งที่ดีกว่าเดิมอย่างเป็นระบบ มีทิศทาง และมีการวางแผนไว้อย่างแน่นอน ส่งผลต่อการดำเนินชีวิตของประชาชนในด้านต่าง ๆ ที่ดีขึ้น ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง

การปกครอง โดยให้ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในการคิด การทำ การรับผลประโยชน์และการประเมินผลแห่งการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น (สกุล วงษ์กาฬสินธุ์, 2550)

กาญจนา แก้วเทพ กำจร หลุยยะพงศ์ รุจิรา สุภษา และวีรพงษ์ พลนิกรกิจ (2543) ได้สรุปใจความสำคัญของแนวคิดการพัฒนาไว้ 4 ประการ ดังนี้ (1) การวิเคราะห์กระบวนการพัฒนาจะต้องแยกดูความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่พัฒนาแล้ว หรือที่เรียกว่าประเทศศูนย์กลาง และประเทศด้อยพัฒนาหรือที่เรียกว่า ประเทศรอบนอก (peripheral) (2) อุปสรรคที่กีดขวางการพัฒนาของบรรดาประเทศรอบนอกนั้น มีการได้เกิดมาจากปัจจัยในสังคมของประเทศที่ด้อยพัฒนาเอง หากแต่เกิดมาจากปัจจัยภายนอก อันได้แก่ ความสัมพันธ์ที่พึ่งพาและเอาเปรียบของประเทศศูนย์กลาง (3) เนื่องจากมีการดูดซับความมั่นคงจากประเทศรอบนอกไปหล่อเลี้ยงประเทศศูนย์กลาง ดังนั้นความเจริญก้าวหน้าของประเทศที่พัฒนาแล้วจึงเกิดมาจากความด้อยพัฒนาของประเทศรอบนอกนั่นเอง (4) หากประเทศรอบนอกต้องการที่จะพัฒนาตนเองอย่างแท้จริง ก็จำเป็นต้องตัดขาดตัวเองออกจากประเทศศูนย์กลาง (dissociation) ออกจากเศรษฐกิจระบบตลาด โลกและต้องมีนโยบายการพึ่งตนเอง (self – reliance) แทนการพึ่งพา

จากการให้ความหมายของ “การพัฒนา” จากนักวิชาการด้านการพัฒนา ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้ การพัฒนา หมายถึง การมีปฏิสัมพันธ์ต่อกระบวนการเปลี่ยนแปลงอย่างมีระบบแบบแผนปรับปรุง กระทำให้เกิดขึ้นจากสภาพหนึ่งไปสู่อีกสภาพหนึ่งที่ดีกว่าเดิมอย่างเป็นระบบ โดยการประสานความร่วมมือของมวลชนเพื่อตัดสินใจและแก้ไขปัญหาส่วนรวมที่เกิดขึ้นในสังคม ทั้งด้านเศรษฐกิจ และการเมืองการปกครองเพื่อประโยชน์แก่ตัวของมนุษย์เอง

2.1.2 แนวทางการพัฒนาท้องถิ่น

อภิชาติ คำดี (2552) ได้เสนอแนวทางหรือวิธีการใหม่ในการพัฒนาท้องถิ่น ประกอบด้วย 5 ประการ ได้แก่

2.1.2.1 การพัฒนาอย่างยั่งยืน เป็นการพัฒนาที่ทำให้ประชาชนสามารถพึ่งตนเองได้ มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นอยู่ท่ามกลางสภาพแวดล้อมและสังคมที่ดีงาม เข้มแข็งพอที่จะช่วยเหลือผู้อื่นและร่วมไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมสาธารณะ

2.1.2.2 ภูมิปัญญาท้องถิ่น การพัฒนาที่ดีไม่ควรยึดติดตำราหรือทฤษฎี การพัฒนาตามแบบแนวคิดตะวันตกอาจไม่เหมาะสมกับสภาพสังคมไทย ดังนั้น การศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อนำมา

ประยุกต์ใช้ในการพัฒนาท้องถิ่น จึงเป็นแนวทางที่นักบริหารการพัฒนาต้องให้ความสำคัญ เพื่อออกแบบและพัฒนาให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมท้องถิ่นนั้น ๆ

2.1.2.3 ความเสมอภาค เป็นหัวใจสำคัญของสังคมประชาธิปไตย ประชาชนทุกคนมีสิทธิเสรีภาพเท่าเทียมกันในการได้รับโอกาสในการพัฒนานโยบายสาธารณะและโครงการพัฒนาต่าง ๆ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2.1.2.4 การกระจายอำนาจ สังคมโลกยุคปัจจุบันเป็นสังคมแห่งการกระจายอำนาจทั้งในระดับโลก ระดับชาติและระดับท้องถิ่น การกระจายอำนาจจึงเป็นแนวคิดที่สำคัญในการพัฒนาทุกระดับการบริหาร การพัฒนายุคใหม่ต้องเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อให้การพัฒนาสอดคล้องกับความต้องการของประชาชน

2.1.2.5 ความคุ้มค่า หมายถึง การพัฒนาต่าง ๆ มีความคุ้มค่าเมื่อเทียบกับทรัพยากรที่ใช้ในการลงทุนสำหรับภาครัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป้าหมาย คือ เน้นการบริหารที่มีประสิทธิภาพ โดยมุ่งประโยชน์ที่ประชาชนเป็นหลัก

2.1.3 แนวคิดการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น

การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นมีแนวคิด 4 รูปแบบ (สกุล วงษ์กาฬสินธุ์, 2550) ดังนี้

2.1.3.1 แนวคิดที่ 1 : กระบวนการแก้ไขปัญหา เริ่มต้นด้วยการตอบคำถามอย่างเป็นขั้นตอน คือ ปัญหาคืออะไร ปัญหาเกิดมาจากอะไร จุดมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์ในการแก้ไขปัญหาคืออะไร และวิธีการหรือแนวทางการแก้ไขปัญหาคืออะไร การตอบคำถามทั้ง 4 ข้อ ต้องอาศัยความรู้ทางวิชาการ ผู้รู้ และประสบการณ์

2.1.3.2 แนวคิดที่ 2 : กระบวนการและเนื้อหาของวิธีการ แนวคิดนี้จะเกี่ยวข้องกับการกำหนดโครงการเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น และมุ่งสู่การบรรลุวัตถุประสงค์ โดยที่จะต้องตอบคำถามทั้ง 8 คำถาม คือ จะทำไปทำไม จะทำอะไร จะทำที่ไหน จะทำเมื่อไร จะทำโดยใคร จะทำเพื่อใคร จะทำอย่างไร จะใช้จ่ายอย่างไร

2.1.3.3 แนวคิดที่ 3 : ความคิดสร้างสรรค์ เป็นการมองอนาคตที่ต้องอาศัยความรู้ที่เกิดจากการเรียนรู้จากประสบการณ์ องค์กรแห่งการเรียนรู้หรือการเรียนรู้จากข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น เรียนรู้จากผู้อื่นโดยอาจศึกษาเปรียบเทียบจากบทเรียนแห่งความสำเร็จของหน่วยงานอื่นและการวิเคราะห์สถานการณ์การซึ่งเป็นการประเมินสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก

2.1.3.4 แนวคิดที่ 4 : การตัดสินใจ ต้องตัดสินใจด้วยการวิเคราะห์ข้อมูล และผสมผสานหลักการตัดสินใจแบบมีเหตุผลกับหลักการตัดสินใจแบบเพิ่มขึ้นแต่ทั้งนี้ ต้องมุ่งการบรรลุวัตถุประสงค์ของการพัฒนาและประโยชน์ของประชาชนเป็นสำคัญ

2.1.4 เทคนิคการวิเคราะห์ศักยภาพในการพัฒนาท้องถิ่นเชิงกลยุทธ์

ส่วนแผนพัฒนาท้องถิ่น สำนักพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย (2548) ได้จำแนกเทคนิคการวิเคราะห์ศักยภาพในการพัฒนาท้องถิ่นเชิงกลยุทธ์ออกเป็น 6 ขั้นตอน ดังนี้

2.1.4.1 การวิเคราะห์ศักยภาพเพื่อดำเนินสถานการณ์พัฒนาของท้องถิ่นในปัจจุบัน เป็นประเมินโดยวิเคราะห์ถึงโอกาส และภาวะคุกคามหรือข้อจำกัด อันเป็นภาวะแวดล้อมภายนอกที่ส่งผลต่อการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ของท้องถิ่น รวมทั้งการวิเคราะห์ จุดอ่อน จุดแข็ง ของท้องถิ่น โดยใช้เทคนิค SWOT analysis

2.1.4.2 การกำหนดวิสัยทัศน์การพัฒนาท้องถิ่น วิสัยทัศน์ (vision) หมายถึง ถ้อยแถลงที่ระบุถึงสภาพการณ์ในอนาคตซึ่งเป็น “จุดหมาย” ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องการให้เกิดขึ้นในอนาคตข้างหน้า เพราะเราเชื่อว่า หากสถานการณ์ดังกล่าวเกิดขึ้น แล้วจะส่งผลให้เกิดคุณค่าหรือค่านิยมบางประการที่เรายึดถือ เช่น คุณภาพชีวิตของประชาชน การเติบโตทางเศรษฐกิจ และการกระจายรายได้ที่เท่าเทียมกัน เป็นต้น วิสัยทัศน์เป็นผลรวมของการสรุปทริเียนจากอดีต พิจารณาปัจจุบัน และมุ่งหวังถึงอนาคตข้างหน้าการกำหนดวิสัยทัศน์จึงเป็นการตอบคำถามว่า “ท้องถิ่นต้องการอะไรในอนาคต”

2.1.4.3 การกำหนดพันธกิจในการพัฒนาท้องถิ่น คำว่า “พันธกิจ” เป็นข้อความหรือถ้อยแถลงที่แสดงถึงลักษณะหรือขอบข่ายในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวกับลักษณะการบริหารและการจัดบริการสาธารณะ รวมทั้งแนวคิดเกี่ยวกับองค์กรหรือภาพลักษณ์ที่ต้องการนำเสนอ และปณิธานหรือปรัชญาในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นขอบเขตของบทบาทหน้าที่หลักหรือขอบเขตของกิจกรรมที่มุ่งเน้นเป็นพิเศษที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องดำเนินการเพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ การกำหนดพันธกิจ มีแนวทางการดำเนินการแยกเป็น 2 ระดับ คือ (1) พันธกิจในลักษณะที่เป็นอำนาจ (mandate) ที่ได้รับมอบหมายจากสังคมหรือรัฐ ซึ่งได้แก่ กฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่กำหนดอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (2) พันธกิจหลักที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมุ่งมั่นที่จะดำเนินการเพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ และแสดงถึงความเข้าใจในเรื่องงานที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องดำเนินการซึ่งถือว่าเป็นองค์ประกอบสำคัญส่วนหนึ่งของวิสัยทัศน์

2.1.4.4 การกำหนดจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน หมายถึง การกำหนดขอบเขตหรือประเภทของกิจกรรมที่ควรค่าแก่การดำเนินงานทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะก่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนและสอดคล้องกับวิสัยทัศน์และพันธกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนที่มีลักษณะ ดังนี้ (1) ต้อง

ระบุถึงขอบเขตหรือประเภทของกิจกรรมที่สนับสนุนและนำไปสู่พันธกิจ และบรรลุวิสัยทัศน์ได้อย่างครอบคลุมรอบด้าน (2) มีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ

2.1.4.5 การกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนา และแนวทางการพัฒนา คือ แนวคิดหรือวิธีการที่แยกขาดอันบ่งบอกถึงลักษณะการเคลื่อนไหวขององค์กรว่าจะก้าวไปสู่เป้าหมายที่ต้องการในอนาคตได้อย่างไร ยุทธศาสตร์ การพัฒนาท้องถิ่นจึงเป็นกรอบชี้แนะหรือส่วนหัวกระบวนของชุดแผนงานซึ่งเป็นการกำหนดวิธีการหรือขั้นตอนที่ท้องถิ่นเลือกที่จะปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ และเมื่อได้บรรลุจุดมุ่งหมายแล้วหมายความว่ายอมรับบรรลุถึงพันธกิจที่ต้องการด้วย ซึ่งจะเห็นได้ว่าทั้งหมดที่กล่าวมานั้นมีความสำคัญในเชิงตรรกะ (logical linkage) ซึ่งกันและกันของกระบวนการขั้นตอนและระดับต่าง ๆ ของแผนพัฒนาท้องถิ่นเชิงกลยุทธ์

2.1.4.6 การกำหนดเป้าหมายการพัฒนาท้องถิ่น เป็นการกำหนดปริมาณหรือจำนวนสิ่งที่ต้องการให้บรรลุในแต่ละแนวทางการพัฒนาภายในเวลาที่กำหนด จึงมีความเฉพาะเจาะจงในผลที่คาดว่าจะได้รับในเชิงปริมาณตามช่วงเวลาต่าง ๆ ของกระบวนการดำเนินงานเป้าหมายที่ดีควรมีองค์ประกอบ 7 ประการ ได้แก่ (1) เงื่อนไข ควรระบุว่าต้องการทำอะไรให้บรรลุผลเมื่อไหร่ (2) ปริมาณ ที่ต้องการจะให้เกิดขึ้นในจำนวนเท่าไร (3) คุณภาพ เป็นสภาพที่พึงปรารถนา (4) สถานที่ เป็นการระบุถึงเขตพื้นที่ครอบคลุมที่ต้องการ (5) มีความเป็นไปได้ในการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จริง (6) ควรเป็นข้อความที่แสดงผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้นภายหลังโครงการสิ้นสุด (7) กรณีที่มีเป้าหมายมากกว่าหนึ่งเป้าหมาย ควรจัดลำดับความสำคัญหรือความเร่งด่วนไว้เพื่อให้เห็นถึงความจำเป็นเร่งด่วน

2.1.5 แผนแม่บทชุมชนพึ่งตนเอง

2.1.5.1 ความหมายของแผนแม่บทชุมชนพึ่งตนเอง

แผนแม่บทชุมชนเป็นแผนที่เกิดจากการจัดการและการจัดกระบวนการเรียนรู้ของคนในชุมชน โดยสมาชิกร่วมกันคิด ร่วมกันค้นหา เรียนรู้ ร่วมกันกำหนดกิจกรรมพร้อมทั้งดำเนินการตามแผนที่คิดขึ้นมาเพื่อนำไปสู่การพัฒนาและการแก้ไขปัญหาของชุมชน โดยที่หน่วยงานต่าง ๆ ที่อยู่นอกชุมชน ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐหรือเอกชน เป็นเพียงหน่วยงานที่คอยให้การสนับสนุนเสริมพลังให้กับชุมชน ทั้งทางด้านความรู้ ทรัพยากรอื่น ๆ (ส่วนแผนพัฒนาท้องถิ่น สำนักพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย, 2548)

2.1.5.2 ขั้นตอนการทำแผนชุมชนพึ่งตนเอง

ส่วนแผนพัฒนาท้องถิ่น สำนักพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย (2548) ได้จำแนกขั้นตอนในการทำแผนชุมชนพึ่งตนเองออกเป็น 8 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมพื้นที่และเตรียมทีมงาน

1) การเตรียมพื้นที่ การพิจารณาพื้นที่เพื่อทำแผนแม่บทชุมชนควรเป็นพื้นที่ ที่มีศักยภาพมีต้นทุนที่ใช้ในการทำแผนชุมชน เช่น มีผู้นำที่มีความรู้ ความสามารถ มีกลุ่มองค์กรต่าง ๆ ที่อยู่ในพื้นที่ที่สามารถสร้างความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานราชการในอำเภอได้เป็นตำบลที่สามารถจะเป็นตัวอย่าง สร้างแนวคิดเรื่องการทำแผนแม่บทชุมชนให้กับตำบลอื่นๆ ได้อย่างรวดเร็ว การเปิดพื้นที่ทำแผนชุมชนครั้งแรกไม่จำเป็นต้องทำให้เกิดพร้อมกันทั่วทั้งอำเภอ ค่อย ๆ ทำให้เห็นรูปธรรม อาจจะเลือกเป็นพื้นที่ตำบลนำร่อง 1-2 ตำบลเพื่อเริ่มต้นทำเป็นตัวอย่างที่ทำให้เห็นผลเป็นตำบลต้นแบบเพื่อนำไปสู่การขยายผล

2) การเตรียมทีมงานหรือวิทยากรกระบวนการ การสร้างทีมงานเพื่อเป็นกำลังสำคัญในการสนับสนุนให้เกิดการทำแผนแม่บทชุมชนในตำบล ควรมีองค์ประกอบของคนที่มีความหลากหลาย ทั้งเพศวัย อายุ การศึกษา ฐานะ อาชีพ จากประสบการณ์ของเครือข่ายแผนแม่บทชุมชนพึ่งตนเอง 4 ภาค การเลือกผู้นำที่จะเป็นแกนนำแผนแม่บทชุมชนได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน นายก อบต. ครูหรือนักวิชาการท้องถิ่นปราชญ์ผู้รู้หรือภูมิปัญญาท้องถิ่น แกนนำกลุ่มองค์กรต่าง ๆ

ขั้นตอนที่ 2 เวทีการสร้างความเข้าใจกับคณะทำงานแผนแม่บทชุมชนระดับตำบล

การจัดเวทีประชุมเพื่อสร้างความเข้าใจ ในขั้นตอนนี้จะเป็นเวทีที่เชิญผู้นำจากหมู่บ้านต่าง ๆ หรือผู้ประสานงานระดับตำบล เข้าร่วมประชุม อาจจะใช้เวลา 1 หรือ 2 วัน ขึ้นอยู่กับวิธีการและงบประมาณที่จะใช้ในการจัดเวที เนื้อหาของการจัดเวทีกระตุ้นหรือจุดประกายความคิดมีเนื้อหาคือ

1) การชวนคิด ชวนคุยเพื่อวิเคราะห์ประวัติศาสตร์ตำบล สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของสังคมทั้งภายในและภายนอกชุมชนที่มีผลกระทบต่อครอบครัว ชุมชน ท้องถิ่น

2) ทิศทางและแนวโน้มการพัฒนาที่ให้เป็นศูนย์กลางของการพัฒนา เน้นการสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชน และท้องถิ่นในการพัฒนาและสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนมีวิธีการอย่างไร

3) ความสำคัญและประโยชน์ของการจัดทำแผนแม่บทชุมชนพึ่งตนเอง การทำแผนแม่บทชุมชนกับการเชื่อมโยงกับนโยบายของภาครัฐ

4) ขั้นตอนและวิธีการจัดทำแผนแม่บทชุมชนพึ่งตนเอง เช่น การกำหนดประเภทของข้อมูลที่ต้องการ การสร้างเครื่องมือเก็บข้อมูล การแบ่งบทบาทของผู้นำในชุมชนกับการเก็บข้อมูล รวบรวมข้อมูลการวิเคราะห์ข้อมูล การยกร่างแผนงาน การนำแผนงานไปสู่การปฏิบัติ ส่วนหนึ่งใช้สื่อ VCD เพื่อทำให้เกิดความเข้าใจและเห็นภาพของกระบวนการทำแผนแม่บทชุมชนพึ่งตนเอง ได้อย่างชัดเจน

5) การเล่าให้เห็นภาพของผลลัพธ์ที่เกิดจากการทำแผนแม่บทชุมชนพึ่งตนเอง จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างไรหลังจากที่มีการจัดทำแผนแม่บทชุมชนพึ่งตนเอง อาทิ การทำให้ชุมชนเป็นผู้กำหนดทิศทางการพัฒนาตนเอง การทำกิจกรรมเพื่อแก้ไขปัญหา การระดมทุนช่วยเหลือซึ่งกันและ

กัน การใช้ทุนทางสังคม ทุนทางทรัพยากรที่มีอยู่ในหมู่บ้านมาใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่า การประสานแผนงานกับ อบต. เพื่อสนับสนุนช่วยเหลือการทำกิจกรรมของชุมชน

ขั้นตอนที่ 3 การสำรวจและการรวบรวมข้อมูลชุมชน

การรวบรวมข้อมูลมีหลายวิธีการขึ้นอยู่กับความเหมาะสมและประเภทของข้อมูลจาก ประสบการณ์การเก็บข้อมูลเพื่อการทำแผนชุมชน ถ้าหากเป็นชุมชนขนาดเล็กจะเก็บข้อมูลทุกครัวเรือนถ้าเป็นชุมชนใหญ่จะมีการสุ่มตัวอย่างในการเก็บข้อมูล วิธีการเก็บจะมีการจัดแบ่งบทบาทหน้าที่ในการสำรวจข้อมูลโดยให้คณะกรรมการชุมชนช่วยกัน บางชุมชนจะมีการแบ่งออกเป็นคุ่มให้มีหัวหน้าคุ่มทำหน้าที่ในการสร้างความเข้าใจและติดตามข้อมูล หรือใช้ฐานกลุ่มต่างๆ ที่มีอยู่ในชุมชน ในการเก็บข้อมูลถ้าหากเป็นการสำรวจข้อมูลทางด้านเศรษฐกิจระดับครัวเรือน อาจจะมีการทำเป็นบัญชีรับจ่ายประจำวันประจำสัปดาห์ หรือประจำเดือน วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลมีดังนี้

1) การรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิหรือข้อมูลมือสองที่มีอยู่ เช่น ข้อมูลพื้นฐานของหมู่บ้าน ข้อมูลกลุ่ม / องค์กรต่าง ๆ ที่มีอยู่ในหมู่บ้านและตำบล เป็นต้น คณะทำงานแม่บทชุมชนสามารถนำข้อมูลเหล่านี้มาปรับปรุงให้เป็นปัจจุบันและนำมาใช้ได้

2) การใช้แบบสอบถามเพื่อสำรวจข้อมูลครัวเรือน ข้อมูลที่จำเป็นประกอบด้วย ข้อมูลทางด้านเศรษฐกิจในครัวเรือน ข้อมูลศักยภาพและข้อมูลภูมิปัญญาของชุมชน

3) การสนับสนุนให้แต่ละครอบครัวทำบัญชีครัวเรือน คือการบันทึกรายรับ รายจ่าย ของครอบครัว โดยอาจเริ่มจากการทำในระยะเวลา 1 เดือนแล้วนำข้อมูลมารวมกัน

4) การสัมภาษณ์พูดคุยหรือการจัดเวทีประชาคม เป็นวิธีการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ สังคมวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น

ขั้นตอนที่ 4 การวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลชุมชน

หลังจากที่มีการเก็บรวบรวมข้อมูลชุมชนเสร็จเรียบร้อยแล้ว คณะทำงานระดับตำบลจะเป็นผู้รวบรวมข้อมูลและช่วยกันสรุปข้อมูล ในขั้นตอนนี้ ควรมีการประสานกับหน่วยงานราชการหรือผู้ที่มีความรู้ในชุมชน เช่น ครู เยาวชน สาธารณสุขอำเภอ พัฒนาชุมชน เข้ามาช่วยในการสรุปข้อมูลจากแบบสอบถามซึ่งจะทำให้เห็นเรื่องราวทั้งหมดของชุมชน เพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์ข้อมูล ในขั้นตอนนี้การวิเคราะห์ข้อมูลควรมีการวิเคราะห์ในระดับชุมชน โดยให้ชาวบ้านเข้ามามีส่วนร่วมในการรับรู้ข้อมูล เพื่อสะท้อนข้อมูลที่ค้นพบที่สำคัญให้ชาวบ้านรับรู้ เช่น รายรับ รายจ่าย หนี้สิน สภาพปัญหาและสาเหตุ เป็นต้น ทรัพยากรและภูมิปัญญาท้องถิ่น และทำให้ชุมชนเห็นจุดเด่น จุดด้อย และศักยภาพของชุมชน ปัญหาและสาเหตุ การจัดลำดับความสำคัญของปัญหา และระดมการมีส่วนร่วมของชาวบ้านในการหาแนวทางการแก้ไขของชุมชน ผลลัพธ์ที่ได้จากขั้นตอนนี้คือชุมชนจะมีชุดข้อมูลที่ถูกรวบรวมอย่างเป็นระบบโดยชุมชน

ขั้นตอนที่ 5 การยกร่างแผนแม่บทชุมชน

คณะทำงานร่วมกันยกร่างแผนแม่บทชุมชน สำหรับขั้นตอนนี้คณะทำงานจะเกิดการเรียนรู้ และเกิดการปรับฐานคิดเกี่ยวกับการหาทางแก้ไขปัญหาของชุมชน มีข้อมูลที่ทำให้เห็นแก่นของปัญหาที่แท้จริง และการค้นพบทุนทางสังคม ทุนทางเศรษฐกิจ ทุนทางทรัพยากรท้องถิ่น และภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้เพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนาหมู่บ้านและตำบล การทำแผนมิใช่การทำโครงการเพื่อของบประมาณจากหน่วยงานภายนอก การกำหนดแผนงานอาจจะมีการแบ่งเป็นหมวด อาทิเช่น

- 1) แผนพัฒนาด้านเศรษฐกิจและวิสาหกิจชุมชน
- 2) แผนพัฒนาทางด้านเกษตรกรรมยั่งยืน
- 3) แผนพัฒนาสังคม (การฟื้นฟูประเพณี ศิลปะ ภูมิปัญญา วัฒนธรรมท้องถิ่น)
- 4) แผนพัฒนาทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม
- 5) แผนพัฒนาด้านการเมืองและการมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่น
- 6) แผนพัฒนาด้านกองทุนชุมชน / องค์กรการเงิน
- 7) แผนพัฒนาด้านการจัดสวัสดิการชุมชน
- 8) แผนพัฒนาสุขภาพชุมชน
- 9) แผนพัฒนาทางการสร้างการเรียนรู้และการพัฒนาศักยภาพชุมชน
- 10) แผนพัฒนาระบบสาธารณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐาน

การยกร่างแผนงานจะต้องมีรายละเอียดเพื่อให้เกิดความชัดเจนและสามารถนำไปสู่การปฏิบัติควรมีรายละเอียดดังนี้ จะทำกิจกรรมอะไร ใครเป็นคนทำ ทำที่ไหน อย่างไร ทรัพยากรมาจากไหน ใครทำหน้าที่ติดตาม จะประสานให้ใครเข้ามาช่วยในการทำให้แผนเป็นจริง (แผนงาน/กิจกรรม/วัตถุประสงค์/ขั้นตอน/วิธีการ/งบประมาณ/ผู้รับผิดชอบ ระยะเวลา การติดตามผลการปฏิบัติงานในขั้นตอนการยกร่างแผนงานการเรียนรู้ที่สำคัญที่เกิดขึ้นคือ การปรับระบบความคิดของผู้นำและชาวบ้านให้คิดอย่างมีเหตุมีผลมีการนำข้อมูลมาใช้อย่างเป็นระบบ เพื่อการกำหนดทิศทางการพัฒนาที่มาจากฐานรากที่ชุมชนเป็นผู้กำหนดอนาคตของตนเอง ที่ตรงกับสภาพปัญหา ความต้องการ และศักยภาพของชุมชน โดยเกิดจากการมีส่วนร่วมของหลายฝ่ายในตำบล

ขั้นตอนที่ 6 การประชาพิจารณ์แผนแม่บทชุมชน

การประชาพิจารณ์แผนแม่บทชุมชนระดับตำบล เป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญมาก เพราะเป็นเวทีที่จัดขึ้นสำหรับการสะท้อนข้อมูล ภาพรวมของตำบล และนำเสนอร่างแผนงานให้ชาวบ้านได้รับรู้ และเปิดให้สมาชิก ได้ร่วมกันพิจารณาถึงความเป็นไปได้ของแผน ความเหมาะสมและตรงกับความต้องการของชาวบ้านหรือไม่ และมาช่วยกันจัดลำดับความสำคัญของแผนแม่บทชุมชน วิธีการจัดเวทีประชาพิจารณ์เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมาย ดังนี้

1) การเตรียมทีมเพื่อนำเสนอ คณะทำงานแผนแม่บทชุมชนจะต้องเตรียมนำเสนอสะท้อนข้อมูลภาพรวมของตำบล และร่างแผนงานแม่บทชุมชนตำบล โดยจะต้องมีการแบ่งความรับผิดชอบทีมงานและการซักซ้อมความเข้าใจกันก่อนที่จะมีเวทีการจัดประชาพิจารณ์ เพื่อให้เกิดความมั่นใจและนำเสนอสิ่งที่สำคัญ ๆ ชาวบ้านได้เห็นภาพรวมและเกิดความเข้าใจ

2) การประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น นายอำเภอ เจ้าหน้าที่ปกครอง พัฒนาการ เกษตร สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียน ปศุสัตว์ประมง อนามัย อบต. กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ครู และชาวบ้าน เป็นตัวแทนจากกลุ่มต่าง ๆ ในหมู่บ้าน ทำให้กลุ่มผู้เข้าร่วมเวทีประชาพิจารณ์ทราบทิศทางการพัฒนาและแผนชุมชนระดับตำบล และร่วมกันหาแนวทางการบูรณาการแผนงานของตำบลให้เป็นงานที่ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมของหน่วยงานต่าง ๆ ในท้องถิ่น ให้การสนับสนุนชุมชน

3) การนำเสนอร่างแผนแม่บทชุมชน ในการนำเสนอในเวทีประชาพิจารณ์ มีเนื้อหาของ การนำเสนอที่ทำให้เห็นภาพรวมของการทำแผนงานคือ ตั้งแต่เป้าหมายการทำแผนแม่บทชุมชน ขั้นตอนการทำแผน ข้อมูลที่ค้นพบ และขร่างแผนงาน

4) การเปิดเวทีแลกเปลี่ยนซักถาม หลังจากที่มีการนำเสนอแผนงานเสร็จจะต้องเปิดโอกาสให้มีการแลกเปลี่ยนซักถาม และให้ทุกส่วนที่เข้าร่วมเวทีได้แสดงความคิดเห็นทั้งภาครัฐ เอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และชาวบ้านเพื่อให้ข้อเสนอแนะอันนำไปสู่การรวบรวมความคิดเห็นจากเวที ไปปรับปรุงแผนงานให้เกิดความสมบูรณ์หลังจากที่มีการจัดเวทีประชาพิจารณ์

ขั้นตอนที่ 7 นำแผนไปสู่การปฏิบัติ

การทำแผนแม่บทชุมชนพึ่งตนเอง ไม่ใช่การได้มาซึ่งรายงานหรือเอกสารที่เป็นเล่มที่มีรายละเอียดของแผนงานและโครงการ สิ่งที่ได้มาจะไม่มีความหมายหรือประโยชน์อันใดเลย ถ้าไม่มีการนำสิ่งที่ร่วมกันคิด ร่วมกันค้นหา และร่วมกัน ไปสู่การปฏิบัติการแปรความคิดสู่ความเป็นจริง โดยมีแผนแม่บทชุมชนไปสู่การปฏิบัติ ดังนี้

1) การจัดลำดับความสำคัญของแผนงานกิจกรรมว่าเรื่องใดมีความสำคัญและต้องลงมือทำก่อนและสามารถเชื่อมโยงไปสู่การแก้ไขปัญหาอื่น ๆ

2) การจัดประเภทของแผนงานซึ่งโดยส่วนใหญ่จะแบ่งประเภทของแผนออกเป็น 3 ประเภทด้วยกันคือ

- 2.1) แผนชุมชนที่ชุมชนสามารถดำเนินการได้เอง
- 2.2) แผนชุมชนที่ชุมชนและหน่วยงานภายนอกร่วมกันดำเนินการ
- 2.3) แผนชุมชนที่ต้องประสานหน่วยงานภายนอกเข้ามาให้การสนับสนุน

3) การแบ่งบทบาทหน้าที่ของคณะทำงานระดับตำบลที่เป็นตัวแทนแต่ละหมู่บ้านร่วมกันผลักดันแผนงานให้เป็นจริงและนำแผนชุมชนไปปฏิบัติในแต่ละหมู่บ้านประการที่สี่ การนำโครงการ

และแผนชุมชนบูรณาการเข้ากับแผนงานของหน่วยงานพัฒนาทั้งภาครัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น เกษตร ประมง กสน. อบต. สาธารณสุข พัฒนาชุมชน เพื่อให้เกิดการเชื่อมโยงแผนงานจากชุมชนสู่ยุทธศาสตร์การพัฒนาในระดับอำเภอ และก้าวสู่การเชื่อมโยงแผนแม่บทชุมชนสู่ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด

ขั้นตอนที่ 8 การติดตามประเมินผลและการสรุปบทเรียน

ขั้นตอนการติดตามประเมินผลเป็นการติดตามว่าแผนชุมชนนำไปสู่การปฏิบัติได้จริงหรือไม่อย่างไร การติดตามถามข่าว ความเคลื่อนไหวของแผนงานเป็นการกระตุ้นในระดับหมู่บ้านและระดับตำบลว่ามีการดำเนินงานตามที่วางแผนไว้หรือไม่อย่างไร มีปัญหาหรืออุปสรรคหรือไม่ต้องการความช่วยเหลือหรือการหนุนเสริมเรื่องอะไรบ้าง ในขั้นตอนนี้จะมีวิธีการ คือ การตั้งคณะกรรมการทำงานที่ทำหน้าที่ในการติดตามความคืบหน้าการทำแผนแม่บทชุมชน บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการติดตาม คือ

การประชุม ติดตามความคืบหน้าจากคณะกรรมการประสานงานทำแผนแม่บทชุมชนระดับตำบลอย่างต่อเนื่อง รูปแบบควรจะมีการประชุมสัญจรหมุนเวียนไปแต่ละหมู่บ้าน ให้ครบทุกหมู่บ้านในตำบล เพื่อจะได้เกิดการเรียนรู้ของชาวบ้านและเห็นสภาพความเป็นจริงของแต่ละหมู่บ้าน

การลงพื้นที่เยี่ยมเยือน ให้กำลังใจซึ่งกันและกัน การดำเนินกิจกรรมตามแผนงานในแต่ละหมู่บ้าน เพื่อให้คำแนะนำเพิ่มเติมหลังจากที่ได้มีการดำเนินกิจกรรมไประยะหนึ่งจะต้องมีการสรุปบทเรียนหรือถอดประสบการณ์ที่เกิดจากการทำแผนแม่บทชุมชน เพื่อค้นหาข้อบกพร่อง ปัญหาอุปสรรคและช่วยกันแก้ไขปัญหาลักษณะที่เกิดขึ้น สำหรับกิจกรรมที่ประสบความสำเร็จจะต้องถอดประสบการณ์ออกมาเพื่อที่จะมาขยายผลให้กับชุมชนอื่นได้เรียนรู้ต่อไป

2.1.5.3 แนวทางการสนับสนุนการจัดทำแผนแม่บทชุมชนพึ่งตนเองสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

รัฐบาลได้กำหนดให้แผนชุมชนพึ่งตนเองเป็นวาระสำคัญเชิงนโยบายที่ทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคประชาสังคม จะต้องผนึกกำลังดำเนินการให้สำเร็จ ดังนั้น ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงได้พิจารณาเสนอแนวทางการดำเนินงานของผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปปรับใช้แนวทางปฏิบัติให้เหมาะสมกับจังหวัดและท้องถิ่น ดังนี้

บทบาทของท้องถิ่นจังหวัด

ท้องถิ่นจังหวัดควรมีบทบาทผลักดันสนับสนุนการจัดทำแผนชุมชนในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยประสานการดำเนินงานระหว่างหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้อง องค์กรภาคประชาชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

- 1) ส่งเสริมสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเห็นความสำคัญของกระบวนการจัดทำแผนชุมชน และการนำแผนชุมชนสู่การพัฒนาท้องถิ่น
- 2) ประสานการดำเนินงาน อำนวยความสะดวกในการติดต่อประสานงานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- 3) เป็นศูนย์ประสานข้อมูลการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับหน่วยงานภาครัฐ และภาคประชาชน
- 4) ส่งเสริมสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าร่วมกระบวนการจัดทำแผนชุมชน และสนับสนุนการจัดทำแผนชุมชนในพื้นที่
- 5) ส่งเสริมสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำแผนชุมชนในส่วนที่เกินขีดความสามารถของประชาชนและชุมชน ที่อยู่ในอำนาจหน้าที่และอยู่ภายใต้สถานะทางการคลังเข้าสู่กระบวนการแก้ไขในกระบวนการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นและการจัดทำงบประมาณ
- 6) ส่งเสริมสนับสนุนให้ท้องถิ่นอำเภอ ผลักดันสนับสนุนการจัดทำแผนชุมชนในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยประสานการดำเนินงานระหว่างหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้อง องค์กรภาคประชาชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในขอบเขตความรับผิดชอบ

บทบาทของท้องถิ่นอำเภอ

ท้องถิ่นอำเภอควรมีบทบาทผลักดันสนับสนุนการจัดทำแผนชุมชนในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยประสานการดำเนินงานระหว่างหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้อง องค์กรภาคประชาชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในขอบเขตความรับผิดชอบในระดับอำเภอ ทั้งในกระบวนการจัดทำแผนชุมชนและนำแผนชุมชนสู่การปฏิบัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามอำนาจ หน้าที่ และสถานะทางการคลัง

บทบาทของเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล

ในฐานะหน่วยงานที่มีความใกล้ชิดกับประชาชน และเป็นองค์กรหลักในการพัฒนาพื้นที่ที่เป็นกลไกสำคัญในการสนับสนุนกระบวนการจัดทำแผนชุมชนและนำแผนชุมชนสู่การปฏิบัติสามารถสรุปแนวทางการดำเนินงานเป็นขั้นตอนได้ ดังนี้

- 1) การเตรียมการจัดทำแผน
 - 1.1) เข้าร่วมประชุมกับหน่วยงานภาครัฐและองค์กรภาคประชาชน กำหนดพื้นที่กลไกการดำเนินงานและแบ่งความรับผิดชอบในการดำเนินงานร่วมกัน จัดทำเป็นแผนปฏิบัติการ
 - 1.2) ทำความเข้าใจกับบุคลากรในองค์กร ทั้งภาคการเมือง และข้าราชการท้องถิ่น
 - 1.3) ร่วมกับหน่วยงานภาครัฐและองค์กรภาคประชาชนทำความเข้าใจการดำเนินงานในพื้นที่กับผู้นำชุมชน และประชาชน

- 1.4) ร่วมคัดเลือกแกนนำประชาชนในพื้นที่เพื่อส่งเข้ารับการฝึกอบรมเป็นวิทยากรกระบวนการแผนชุมชน
- 1.5) สนับสนุนการจัดเตรียมเวทีสร้างความเข้าใจทุกภาคส่วนในชุมชน
- 2) การจัดทำแผนชุมชน
- 2.1) สนับสนุนให้วิทยากรแผนชุมชน หน่วยงานภาครัฐ ภาคประชาชน ดำเนินการในพื้นที่ชุมชน
- 2.2) นำข้อมูลการพัฒนาในส่วนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าร่วมสังเคราะห์กับข้อมูลรายครัวเรือน และข้อมูลชุมชน
- 2.3) ประสานงานกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้องนำข้อมูลการพัฒนาของส่วนราชการเข้าร่วมสังเคราะห์กับข้อมูลรายครัวเรือน และข้อมูลชุมชน
- 2.4) สนับสนุนให้คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น และส่งนักวิชาการด้านแผนพัฒนาท้องถิ่นเข้าร่วมเวทีสังเคราะห์ข้อมูล จากปัญหาความต้องการของชุมชน จัดลำดับความสำคัญ กำหนดแผนงาน โครงการ ยกร่างแผนชุมชน
- 2.5) สนับสนุนการจัดเวทีนำร่างแผนชุมชนเข้าสู่กระบวนการประชาคมของชุมชนเพื่อรับรองเป็นแผนชุมชนระดับหมู่บ้าน
- 2.6) จัดให้มีเวทีสังเคราะห์แผนชุมชนระดับหมู่บ้าน/ชุมชน เป็นแผนชุมชนระดับตำบลและระดับเทศบาล
- 2.7) ส่งเสริมสนับสนุนให้มีเวทีพูดคุยกันอย่างสม่ำเสมอและมีการปรับแผนชุมชนทุกปี
- 3) การนำแผนชุมชนสู่การปฏิบัติ
- เทศบาล/องค์การบริหารส่วนตำบล พิจารณานำแผนชุมชนไปสู่การปฏิบัติ ดังนี้
- 3.1) เทศบาล/องค์การบริหารส่วนตำบล นำข้อมูล ปัญหา ความต้องการที่ได้มาจากการระดมสมองจากแผนชุมชนที่จัดทำเสร็จแล้วมาประกอบการพิจารณาจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง (แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา)
- 3.2) เทศบาล/องค์การบริหารส่วนตำบลพิจารณานำโครงการ/กิจกรรมตามความจำเป็นที่เกินศักยภาพของชุมชน มาบรรจุในแผนพัฒนาท้องถิ่น (แผนพัฒนาสามปี) เพื่อเป็นกรอบในการจัดทำงบประมาณ อันเป็นการนำแผนชุมชนไปสู่การปฏิบัติอีกทางหนึ่ง
- 3.3) เทศบาล/องค์การบริหารส่วนตำบล พิจารณาแผนชุมชนในส่วนที่เกินอำนาจหน้าที่หรือฐานะทางการคลังของเทศบาล/องค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อส่งให้หน่วยงานรัฐที่มีหน้าที่รับผิดชอบหรือองค์การบริหารส่วนจังหวัด เข้าไปดำเนินการแก้ไขปัญหาหรือบูรณาการการแก้ไขปัญหาพร้อมกัน

บทบาทขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

องค์การบริหารส่วนจังหวัดควรมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนการดำเนินงานในระดับจังหวัด ดังนี้

- 1) การประชาสัมพันธ์สร้างความรู้ความเข้าใจกระบวนการแผนชุมชนระดับจังหวัด
- 2) สนับสนุนการประชุมชี้แจงการดำเนินงานในระดับจังหวัด
- 3) สนับสนุนการฝึกอบรมวิทยากรกระบวนการแผนชุมชนที่คัดเลือกจากเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล
- 4) สนับสนุนการศึกษาดูงานของแกนนำชุมชน เพื่อสร้างกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน
- 5) สนับสนุนกิจกรรมจากแผนชุมชนในส่วนที่เกินอำนาจหน้าที่หรือฐานะทางการคลัง ของเทศบาล/องค์การบริหารส่วนตำบล ที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด
- 6) การดำเนินงานอื่น ๆ ในการให้การสนับสนุนตามที่เหมาะสม

ผู้วิจัยนำแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่นมาใช้ในงานวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจที่ตรงกัน และใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาเครื่องมือการวิจัย เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยเรื่องดังกล่าว

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

2.2.1 ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

แนวคิดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ได้เริ่มมีการตีพิมพ์เผยแพร่ในวงวิชาการในช่วงปี ค.ศ. 2000 โดย เกร็ก ริชาร์ด (Greg Richards) นักวิจัยและผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ และคริสติน เรย์มอนด์ (Crispin Raymond) ที่ปรึกษาด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ประเทศนิวซีแลนด์ ที่ทำการศึกษาวิจัยด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อย่างต่อเนื่อง โดยได้ตีพิมพ์ใน Atlas Newsletter of November 2000 (Wurzburger, 2010)

ริชาร์ด และ เรย์มอนด์ (Richards and Raymond) ได้นิยามว่า การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เป็นการท่องเที่ยวที่เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวพัฒนาศักยภาพเชิงสร้างสรรค์ โดยการทำกิจกรรมแบบมีส่วนร่วมและเรียนรู้จากประสบการณ์ ซึ่งจะจัดขึ้นในช่วงวันหยุด (Wurzburger, 2010 อ้างถึงใน Richards and Raymond, 2000)

บิงค์ฮอร์สต์ (Binkhorst, 2006) กล่าวว่า ในการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์นั้น นักท่องเที่ยวจะเป็นผู้สร้างคุณค่าให้กับประสบการณ์การท่องเที่ยวของตนเอง จากการเลือกซื้อสินค้าและบริการ ซึ่งการสร้างคุณค่าให้ทรัพยากรด้านวัฒนธรรม เช่น วิถีชีวิตและความเป็นอยู่ จะขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวแต่ละคน ดังนั้น ในกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ นักท่องเที่ยวแต่ละคนจะได้รับความรู้และประสบการณ์ที่แตกต่างกันไปตามภูมิหลังของแต่ละคน

องค์การศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization) หรือ ยูเนสโก (UNESCO) ได้ให้ความหมาย การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อย่างเป็นทางการในการประชุมนานาชาติ เรื่องการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ค.ศ. 2008 ณ เมืองซานตาเฟ (Santa Fe) มลรัฐนิวเม็กซิโก ประเทศสหรัฐอเมริกา ว่า การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ คือ การท่องเที่ยวที่เน้นการเรียนรู้ในเรื่องศิลปะ วัฒนธรรมและเอกลักษณ์ของสถานที่ผ่านประสบการณ์ตรงและการมีส่วนร่วมกับท้องถิ่น (Wurzburger, 2010)

ริชาร์ด (Richards, 2010a) ได้สรุปนิยามของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อีกครั้งว่า เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมทำกิจกรรม การท่องเที่ยวของชุมชนและส่งเสริมการผลิตสินค้าท้องถิ่นป้อนสู่ตลาด เพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว

จะเห็นได้ว่า ตั้งแต่ปี ค.ศ. 2000 การให้คำจำกัดความของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์มีวิวัฒนาการมาอย่างต่อเนื่อง เริ่มจากริชาร์ด และ เรย์มอนด์ ได้ให้แนวคิดหลักว่า การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จะมุ่งเน้นการเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมทำกิจกรรมและเรียนรู้จากประสบการณ์ ปี ค.ศ. 2006 บิงค์ฮอร์สต์ ได้เพิ่มเติมประเด็นเกี่ยวกับนักท่องเที่ยวโดยกล่าวว่า นักท่องเที่ยวจะเป็นผู้สร้างคุณค่าให้กับประสบการณ์การท่องเที่ยวของตนเอง ปี ค.ศ. 2010 ยูเนสโกได้เผยแพร่ความหมายเพิ่มเติมความชัดเจนเกี่ยวกับแหล่งทรัพยากรการท่องเที่ยวของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ว่าจะเน้นการที่ศิลปะ วัฒนธรรมและเอกลักษณ์ของสถานที่ผ่านประสบการณ์ตรงและเน้นการมีส่วนร่วมของท้องถิ่น และในปีเดียวกันริชาร์ด ได้ให้ความหมายเพิ่มเติมจากการให้ความหมายในครั้งแรกเมื่อปี ค.ศ. 2000 ว่าการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์จะมุ่งเน้นในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น และส่งเสริมการผลิตสินค้าท้องถิ่นป้อนสู่ตลาด ทั้งนี้ เพื่อตอบสนองความต้องการที่เปลี่ยนแปลงไปของนักท่องเที่ยวและแก้ปัญหาด้านการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว

ดังนั้น จึงอาจสรุปนิยามของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ได้ว่า การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เป็นการท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชน เป็นการสร้างคุณค่าด้านประสบการณ์การท่องเที่ยวให้กับนักท่องเที่ยว โดยเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงและเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่เน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการบริหารจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวและการออกแบบรูปแบบการท่องเที่ยว ทั้งนี้เพื่อสร้างรายได้ให้กับชุมชน อันจะนำไปสู่เป้าหมายของการเป็นการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนต่อไป

2.2.2 ลักษณะเฉพาะของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ประกอบด้วยคุณลักษณะเฉพาะ 6 ประการ (Richards, 2010a) ดังนี้

2.2.2.1 เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่เพิ่มทักษะให้กับนักท่องเที่ยว ซึ่งการพัฒนาทักษะของนักท่องเที่ยวสามารถเกิดขึ้นได้จากการที่นักท่องเที่ยวเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยว อาทิ ในกิจกรรมการท่องเที่ยวด้านการทอผ้าพื้นเมืองของชาวเมารี ประเทศนิวซีแลนด์ จะสร้างทักษะด้านการทอผ้าให้กับนักท่องเที่ยว หรือในกิจกรรมการท่องเที่ยวด้านการปรุงอาหาร ของเมืองบาร์เซโลนา ประเทศสเปน ซึ่งมีชื่อเสียงด้านนี้ นักท่องเที่ยวจะได้ทักษะการปรุงอาหารจากการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการประกอบอาหาร เป็นต้น

2.2.2.2 เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่มีสินค้าหลักคือ “ทักษะและประสบการณ์ด้านวัฒนธรรมที่เกิดจากการเข้าร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยว” ประสบการณ์จะกลายเป็นสินค้า ตัวอย่างเช่น ประสบการณ์ทางดนตรีพื้นเมืองและวัฒนธรรมท้องถิ่นที่ได้จากการเข้าร่วมงานเทศกาลดนตรีของประเทศเม็กซิโก ประสบการณ์และทักษะด้านศิลปะการวาดภาพ การแกะสลัก จากการเข้าร่วมงานศิลปะในป่าของประเทศแคนาดา เป็นต้น

2.2.2.3 เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่เปลี่ยนจากการขายทรัพยากรการท่องเที่ยวที่จับต้องได้สู่ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่จับต้องไม่ได้ เปลี่ยนจากการขายสินค้าที่เป็นวัตถุไปสู่การขายสินค้าที่เรียกว่า “ประสบการณ์” อาทิ เปลี่ยนจากการขายมิดล็กโยล (laguirole) ซึ่งเป็นงานฝีมือแบบดั้งเดิมของประเทศฝรั่งเศส เป็นการขายการสอนทำมิดจากมืออาชีพในท้องถิ่น เป็นต้น

2.2.2.4 เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่เปลี่ยนจากสินค้าที่เป็นวัฒนธรรมระดับสูงไปสู่ สินค้าที่เป็นวัฒนธรรมประจำวัน เพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถเรียนรู้ สัมผัสถึงความเป็นท้องถิ่น และสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมท้องถิ่นได้ง่ายขึ้น โดยวัฒนธรรมระดับสูง เป็นวัฒนธรรมที่นักท่องเที่ยวจำเป็นต้องไปเยี่ยมชม ได้แก่ พิพิธภัณฑสถาน อาคารแสดงผลงานศิลปะ อนุสาวรีย์ต่าง ๆ

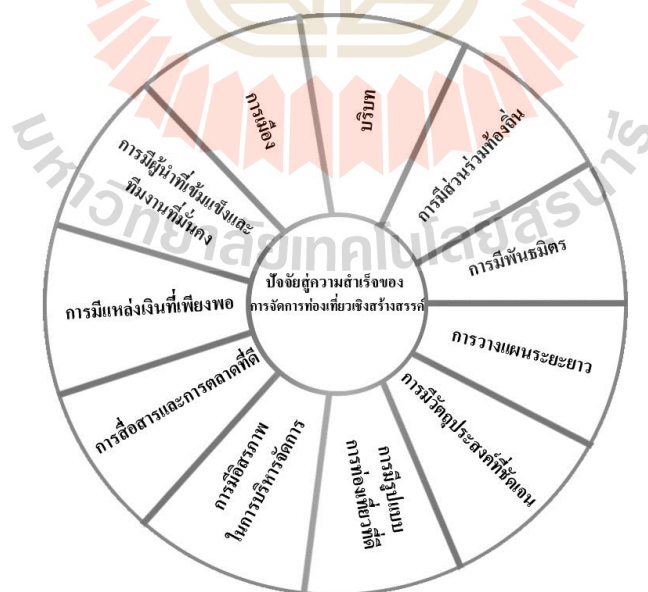
ส่วนวัฒนธรรมประจำวันจะเป็นวัฒนธรรมท้องถิ่นอย่างแท้จริงที่มีอยู่ตามชนบทในวิถีชีวิตประจำวัน เช่น ตลาดนัดท้องถิ่น ร้านอาหารพื้นบ้านตามชนบท สภากาแฟ เป็นต้น

2.2.2.5 เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมการท่องเที่ยวร่วมกับชุมชนท้องถิ่น นักท่องเที่ยวจะได้สัมผัสถึงวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่นอย่างแท้จริง ตัวอย่างเช่นการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในนิวซีแลนด์ ได้จัดให้มีกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์หลายรูปแบบ อาทิ การแกะสลัก การเรียนภาษาเมารี การทอผ้า การสร้างงานไม้และ การทำอาหาร นักท่องเที่ยวสามารถเลือกได้ว่าต้องการเข้าร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยวรูปแบบใด โดยแต่ละกิจกรรมจะมีชาวบ้านในท้องถิ่นคอยให้คำแนะนำในการดำเนินกิจกรรมนั้น ๆ เป็นต้น

2.2.2.6 เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่ต้องมีความโดดเด่นแตกต่างกันด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว เพื่อสร้างเอกลักษณ์ให้กับแหล่งท่องเที่ยว เนื่องจากนักท่องเที่ยวต้องการประสบการณ์ใหม่ ๆ ที่มีความแตกต่างกัน อาทิ เมืองบาร์เซโลนา ประเทศสเปน มีความโดดเด่นด้านอาหารพื้นเมือง จึงนำจุดเด่นด้านนี้มาพัฒนาเป็นการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์โดยจัดให้มีกิจกรรมการสอนการทำอาหาร วิธีการปรุงอาหาร ทั้งอาหารคาวและอาหารหวานให้กับนักท่องเที่ยว ซึ่งกิจกรรมการท่องเที่ยวดังกล่าวถือว่าเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวของท้องถิ่น

2.2.3 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

จากการศึกษาของ ริชาร์ดในปี 2010 (Richards, 2010b) พบว่า ปัจจัยที่สำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์มีทั้งสิ้น 11 ปัจจัย ดังนี้

ภาพที่ 2.1 แสดงปัจจัยที่สำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

(ภัษมณี แก้วสง่า และนิสาชล จำนงศรี, 2555)

2.2.3.1 บริบท (context) แหล่งท่องเที่ยวจะต้องจัดการท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับสถานที่ของตน ซึ่งแต่ละสถานที่อาจจะแตกต่างกันขึ้นอยู่กับ สังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ จำเป็นต้องนำปัจจัยเหล่านี้มาประกอบ การพิจารณาการจัดการการท่องเที่ยว

2.2.3.2 การมีส่วนร่วมจากท้องถิ่น (local involvement) ประชาชนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมใน การบริหารจัดการให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

2.2.3.3 การมีพันธมิตร (partnerships) การพัฒนาความสัมพันธ์ของผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียแตกต่างกันซึ่งถือว่ามีความสำคัญ อาจรวมถึงสถาบันทางวัฒนธรรม สมาคมอิสระท้องถิ่น กลุ่มธุรกิจ การท่องเที่ยวการบริการทางสังคม และองค์กรชุมชน

2.2.3.4 การวางแผนระยะยาว (long-term planning) การวางแผนล่วงหน้าการจัดการการท่องเที่ยวและการวางแผนทรัพยากรที่สำคัญ

2.2.3.5 การมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน (clear objectives) มีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนและวัตถุประสงค์จะต้องเอื้อต่อการพัฒนา

2.2.3.6 การมีรูปแบบการท่องเที่ยวที่ดี (strong content) การจัดการท่องเที่ยวไม่ควรซ้ำและสามารถมองเห็นความแตกต่างของแต่ละรูปแบบการท่องเที่ยว

2.2.3.7 การมีอิสรภาพในการบริหารจัดการ (political independence and artistic autonomy) การจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยวไม่ควรจะได้รับการโยกย้ายทางการเมืองและโครงสร้างการดำเนินงาน ควรมีความอิสระในการจัดการท่องเที่ยว

2.2.3.8 การสื่อสารและการตลาดที่ดี (good communication and marketing) กำหนดกลยุทธ์การสื่อสารการตลาดที่ชัดเจน

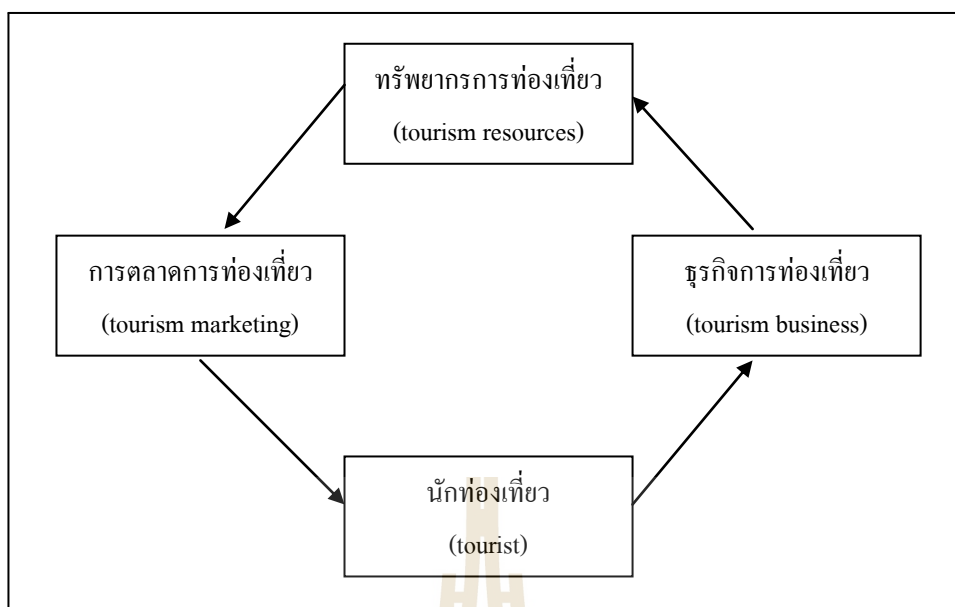
2.2.3.9 การมีแหล่งเงินทุนที่เพียงพอ (sufficient funds) งบประมาณที่ให้การสนับสนุนควรพร้อมสำหรับการใช้ดำเนินงาน

2.2.3.10 การมีผู้นำที่เข้มแข็งและทีมงานที่มั่นคง (strong leadership and committed team) ผู้นำต้องวิสัยทัศน์และทักษะในการนำชุมชนและทีมงานควรมีความมุ่งมั่นในการทำงาน

2.2.3.11 การเมือง (political will) โครงการต้องได้รับการสนับสนุนทางการเมืองเพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน

2.2.4 องค์ประกอบของการจัดการการท่องเที่ยว

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548) ได้จำแนกองค์ประกอบของการจัดการการท่องเที่ยวออกเป็น 4 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) ทรัพยากรการท่องเที่ยว (2) การตลาดการท่องเที่ยว (3) นักท่องเที่ยว และ (4) ธุรกิจการท่องเที่ยว โดยแต่ละองค์ประกอบมีความสัมพันธ์กันตามภาพที่ 2.2

ภาพที่ 2.2 ความสัมพันธ์การจัดการการท่องเที่ยว (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, 2548)

จากภาพที่ 2.2 อธิบายความสัมพันธ์การจัดการการท่องเที่ยวได้ว่า เมื่อแหล่งท่องเที่ยวมีทรัพยากรการท่องเที่ยวที่พร้อมรองรับความต้องการของนักท่องเที่ยวแล้ว แหล่งท่องเที่ยวต้องทำการตลาดเพื่อให้ข้อมูลด้านการท่องเที่ยวแก่นักท่องเที่ยว เพื่อดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวให้เดินทางมาท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ และเมื่อนักท่องเที่ยวตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวแล้วย่อมก่อให้เกิดธุรกิจการท่องเที่ยวเข้ามาเกี่ยวข้อง เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมให้การท่องเที่ยวบรรลุตามวัตถุประสงค์ของนักท่องเที่ยว อาทิ ธุรกิจการขนส่ง ธุรกิจที่พัก และธุรกิจจำหน่ายของที่ระลึก อย่างไรก็ตาม หากนักท่องเที่ยวได้รับความประทับใจยอมทำให้อยากกลับมาเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวนั้นซ้ำอีกครั้งและแนะนำ เพื่อน ญาติ คนรู้จักให้เดินทางมาท่องเที่ยว ส่งผลให้การจัดการการท่องเที่ยวหมุนเวียนไปเรื่อย ๆ และองค์ประกอบของแต่ละด้านต่างสนับสนุนซึ่งกันและกัน (กันตภณ แก้วสง่า, 2556) โดยองค์ประกอบของการจัดการการท่องเที่ยวทั้ง 4 องค์ประกอบมีรายละเอียด (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, 2548) ดังนี้

1) ทรัพยากรการท่องเที่ยว

ทรัพยากรการท่องเที่ยว หมายถึง สถานที่ที่เป็นจุดหมายปลายทางของการท่องเที่ยว อันเป็นพื้นที่รองรับนักท่องเที่ยว โดยมีสิ่งดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวทุกประเภทเข้ามาเยี่ยมชมเยือน (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา) การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยแบ่งประเภทของทรัพยากรการท่องเที่ยวออกเป็น 3 ประเภท (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2545) ดังนี้

1.1) ทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติ หมายถึง สถานที่ท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ โดยเกิดจากสภาพแวดล้อมทางกายภาพตามธรรมชาติที่มีความสวยงามน่าสนใจต่อการเดินทางไปเยี่ยมชม โดยทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติสามารถแบ่งได้เป็น 3 ประเภท ดังนี้

1.1.1) ทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทภูมิอากาศ เป็นสถานที่ที่มีลักษณะอากาศที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติของแต่ละภูมิภาค ประกอบด้วยองค์ประกอบเบื้องต้น 4 องค์ประกอบ คือ อุณหภูมิ ความกดอากาศ ลมและความชื้น โดยภูมิอากาศของแต่ละพื้นที่จะแตกต่างกันออกไป ส่งผลให้นักท่องเที่ยวจึงต้องการเดินทางเยี่ยมชมภูมิอากาศของแต่ละพื้นที่

1.1.2) ทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภททิวทัศน์สวยงาม เป็นสถานที่ที่มีทิวทัศน์ทางธรรมชาติสวยงาม สามารถดึงดูดให้นักท่องเที่ยวอยากเดินทางเข้าไปเยี่ยมชม อาทิ เขา เกาะ ถ้ำ ทะเล น้ำตก พืชดอกไม้และธารน้ำแข็ง เป็นต้น

1.1.3) ทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทสัตว์ป่า เป็นสถานที่ที่มีความงดงามตามธรรมชาติและสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เดินทางไปชมแหล่งที่มีสัตว์อาศัยอยู่ตามธรรมชาติ อาทิ การเดินทางไปชมนกปากห่างที่วัด ไร่ล้อม การเดินทางไปชมสัตว์บางชนิดในถ้ำคูปยพ เป็นต้น

1.2) ทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทประวัติศาสตร์ โบราณสถานและโบราณวัตถุ หมายถึง ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้นทั้งในอดีตและปัจจุบัน ซึ่งมีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ โบราณคดีและศาสนา เป็นสิ่งที่สะท้อนถึงความเจริญรุ่งเรืองของท้องถิ่นในสมัยโบราณ และเป็นมรดกตกทอดมาสู่คนรุ่นหลัง โดยสามารถแบ่งทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภท ประวัติศาสตร์ โบราณสถานและโบราณวัตถุ ออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1.2.1) ประเภทโบราณสถาน เป็นสถานที่ที่มีอายุนับร้อยปี หรือโดยหลักฐานเกี่ยวกับประวัติของสถานที่นั้นเป็นประโยชน์ในทางประวัติศาสตร์หรือโบราณคดี อาทิ ศาสนสถาน อุทยานประวัติศาสตร์ กำแพงเมือง อนุสาวรีย์ อนุสรณ์สถานชุมชนโบราณ เป็นต้น

1.2.2) ประเภทโบราณวัตถุ เป็นวัตถุโบราณไม่ว่าจะเป็นสิ่งประดิษฐ์ หรือเป็นส่วนใดส่วนหนึ่งของโบราณสถาน ซึ่งโดยอายุหรือลักษณะแห่งการประดิษฐ์ของวัตถุนั้นเป็นประโยชน์ทางประวัติศาสตร์หรือโบราณคดี อาทิ ภาพเขียนโบราณ วัตถุโบราณ พระพุทธรูปโบราณ รูปปั้นโบราณ เป็นต้น

1.3) ทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทศิลปวัฒนธรรม ประเพณีและกิจกรรม หมายถึง ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้นในรูปแบบของการดำเนินชีวิตของผู้คนในสังคมแต่ละกลุ่มชนที่มีความแตกต่างกันออกไปตามสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ โดยสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภท ดังนี้

1.3.1) ประเภทศิลปวัฒนธรรม ได้แก่ ชุมชน ตลาดน้ำ การละเล่นพื้นบ้าน ดนตรีพื้นบ้าน สินค้าพื้นบ้าน วิถีชีวิต เป็นต้น

1.3.2) ประเภทประเพณี ได้แก่ ประเพณีสงกรานต์ ประเพณีแห่เทียน ประเพณีลอยกระทง งานบุญบั้งไฟ เป็นต้น

1.3.3) ประเภทกิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมแข่งกีฬา กิจกรรมบันเทิง แต่ต้องเป็นกิจกรรมที่เน้นการศึกษาหาความรู้ในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมท้องถิ่น

2.2.5 องค์ประกอบและการจัดประเภทเศรษฐกิจสร้างสรรค์

กลุ่มอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ ถือเป็นองค์ประกอบสำคัญของเศรษฐกิจสร้างสรรค์ เพราะอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ประเภทต่าง ๆ จะทำหน้าที่เป็นกลไกสำคัญในการผลักดันให้เศรษฐกิจสร้างสรรค์สามารถพัฒนาก้าวหน้า และเป็นที่ยอมรับในวงกว้างต่อไปได้ แต่ขอบเขตของอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ก็มีข้อจำกัดและมีความแตกต่างกันไปในแต่ละประเทศ ขึ้นอยู่กับลักษณะโครงสร้างทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของประเทศนั้น ๆ โดยอุตสาหกรรมสร้างสรรค์สามารถแบ่งได้ 4 ประเภท (ศักดิ์ชัย เกียรตินาคินทร์, 2553) ดังนี้

2.2.5.1 ประเภทมรดกทางวัฒนธรรม (heritage or cultural heritage) เป็นกลุ่มอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ โบราณคดี วัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อ และสภาพสังคม เป็นต้น แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มการแสดงออกทางวัฒนธรรมแบบดั้งเดิม เช่น ศิลปะหัตถกรรมและงานฝีมือ งานจักสาน ถักทอ เครื่องใช้ในการเดินทางจากหนัง ผลิตภัณฑ์ในครัวเรือน ดอกไม้ใบไม้ประดิษฐ์ เทศกาลงานพิธีและงานฉลองเฉพาะกลุ่มชน เป็นต้น และกลุ่มที่ตั้งทางวัฒนธรรม เช่น โบราณสถาน พิพิธภัณฑสถาน หอสมุด การแสดงนิทรรศการ เป็นต้น

2.2.5.2 ประเภทศิลปะ (arts) เป็นกลุ่มอุตสาหกรรมสร้างสรรค์บนพื้นฐานของศิลปะ และวัฒนธรรม แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ งานศิลปะ เช่น ภาพวาด รูปปั้น ภาพถ่าย และวัตถุโบราณ และอีกกลุ่มหนึ่ง คือ ศิลปะการแสดง เช่น การแสดงดนตรี การแสดงละคร การเต้นรำ และการเชิดหุ่นกระบอก เป็นต้น

2.2.5.3 ประเภทสื่อ (media) เป็นกลุ่มสื่อผลงานสร้างสรรค์ที่สื่อสารกับคนกลุ่มใหญ่แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ งานสิ่งพิมพ์ เช่น หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น แผ่นพับ ใบปลิว ปฏิทิน กลุ่มที่ 2 คือ การกระจายเสียงทั้งทางโทรทัศน์และวิทยุ ตลอดจนงานบริการกระจายเสียงสถานีวิทยุ สถานีโทรทัศน์ รายการต่าง ๆ และกลุ่มที่ 3 งานภาพยนตร์และวีดิทัศน์ งานโสตทัศน์ การบริการ การผลิตหรือจำหน่าย

2.2.5.4 ประเภทงานสร้างสรรค์ แบ่งตามลักษณะของงาน เป็นกลุ่มของสินค้าและบริการที่ตอบสนองความต้องการของลูกค้าที่แตกต่างกัน สามารถแบ่งได้ 4 กลุ่ม ได้แก่

1) การออกแบบ เช่น การผลิตและขายเฟอร์นิเจอร์ การออกแบบตกแต่งภายใน เครื่องครัว เครื่องแก้ว การออกแบบกราฟิก เป็นต้น

2) แฟชั่น เช่น การผลิตเสื้อผ้า เครื่องแต่งกาย การออกแบบ การจัดทำตัวอย่าง การขายเครื่องแต่งกายสำเร็จรูป และการรับจ้างตัดเย็บเสื้อผ้าให้ลูกค้า

3) งานโฆษณา เช่น การดำเนินงานเกี่ยวกับการโฆษณา ทั้งทางสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อบันทึกภาพ และเสียงอื่น ๆ รวมถึงการออกแบบงานโฆษณา

4) งานสถาปัตยกรรม การดำเนินงานเกี่ยวกับการก่อสร้าง รวมถึงการบริหารโครงการก่อสร้าง การออกแบบก่อสร้าง

สำหรับประเทศไทย ยังไม่ได้กำหนดขอบเขตของเศรษฐกิจสร้างสรรค์หรืออุตสาหกรรมสร้างสรรค์ไว้ชัดเจน แต่สามารถแบ่งได้ 9 กลุ่ม ได้แก่

- 1) งานฝีมือและหัตถกรรม (crafts)
- 2) งานออกแบบ (design)
- 3) แฟชั่น (fashion)
- 4) ภาพยนตร์และวิดีโอ (film & video)
- 5) การกระจายเสียง (broadcasting)
- 6) ศิลปะการแสดง (performing arts)
- 7) ธุรกิจโฆษณา (advertising)
- 8) ธุรกิจการพิมพ์ (publishing)
- 9) สถาปัตยกรรม (architecture)

ผู้วิจัยนำแนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์มาใช้ในการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย มาใช้เพื่อสร้างความเข้าใจที่ตรงกัน และเป็นแนวทางในการพัฒนาเครื่องมือการวิจัย

2.3 แนวคิดสถานการณ์การท่องเที่ยวไทย

สถานการณ์และแนวโน้มของการท่องเที่ยวไทย ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการทั้งภายในประเทศและภายนอกประเทศ อาทิ แนวโน้มและทิศทางการท่องเที่ยวในตลาดโลกภาวะการแข่งขันความเสี่ยง พฤติกรรมของนักท่องเที่ยว และวิกฤตการณ์ต่าง ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อ

การท่องเที่ยว โดยเฉพาะสถานการณ์การท่องเที่ยวในปัจจุบันที่ยังคงอยู่บนความไม่แน่นอนทั้งจากภัยธรรมชาติ โรคระบาด ความไม่มั่นคงด้านเศรษฐกิจและการเมืองของหลายประเทศทั่วโลก ประกอบกับการพัฒนาที่ผ่านมการท่องเที่ยวไทยยังคงมีปัญหาและอุปสรรคอีกมากมาย ซึ่งล้วนแต่เป็นปัจจัยส่งผลกระทบต่อทางลบต่อการท่องเที่ยวโลกและการท่องเที่ยวไทย แต่ในขณะเดียวกันความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีการสื่อสาร การเข้าถึงข้อมูลด้านการท่องเที่ยวความสะดวกสบายในการเดินทาง และพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่เปลี่ยนไปตามกระแสของโลกาภิวัตน์ทำให้แนวโน้มของจำนวนนักท่องเที่ยวทั่วโลกยังคงเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะเป็นปัจจัยที่เอื้อประโยชน์และสร้างโอกาสในการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของไทย ดังนั้น การศึกษาวิเคราะห์ในประเด็นต่าง ๆ เหล่านี้ จะชี้ให้เห็นถึงจุดแข็งจุดอ่อน ศักยภาพและโอกาสของการพัฒนาการท่องเที่ยวในระยะต่อไป และเพื่อใช้ประกอบการกำหนดยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวไทยในระยะ 3 ปีถัดจากนี้ไป (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2558)

2.3.1 สถานการณ์การท่องเที่ยวโลก

2.3.1.1 นักท่องเที่ยวในตลาดโลกยังคงขยายตัวอย่างต่อเนื่อง จากรายงานขององค์การการท่องเที่ยวโลกแห่งสหประชาชาติ (UNWTO) พบว่า ในปี 2556 มีนักท่องเที่ยวที่เดินทางระหว่างประเทศทั่วโลกจำนวน 1,087 ล้านคน เพิ่มขึ้นจาก 1,035 ล้านคน ในปี 2555 ร้อยละ 5 โดยนักท่องเที่ยวจากประเทศจีนจะขยายตัวมากที่สุดและส่งผลกระทบต่อฟื้นตัวของการท่องเที่ยวโลก และหากนับจากปี 2548 เป็นต้นมา ภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกมีอัตราการขยายตัวของจำนวนนักท่องเที่ยวสูงที่สุดถึงร้อยละ 6.2 ทั้งนี้ UNWTO คาดการณ์ว่า ในปี ค.ศ. 2030 จำนวนนักท่องเที่ยวโลกจะเพิ่มเป็น 1,800 ล้านคน

2.3.1.2 ภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิกมีแนวโน้มเติบโตสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง การท่องเที่ยวในภูมิภาคเอเชียตะวันออกและแปซิฟิกจะมีบทบาทสำคัญต่อการท่องเที่ยวโลกเพิ่มขึ้น จากข้อมูลขององค์การการท่องเที่ยวโลกในปี ค.ศ. 1995 พบว่า เกือบ 2 ใน 3 ของนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศทั่วโลก หรือร้อยละ 59.8 ท่องเที่ยวในภูมิภาคยุโรป รองลงมาได้แก่ ภูมิภาคอเมริกา ร้อยละ 19.3 เอเชียตะวันออกและแปซิฟิก ร้อยละ 14.4 แอฟริกา ร้อยละ 3.6 ตะวันออกกลาง ร้อยละ 2.2 และเอเชียใต้ ร้อยละ 0.7 ตามลำดับ (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2558)

2.3.2 กลุ่มประเทศ BRIC จะมีบทบาทสำคัญต่อการเติบโตของการท่องเที่ยวโลก

กลุ่มประเทศ BRIC ซึ่งประกอบด้วยประเทศบราซิล รัสเซีย อินเดีย และจีน จะมีจำนวนนักท่องเที่ยวและรายจ่ายเพื่อการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วตามภาวะการเติบโตของเศรษฐกิจภายในประเทศ โดยในปี 2013 นักท่องเที่ยวจากจีนรัสเซีย และบราซิล มีรายจ่ายด้านการท่องเที่ยว

สูงสุดในกลุ่ม 10 อันดับแรกของโลก โดยเฉพาะจีนที่มีรายจ่ายสูงสุดเป็นอันดับที่ 1 มูลค่า 129 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ และยังมีอัตราการขยายตัวสูงสุดร้อยละ 26 รองลงมาคือ รัสเซียอันดับที่ 4 และบราซิลอันดับ 10 อย่างไรก็ตาม ด้วยสถานการณ์เศรษฐกิจปัจจุบันได้ส่งผลกระทบต่อการเดินทางของนักท่องเที่ยวในประเทศกลุ่มนี้เช่นกัน จากปัญหาเงินเฟ้อ รายได้จากการส่งออกที่ลดลง และผลกระทบจากภัยแล้งรายงานของ China Outbound Tourism Research Institute คาดว่าในปี ค.ศ. 2014 มีนักท่องเที่ยวจีนเดินทางทั่วโลกกว่า 112 ล้านคน และจากผลสำรวจ Visa Global Travel Intentions Study 2013 พบว่า ในปี ค.ศ. 2012 นักท่องเที่ยวจีนมีค่าใช้จ่ายในการเดินทางต่อครั้ง 3,824 เหรียญสหรัฐฯ สูงเป็นอันดับที่ 3 รองจากซาอุดีอาระเบีย 6,666 เหรียญสหรัฐฯ และออสเตรเลีย 4,118 เหรียญสหรัฐฯ ขณะที่นักท่องเที่ยวโดยรวมมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ย 2,390 เหรียญสหรัฐฯ และการเดินทางในอนาคตคาดว่าจะใช้จ่ายเพิ่มขึ้นอีกร้อยละ 5 ขณะที่นักท่องเที่ยวจีนจะใช้จ่ายเพิ่มขึ้นอีกร้อยละ 18 ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของนักท่องเที่ยวทั้งในด้านจำนวนนักท่องเที่ยวและการใช้จ่ายเพื่อการท่องเที่ยว (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2558)

2.3.3 สถานการณ์การท่องเที่ยวไทย

การท่องเที่ยวไทยมีการขยายตัวมาอย่างต่อเนื่องทั้งจำนวนและรายได้จากการท่องเที่ยว ในระยะ 5 ปี ที่ผ่านมา จำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจาก 14.0 ล้านคน ในปี 2552 เป็น 24.8 ล้านคนในปี 2557 โดยเพิ่มสูงสุดในปี 2556 มีจำนวนนักท่องเที่ยวมากถึง 26.5 ล้านคน และสูงสุดเป็นลำดับที่ 7 ของโลกแต่ลดลงในปี 2557 เนื่องจากประสบกับวิกฤตทางการเมืองและวิกฤตเศรษฐกิจในกลุ่มประเทศยุโรป โดยตลาดหลักยังคงเป็น 10 ตลาดที่มีส่วนแบ่งการตลาดรวมกันมากกว่าร้อยละ 60 ได้แก่ จีน อินเดีย สหราชอาณาจักรมาเลเซีย ออสเตรเลีย สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น เยอรมนี เกาหลีใต้ และฝรั่งเศส สำหรับในปี 2558 คาดการณ์ว่าจะมีจำนวนนักท่องเที่ยว 28.5 – 29.0 ล้านคน ส่วนรายได้และค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตามจำนวนนักท่องเที่ยว โดยในปี 2556 มีรายได้ 1.20 ล้านล้านบาท สูงสุดเป็นอันดับ 10 ของโลก และลดลงเหลือ 1.17 ล้านล้านบาท ในปี 2557 โดยมีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 26.35 ต่อปี และคาดว่าในปี 2558 จะมีรายได้ 1.40 ล้านล้านบาท ซึ่งสอดคล้องกับค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อครั้งของนักท่องเที่ยวที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากค่าใช้จ่าย 36,061 บาท/คน/ครั้ง

ในอีก 15 ปีข้างหน้า คาดการณ์ว่าประเทศไทยจะมีจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติ 67 ล้านคน สำหรับแนวโน้มจำนวนนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศของไทยในอีก 15 ปีข้างหน้า คาดการณ์ว่าจะขยายตัวอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจากข้อมูลปัจจุบันในปี 2557 มีจำนวนนักท่องเที่ยว 24.7 ล้านคน จะเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วเป็น 45 ล้านคน ในปี 2563 และเพิ่มเป็น 67 ล้านคน ในปี 2573 ทั้งนี้ การคาดการณ์ดังกล่าวเป็นไปตามแนวโน้มที่ควรจะเป็น และภายใต้สมมติฐานว่าสถานการณ์

การท่องเที่ยวไทยอยู่ในภาวะปกติ ไม่มีเหตุการณ์หรือวิกฤตการณ์ใด ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อทั้งโดยตรง และโดยอ้อมต่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยวไทยในช่วงเวลานับจากนี้เป็นต้นไป โดยกลุ่มตลาดหลักยังเป็นกลุ่มเดิม แต่นักท่องเที่ยวจีนจะมีสัดส่วนเพิ่มมากขึ้นอย่างไรก็ตาม โดยสภาพข้อเท็จจริงแล้ว สถานการณ์เศรษฐกิจ ภัยธรรมชาติขนาดใหญ่ โรคระบาดร้ายแรงและความขัดแย้งทางการเมืองทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ ยังคงเป็นปัจจัยหลักที่จะส่งผลกระทบต่อแนวโน้มจำนวนนักท่องเที่ยวดังกล่าว (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2558)

2.3.4 การวิเคราะห์สถานการณ์ปัจจุบันของการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในประเทศไทย

ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ แนวความคิดเรื่องการเปิดเสรีสินค้าและบริการแพร่ขยายอย่างรวดเร็วมีการเคลื่อนย้ายทุนและแรงงานระหว่างประเทศมากยิ่งขึ้น รวมทั้งเกิดการรวมกลุ่มประเทศทางด้านเศรษฐกิจทั้งในระดับทวีปและภูมิภาค ปრაกฏการณ์ดังกล่าวก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการค้าและการลงทุนในภูมิภาคต่าง ๆ รวมทั้งกระตุ้นให้การแข่งขันด้านการค้าและบริการระหว่างประเทศทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น

การเปิดเสรีบริการท่องเที่ยวของไทย ได้แก่ ปัญหาเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวซึ่งถือเป็นจุดขายสำคัญของประเทศ ที่ส่งสัญญาณว่าประเทศไทยอาจยังไม่พร้อมกับการเปิดเสรีเพื่อแข่งขันกับนานาประเทศในตลาดโลก ซึ่งเมื่อมีการเปิดเสรีในภาคบริการแล้ว จะเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ประกอบการต่างชาติเข้ามาดำเนินธุรกิจในเมืองไทยได้ง่ายขึ้น สะดวกขึ้น ซึ่งหากประเทศไทยไม่มีการเตรียมความพร้อมในเรื่องการบริหารจัดการแหล่งและการควบคุมดูแลทรัพยากรการท่องเที่ยวที่ดียังคงปล่อยให้ปัญหาในแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญเฉกเช่นปัจจุบัน ทั้งในเรื่องของการขาดการควบคุมการใช้ทรัพยากรอย่างเหมาะสม การขาดการจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวหรือกิจกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่ที่มีความเปราะบาง การส่งเสริมการท่องเที่ยวที่เกินขีดความสามารถในการรองรับ

การอนุรักษ์ทรัพยากร การขาดการจัด Zoning การอนุญาตให้มีสิ่งปลูกสร้างต่าง ๆ ที่ไม่เหมาะสมปัญหาการบังคับใช้กฎหมายต่อเรื่องมั่วคุกเทศก์ การดำเนินธุรกิจผิดประเภท ปัญหาความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวในจังหวัดท่องเที่ยวใหญ่ ๆ ที่เริ่มมีปัญหารุนแรงขึ้นในปัจจุบัน ซึ่งปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้สามารถนำไปสู่การทาลายคุณค่าของทรัพยากรการท่องเที่ยวและเป็นตัวเร่งให้แหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ เสื่อมโทรมลงอย่างรวดเร็ว การเปิดเสรีอาจจะยิ่งทำให้ปัญหาต่าง ๆ ที่ไม่สามารถบริหารจัดการได้อยู่แล้วในปัจจุบัน มีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้นในอนาคต

ดังนั้น การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวให้มีความยั่งยืน จึงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งและไทยจำเป็นต้องมีการทบทวนแผนบริหารจัดการและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของประเทศ

ไทยในระดับต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำแผนการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพของ ประเทศพ.ศ. 2558-2560 ให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาด้านการท่องเที่ยวทั้งในระดับประเทศ อนุภูมิภาค และภูมิภาค รวมถึงเพื่อบูรณาการและกำหนดกรอบในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่มี ศักยภาพของประเทศได้อย่างเหมาะสม ซึ่งในปัจจุบัน แผนการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวปรากฏเป็นส่วน หนึ่งในการพัฒนาต่าง ๆ ของประเทศไทย (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2558) ดังนี้

2.3.4.1 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555 – 2559

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555-2559 มีการกำหนดวิสัยทัศน์ “สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ด้วยความเสมอภาค เป็นธรรม และมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง” และกำหนดยุทธศาสตร์หลักในการพัฒนาทั้งหมด 6 ด้าน โดยประเด็นการฟื้นฟูและการพัฒนา คุณภาพแหล่งท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด การฟื้นฟูพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวหลัก ที่เชื่อมโยงและบริหารจัดการการท่องเที่ยวให้เกิดความสมดุลและยั่งยืน เป็นแนวทางการดา เนินงานที่สำคัญของการปรับโครงสร้างภาคบริการ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของแนวทางการพัฒนาด้ว การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่การพัฒนาที่มีคุณภาพและยั่งยืนภายใต้ยุทธศาสตร์ที่ 4 การปรับ โครงสร้างเศรษฐกิจ สู่การเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่การเติบโตอย่างมีคุณภาพและมีความยั่งยืนนั้น ให้ความสำคัญกับการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจ โดยใช้วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี นวัตกรรม ความคิด สร้างสรรค์ ตลอดจนภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นพื้นฐานสำคัญในการขับเคลื่อนสู่การพัฒนาที่มีคุณภาพ และยั่งยืน ภายใต้ปัจจัยสนับสนุนที่เอื้ออำนวยและระบบการแข่งขันที่เป็นธรรม เพื่อสร้างภูมิคุ้มกัน ให้กับประเทศ มุ่งปรับโครงสร้างการค้าและการลงทุนให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดทั้ง ภายในและต่างประเทศ สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสาขาบริการที่มีศักยภาพบนพื้นฐานของนวัตกรรมและ ความคิดสร้างสรรค์ พัฒนาธุรกิจสร้างสรรค์และเมืองสร้างสรรค์ เพิ่มผลิตภาพของภาคเกษตร และ สร้างมูลค่าเพิ่มด้วยเทคโนโลยีและกระบวนการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม พัฒนา ภาคอุตสาหกรรมสู่อุตสาหกรรมฐานความรู้เชิงสร้างสรรค์และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม พัฒนา โครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์สร้างความมั่นคงด้านพลังงาน ควบคู่ไปกับการปฏิรูป กฎหมาย และกฎ ระเบียบต่าง ๆ ทางเศรษฐกิจและบริหารจัดการเศรษฐกิจส่วนรวมอย่างมี ประสิทธิภาพ เพื่อให้เป็นฐานเศรษฐกิจของประเทศที่เข้มแข็งและขยายตัวอย่างมีคุณภาพ

2.3.4.2 แผนยุทธศาสตร์การพัฒนากาบริการของประเทศไทย พ.ศ. 2555 – 2559

แผนยุทธศาสตร์การพัฒนากาบริการของประเทศไทย พ.ศ.2555-2559 มีการกำหนดวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยเป็นฐานการผลิต การลงทุน และการตลาดของกาบริการในระดับภูมิภาค บนฐานของการพึ่งพาตนเองและสามารถแข่งขันได้ เพื่อเป็นแหล่งรายได้หลักให้กับประเทศและเป็นแหล่งกระจายรายได้และสร้างงานให้กับชุมชน” และมียุทธศาสตร์หลักในการพัฒนาทั้งหมด 4 ด้าน โดยประเด็นด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวหรือแหล่งท่องเที่ยวไม่ได้ถูกกล่าวถึงโดยตรง หากแต่กล่าวถึง “ชุมชน” ในยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนาธุรกิจบริการให้เป็นแหล่งสร้างรายได้และพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนและชุมชนในท้องถิ่น ซึ่งในบริบทของการท่องเที่ยวโดยชุมชนนั้น ชุมชนต่าง ๆ ที่มีการดำเนินงานเรื่องการท่องเที่ยว ถือเป็นแหล่งท่องเที่ยวด้วยเช่นกัน ดังนั้น ในแนวทางสำคัญ 2 แนวทาง ภายใต้ยุทธศาสตร์ที่ 4 คือ (1) ส่งเสริมบทบาทและการมีส่วนร่วมของชุมชน สังคมให้เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาทั้งในฐานะผู้ให้และผู้รับ รวมถึงการพัฒนาธุรกิจบริการที่มีศักยภาพเพื่อเป็นแหล่งสร้างรายได้ให้กับชุมชน และ (2) สร้างแรงกระตุ้นให้ชุมชนเกิดการรวมกลุ่มในการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เชื่อมโยงกับการประกอบอาชีพและเหมาะสมกับทรัพยากรความชำนาญเฉพาะด้านของชุมชนในท้องถิ่น เพื่อรองรับความต้องการของกลุ่มที่สนใจในอารยธรรมตะวันออก จึงถือได้ว่าเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

2.3.4.3 แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ. 2555 – 2559

แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ. 2555 – 2559 มีวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ มีขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวในระดับโลก สามารถสร้างรายได้และกระจายรายได้โดยคำนึงถึงความเป็นธรรม สมดุล และยั่งยืน” และมียุทธศาสตร์หลักในการพัฒนาทั้งหมด 5 ด้าน โดยประเด็นการพัฒนาและฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยว อยู่ภายใต้ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาและฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืน ซึ่งมีแนวทางการพัฒนาที่สำคัญ 3 ด้าน คือ (1) การพัฒนาระดับคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวใหม่ในเชิงกลุ่มพื้นที่ที่มีศักยภาพ (2) การฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยว และ (3) การยกระดับคุณภาพและมาตรฐานของแหล่งท่องเที่ยว

สำหรับการฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยว มีแนวทางการดำเนินการที่สำคัญ คือ ฟื้นฟู ปรับปรุงแหล่งที่เสื่อมโทรมโดยคำนึงถึงบริบททางสิ่งแวดล้อม สถาปัตยกรรม วัฒนธรรมและวิถีชุมชนท้องถิ่นเพื่อนำไปสู่กระบวนการต่อ ยอดสร้างคุณค่าและมูลค่าเพิ่ม นอกจากนี้ยังมีการสำรวจ จัดทาสานข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวที่เสื่อมโทรมทั้งประเทศเพื่อนำไปสู่การจัดทาแผนการพัฒนาแหล่งและระบบติดตามประเมินผลอย่างเป็นระบบ

การยกระดับคุณภาพและมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยว มีแนวทางการดำเนินการที่สำคัญคือ วางแผนจัดการภูมิสถาปัตยกรรมทางการท่องเที่ยวในทุกระดับ โดยการอนุรักษ์ ซ่อมแซม และบำรุงรักษาสถาปัตยกรรมที่เป็นจุดเด่น พร้อมทั้งสร้างสถาปัตยกรรมที่มีเอกลักษณ์เฉพาะพื้นที่ จัดการพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวโดยคำนึงถึงขีดความสามารถในการรองรับ ผลักดันให้มีการออกกฎ ระเบียบ และบทลงโทษที่ชัดเจนในการกำกับดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยวและสอดคล้องดูแลการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจังพัฒนาระบบสาธารณูปโภคเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยว กำหนดมาตรการเพื่อแก้ไขปัญหาและผลกระทบอันเนื่องมาจากภาวะโลกร้อน และแสวงหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาภาพลักษณ์ด้านลบของการท่องเที่ยวไทย

2.3.4.4 แผนยุทธศาสตร์กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา พ.ศ.2555 – 2559

แผนยุทธศาสตร์กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา พ.ศ.2555 – 2559 มีวิสัยทัศน์ “เป็นองค์กรหลักในการส่งเสริมและพัฒนารการท่องเที่ยว การกีฬา และนันทนาการ เพื่อเป็นกลไกในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและพัฒนาสังคมอย่างยั่งยืน” และมียุทธศาสตร์หลักในการพัฒนารการท่องเที่ยวของประเทศ ทั้งหมด 6 ด้าน โดยประเด็นการฟื้นฟู การปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวที่มีสภาพเสื่อมโทรม และการพัฒนาสร้างแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและรองรับนักท่องเที่ยวคุณภาพ เป็นหนึ่งในแนวทางสำคัญภายใต้ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวให้มีคุณภาพและปลอดภัย

2.3.4.5 แผนยุทธศาสตร์และกลยุทธ์พัฒนาการท่องเที่ยวกิจกรรมท่องเที่ยว ปี พ.ศ. 2557 - 2560

แผนยุทธศาสตร์และกลยุทธ์พัฒนาการท่องเที่ยวกิจกรรมท่องเที่ยว ปี พ.ศ.2557-2560 มีวิสัยทัศน์ “กิจกรรมท่องเที่ยวเป็นองค์กรหลักในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวในระดับสากลรวมทั้งสนับสนุนการสร้างภาพยนตร์ต่างประเทศในราชอาณาจักรเพื่อเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวของเอเชีย” และมียุทธศาสตร์หลักในการพัฒนาทั้งหมด 4 ด้านโดยประเด็นการพัฒนา อนุรักษ์ ฟื้นฟู และเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยว ทั้งที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติทางวัฒนธรรมและแหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น อยู่ภายใต้ยุทธศาสตร์ 3 ด้าน คือ ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาคุณภาพ มาตรฐานสินค้า บริการด้านการท่องเที่ยว ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยว และยุทธศาสตร์ที่ 3 การเสริมสร้างเครือข่ายและพันธมิตรกับประเทศอาเซียนและนานาชาติเพื่อเชื่อมโยงให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

กลยุทธ์ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวภายใต้ยุทธศาสตร์แต่ละด้านมีดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาคุณภาพ มาตรฐานสินค้า บริการด้านการท่องเที่ยว

- 1) พัฒนา ส่งเสริม สนับสนุนและประสานงานเครือข่ายในการจัดกิจกรรมทางการท่องเที่ยว
- 2) การพัฒนา อนุรักษ์ พื้นฟูและเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยว ทั้งที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติทางวัฒนธรรมและที่มนุษย์สร้างขึ้น
- 3) พัฒนา และประสานงานเครือข่าย เพื่อให้เกิดการอำนวยความสะดวก การป้องกัน และ การรักษาความปลอดภัยทางการท่องเที่ยว

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยว

- 1) สร้างนวัตกรรมและพัฒนาองค์ความรู้ด้านการท่องเที่ยว รวมถึง ศึกษาเปรียบเทียบองค์ความรู้จากต่างประเทศ
- 2) ประสานบูรณาการและสร้างเครือข่ายกับหน่วยงานและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกรมการท่องเที่ยวในการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยว เพื่อสร้างความสามารถในการรองรับ (carrying capacity) นักท่องเที่ยว

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การเสริมสร้างเครือข่ายและพันธมิตรกับประเทศอาเซียนและนานาชาติเพื่อเชื่อมโยงให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

การริเริ่มและผลักดันภารกิจ และกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวที่ส่งเสริมการเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวระหว่างประเทศ (connectivity) โดยเฉพาะในอาเซียน (Association of South East Asian Nations: ASEAN) กรมการท่องเที่ยวในฐานะที่เป็นหน่วยงานหลักในการพัฒนาการท่องเที่ยว มีการแบ่งส่วนงาน เพื่อรับผิดชอบเรื่องการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทั่วประเทศ โดยสำนักพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวซึ่งมีภารกิจหลักที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของกรมการท่องเที่ยวในด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว คือ การศึกษาวิเคราะห์ วิจัยสภาพปัญหา ความต้องการในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว เพื่อกำหนดมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยว พัฒนาองค์ความรู้ด้านการพัฒนา อนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว รวมถึงประสาน ส่งเสริมและสนับสนุนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดการพัฒนาและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวแบบยั่งยืนตามมาตรฐานที่กำหนด

2.3.5 ผลการพัฒนาการท่องเที่ยวไทยในระยะที่ผ่านมา

ประเทศไทยได้ตระหนักถึงความสำคัญของการท่องเที่ยวในฐานะเป็นเครื่องมือสำคัญในการช่วยรักษาเสถียรภาพและขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ โดยอาศัยข้อได้เปรียบของทำเลที่ตั้ง ความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรการท่องเที่ยว และความหลากหลายของวัฒนธรรมซึ่งรวมถึงความเป็นไทยเป็นจุดขายสำคัญในการส่งเสริมตลาดท่องเที่ยวมาอย่างยาวนาน การจัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยว 5 เขตพัฒนาการท่องเที่ยว ทำให้ได้ข้อมูลที่มีความสอดคล้องกันในการสะท้อนให้เห็นถึง

ความสำเร็จของการพัฒนาที่ผ่านมา และข้อจำกัด ข้อค้อย และปัญหาสำคัญที่ต้องเร่งดำเนินการ 9 ประเด็น (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2558) ดังนี้

2.3.5.1 จิตความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวของประเทศไทย ยังอยู่ในระดับต่ำกว่าประเทศคู่แข่ง จากข้อมูลของ Travel and Tourism Competitiveness Index ในปี พ.ศ. 2557 พบว่าประเทศไทยมีอันดับจิตความสามารถในการแข่งขันในลำดับที่ 35 ของโลก และเป็นอันดับที่ 10 ในภาคพื้นเอเชียและแปซิฟิก ซึ่งเป็นอันดับที่สูงขึ้นจากปี 2555 (ลำดับที่ 43)

2.3.5.2 ผลการพัฒนาที่ผ่านมาประสบความสำเร็จในการเพิ่มรายได้ แต่ยังมีปัญหาในเรื่องของการกระจายรายได้และการกระจุกตัวของนักท่องเที่ยว โดยในช่วงปี 2554 – 2557 พบว่า รายได้จากการท่องเที่ยวขยายตัวในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 18.9 ต่อปี แต่นักท่องเที่ยวยังคงกระจุกตัวอยู่เฉพาะในเมืองท่องเที่ยวที่สำคัญได้แก่ กรุงเทพมหานคร ชลบุรี ภูเก็ต กระบี่ และเชียงใหม่ และพบว่าการเดินทางท่องเที่ยวของผู้เยี่ยมชมชาวต่างชาติกระจุกตัวอยู่ใน 20 จังหวัด ประมาณร้อยละ 94.2 ของผู้เยี่ยมชมชาวต่างชาติทั้งหมด ในปี 2556 ประเทศไทยมีจำนวนผู้เยี่ยมชมชาวต่างชาติรวมทั้งสิ้น 55,387,7521 คน โดยจำนวนผู้เยี่ยมชมชาวต่างชาติที่เดินทางท่องเที่ยวในประเทศไทยมีการกระจุกตัวอยู่ใน 20 จังหวัดแรก จำนวน 52,182,217 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 94.2 ของจำนวนผู้เยี่ยมชมทั้งหมด อีกทั้งจังหวัดที่มีจำนวนผู้เยี่ยมชมชาวต่างชาติมากกว่า 1 ล้านคน มีเพียง 9 จังหวัดเท่านั้น นอกจากนี้ พบว่าตลาดนักท่องเที่ยวยังคงเป็นกลุ่มเดิมที่ต้องพึ่งพารายได้จากนักท่องเที่ยว 20 อันดับแรก โดยเฉพาะจีนและรัสเซีย ซึ่งจะก่อให้เกิดความเสี่ยงในการสูญเสียรายได้หากประเทศเหล่านี้ต้องประสบกับปัญหาหรือวิกฤตการณ์ต่าง ๆ ที่ไม่เอื้อต่อการเดินทางท่องเที่ยว

2.3.5.3 การท่องเที่ยวไทยยังคงมีภาพลักษณ์ด้านลบที่ต้องเร่งปรับปรุงแก้ไข การประเมินภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของประเทศไทยในระยะที่ผ่านมา ยังคงมีภาพลักษณ์ทั้งในด้านบวกและด้านลบโดยในด้านบวก ได้แก่ การเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่คุ้มค่าเงิน เป็นที่ที่ใช้ชีวิตในวันพักผ่อนได้อย่างเต็มที่ ความมีน้ำใจของผู้คน บรรยากาศที่สนุกสนาน มีสีสัน อธิยาศัยไมตรีของคนท้องถิ่น จึงจัดว่าประเทศไทยทำได้ดีมาก ในเรื่องการสร้างความรู้สึกรักและการสร้างประสบการณ์ที่ดีด้วยความหลากหลายของแหล่งท่องเที่ยว

2.3.5.4 ทรัพยากรการท่องเที่ยวเสื่อมโทรม ขาดการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวใหม่ ๆ นับเป็นปัญหาที่สะสมมานานจากนโยบายการเร่งส่งเสริมตลาดการท่องเที่ยว แต่ขาดการเตรียมพร้อมรองรับของแหล่งท่องเที่ยว โดยเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวหลัก ๆ ของประเทศ ที่มีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวเป็นจำนวนมากในแต่ละปี การลงทุนในธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการนักท่องเที่ยวมีการขยายตัวอย่างรวดเร็วในขณะที่การบริหารจัดการและการควบคุมกำกับดูแลของหน่วยงานภาครัฐ

ไม่สามารถดำเนินการได้อย่างทั่วถึงทำให้เกิดปัญหาการบุกรุกพื้นที่ ปัญหาขยะ น้ำเสีย มลพิษ ระบบนิเวศวิทยา ศิลปวัฒนธรรมและโบราณสถานเสี่ยงต่อการถูกทำลาย

2.3.5.5 โครงสร้างพื้นฐานด้านการท่องเที่ยวที่ขาดความพร้อมในระดับหนึ่ง แต่ยังมีปัญหาในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวและการเชื่อมโยงระหว่างแหล่งท่องเที่ยว ประเทศไทยมีโครงสร้างพื้นฐานและการคมนาคมก่อนข้างดีโดยเฉพาะในเมืองท่องเที่ยวที่สำคัญ มีสนามบิน 41 แห่ง กระจายตัวอยู่ทั่วประเทศ มีถนนที่มีคุณภาพเชื่อมโยงระหว่างจังหวัดต่างๆ ซึ่งมีคุณภาพและมาตรฐาน แต่ยังคงการเชื่อมโยงระหว่างแหล่งท่องเที่ยวและเส้นทางในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวที่ยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

2.3.5.6 บุคลากรด้านการท่องเที่ยวจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาเพื่อยกระดับทักษะและองค์ความรู้ให้สามารถแข่งขันได้ในตลาดโลก โดยภาพรวมแล้วบุคลากรด้านการท่องเที่ยวของประเทศไทยมีความสามารถในการแข่งขันในระดับท้องถิ่นหรือในประเทศ แต่ยังคงขาดความสามารถในการแข่งขันในระดับสากล เนื่องด้วยสาเหตุหลายประการ เช่น ข้อจำกัดในการรับรู้ข่าวสารข้อมูล ผู้ประกอบการธุรกิจบริการท่องเที่ยวของไทยส่วนใหญ่ยังขาดการเข้าถึงข้อมูลและข่าวสาร ขาดการประสานงานจากหน่วยงานภาครัฐส่วนกลางในเรื่องการเปิดเสรีบริการท่องเที่ยว ขาดความรู้และทักษะในด้านการบริหารจัดการ ผู้ประกอบการจำนวนมากยังขาดความรู้และทักษะด้านเทคโนโลยีการสื่อสารและสารสนเทศ (ICT) โดยเฉพาะโครงสร้างพื้นฐานเครือข่ายอินเทอร์เน็ตขาดทรัพยากรและเงินทุน

2.3.5.7 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวยังไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบันมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวหลายฉบับที่ใช้อยู่ในปัจจุบันเป็นกฎหมายฉบับเก่า ล้าสมัย มีความขัดแย้งกันระหว่างกฎหมาย และมีความเกี่ยวข้องกับหลายหน่วยงาน ซึ่งจำเป็นต้องได้รับการปรับปรุงแก้ไขให้สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน รวมทั้งต้องมีมาตรการเข้มงวด กวดขันให้มีการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจังเพื่อช่วยขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศให้บรรลุตามเป้าหมาย

2.3.5.8 ขาดข้อมูลเชิงลึกเพื่อการวิเคราะห์และวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยว การพัฒนาและส่งเสริมตลาดการท่องเที่ยวไทยให้สามารถแข่งขันได้ในตลาดโลก จำเป็นต้องอาศัยข้อมูลและสารสนเทศทั้งในภาพรวมและภาพเชิงลึกจำนวนมาก แต่ปัจจุบันข้อมูลที่มีอยู่อย่างกระจัดกระจาย มาจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย ขาดการจัดเก็บข้อมูลที่เป็นระบบ ขาดการบริหารจัดการ และขาดการใช้ประโยชน์ข้อมูลอย่างเต็มที่ดังนั้น จึงจำเป็นต้องพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยว โดยการนำเทคโนโลยีการจัดเก็บออกแบบและกลั่นกรองข้อมูล สร้างระบบการบริหารจัดการและใช้ประโยชน์ข้อมูลเพื่อช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของการท่องเที่ยวไทย

2.3.5.9 กลไกการบริหารจัดการขาดการบูรณาการ การพัฒนาการท่องเที่ยวที่มีความเกี่ยวข้องกับหลายหน่วยงาน เชื่อมโยงจากระดับชาติ สู่ระดับพื้นที่ และชุมชน ที่ผ่านมากลไกการพัฒนาการท่องเที่ยวขาดความเชื่อมโยงระหว่างกลไกในระดับต่าง ๆ ต่างคนต่างทำ ทำให้เกิดความซ้ำซ้อนของการพัฒนา หรือขาดเจ้าภาพหลักในบางเรื่อง

2.3.6 ปัจจัยการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยว

กระแสการเปลี่ยนแปลงในอนาคตที่อาจจะกระทบต่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยวไทยได้ โดยสามารถสรุปปัจจัยการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยวได้ 9 ปัจจัย (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2558) ดังนี้

2.3.6.1 กระแสโลกาภิวัตน์ (globalization) การเชื่อมโยงของโลกได้ส่งผลกระทบต่อถึงกันหมดทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม เทคโนโลยี และการเคลื่อนย้ายของแรงงาน (workforce flow) การรวมตัวกันของประเทศต่าง ๆ

2.3.6.2 สังคมสูงวัย (aging society) หลายประเทศก้าวสู่สังคมสูงวัย โดยเฉพาะลูก้าหลักของไทย คือ กลุ่มยุโรป อเมริกา ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ รวมถึงประเทศไทยเองก็กำลังก้าวเข้าสู่สังคมสูงวัยในปี 2030 และจากการคาดการณ์ขององค์การสหประชาชาติ สัดส่วนของประชากรผู้สูงอายุทั่วโลกได้เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 9.2 ในปี 2533 เป็นร้อยละ 11.7 ในปี 2556 มีการเติบโตอย่างต่อเนื่อง โดยคาดการณ์ว่าผู้สูงอายุจะเพิ่มสูงถึง ร้อยละ 21.1 ในปี 2593

2.3.6.3 สังคมเมือง (urbanization) การเพิ่มขึ้นของเมืองใหญ่ทั่วโลกนำมาซึ่งความเจริญและโอกาสทางธุรกิจ แต่ก็มีผลกระทบตามมาเช่นกัน ได้แก่ ความแออัดของชุมชน ปัญหาขยะ มลพิษ ค่าครองชีพที่สูงขึ้นในมุมด้านการท่องเที่ยวอาจทำให้เกิดการกลืนวัฒนธรรม นอกจากนี้ ยังเกิดการกระจุกตัวของคนในชุมชนเมืองทำให้หลายเมืองที่บริหารจัดการไม่ดีไม่สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ทั้งที่มีโอกาส และเสน่ห์ของเมืองจะสูญเสียไปจากสิ่งก่อสร้างที่คล้ายกันของเมืองใหญ่

2.3.6.4 ชีวิตดิจิทัล (digital lifestyle) มีผลให้นักท่องเที่ยวเดินทางด้วยตนเองเพิ่มขึ้นความนิยมต่อโทรศัพท์ Smart phone ที่ไม่เพียงแต่เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร แต่ยังสามารถใช้บริการข้อมูล (data) ในระบบอินเทอร์เน็ตได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว ส่งผลให้นักท่องเที่ยวไม่เพียงแต่สามารถค้นหาข้อมูลด้านการเดินทาง ที่พัก แหล่งท่องเที่ยว แต่ยังสามารถทำการจองได้โดยทันที (real time)

2.3.6.5 ความปลอดภัยในการท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญกับความปลอดภัยในการท่องเที่ยวมากขึ้น ประกอบกับการสื่อสารที่สะดวกรวดเร็วมีส่วนในการตัดสินใจเดินทาง

ท่องเที่ยว โดยเฉพาะพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากวิกฤตที่เกี่ยวข้องกับโรคระบาด การก่อการร้าย การชุมนุมประท้วง และภัยพิบัติทางธรรมชาติคงจะเห็นได้จากวิกฤตทางการเมืองในประเทศไทย ส่งผลให้นักท่องเที่ยวลดลงอย่างมีนัยสำคัญ หรือผลของการระบาดของโรค SARS และไข้หวัดนก ส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยวทั่วโลก

2.3.6.6 สายการบินต้นทุนต่ำส่งผลต่อพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว การให้เปิดบริการสายการบินต้นทุนต่ำ (low cost airline) และการแข่งขันที่สูงในธุรกิจการบิน ส่งผลให้ค่าโดยสารมีราคาถูกลงกว่าเดิมมาก โดยเฉพาะบัตรโดยสารราคาพิเศษสำหรับการเดินทางนอกฤดูกาลท่องเที่ยว (low season) นอกจากนี้จะส่งผลกระทบต่อให้มีการเดินทางเพิ่มขึ้น เพิ่มการกระจายตัวของการเดินทางนอกฤดูกาลท่องเที่ยว ยังส่งผลให้นักท่องเที่ยวตัดสินใจก่อนการเดินทาง (last minute) เพิ่มขึ้น

2.3.6.7 การอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (environment) ผลกระทบจากการทำลายสภาพแวดล้อม การขยายตัวของภาคอุตสาหกรรม ทำให้โลกได้รับผลกระทบและเป็นต้นเหตุของภัยพิบัติที่เพิ่มมากขึ้น หลายประเทศได้ให้ความสำคัญด้านสิ่งแวดล้อมอย่างจริงจังและนำมาสู่ภาคปฏิบัติ มีสนธิสัญญาด้านสิ่งแวดล้อมเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง

2.3.6.8 การเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (asian economics community: AEC) ภูมิภาคอาเซียนหรือเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เป็นภูมิภาคที่มีอัตราการเติบโตเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวสูงที่สุดในโลกนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 – 2556 คือ ร้อยละ 8.5 โดยมีการคาดการณ์ว่าภายหลังการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจะทำให้มีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้าประเทศไทยเพิ่มขึ้น แนวโน้มการเติบโตของภูมิภาคอาเซียนจะกลายเป็นองค์กรทางภูมิรัฐศาสตร์ที่มีความสำคัญและทั่วโลกต่างจับตามอง จึงเป็นความท้าทายของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทยที่จะใช้ประโยชน์จากตลาดที่ใหญ่ขึ้นในความร่วมมือในระดับภูมิภาค สำหรับการท่องเที่ยวในประเทศไทย เมื่อเปรียบเทียบสัดส่วนจำนวนนักท่องเที่ยวจากประเทศกลุ่มอาเซียนกับปริมาณนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทย ปริมาณนักท่องเที่ยวในประเทศในกลุ่มอาเซียนมีแนวโน้มเติบโตสูงขึ้น ซึ่งประเทศไทยได้รับผลประโยชน์จากการเป็นศูนย์กลางในภูมิภาคอาเซียน

2.3.6.9 การท่องเที่ยวในความสนใจพิเศษ (special interest tourism) นักท่องเที่ยวมีแนวโน้มสนใจการท่องเที่ยวในความสนใจพิเศษมากขึ้น เช่น การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ การท่องเที่ยวเชิงผจญภัย การท่องเที่ยวเชิงศาสนา การท่องเที่ยวเพื่อการประชุมและนิทรรศการ (MICE) และการท่องเที่ยวเชิงกีฬา (sports tourism) เป็นต้น รูปแบบการท่องเที่ยวดังกล่าวมีแนวโน้มขยายตัว เนื่องจากนักท่องเที่ยวมีแนวโน้มต้องการที่จะเรียนรู้และได้รับประสบการณ์ที่แตกต่างในการท่องเที่ยวแต่ละครั้ง

2.3.7 ทิศทางการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวไทย

ทิศทางการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวไทยในอนาคต ต้องพัฒนาไปสู่ความมั่นคง (Stability) ความมั่งคั่ง (prosperity) และความยั่งยืน (sustainability) โดยความมั่นคงคือ ความสามารถขับเคลื่อนการท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพแม้ในภาวะวิกฤตต่าง ๆ กรอบแนวคิดในการพัฒนาในระยะต่อไป จึงควรให้ความสำคัญกับคุณภาพของการท่องเที่ยว เพื่อจะพัฒนาให้ประเทศไทยเป็นประเทศจุดหมายปลายทางเพื่อการเดินทางมาพักผ่อนที่มีคุณภาพ (quality leisure destination) โดยมีประเด็นสำคัญในการพัฒนา 6 ประเด็น (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2558) ดังนี้

2.3.7.1 เพิ่มความพึงพอใจให้กับนักท่องเที่ยวและผู้เกี่ยวข้องในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว โดยการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและบริการท่องเที่ยวให้มีคุณภาพมาตรฐาน และมีภูมิทัศน์ที่สวยงาม มีความปลอดภัย ความสะอาด พัฒนาบุคลากร ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวให้มีใจพร้อมให้บริการ และการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสะดวก โดยมีการพัฒนาระบบ โครงสร้างพื้นฐานเพื่อการคมนาคมที่ได้มาตรฐานอย่างทั่วถึง

2.3.7.2 การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โดยการคำนึงถึงขีดความสามารถในการรองรับ และการฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวอย่างสม่ำเสมอ

2.3.7.3 การกระจายช่วงเวลาการท่องเที่ยว เพื่อเป็นการสร้างรายได้และกระจายรายได้สู่แหล่งท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น

2.3.7.4 กระจายแหล่งท่องเที่ยวการจ้างงานสูงขึ้น เพื่อเป็นการเพิ่มทางเลือกให้กับนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยว และเป็นการเสริมสร้างการจ้างงานในท้องถิ่น เป็นการกระจายรายได้สู่ท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้น

2.3.7.5 เพิ่มค่าใช้จ่ายต่อหัวการเพิ่มมูลค่าสินค้าการท่องเที่ยว

2.3.7.6 การเติบโตอย่างยั่งยืนของจำนวนนักท่องเที่ยว อย่างสมดุลกับขีดความสามารถในการรองรับ

ผู้วิจัยนำแนวคิดสถานการณ์การท่องเที่ยวไทยมาใช้ในการวิจัยดังกล่าว เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาสถานการณ์การท่องเที่ยวของไทย ทิศทางแนวโน้มการท่องเที่ยวของไทย และนำมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาเครื่องมือการวิจัย

2.4 แนวคิดกระบวนการวางแผนแบบมีส่วนร่วม

2.4.1 ความสำคัญของกระบวนการวางแผนแบบมีส่วนร่วม

กระบวนการวางแผนแบบมีส่วนร่วม (appreciation – influence - control : A-I-C) เป็นการพัฒนาชุมชนที่นำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน คือ การเปิดโอกาสให้บุคคล และผู้แทนของกลุ่มองค์กรต่าง ๆ ที่อยู่ในการชุมชนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมและรับผิดชอบในการกำหนดทิศทางในการพัฒนาชุมชน ร่วมตัดสินใจอนาคตของชุมชน ร่วมดำเนินกิจกรรมการพัฒนา และร่วมรับผลประโยชน์ที่เกิดขึ้น กระบวนการ A-I-C จะช่วยให้ชุมชนเข้าไปมีส่วนร่วม ในการวางแผนและการตัดสินใจ ร่วมสร้างความเข้าใจในการดำเนินงาน สร้างการยอมรับ ความเป็นเจ้าของในฐานะ สมาชิกของชุมชน เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของ และเกิดความภาคภูมิใจในผลงานที่ตนมีส่วนร่วม กระบวนการพัฒนาชุมชน จึงเกิดความต่อเนื่อง และก่อให้เกิดความสำเร็จสูง (ธีระพงษ์ แก้วหาวงษ์, 2558)

ทั้งนี้ ธีระพงษ์ แก้วหาวงษ์ (2558) ยังได้สรุปสาระสำคัญของกระบวนการวางแผนแบบมีส่วนร่วมออกเป็น 4 ประเด็น ดังนี้

2.4.1.1 กระบวนการ A-I-C ช่วยให้ประชาชนและกลุ่มองค์กรต่าง ๆ ทั้งในและนอกชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วม มีความกระตือรือร้น ในการเข้าร่วมพัฒนาชุมชนท้องถิ่นมากขึ้น

2.4.1.2 การวางแผนแบบมีส่วนร่วมเป็นการเปิด โอกาสให้ผู้แทนกลุ่มต่าง ๆ ประชาชน โดยเฉพาะผู้รู้ กลุ่มคนจน ผู้ด้อย โอกาส ผู้หญิงและเยาวชน เข้ามามีบทบาทในการร่วมคิด กำหนดแนวทางการพัฒนา และจัดสรรทรัพยากร การมีส่วนร่วม ในกิจกรรม และเสริมสร้างความเข้าใจซึ่งกันและกัน ซึ่งเป็นการรวมพลังเชิงสร้างสรรค์

2.4.1.3 ประชาชน กลุ่มองค์กรต่าง ๆ มีความรู้สึกเป็นเจ้าของทั้งกิจกรรม โครงการ ผลของการพัฒนาและความเป็น เจ้าของชุมชนท้องถิ่นทำให้เกิดความมีพลัง รู้ถึงศักยภาพในการพึ่งตนเอง

2.4.1.4 องค์กรต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนเรียนรู้ที่จะเข้าร่วมมือกันในการพัฒนาอย่างประสานสอดคล้อง

2.4.2 องค์ประกอบของกระบวนการวางแผนแบบมีส่วนร่วม

องค์ประกอบของกระบวนการวางแผนแบบมีส่วนร่วมมีขั้นตอนสำคัญ 3 ขั้นตอน (ครรชิต พุทธิโกษา, 2558) ดังนี้

2.4.2.1 ขั้นตอนการสร้างความรู้ (appreciation : A) คือ ขั้นตอนการเรียนรู้ และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ขั้นตอนนี้จะเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมประชุมทุกคน แสดงความคิดเห็น รับฟังและหาข้อสรุปร่วมกันอย่างสร้างสรรค์เป็นประชาธิปไตย ยอมรับในความคิดของเพื่อนสมาชิก โดยใช้การวาดรูปเป็นสื่อในการแสดงความคิดเห็น และแบ่งเป็น 2 ส่วน

- 1) การวิเคราะห์สภาพการของหมู่บ้าน ชุมชน ตำบล ในปัจจุบัน
- 2) การกำหนดอนาคตหรือวิสัยทัศน์ อันเป็นภาพพึงประสงค์ในการพัฒนาว่าต้องการอย่างไรโดยการวาดภาพมีความสำคัญ คือ

2.1) การวาดภาพจะช่วยให้ผู้เข้าร่วมประชุมสามารถสร้างจินตนาการ คิด วิเคราะห์ จนสรุปมาเป็นภาพ และช่วยให้ผู้ไม่ถนัด ในการเขียนสามารถสื่อสารได้

2.2) ช่วยกระตุ้นให้ผู้เข้าร่วมประชุมคิดและพูด เพื่ออธิบายภาพซึ่งตนเองวาด นอกจากนี้ยังเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมประชุมอื่น ๆ ได้ซักถามข้อมูลจากภาพ เป็นการเปิดโอกาสให้มีการพูดคุย แลกเปลี่ยน และกระตุ้นให้คนที่ไม่ค่อยกล้าพูด ให้มีโอกาสนำเสนอ

2.3) การรวมภาพของแต่ละบุคคล เพื่อเป็นภาพรวมของกลุ่ม จะช่วยให้มีความง่ายต่อการรวบรวมแนวคิดของผู้เข้าร่วม ประชุม และสร้างความรู้สึกร่วมเป็นเจ้าของภาพ (ความคิด) และส่วนร่วมในการสร้างภาพพึงประสงค์ของกลุ่ม

2.4) จะช่วยเสริมสร้างบรรยากาศการประชุมให้มีความสุข และเป็นกันเอง ในบางครั้งผู้เข้าร่วมประชุม มักมองว่าการ วาดภาพเป็นกิจกรรมสำหรับเด็ก ดังนั้นวิทยากร กระบวนการ จำเป็นต้องสร้างความเข้าใจ และนำเกมต่างๆ เกี่ยวกับการ วางแผน การละลายพฤติกรรมกลุ่ม หรือ การวาดภาพเพื่อการแนะนำตนเอง หรือวาดภาพสิ่งที่ตนเองชอบ ไม่ชอบ มาใช้อุ่นเครื่องเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมของผู้เข้าร่วมประชุม

2.4.2.2 ขั้นตอนการสร้างแนวทางการพัฒนา (influence : I) คือ ขั้นตอนการหาวิธีการและเสนอทางเลือกในการพัฒนา ตามที่ได้สร้างภาพพึงประสงค์ หรือที่ได้ช่วยกันกำหนด วิสัยทัศน์ เป็นขั้นตอนที่จะต้องช่วยกันหามาตรการ วิธีการ และค้นหาเหตุผลเพื่อกำหนดทางเลือกในการพัฒนา กำหนดเป้าหมาย กำหนดกิจกรรม และจัดลำดับความสำคัญของกิจกรรม โครงการโดยแบ่งเป็น 2 ช่วง คือ

- 1) การคิดเกี่ยวกับกิจกรรมโครงการที่จะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ ตามภาพ พึ่งประสงค์

- 2) การจัดลำดับความสำคัญของกิจกรรม โครงการ ได้แก่ (1) กิจกรรมหรือโครงการที่หมู่บ้าน ชุมชน ท้องถิ่นทำเองได้เลย (2) กิจกรรมหรือโครงการที่บางส่วนต้องการความร่วมมือหรือการสนับสนุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานที่ร่วมทำงานสนับสนุนอยู่(3) กิจกรรมที่หมู่บ้าน ชุมชน ตำบล ไม่สามารถดำเนินการได้เอง ต้องขอความร่วมมือ เช่น ดำเนินการจากแหล่งอื่น ทั้งภาครัฐและเอกชน

2.4.2.3 ขั้นตอนการสร้างแนวทางปฏิบัติ (control : C) คือ ยอมรับและทำงานร่วมกัน โดยนำเอาโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ มาสู่การปฏิบัติ และจัดกลุ่มผู้ดำเนินการ ซึ่งจะรับผิดชอบโครงการ โดยขั้นตอนกิจกรรมประกอบด้วย

- 1) การแบ่งความรับผิดชอบ
- 2) การตกลงใจในรายละเอียดของการดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติ

2.4.3 ปัจจัยที่ช่วยให้กระบวนการวางแผนแบบมีส่วนร่วมประสบความสำเร็จ

ธีระพงษ์ แก้วหาญ (2558) ยังได้สรุปปัจจัยที่สำคัญจะช่วยให้กระบวนการวางแผนแบบมีส่วนร่วมประสบความสำเร็จออกเป็น 3 ปัจจัย ดังนี้

2.4.3.1 กระบวนการ A-I-C “เน้นความเป็นกระบวนการ” จะดำเนินการข้ามขั้นตอนหรือสลับขั้นตอนไม่ได้ เน้นการระดมความคิดและสร้างการยอมรับซึ่งกันและกัน ให้ความสำคัญกับการตัดสินใจ การกำหนดอนาคตร่วมกัน และเน้นการสร้างพลังความคิด วิเคราะห์ และเสนอทางเลือกในการพัฒนาและพลังความรัก ความเอื้ออาทร การสร้างบรรยากาศที่เป็นมิตร อันเป็นพลังเชิงสร้างสรรค์ในการพัฒนา

2.4.3.2 การศึกษาและเตรียมชุมชน

1) การศึกษาชุมชนเพื่อให้เข้าใจสภาพของหมู่บ้าน ชุมชนหรือตำบล ความสัมพันธ์ของกลุ่มต่าง ๆ การทราบความสามารถ ศักยภาพของกลุ่ม สภาพการพึ่งตนเอง เป็นต้น เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เพียงพอ เป็นข้อเท็จจริง ในการกำหนดอนาคตทางเลือก รวมทั้งกลวิธีที่เหมาะสมในการแก้ไขปัญหา และการประสานความร่วมมือ

2) การเตรียมชุมชนเพื่อทำให้กลุ่มต่าง ๆ ในชุมชน ประชาชนเข้าใจ และส่งผู้แทนที่มีอำนาจในการตัดสินใจของกลุ่ม เข้าร่วมกระบวนการ รวมทั้งมีการพิจารณาเพื่อกระจายโอกาสให้กลุ่มต่าง ๆ ในชุมชน เข้ามามีส่วนร่วม เช่น กลุ่มสตรี เด็ก คนจน ผู้ประสบปัญหาต่าง ๆ เป็นต้น

2.4.3.3 วิทยาการกระบวนการที่เข้าใจขั้นตอนของกระบวนการ A-I-C มีประสบการณ์ ความรู้ในเรื่องที่เกี่ยวข้องในการ กระบวนการ มีไหวพริบในการแก้ไขปัญหาสถานการณ์ เฉพาะหน้าสามารถใกล้เคียง หรือมีวิธีการในการจัดการกับความขัดแย้ง ที่เหมาะสมในกรณีที่จะเกิดขึ้น โดยสามารถทำหน้าที่ ดังนี้

- 1) เตรียมชุมชน เตรียมการประชุม ดำเนินการประชุม และสรุปผล
- 2) สร้างบรรยากาศในการประชุม เพื่อคลายความตึงเครียดของผู้เข้าร่วมประชุม
- 3) ความคุมขั้นตอนและเวลาในการดำเนินการประชุมให้เป็นไปตามกระบวนการ
- 4) สรุปความเห็นที่แท้จริงของผู้เข้าร่วมประชุม โดยไม่สอดแทรกความเห็นหรือทัศนคติของตนเองลงไป
- 5) ในกรณีที่มีข้อถกเถียงระหว่างผู้เข้าร่วมประชุม ซึ่งเกิดความต้องการปกป้องผลประโยชน์ของตนเอง ผู้ดำเนินการประชุมต้องทำหน้าที่ไกล่เกลี่ย และหาข้อยุติให้ได้

6) วิเคราะห์และสังเกตบรรยากาศในการประชุม สำหรับจำนวนผู้จัดการประชุมอาจมีเพียงคนเดียวก็ได้เป็นผู้นำ การประชุม ซึ่งจะมีข้อดี คือ กระบวนการประชุมเป็นเอกภาพมากกว่า แต่หากไม่มั่นใจในการดูแลบรรยากาศการประชุม น่าจะจัดคณะมาช่วยโดยแบ่งหน้าที่เป็น

ผู้วิจัยนำแนวคิดกระบวนการวางแผนแบบมีส่วนร่วมมาใช้ในการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย มาใช้เป็นแนวทางในการวางแผนการมีส่วนร่วมชุมชนท้องถิ่นในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อันจะเป็นการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนต่อไป

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.5.1 งานวิจัยด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

ณัฐกานต์ เฟื่องหาพันธ์ (2554) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงบริบทเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (2) ศึกษาปัญหาและปัจจัยที่มีผลกระทบต่อพัฒนาศักยภาพด้านการท่องเที่ยว (3) ทำการวิเคราะห์ข้อมูล และประเมินมาตรฐานด้านคุณภาพแหล่งท่องเที่ยว (4) ศึกษาแนวทางในการแก้ไข และการกำหนดแผนพัฒนาเกี่ยวกับศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มผู้นำชุมชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวอำเภอเชียงคาน จำนวน 50 คน จัดการอภิปรายกลุ่มหน่วยงานภาครัฐ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และชุมชนจำนวน 300 คน และแจกแบบสอบถามนักท่องเที่ยว จำนวน 400 คน

ผลการศึกษา พบว่า จากการเชิงลึกกลุ่มผู้นำชุมชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวอำเภอเชียงคาน ซึ่งให้เห็นว่า อำเภอเชียงคานกลับมาได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวอีกครั้ง ส่งผลให้ชุมชนไม่สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ ปัญหาและอุปสรรคที่พบคือ ชุมชนยังมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่นน้อย แนวทางการแก้ไข คือ การทำเอกสารชี้แจง หรือ ฝึกอบรมให้ความรู้แก่ชาวบ้านในเรื่องของการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวภายในพื้นที่ ด้านสถานการณ์การท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคานในปัจจุบัน เมื่อจำแนกตามปัจจัยภายใน ดังนี้ จุดแข็ง ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคานมีความเป็นเอกลักษณ์ดั้งเดิม มีการใช้ชีวิตแบบเรียบง่าย มีแหล่งท่องเที่ยวหลากหลาย จุดอ่อน ได้แก่ ความไม่เป็นระเบียบของแหล่งท่องเที่ยว เช่น อัตราค่าบริการไม่มีมาตรฐาน ปริมาณขยะค่อนข้างเยอะ ด้านปัจจัยภายนอก คือ โอกาสในการพัฒนาศักยภาพด้านการท่องเที่ยว ภาครัฐให้ความสนใจในการพัฒนาอนุรักษ์ชุมชนบ้านไม้เก่าเมืองโบราณ อีกทั้งสื่อ

ต่าง ๆ ให้ความสนใจในการเผยแพร่ข้อมูลด้านการท่องเที่ยวของอำเภอเชียงฆานอย่างต่อเนื่อง
อุปสรรคในการพัฒนาศักยภาพ ได้แก่ เศรษฐกิจตกต่ำ ปัญหาความขัดแย้งทางการเมือง และ
ภัยธรรมชาติ

ผลจากการประเมินศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม อำเภอเชียงฆาน จังหวัดเลย เมื่อ
พิจารณาตามองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยว 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการดึงดูดนักท่องเที่ยว
ด้านการรองรับนักท่องเที่ยว และด้านการบริหารจัดการ พบว่า ชุมชนเชียงฆานจัดว่ามีมาตรฐาน
คุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมอยู่ในระดับดี หรือได้สัญลักษณ์ อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาผล
จากการวิเคราะห์การจัดประชุมย่อย สามารถสรุปปัญหาได้ดังนี้ (1) ยังไม่มีแนวทางการอนุรักษ์
การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอำเภอเชียงฆาน จังหวัดเลย ที่เป็นรูปธรรม (2) การจัดการการท่องเที่ยวยัง
ไม่เป็นระบบ (3) ยังไม่มีรูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อให้นักท่องเที่ยวอยู่ท่องเที่ยวที่เชียงฆานได้นานขึ้น
และสร้างความประทับใจแก่นักท่องเที่ยว (4) ขาดแนวทาง การอนุรักษ์กิจกรรมการท่องเที่ยวเดิมที่มี
อยู่และกิจกรรมเพิ่มเติมในพื้นที่ เพื่อรองรับความต้องการของนักท่องเที่ยว

สุวารี ศรีปฐณะ (2551) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนามาตรฐานการท่องเที่ยวชายแดนลุ่มน้ำเหือง
- โขง แก่งคุดคู้ อำเภอเชียงฆาน จังหวัดเลย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อหารูปแบบการจัดการพัฒนา
การท่องเที่ยวที่ได้มาตรฐานตามแนวชายแดน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม
เก็บข้อมูลด้วย แบบสัมภาษณ์เชิงลึก แบบสำรวจ และแบบบันทึก กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย
ผู้ประกอบการ นักท่องเที่ยว ตัวแทนชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ผลการวิจัย พบว่า ได้รูปแบบปฏิบัติการจัดการพัฒนามาตรฐานการท่องเที่ยวชายแดนแก่ง
คุดคู้ โดยใช้หลักการ TAFP (target - area - function - participation) รวมทั้งดัชนีชี้วัดมาตรฐาน 10
ตัว เป็นแบบแผนการพัฒนาคุณภาพพื้นที่และกิจกรรมการท่องเที่ยว โดยใช้ทุนทางธรรมชาติและทุน
ทางสังคมที่มีอยู่ ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม คือ (1) หน่วยงานที่รับผิดชอบในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวตาม
ชายแดนลุ่มน้ำเหือง - โขง ควรสนับสนุนด้านงบประมาณเพื่อพัฒนาอนนให้ได้มาตรฐาน ให้ชุมชนมี
ส่วนร่วมตัดสินใจและดำเนินการเพื่อสร้างสำนึกความเป็นเจ้าของหรือมอบให้ชุมชนหรือ
ผู้ประกอบการดูแลต่อไป (2) ควรส่งเสริมให้ชุมชนและนักวิชาการได้ร่วมกันค้นหาคุณค่า เอกลักษณ์
และรวบรวมข้อมูลทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ภูมิปัญญา ทรัพยากรสิ่งแวดล้อมของแหล่ง
ท่องเที่ยวตามชายแดน (3) ปัจจัยสู่ความสำเร็จของการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน คือ หน่วยงานที่
เกี่ยวข้องต้องเห็นถึงความสำคัญและให้การสนับสนุนการจัดการการท่องเที่ยวอย่างมีมาตรฐาน ผู้ที่มี

ส่วนได้ส่วนเสียในแหล่งท่องเที่ยวต้องมีความรู้สึกเป็นเจ้าของแหล่งท่องเที่ยวร่วมกันมีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างชัดเจน

2.5.2 งานวิจัยด้านการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น

จุมพล หนิมพานิช สมคิด พรหมจ้อย และรสลิน ศิริยะพันธุ์ (2541) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการกระจายอำนาจของรัฐบาลไปสู่ท้องถิ่น ในช่วง พ.ศ. 2535 – 2539 โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อ (1) ศึกษาแผนการดำเนินงานและการเตรียมความพร้อมในการดำเนินการกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่นเพื่อศึกษาการสนองตอบของหน่วยงานและข้าราชการที่เกี่ยวข้องกับการแปลงนโยบายการกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่น (2) ศึกษาข้อคิดความเห็นของนักการเมืองเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตลอดจนประชาชนที่มีต่อการกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่นในช่วง พ.ศ. 2535 – 2539 เก็บข้อมูลด้วยการศึกษาวิเคราะห์เอกสาร สัมภาษณ์และแบบสอบถามกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักการเมือง เจ้าหน้าที่ของรัฐ

จากผลการวิจัย พบว่า การจัดทำแผนดำเนินงานและการเตรียมความพร้อมในการดำเนินการกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่นของรัฐบาล หน่วยงานและข้าราชการที่เกี่ยวข้องได้มีการจัดทำแผนดำเนินงาน และ เตรียมความพร้อมในการดำเนินการกระจาย อำนาจไปสู่ท้องถิ่นในระดับหนึ่ง ส่วนการตอบสนองของหน่วยงานและข้าราชการที่เกี่ยวข้องกับการแปลงนโยบายการกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่น นั้น นักการเมือง เจ้าหน้าที่ของรัฐ และประชาชนมีความเห็นไม่แตกต่างกันในเรื่องนี้ คือส่วนใหญ่เห็นว่าหน่วยงานและข้าราชการที่เกี่ยวข้องมีการตอบสนองในเรื่องของการแปลงนโยบายการกระจายอำนาจ ไปสู่ท้องถิ่นในระดับหนึ่งและเห็นควรสนับสนุนการกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่นต่อไป สำหรับผลการตอบสนองการกระจายอำนาจ ไปสู่ท้องถิ่นที่เป็นรูปธรรมรัฐบาลควรเร่งยกฐานะสภาตำบลเป็นนิติบุคคล ปรับปรุงกฎหมายให้มีการเลือกตั้งผู้บริหารขององค์กรปกครองท้องถิ่นทุกระดับ และความคิดเห็นทั่วไปเกี่ยวกับการดำเนินการกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่นนั้น นักการเมือง และเจ้าหน้าที่ของรัฐ ส่วนใหญ่มีความเห็น ดังนี้ (1) หากจะให้การกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่นบรรลุผล ประชาชนจำเป็นต้องมี ความรู้ในเรื่องของ การกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่น (2) การกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่นควรได้รับการสนับสนุนต่อไป (3) การกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่นควรกระจายทั้งอำนาจการเมืองและอำนาจทางการบริหารนอกจากนี้ส่วนใหญ่ยังมีเจตคติทางบวกต่อการกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่น

2.5.3 งานวิจัยด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

กันตภณ แก้วสง่า (2556) ได้ศึกษาเรื่อง การจัดการความรู้การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ค้นหาองค์

ความรู้การจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา (2) จัดเก็บองค์ความรู้การจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา ในรูปแบบของฐานข้อมูล (3) เผยแพร่และประยุกต์ใช้องค์ความรู้การจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา ในรูปของเว็บไซต์ ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมอำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 60 คน การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้รู้ในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมจำนวน 18 คน และทำการประเมินความถูกต้องของความรู้และการประยุกต์ใช้ความรู้โดยผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในการกำหนดรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมอำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 7 คน

ผลการวิจัย พบว่า การค้นหาล่องค์ความรู้การจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา ค้นพบว่า (1) ด้านแหล่งท่องเที่ยวของอำเภอพิมาย สามารถจำแนกได้ 4 ประเภท ได้แก่ ประเภทโบราณสถาน ประเภทโบราณวัตถุ ประเภทศิลปวัฒนธรรม และประเภทประเพณี มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว คือ ปราสาทหินพิมาย เป็น โบราณสถานที่ เป็นวัฒนธรรมอาณาจักรขอม โบราณ แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมสามารถจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ได้ การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวของชุมชนท้องถิ่นประกอบด้วย 3 ด้าน คือ ด้านคน ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยวและด้านสิ่งอำนวยความสะดวก สภาพแวดล้อมโดยภาพรวม ถือว่าแหล่งท่องเที่ยวมีความสะอาด การคมนาคมสะดวกสบาย มีความปลอดภัยดี (2) ด้านการตลาดการท่องเที่ยว พบว่า มีการวิเคราะห์ความต้องการของนักท่องเที่ยว ธุรกิจการท่องเที่ยวมีทั้งส่วนที่ตรงกับความต้องการและไม่ตรงกับความต้องการของนักท่องเที่ยว การกำหนดราคาสินค้าส่วนใหญ่กำหนดราคาสินค้าและบริการจากต้นทุนบวกผลกำไร (3) ด้านนักท่องเที่ยว พบว่า นักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมายหลักของพิมาย ในกรณีที่เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย คือ นักเรียน นักศึกษา ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ คือ วิทยากร มัคคินทางท่องเที่ยวเป็นกลุ่ม เป็นหมู่คณะและเป็นครอบครัว มีทุกเพศทุกวัย แบ่งเป็นเพศชายและเพศหญิงในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน มีอายุระหว่าง 6-60 ปี วัตถุประสงค์ในการเดินทางมาท่องเที่ยวอำเภอพิมายของนักท่องเที่ยว คือ เป็นทางผ่านและแวะเที่ยว เพื่อเรียนรู้วัฒนธรรมขอม (4) ด้านธุรกิจการท่องเที่ยว พบว่า ธุรกิจการขนส่งมีจุดแข็ง คือ ราคามีความเหมาะสมเป็นไปตามที่กรมการขนส่งกำหนด ส่วนจุดอ่อน คือ รถมีจำนวนจำกัด ธุรกิจที่พักมีจุดแข็ง คือ ราคามีความเหมาะสม จุดอ่อน คือ ราคแพง ธุรกิจอาหารมีจุดแข็ง คือ ราคามีความเหมาะสม จุดอ่อน คือ ราคแพง ธุรกิจนำเที่ยวมีจุดแข็ง คือ ราคามีความเหมาะสม และมีจุดอ่อน คือ บางบริษัทไม่สอบถามลูกค้าก่อนว่าไม่สามารถรับประทานอาหารประเภทใดบ้าง และธุรกิจจำหน่ายสินค้าที่ระลึกมีจุดแข็ง คือ

ราคาไม่แพง จุดอ่อน คือ สินค้าไม่สะท้อนความเป็นวัฒนธรรมท้องถิ่นไม่มีความหลากหลาย ทั้งนี้ ยังพบว่า แหล่งท่องเที่ยวก่อนข้างมีความสมบูรณ์ เนื่องจากการได้รับการดูแลรักษา ซ่อมบำรุงอย่างต่อเนื่อง จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้ เนื่องแหล่งท่องเที่ยวของอำเภอพิมายมีประวัติความเป็นมาที่ยาวนาน มีเอกลักษณ์หรือความพิเศษของแหล่งท่องเที่ยว มีชื่อเสียง อย่างไรก็ตาม ไรก็ดี โอกาสในการจัดกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ พบว่า ด้านแหล่งท่องเที่ยวมีความพร้อมที่จะรับรอนักท่องเที่ยว ด้านผู้รู้ ยินดีที่จะถ่ายทอดประสบการณ์ด้านการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวจากการลงมือปฏิบัติจริงในแหล่งท่องเที่ยว นั้น ๆ ชุมชนท้องถิ่นยินดีเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ แหล่งท่องเที่ยวทั้ง 18 แห่งที่ศึกษาสามารถจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ได้ โดยบางแหล่งท่องเที่ยวต้องเพิ่มกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เข้าไปในแหล่งท่องเที่ยว นั้น ๆ

การจัดเก็บองค์ความรู้การจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา ในรูปแบบของฐานข้อมูล สามารถแบ่งระดับความรู้ ออกเป็น 4 ระดับ ได้แก่ กิจกรรมการท่องเที่ยวมีอะไรบ้าง (know – what) กิจกรรมการท่องเที่ยวทำอย่างไร (know – how) ทำไมต้องจัดกิจกรรมนี้ (know – why) ผู้รู้เกี่ยวกับกิจกรรมการท่องเที่ยว (know – who) การจัดหมวดหมู่ความรู้การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ สามารถแบ่งความรู้ ออกเป็น 5 หมวดใหญ่ 17 หมวดย่อย 57 หมู่ย่อย และฐานข้อมูลสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ รายละเอียดของแหล่งท่องเที่ยวที่ปรากฏในฐานข้อมูลมีความละเอียด ชัดเจน และสามารถเข้าใจได้ง่าย และฟังก์ชันการทำงานของฐานข้อมูลสามารถใช้งานได้ง่าย ไม่ยุ่งยากหรือซับซ้อน

การเผยแพร่และการประยุกต์ใช้องค์ความรู้การจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา ในรูปของเว็บไซต์ โดยเว็บไซต์ที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย 7 เว็บเพจ ได้แก่ เว็บเพจหน้าหลัก เว็บเพจอำเภอพิมาย เว็บเพจการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เว็บเพจการจัดหมวดหมู่ความรู้ เว็บเพจแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม เว็บเพจการวางแผนการท่องเที่ยวและแผนเพจประสบการณ์การท่องเที่ยว เว็บไซต์ดังกล่าวมีองค์ความรู้เรื่อง การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ มีความครบถ้วนและน่าเชื่อถือ เนื่องจากการอ้างอิงจากนักวิชาการด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ และองค์ความรู้ในแหล่งท่องเที่ยวก็เป็นองค์ความรู้ที่ได้จากผู้รู้ในแหล่งท่องเที่ยว นั้น ๆ สามารถสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ให้เพิ่มมากขึ้น

แพรวพโยม พัวเจริญ (2554) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาอัตลักษณ์และคุณค่าของมรดกทางวัฒนธรรมเพลงโคราชสู่กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สำหรับนักท่องเที่ยวชาวชน โดยมี

วัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาอัตลักษณ์และคุณค่าทางวัฒนธรรม สังคม และประวัติศาสตร์ของมรดกทางวัฒนธรรมเพลงโคราช (2) ศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวชนที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับเพลงโคราช (3) พัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มเยาวชนบนฐานการรักษาอัตลักษณ์ของมรดกทางวัฒนธรรมเพลงโคราช ดำเนินการเก็บข้อมูลนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาสักการะอนุสาวรีย์ท้าวสุรนารีด้วยแบบสอบถาม จำนวน 400 คน สัมภาษณ์ถึงโครงสร้างเยาวชนคนไทย จำนวน 15 คน และสนทนากลุ่มภาครัฐและภาคเอกชน จำนวน 8 คน

ผลการวิจัย พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่ต้องการให้มีการจัดกิจกรรมทางการท่องเที่ยวเกี่ยวกับมรดกทางวัฒนธรรมเพลงโคราช ทั้งนี้ การนำเพลงโคราชมาพัฒนาให้อยู่ในรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สามารถ ดำเนินการได้ 3 รูปแบบ ได้แก่ (1) นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วมในการแสดงเพลงโคราช โดยสามารถจัดทำเวทีขึ้นมาพิเศษ เพื่อใช้สำหรับการจัดกิจกรรมเพื่อให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการแสดงเพลงโคราช (2) จัดให้มีพิพิธภัณฑ์เพลงโคราชรวมถึงศึกษาประวัติศาสตร์ความเป็นมาของจังหวัดนครราชสีมา เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้ศึกษาหาความรู้ในกรณีที่นักท่องเที่ยวต้องการศึกษา (3) สามารถนำเพลงโคราชเข้าไปอยู่ในแพ็คเกจทางการท่องเที่ยว เพราะนักท่องเที่ยวชาวชนที่เดินทางท่องเที่ยวเป็นคณะทัวร์ เพื่อทัศนศึกษาดูงานต่าง ๆ ซึ่งสามารถใช้เพลงโคราชในการต้อนรับนักท่องเที่ยวได้

ภัทรพงศ์ อินทรกำเนิด (2553) ทำการศึกษาระบบนวัตกรรมการรายสาขาเพื่อพัฒนาระบบเศรษฐกิจฐานความรู้และเชิงสร้างสรรค์ กรณีศึกษาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) สร้างแนวทางและแบบแผนการศึกษาพัฒนา และดำเนินการอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อย่างเป็นระบบ (2) พัฒนาข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ที่ตรงกับความต้องการปัจจุบันและอนาคตของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (3) พัฒนาข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการสร้างความสามารถในการแข่งขันอย่างยั่งยืนในด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (4) สนับสนุนการพัฒนาผู้ประกอบการไทย โดยเฉพาะผู้ประกอบการขนาดเล็กในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวอย่างสร้างสรรค์ และ (5) พัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในฐานะที่เป็นแหล่งเรียนรู้ทางการศึกษาที่สำคัญ โดยเฉพาะการเรียนรู้ที่เอาชีวิตเป็นตัวตั้งและการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่เป็นปรัชญาสำคัญในการปฏิรูปการศึกษาในปัจจุบัน รวบรวมข้อมูลการวิจัยโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้มีบทบาทในระบบนวัตกรรมที่เกี่ยวข้อง

ผลการศึกษา พบว่า การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์มีความแตกต่างจากการท่องเที่ยวรูปแบบอื่น เนื่องจากการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์มุ่งเน้นการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ และเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วม ทัศนศึกษาทั้ง 3 กรณี ได้แก่ ฟาร์มโชคชัย นาฏยศาลาหุ่นละครเล็ก และตลาดน้ำอัมพวา ยังมีมิติของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ไม่ครบถ้วนหรือเต็มรูปแบบ แต่มีแนวโน้มที่จะสามารถพัฒนาไปสู่การเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ได้ในอนาคต แม้ว่าทั้ง 3 กรณีศึกษาจะมีความแตกต่างกัน แต่ก็มีบทเรียนความสำเร็จบางประการที่มีความคล้ายคลึงกัน 5 ประเด็น ดังนี้ (1) ภาวะผู้นำเป็นผู้ริเริ่ม โน้มน้าว และประสานให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทำกิจกรรมร่วมกัน (2) การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นระบบเพราะผู้นำเพียงอย่างเดียวอาจไม่เพียงพอ (3) การยอมรับและประยุกต์ความรู้จากภายนอก เพื่อพัฒนาให้เป็นเอกลักษณ์ของตนเอง (4) ความยืดหยุ่นและพลวัต เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงภายในสังคม และ (5) เอกลักษณ์และอัตลักษณ์ คือ การรักษาเอกลักษณ์และอัตลักษณ์ของตนเองไว้ ข้อเสนอแนะเพื่อยกระดับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ได้แก่ การสร้างความเข้าใจและประชาสัมพันธ์แนวคิดและรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ การจัดทำยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเดิมที่มีอยู่แล้วบางแห่งให้มีองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ การสร้างโมเดลธุรกิจใหม่ ๆ ด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ และส่งเสริมการทำการตลาดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในประเทศไทย

ลินดรอท ริทาลาตี และซอยซาลอน ซอยนีแนน (Lindrot, Ritalahti and Soisalon – Soinen, 2007) ศึกษาเรื่อง จุดมุ่งหมายปลายทางของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เพื่อศึกษาทัศนคติของผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย และเพื่อพัฒนารอบแนวคิดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มตัวอย่างอาศัยอยู่ในเมือง ปาร์นู (Pärnu) ประเทศเอสโตเนีย และ พอร์วู (Porvoo) ประเทศฟินแลนด์ โดยใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบลูกโซ่ (Snowball Sampling) รวบรวมข้อมูลการวิจัยด้วยการสนทนากลุ่ม ผลการศึกษา พบว่า การสนทนากลุ่มสามารถจำแนกปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมจุดมุ่งหมายปลายทางของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ให้ประสบความสำเร็จประกอบด้วย 10 ปัจจัย ดังนี้ (1) สภาพแวดล้อมทางสังคมและกายภาพ สำหรับการวางแผนแบบองค์รวมโดยพิจารณาจากกระบวนการทางการตลาด (2) โครงสร้างการบริการท่องเที่ยวตามฤดูกาล (3) พฤติกรรมผู้บริโภค เพื่อศึกษาความต้องการส่วนบุคคลของผู้เข้าชมและความต้องการด้านสินค้าที่มีคุณภาพ (4) เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อให้ลูกค้าสามารถค้นหาข้อมูลในเบื้องต้น (5) การจราจร เพิ่มถนนคนเดินในเมืองเก่า (6) การขนส่งและการเข้าถึง (7) เครือข่าย เพื่อส่งเสริมการลงทุนธุรกิจด้านการท่องเที่ยว (8) อุปสงค์และอุปทานของการท่องเที่ยว (9) ทรัพยากรท้องถิ่น และ (10) การตลาดและการประชาสัมพันธ์ เพื่อสร้างความสะดวกสบายให้กับนักท่องเที่ยว อย่างไรก็ตามก็ดียังพบว่าควรพิจารณาถึงผู้ที่มีอำนาจในการตัดสินใจ

ปัจจัยด้านการท่องเที่ยวแบบองค์รวมและการวางแผนระยะยาวของจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยว

ริชาร์ด และ วิเวียน (Richard and Vivien, 2003) ได้ศึกษาจุดหมายเทศกาล การท่องเที่ยวสร้างสรรค์ กรณีศึกษา เมืองเอดินบะระ (Edinburgh) ประเทศสกอตแลนด์ เนื่องจากเป็นเมืองท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ เป็นแหล่งรวมศิลปะการแสดงสกอตแลนด์ เพื่อศึกษาคูณลักษณะการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ รวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ และการสำรวจโดยการถ่ายภาพ กลุ่มตัวอย่างได้จากงานเทศกาลการท่องเที่ยวนานาชาติ (international festival) และตามท้องถนน จากนั้นจัดกลุ่มข้อมูลเป็นหมวดหมู่ ผลการศึกษา พบว่า การท่องเที่ยวของทั่วโลกมีการเปลี่ยนแปลงไปจากอดีต นักท่องเที่ยวมักไม่ชื่นชอบการท่องเที่ยวแบบเดิม ๆ อาทิ การแสดงระบำ การฟ้อนรำรูปแบบต่าง ๆ ล้วนมีความเป็นสากลมากขึ้น นักท่องเที่ยวสามารถหาชมได้ง่ายขึ้น ดังนั้นสถานที่ท่องเที่ยวจึงต้องมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา เพื่อให้นักท่องเที่ยวรู้สึกคุ้มค่ากับการลงทุนเดินทางไปท่องเที่ยว อย่างไรก็ตาม ยังพบว่า การจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ควรให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมร่วมสมัยที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ขณะเดียวกันควรเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมกับการท่องเที่ยว เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้มีประสบการณ์เพิ่มขึ้นจาก การท่องเที่ยวที่มีความสำคัญด้วยเช่นกัน

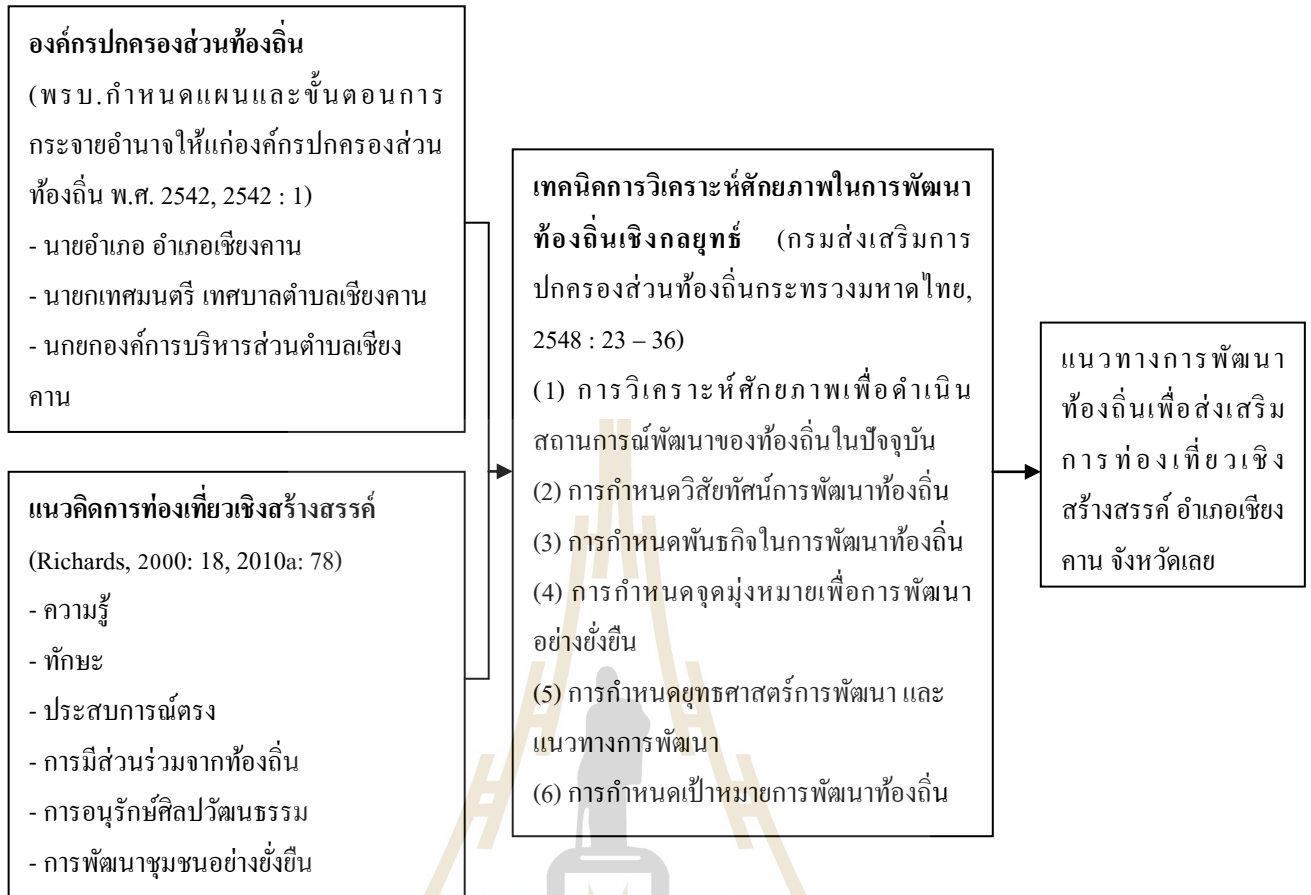
ข้อค้นพบจากงานวิจัยด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว สามารถได้ 6 ประเด็น ดังนี้ (1) ปัญหาการจัดการการท่องเที่ยวอำเภอเชียงคาน คือ (1.1) ยังไม่มีแนวทางการอนุรักษ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ที่เป็นรูปธรรม (1.2) การจัดการการท่องเที่ยวยังไม่เป็นระบบ (1.3) ยังไม่มีรูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อให้นักท่องเที่ยวอยู่ท่องเที่ยวที่เชียงคานได้นานขึ้น และสร้างความประทับใจแก่นักท่องเที่ยว (1.4) ขาดแนวทาง การอนุรักษ์กิจกรรมการท่องเที่ยวเดิมที่มีอยู่ และกิจกรรมเพิ่มเติมในพื้นที่ เพื่อรองรับความต้องการของนักท่องเที่ยว (2) จุดแข็งของอำเภอเชียงคาน ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคานมีความเป็นเอกลักษณ์ดั้งเดิม มีการใช้ชีวิตแบบเรียบง่าย มีแหล่งท่องเที่ยวหลากหลาย (3) จุดอ่อนของอำเภอเชียงคาน ได้แก่ ความไม่เป็นระเบียบของแหล่งท่องเที่ยว เช่น อัตราค่าบริการไม่มีมาตรฐาน ปริมาณขยะค่อนข้างเยอะ (4) โอกาสในการพัฒนาศักยภาพด้านการท่องเที่ยว ภาครัฐให้ความสนใจในการพัฒนาอนุรักษ์ชุมชนบ้านไม้เก่าเมืองโบราณ (5) อุปสรรคในการพัฒนาศักยภาพ ได้แก่ เศรษฐกิจตกต่ำ ปัญหาความขัดแย้งทางการเมือง และภัยธรรมชาติ (6) ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวอำเภอเชียงคาน ดังนี้ (6.1) หน่วยงานที่รับผิดชอบในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวตามชายแดนลุ่มน้ำเหือง – โงง ควรสนับสนุนด้านงบประมาณเพื่อพัฒนาถนนให้ได้มาตรฐาน (6.2) ควรส่งเสริมให้ชุมชนและนักวิชาการได้ร่วมกันค้นหาคุณค่าเอกลักษณ์ และรวบรวมข้อมูลทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ภูมิปัญญา ทรัพยากรสิ่งแวดล้อมของ

แหล่งท่องเที่ยวตามชายแดน (6.3) ปัจจัยสู่ความสำเร็จของการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน คือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องเห็นถึงความสำคัญและให้การสนับสนุนการจัดการการท่องเที่ยวอย่างมีมาตรฐาน ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในแหล่งท่องเที่ยวต้องมีความรู้สึกเป็นเจ้าของแหล่งท่องเที่ยวร่วมกัน

ข้อค้นพบจากงานวิจัยด้านการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น สามารถสรุปได้ 3 ประเด็น ได้แก่ (1) การกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่นให้บรรลุผลประชาชนจำเป็นต้องมีความรู้ในเรื่องของการกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่น (2) การกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่นควรได้รับการสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง (3) การกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่นควรกระจายทั้งอำนาจการเมืองและอำนาจทางการบริหาร

ข้อค้นพบงานวิจัยด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ สามารถสรุปได้ 8 ประเด็น ได้แก่ (1) นักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมายหลักของพินาย ในกรณีที่เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย คือ นักเรียน นักศึกษา ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ คือ วิทยากร มัคคินทางท่องเที่ยวเป็นกลุ่ม เป็นหมู่คณะและเป็นครอบครัว มีทุกเพศทุกวัย (2) นักท่องเที่ยวชาวคนไทยส่วนใหญ่ต้องการให้มีการจัดกิจกรรมทางการท่องเที่ยวเกี่ยวกับมรดกทางวัฒนธรรมเพลงโคราช (3) ภาวะผู้นำเป็นผู้ริเริ่ม โน้มน้าว และประสานให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทำกิจกรรมร่วมกัน (4) การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นระบบเพราะผู้นำเพียงอย่างเดียวอาจไม่เพียงพอ (5) การยอมรับและประยุกต์ความรู้จากภายนอก เพื่อพัฒนาให้เป็นเอกลักษณ์ของตนเอง (6) ความยืดหยุ่นและพลวัต เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงภายในสังคม (6) เอกลักษณ์และอัตลักษณ์ คือ การรักษาเอกลักษณ์และอัตลักษณ์ของตนเองไว้ ข้อเสนอแนะเพื่อยกระดับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (7) ปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมจุดมุ่งหมายปลายทางของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ให้ประสบความสำเร็จได้แก่ (7.1) สภาพแวดล้อมทางสังคมและกายภาพ (7.2) โครงสร้างการบริการท่องเที่ยวตามฤดูกาล (7.3) พฤติกรรมผู้บริโภค (7.4) เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (7.5) การจราจร (7.6) การขนส่งและการเข้าถึง (7.7) เครือข่าย (7.8) อุปสงค์และอุปทานของการท่องเที่ยว (7.9) ทรัพยากรท้องถิ่น (7.10) การตลาดและการประชาสัมพันธ์ (8) การจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ควรให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมร่วมสมัยที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

2.6 กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 2.3 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย มีวิธีดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนการวิจัย ดังนี้

- 3.1 รูปแบบการวิจัย
- 3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.4 การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ
- 3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.7 การนำเสนอข้อมูล

โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1 รูปแบบการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย โดยใช้แบบสอบถามนักท่องเที่ยว เพื่อสำรวจพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว ความพึงพอใจและความคาดหวังของนักท่องเที่ยว การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (semi – structured interview) มุ่งศึกษาความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ในด้านศักยภาพด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว ด้านนักท่องเที่ยว ด้านการตลาดการท่องเที่ยว ด้านธุรกิจการท่องเที่ยว ด้านบทบาทและหน้าที่ของท้องถิ่น และการสัมภาษณ์เชิงลึก (in – depth interview) เพื่อรวบรวมความคิดเห็นจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ และเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) จากเอกสารที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งขั้นตอนการวิจัยออกเป็น 6 ขั้นตอน ดังนี้

3.1.1 ศึกษาพฤติกรรม ความพึงพอใจและความคาดหวังของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย เพื่อให้ทราบถึงพฤติกรรมการเดินทางมาท่องเที่ยว ความพึงพอใจและความต้องการของนักท่องเที่ยว ผู้วิจัยนำมาประกอบการพัฒนาทางการพัฒนาท้องถิ่น

เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย โดยใช้แบบสอบถาม จำนวน 400 คน

3.1.2 ศึกษาความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เพื่อศึกษาศักยภาพด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว ด้านนักท่องเที่ยว ด้านการตลาดการท่องเที่ยว ด้านธุรกิจการท่องเที่ยว ด้านบทบาทและหน้าที่ของท้องถิ่น ปัญหาและอุปสรรคของท้องถิ่น เครื่องมือที่ใช้ คือ การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง จำนวน 12 คน

3.1.3 ศึกษาความคิดเห็นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เพื่อศึกษาสถานการณ์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรค วัตถุประสงค์ วิธีส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ กิจกรรมที่เกิดขึ้นในแหล่งท่องเที่ยว แนวทางในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว และเป้าหมายในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว บทบาทและหน้าที่ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย เครื่องมือที่ใช้ คือ การสัมภาษณ์เชิงลึก จำนวน 3 คน

3.1.4 การประชุมระดมความคิดเห็นจากประชาชนท้องถิ่นที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จำนวน 12 คน ประกอบด้วย ภาครัฐ จำนวน 3 คน ชุมชนท้องถิ่น จำนวน 9 คน เพื่อแสวงหาแนวทางที่พึงประสงค์ของท้องถิ่นในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย โดยการดำเนินการจัดประชุมจะจัดขึ้น 2 ครั้ง ตามกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มสาเหตุที่ต้องจัดการประชุม 2 ครั้ง เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างมีจำนวนมาก มีความแตกต่างกันทางด้านกายภาพ และเพื่อให้การดำเนินการวิจัยสำเร็จลุล่วงตามระยะเวลาที่กำหนด

3.1.5 เขียนรายงานผลการวิจัย ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

3.1.6 สรุปผล และนำเสนอผลการวิจัย ในวารสารวิชาการที่ได้รับการยอมรับในแวดวงวิชาการ

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

งานวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ผู้วิจัยกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ดังนี้

3.2.1 ประชากร ในการวิจัยเรื่องนี้กำหนดเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่

3.2.1.1 นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย เป็นเพศชายหรือเพศหญิงก็ได้ มีอายุระหว่าง 18 – 60 ปี

3.2.1.2 ประชาชนในท้องถิ่นที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

3.1.3 องค์ประกอบรองส่วนท้องถิ่นที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

3.2.2 กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยกำหนดเป็น 3 กลุ่ม ดังต่อไปนี้

3.2.2.1 นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวอำเภอเชียงคาน ผู้วิจัยดำเนินการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน แล้วนำไปหาตัวอย่างโดยใช้ตาราง table for determination sample size form a given population (Taro Yamane) ด้วยความเชื่อมั่น 95% จะได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวอำเภอเชียงคาน โดยนักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างต้องมีประสบการณ์ในการเดินทางมาท่องเที่ยวอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ภายในระยะเวลา 1 ปี (ตุลาคม 2558 – กันยายน 2559) มีอายุระหว่าง 18 – 60 ปี จำนวน 400 คน

3.2.2.2 ประชาชนในท้องถิ่นที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จำนวน 12 คนประกอบด้วย ภาครัฐ จำนวน 3 คน ซึ่งเป็นองค์กรภาครัฐที่มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย และชุมชนท้องถิ่น จำนวน 9 คน ซึ่งเป็นผู้นำชุมชนที่รับผิดชอบพื้นที่ที่แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของอำเภอเชียงคานตั้งอยู่ และเป็นผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมนั้น ๆ เป็นอย่างดี ทั้งนี้ การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างไม่ว่าจะเป็นการใช้สูตร หรือการใช้ตารางสำเร็จรูปไม่สามารถใช้ได้กับงานวิจัยในลักษณะดังกล่าว ผู้วิจัยจึงกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างแบบไม่อาศัยความน่าจะเป็นด้วยวิธีการ สุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive หรือ judgmental sampling) เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างดังกล่าว เป็นผู้รู้ในท้องถิ่นมีบทบาทและหน้าที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย โดยตรง ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างชุมชนท้องถิ่นที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เพื่อศึกษาศักยภาพของท้องถิ่นในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ดังนี้

1) ภาครัฐ จำนวน 3 คน ประกอบด้วย

1.1) นายอำเภอ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ในฐานะเป็นหน่วยงานปกครองสูงสุดและให้การสนับสนุนการจัดกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวระดับอำเภอ

1.2) รองนายกเทศมนตรี เทศบาลตำบลเชียงคาน จังหวัดเลย ในฐานะเป็นผู้ดูแลทรัพยากรการท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (อาทิ ระบบน้ำ ระบบไฟ การสุขาภิบาล ถนนหนทาง เป็นต้น)

1.3) นายกองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงคาน ในฐานะเป็นหน่วยงานให้การสนับสนุนการจัดกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวระดับท้องถิ่น

2) ชุมชนท้องถิ่น จำนวน 9 คน ได้แก่

2.1) หัวหน้าสถานีวิทยุชุมชนพิทักษ์ถิ่นเชียงคาน ตำบลเชียงคาน ในฐานะเป็นสื่อมวลชนท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมตลาดผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยว

2.2) ผู้ใหญ่บ้าน บ้านเชียงคาน หมู่ 1 ตำบลเชียงคาน ในฐานะเป็นผู้นำชุมชนและเป็นผู้แทนชุมชนที่อาศัยอยู่บริเวณวัดป่ากลางหรือวัดมิ่งมิคารามและถนนคนเดิน ภายในจะมีการจำหน่ายของที่ระลึกตลอดแนวถนน อาหารพื้นเมือง เช่น ข้าวปุ้นน้ำแจ่ว ข้าวเปียกเส้น เป็นต้น

2.3) ผู้ใหญ่บ้าน บ้านน้อย ตำบลเชียงคาน ในฐานะเป็นผู้นำชุมชนและเป็นผู้แทนชุมชนที่อาศัยอยู่บริเวณแก่งคุดคู้

2.4) ผู้ใหญ่บ้าน บ้านผาแบ่น ตำบลบุสม ในฐานะเป็นผู้นำชุมชนและเป็นผู้แทนชุมชนที่อาศัยอยู่บริเวณวัดพระพุทธรบาทภูควายเงิน

2.5) ผู้ใหญ่บ้าน บ้านท่าคิหมี่ ตำบลปากคม ในฐานะเป็นผู้นำชุมชนและเป็นผู้แทนชุมชนที่อาศัยอยู่บริเวณพระใหญ่บ้านท่าคิหมี่

2.6) ผู้ใหญ่บ้าน บ้านนาป่าหนาด ตำบลเขาแก้ว ในฐานะเป็นผู้นำชุมชนและเป็นผู้แทนชุมชนที่อาศัยอยู่บริเวณหมู่บ้านวัฒนธรรมไทดำ

2.7) ผู้ใหญ่บ้าน บ้านนาซ่าว ตำบลนาซ่าว ในฐานะเป็นผู้นำชุมชนและเป็นผู้แทนชุมชนที่อาศัยอยู่บริเวณแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมผิชนน้ำ

2.8) ผู้รู้ในท้องถิ่น คนที่ 1 ในฐานะเป็นผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของอำเภอเชียงคานและความรู้ด้านการท่องเที่ยวภายในท้องถิ่น

2.9) ผู้รู้ในท้องถิ่น คนที่ 2 ในฐานะเป็นผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของอำเภอเชียงคานและความรู้ด้านการท่องเที่ยวภายในท้องถิ่น

3.2.2.3 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างไม่ว่าจะเป็นการใช้สูตร หรือการใช้ตารางสำเร็จรูปไม่สามารถใช้ได้กับงานวิจัยในลักษณะดังกล่าว ผู้วิจัยจึงกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างแบบไม่อาศัยความน่าจะเป็นด้วยวิธีการ สุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive หรือ judgmental sampling) เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างดังกล่าว เป็นผู้มิบทบาทและส่งเสริมการท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคาน ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดย การสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อศึกษาบทบาทและหน้าที่ของท้องถิ่น ปัจจัยที่เป็นปัญหาและอุปสรรคของท้องถิ่นในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย จำนวน 3 คน ได้แก่

- 1) นายอำเภอ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย
- 2) รองนายกเทศมนตรี เทศบาลตำบลเชียงคาน จังหวัดเลย
- 3) นายกองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงคาน จังหวัดเลย

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย กำหนดให้มีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ กึ่งโครงสร้าง และแบบสัมภาษณ์เชิงลึก ดำเนินการเก็บรวบรวมจากนักท่องเที่ยว ประชาชน ผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

3.3.1 แบบสอบถาม สำหรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย เพื่อศึกษาพฤติกรรม ความพึงพอใจและความคาดหวังของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ผู้วิจัยกำหนดประเด็นในการศึกษาสามารถแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

3.3.1.1 ส่วนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 5 ข้อ

3.3.1.2 ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว จำนวน 4 ข้อ

3.3.1.3 ส่วนที่ 3 ความพึงพอใจและความคาดหวังของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย จำนวน 21 ข้อ โดยสามารถแบ่งเป็นประเด็นย่อยได้ 3 ประเด็นย่อย ได้แก่

1) ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว จำนวน 9 ข้อ

2) ด้านการตลาดการท่องเที่ยว จำนวน 2 ข้อ

3) ด้านธุรกิจการท่องเที่ยว จำนวน 10 ข้อ

3.3.1.4 ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับศักยภาพของท้องถิ่นในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย จำนวน 1 ข้อ

แบบสอบถามดังกล่าว ใช้แบบวัดตามแบบ Likert Scale ซึ่งมีทางเลือกตอบ 5 ระดับจากเห็นด้วยน้อยที่สุดหรือไม่เห็นด้วย ไปถึงเห็นด้วยมากที่สุด และคำถามปลายเปิดเพื่อให้ข้อเสนอแนะ กำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้ (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2538)

ระดับความพึงพอใจ / ความคาดหวัง	ระดับคะแนน
พึงพอใจมากที่สุด / คาดหวังมากที่สุด	5
พึงพอใจมาก / ความหวังมาก	4
เฉย ๆ / ปานกลาง	3
พึงพอใจน้อย / คาดหวังน้อย	2
พึงพอใจน้อยที่สุด / คาดหวังน้อยที่สุด	1

การแปลผลแบบสอบถามความพึงพอใจและความคาดหวังได้แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ พึงพอใจมากที่สุด / คาดหวังมากที่สุด พึงพอใจมาก / ความหวังมาก เฉย ๆ / ปานกลาง พึงพอใจน้อย / คาดหวังน้อย และพึงพอใจน้อยที่สุด / คาดหวังน้อยที่สุด โดยมีเกณฑ์การพิจารณาความพึงพอใจและความคาดหวังจากการคำนวณอัตราภาค ดังนี้

สูตรการคำนวณอัตราภาคชั้น

คะแนนสูงสุด	5	คะแนน
คะแนนต่ำสุด	1	คะแนน
พิสัย (Range)	$\frac{5-1}{5} = 0.80$	
อัตราภาคชั้น	$\frac{5}{5} = 0.80$	

จากเกณฑ์การพิจารณาดังกล่าวสามารถกำหนดระดับความพึงพอใจและความคาดหวังได้ ดังนี้

1.00 – 1.80	หมายถึง	พึงพอใจน้อยที่สุด / คาดหวังน้อยที่สุด
1.81 – 2.60	หมายถึง	พึงพอใจน้อย / คาดหวังน้อย
2.61 – 3.40	หมายถึง	เฉย ๆ / ปานกลาง
3.41 – 4.20	หมายถึง	พึงพอใจมาก / ความหวังมาก
4.21 – 5.00	หมายถึง	พึงพอใจมากที่สุด / คาดหวังมากที่สุด

สำหรับการแปลความหมายค่าร้อยละ จากแบบสอบถามใช้เกณฑ์ดังต่อไปนี้

น้อยกว่า	ร้อยละ 0 – 20	หมายถึง น้อยที่สุด
	ร้อยละ 21 – 40	หมายถึง น้อย
	ร้อยละ 41 – 60	หมายถึง ปานกลาง

ร้อยละ 61 – 80 หมายถึง มาก

ร้อยละ 80 ขึ้นไป หมายถึง มากที่สุด

3.3.2 แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง

ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างสำหรับประชาชนในท้องถิ่นที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับ การจัดการ การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เพื่อศึกษาบทบาทสำคัญในการส่งเสริมและสนับสนุน การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย และความคิดเห็นของผู้นำชุมชนที่ รับผิดชอบพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของอำเภอเชียงคาน โดยผู้วิจัยแบ่งประเด็นศึกษา ออกเป็น 8 ประเด็นหลัก ดังนี้

3.3.3.1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ให้สัมภาษณ์ จำนวน 8 ข้อ

3.3.3.2 ศักยภาพด้านทรัพยากรการท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคาน จำนวน 6 ข้อ

3.3.3.3 ศักยภาพด้านนักท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคาน จำนวน 4 ข้อ

3.3.3.4 ศักยภาพด้านการตลาดการท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคาน จำนวน 3 ข้อ

3.3.3.5 ศักยภาพด้านธุรกิจการท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคาน จำนวน 10 ข้อ

3.3.3.6 ด้านบทบาทและหน้าที่ของท้องถิ่นในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จำนวน 11 ข้อ

3.3.3.7 ด้านปัญหาและอุปสรรคของท้องถิ่นในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จำนวน 2 ข้อ

3.3.3.8 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย จำนวน 1 ข้อ

3.3.3 แบบสัมภาษณ์เชิงลึก

ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการ การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เพื่อศึกษาบทบาทและหน้าที่ของท้องถิ่น ปัจจัยที่เป็นปัญหาและอุปสรรค ของท้องถิ่นในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย โดยผู้วิจัยแบ่ง ประเด็นศึกษาออกเป็น 13 ประเด็น ดังนี้

3.3.3.1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ให้สัมภาษณ์ จำนวน 8 ข้อ

3.3.3.2 สถานการณ์ปัจจุบันแหล่งท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคาน จำนวน 1 ข้อ

3.3.3.3 จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรคในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว จำนวน 1 ข้อ

- 3.3.3.4 วัตถุประสงค์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จำนวน 1 ข้อ
- 3.3.3.5 วิธีส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จำนวน 1 ข้อ
- 3.3.3.6 กิจกรรมที่เกิดขึ้นในแหล่งท่องเที่ยว จำนวน 1 ข้อ
- 3.3.3.7 แนวทางในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคาน จำนวน 1 ข้อ
- 3.3.3.8 เป้าหมายในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคาน จำนวน 1 ข้อ
- 3.3.3.9 บทบาทและหน้าที่ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จำนวน 1 ข้อ
- 3.3.3.10 องค์ประกอบส่วนท้องถิ่นมีการกระจายอำนาจในการส่งเสริมการท่องเที่ยว จำนวน 1 ข้อ
- 3.3.3.11 ปัญหาและอุปสรรคของในการส่งเสริมการท่องเที่ยว จำนวน 1 ข้อ
- 3.3.3.12 ปัญหาและอุปสรรคขององค์ประกอบส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จำนวน 1 ข้อ
- 3.3.3.13 การสนับสนุนจากองค์ประกอบส่วนท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืน จำนวน 1 ข้อ

3.4 การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

งานวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย มีเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง และแบบสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้วิจัยกำหนดให้มีการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือการวิจัยดังนี้

3.4.1 แบบสอบถาม

3.4.1.1 การทดสอบความเที่ยงตรง (validity) เมื่อสร้างคำถาม จัดรูปแบบและโครงสร้างของแบบสอบถามแล้ว ทีมวิจัยได้ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยนำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญด้านการสื่อสาร จำนวน 1 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของงานวิจัย ตลอดจนภาษาที่ใช้แล้วจึงนำมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อดำเนินการในขั้นต่อไป โดยผู้เชี่ยวชาญที่ให้ความอนุเคราะห์ตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วลัยลักษณ์ กมล จ่างกมล คณบดีคณะวิทยาการสื่อสาร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

3.3.1.2 การทดสอบความเชื่อมั่น (reliability) ได้อาศัยวิธีการทดสอบก่อน (pre – test) กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน 1 ครั้ง โดยทดสอบกับกลุ่มประชากรทั่วไปที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จากนั้นนำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น โดยวิธีการใช้สูตรหาค่าสัมประสิทธิ์ Cronbach's Alpha ทีมวิจัยใช้ฟังก์ชันการวิเคราะห์ความน่าเชื่อถือ (reliability analysis) ด้วยโปรแกรม

คอมพิวเตอร์สำเร็จรูปเป็นเครื่องมือในการคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ผลการคำนวณปรากฏดังนี้

ตารางที่ 3.1 การวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น (reliability)

คำถาม	Cronbach's alpha
แนวทางการพัฒนาท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย	
ความพึงพอใจและความคาดหวังต่อด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว	0.752
ความพึงพอใจและความคาดหวังต่อด้านการตลาดการท่องเที่ยว	0.734
ความพึงพอใจและความคาดหวังต่อด้านธุรกิจการท่องเที่ยว	0.725
ความเชื่อมั่นทั้งฉบับ	0.737

จากตารางที่ 3.1 การวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น พบว่า แบบสอบถามในแต่ละประเด็นมีค่าความเชื่อมั่น อยู่ระหว่าง 0.725 – 0.752 โดยได้กำหนดว่างานวิจัยเชิงสำรวจ (exploratory research) ถ้ามีค่า มากกว่าหรือเท่ากับ 0.700 แสดงว่ามีความเชื่อมั่น ซึ่งคำถามในแต่ละประเด็นอยู่ในช่วงดังกล่าว จึงถือได้ว่า คำถามในแต่ละประเด็นมีความน่าเชื่อถือสูง หากพิจารณาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าความเชื่อมั่น 0.737 แสดงว่าแบบสอบถามทั้งฉบับมีความเชื่อมั่นสูงด้วยเช่นกัน

3.4.2 แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง

การทดสอบความเที่ยงตรง (validity) เมื่อผู้วิจัยสร้างคำถาม จัดรูปแบบและโครงสร้างของแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างประชาชนในท้องถิ่นที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์แล้ว ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยนำแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างดังกล่าว เสนอผู้เชี่ยวชาญด้านการสื่อสาร จำนวน 1 ท่าน เพื่อให้คำแนะนำในการปรับแก้ไข และตรวจสอบความถูกต้อง ความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของงานวิจัย ตลอดจนภาษาที่ใช้ แล้วจึงนำมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อดำเนินการในขั้นต่อไป โดยผู้เชี่ยวชาญที่ให้ความอนุเคราะห์ตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วลัยลักษณ์มด จ่างมด คณบดีคณะวิทยาการสื่อสาร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

3.4.3 แบบสัมภาษณ์เชิงลึก

การทดสอบความเที่ยงตรง (validity) เมื่อผู้วิจัยสร้างคำถาม จัดรูปแบบและโครงสร้างของแบบสัมภาษณ์เชิงลึกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์แล้ว ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยนำแบบสัมภาษณ์เชิงลึกดังกล่าว

เสนอผู้เชี่ยวชาญด้านการสื่อสาร จำนวน 1 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความสอดคล้องกับ วัตถุประสงค์ของงานวิจัย ตลอดจนภาษาที่ใช้ แล้วจึงนำมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อดำเนินการในขั้นต่อไป โดยผู้เชี่ยวชาญที่ให้ความอนุเคราะห์ตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วลัยกษณ์ กมล จ่างกมล คณบดีคณะวิทยาการสื่อสาร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

งานวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอ เชียงคาน จังหวัดเลย เก็บรวบรวมทั้งข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ จากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิและ ข้อมูลปฐมภูมิ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.5.1 ข้อมูลทุติยภูมิ เป็นข้อมูลที่เก็บรวบรวมจากเอกสารที่เกี่ยวข้องในรูปแบบของเอกสาร วารสาร บทความ สิ่งพิมพ์อิเล็กทรอนิกส์ และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เช่น การส่งเสริมและพัฒนา ท้องถิ่น การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ แหล่งท่องเที่ยวอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

3.5.2 ข้อมูลปฐมภูมิ เป็นข้อมูลจากการสำรวจ ด้วยแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ถึง โครงสร้าง และสัมภาษณ์เชิงลึก จำนวน 3 กลุ่ม ครอบคลุมประชากรทั้งหมด ได้แก่

3.5.2.1 แบบสอบถามสำหรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย จำนวน 400 คน

3.5.2.2 แบบสัมภาษณ์แบบกึ่ง โครงสร้างประชาชนในท้องถิ่นที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการ การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จำนวน 12 คน

3.4.2.4 แบบสัมภาษณ์เชิงลึกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จำนวน 3 คน

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

งานวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอ เชียงคาน จังหวัดเลย ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยเครื่องมือเป็นแบบสอบถาม จากนั้นนำข้อมูลที่ ได้จากแบบสอบถามทำการวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยข้อมูลเชิงปริมาณจะ วิเคราะห์สถิติภาคบรรยาย ได้แก่ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน f-test และ การวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ สำหรับข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการสัมภาษณ์แบบกึ่ง โครงสร้าง และ การสัมภาษณ์เชิงลึก ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยผู้เชี่ยวชาญทางด้านการสื่อสาร จำแนก แยกแยะ และจัดหมวดหมู่ข้อมูลตามแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง จากนั้นนำข้อมูลเชิงปริมาณที่ได้จาก

แบบสอบถาม และข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง และแบบสัมภาษณ์เชิงลึก มาสังเคราะห์และบูรณาการเข้าด้วยกันแล้ว และนำเสนอเชิงพรรณนา

3.7 การนำเสนอข้อมูล

งานวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอ เชียงคาน จังหวัดเลย ผู้วิจัยได้นำเสนอข้อค้นพบจากการวิจัย โดยจำแนกผลการวิจัยออกเป็นบทต่าง ๆ ดังนี้

3.7.1 บทที่ 4 ผลการวิจัย

3.7.2 บทที่ 5 สรุปผล การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ผู้วิจัยขอนำเสนอผลการวิจัย ดังต่อไปนี้

4.1 ความพึงพอใจและความต้องการของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

4.2 ศักยภาพ บทบาทและหน้าที่ ปัญหาและอุปสรรคของท้องถิ่นในการส่งเสริมการท่องเที่ยว เชียงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

4.3 แนวทางการพัฒนาท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

4.4 สรุปผล

โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.1 ความพึงพอใจและความต้องการของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการแจกแบบสอบถามนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย จำนวน 400 คน เพื่อศึกษาความพึงพอใจและความต้องการของนักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียง จังหวัดเลย โดยแบ่งประเด็นนำเสนอออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม พฤติกรรมของนักท่องเที่ยว ความพึงพอใจและความต้องการของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย และการวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.1.1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม

เมื่อพิจารณานักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน ตามลักษณะเพศ สามารถจำแนกได้ดังนี้

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะเพศ

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
หญิง	120	30.00
ชาย	280	70.00
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนและร้อยละของประชาชนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะเพศ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 70.00 และเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 30.00

เมื่อพิจารณานักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน ตามลักษณะอายุ สามารถจำแนกได้ดังนี้

ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะอายุ

อายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 20 ปี	184	46.00
ระหว่าง 20 – 25 ปี	65	16.25
ระหว่าง 26 – 30 ปี	34	8.50
ระหว่าง 31 – 35 ปี	30	7.50
ระหว่าง 36 – 40 ปี	50	12.50
ระหว่าง 41 – 45 ปี	17	4.25
ระหว่าง 45 – 50 ปี	9	2.25
มากกว่า 50 ปี	11	2.75
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 4.2 แสดงจำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะอายุ พบว่า นักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุระหว่างต่ำกว่า 20 ปี มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 46.00 รองลงมาคือ ระหว่าง 20 – 25 ปี คิดเป็นร้อยละ 16.25 ระหว่าง 36 – 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 12.50 ระหว่าง 26 – 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 8.50 ระหว่าง 31 – 35 ปี คิดเป็นร้อยละ 7.50 ระหว่าง 41 – 45 ปี คิดเป็นร้อยละ 4.25 มากกว่า 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 2.75 และระหว่าง 45 – 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 2.25 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณานักท่องเที่ยวในกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน ตามลักษณะการศึกษาสูงสุด สามารถจำแนกได้ดังนี้

ตารางที่ 4.3 แสดงจำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวในกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะการศึกษาสูงสุด

การศึกษาสูงสุด	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ประถมศึกษา	12	3.00
มัธยมศึกษาตอนต้น	57	14.25
มัธยมศึกษาตอนปลายหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพ	159	39.75
อนุปริญญาหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง	28	7.00
ปริญญาตรี	127	31.75
ปริญญาโท	16	4.00
ปริญญาเอก	1	0.25
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 4.3 แสดงจำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวในกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะการศึกษาสูงสุด พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาสูงสุด คือ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพ มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 39.75 รองลงมาคือ ระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 31.75 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น คิดเป็นร้อยละ 14.25 ระดับอนุปริญญาหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง คิดเป็นร้อยละ 7.00 ระดับปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 4.00 ระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 3.00 และปริญญาเอก คิดเป็นร้อยละ 0.25 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณานักท่องเที่ยวในกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน ตามลักษณะอาชีพ สามารถจำแนกได้ดังนี้

ตารางที่ 4.4 แสดงจำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวก่อกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะอาชีพ

อาชีพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เกษตรกร	5	1.25
รับราชการหรือพนักงานองค์กรของรัฐ	39	9.75
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	19	4.75
รับจ้างทั่วไป	13	3.25
พนักงานบริษัทเอกชน	27	6.75
นักศึกษาหรือนิสิต	228	57.00
ธุรกิจส่วนตัว	61	15.25
อื่น ๆ	8	2.00
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 4.4 แสดงจำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวก่อกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะอาชีพ พบว่า นักท่องเที่ยวก่อส่วนใหญ่ประกอบอาชีพนักศึกษาหรือนิสิต มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 57.00 รองลงมาคือ ธุรกิจส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 15.25 รับราชการหรือพนักงานองค์กรของรัฐ คิดเป็นร้อยละ 9.75 พนักงานบริษัทเอกชน คิดเป็นร้อยละ 6.75 พนักงานรัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ 4.75 รับจ้างทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 3.25 อื่น ๆ ได้แก่ แม่บ้าน ผู้ช่วยวิจัย คิดเป็นร้อยละ 2.00 และเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 1.25 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณานักท่องเที่ยวก่อกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน ตามลักษณะรายได้เฉลี่ยต่อเดือนสามารถจำแนกได้ดังนี้

ตารางที่ 4.5 แสดงจำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 10,000 บาท	237	59.25
ระหว่าง 10,000 – 19,999 บาท	40	10.00
ระหว่าง 20,000 – 29,999 บาท	41	10.25
ระหว่าง 30,000 – 39,999 บาท	39	9.75
ระหว่าง 40,000 – 49,999 บาท	22	5.50
ระหว่าง 50,000 – 59,999 บาท	8	2.00
60,000 บาทขึ้นไป	13	3.25
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 4.5 แสดงจำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะรายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่า นักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ต่ำกว่า 10,000 บาท มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 59.25 รองลงมาคือ ระหว่าง 20,000 – 29,999 บาท คิดเป็นร้อยละ 10.25 ระหว่าง 10,000 – 19,999 บาท คิดเป็นร้อยละ 10.00 ระหว่าง 30,000 – 39,999 บาท คิดเป็นร้อยละ 9.75 ระหว่าง 40,000 – 49,999 บาท คิดเป็นร้อยละ 5.50 60,000 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 3.25 และระหว่าง 50,000 – 59,999 บาท คิดเป็นร้อยละ 2.00 ตามลำดับ

4.1.2 พฤติกรรมของนักท่องเที่ยว

เมื่อพิจารณานักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน ตามลักษณะความถี่ในการเดินทางท่องเที่ยว สามารถจำแนกได้ดังนี้

ตารางที่ 4.6 แสดงจำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะความถี่ในการเดินทางท่องเที่ยว

ความถี่ในการเดินทางท่องเที่ยว	จำนวน (คน)	ร้อยละ
จำนวน 1 ครั้ง	153	38.25
จำนวน 2 ครั้ง	49	12.25
จำนวน 3 ครั้ง	16	4.00
จำนวน 4 ครั้ง	24	6.00
จำนวน 5 ครั้ง	17	4.25
มากกว่า 5 ครั้งขึ้นไป	141	35.25
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 4.6 แสดงจำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะความถี่ในการเดินทางท่องเที่ยว พบว่า นักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความถี่ในการเดินทางมาท่องเที่ยวอำเภอเชียงคาน จำนวน 1 ครั้งหรือครั้งแรก มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 38.25 รองลงมาคือ มากกว่า 5 ครั้งขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 35.25 จำนวน 2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 12.25 จำนวน 4 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 6.00 จำนวน 5 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 4.25 และจำนวน 3 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 4.00 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณานักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน ตามลักษณะสาเหตุการเดินทางมาท่องเที่ยวอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย โดยนักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่าง 1 ท่านสามารถตอบได้มากกว่า 1 ข้อ สามารถจำแนกได้ดังนี้

ตารางที่ 4.7 แสดงจำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะสาเหตุการเดินทางมาท่องเที่ยวอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

สาเหตุการเดินทางมาท่องเที่ยว อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เรียนรู้วิถีการดำรงชีวิต	58	14.50
สัมผัสบรรยากาศริมแม่น้ำโขง	137	34.25
รับประทานอาหารท้องถิ่น	209	52.25
ไหว้พระ ทำบุญ	111	27.75
เรียนรู้วัฒนธรรมท้องถิ่น	46	11.50
ได้รับความนิยมนและมีชื่อเสียง	119	29.75
ประสบการณ์รูปแบบใหม่	29	7.25
อื่น ๆ	10	2.50

จากตารางที่ 4.7 แสดงจำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะสาเหตุการเดินทางมาท่องเที่ยวอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย พบว่า นักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างเดินทางมาท่องเที่ยวที่อำเภอเชียงคาน สาเหตุเพื่อรับประทานอาหารท้องถิ่น มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 52.25 รองลงมา คือ สัมผัสบรรยากาศริมแม่น้ำโขง คิดเป็นร้อยละ 34.25 ได้รับความนิยมนและมีชื่อเสียง คิดเป็นร้อยละ 29.75 ไหว้พระ ทำบุญ คิดเป็นร้อยละ 27.75 เรียนรู้วิถีการดำรงชีวิต คิดเป็นร้อยละ 14.50 เรียนรู้วัฒนธรรมท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 11.50 ประสบการณ์รูปแบบใหม่ คิดเป็นร้อยละ 7.25 และอื่น ๆ ได้แก่ เป็นทางผ่าน คิดเป็นร้อยละ 2.50 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณานักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน ตามลักษณะแหล่งท่องเที่ยวที่เคยเดินทางมาท่องเที่ยว โดยนักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่าง 1 ท่านสามารถตอบได้มากกว่า 1 ข้อ สามารถจำแนกได้ดังนี้

ตารางที่ 4.8 แสดงจำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะแหล่งท่องเที่ยวที่เคยเดินทางมาท่องเที่ยว

แหล่งท่องเที่ยวที่เคยเดินทางมาท่องเที่ยว	จำนวน (คน)	ร้อยละ
วัดศรีคุณเมือง	123	30.75
วัดมัชฌิมาราม	57	14.25
พระพุทธบาทภูความเงิน	50	12.50
พระใหญ่ภูคกงิ้ว	47	11.75
ถนนคนเดิน	316	79.00
แก่งคุดคู้	194	48.50
หมู่บ้านวัฒนธรรมไทยคำ	32	8.00
การตัดบาตรข้าวเหนียว	108	27.00
การทำผ้าห่มนวม	52	13.00
การทำข้าวปั้นน้ำแฉ่ว	98	24.50
การทำข้าวเปียกเส้น	70	17.50
การทำมะพร้าวแก้ว	78	19.50
ประเพณีฝิ่นน้ำ	35	8.75
ประเพณีการลอยผาสดลงน้ำโขง	10	2.50
อื่น ๆ	3	0.75

จากตารางที่ 4.8 แสดงจำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะแหล่งท่องเที่ยวที่เคยเดินทางมาท่องเที่ยว พบว่า นักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เคยเดินทางท่องเที่ยว ถนนคนเดิน มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 79.00 รองลงมาคือ แก่งคุดคู้ คิดเป็นร้อยละ 48.50 วัดศรีคุณเมือง คิดเป็นร้อยละ 30.75 การตัดบาตรข้าวเหนียว คิดเป็นร้อยละ 27.00 การทำข้าวปั้นน้ำแฉ่ว คิดเป็นร้อยละ 24.50 การทำมะพร้าวแก้ว คิดเป็นร้อยละ 19.50 การทำข้าวเปียกเส้น คิดเป็นร้อยละ 17.50 วัดมัชฌิมาราม คิดเป็นร้อยละ 14.25 การทำผ้าห่มนวม คิดเป็นร้อยละ 13.00 พระพุทธบาทภูความเงิน คิดเป็นร้อยละ 12.50 พระใหญ่ภูคกงิ้ว คิดเป็นร้อยละ 11.75 ประเพณีฝิ่นน้ำ คิดเป็นร้อยละ 8.75 หมู่บ้านวัฒนธรรมไทยคำ คิดเป็นร้อยละ 8.00 ประเพณีการลอยผาสดลงน้ำโขง คิดเป็นร้อยละ 2.50 และอื่น ๆ ได้แก่ ร่องเรือน้ำโขง คิดเป็นร้อยละ 0.75

เมื่อพิจารณานักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน ตามลักษณะแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับ ความนิยมจากนักท่องเที่ยว โดยนักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่าง 1 ท่านสามารถตอบได้มากกว่า 1 ข้อ สามารถจำแนกได้ดังนี้

ตารางที่ 4.9 แสดงจำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยว

แหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยว	จำนวน (คน)	ร้อยละ	ลำดับ
วัดศรีคุณเมือง	335	83.75	7
วัดมณีมาราม	221	55.25	
พระพุทธรบาททองคำ	278	69.50	8
พระใหญ่ภูถ้ำแก้ว	242	60.50	9
ถนนคนเดิน	392	98.00	1
แก่งคุดคู้	390	97.50	2
หมู่บ้านวัฒนธรรมไทยคำ	198	49.50	
การตัดขาต๋าวเหนียว	361	90.25	5
การทำผ้าห่มนวม	225	56.25	10
การทำข้าวปั้นน้ำจ้าว	375	93.75	3
การทำข้าวเปียกเส้น	342	85.50	6
การทำมะพร้าวแก้ว	362	90.50	4
ประเพณีฝิ่นน้ำ	195	48.75	
ประเพณีการลอยผาสดลงน้ำโขง	66	16.50	
อื่น ๆ	10	2.50	

จากตารางที่ 4.9 แสดงจำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยว พบว่า นักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าแหล่งท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคานที่ได้รับคามนิยม 10 อันดับแรก ได้แก่ (1) ถนนคนเดิน คิดเป็นร้อยละ 98.00 (2) แก่งคุดคู้ คิดเป็นร้อยละ 97.50 (3) การทำข้าวปั้นน้ำจ้าว คิดเป็นร้อยละ 93.75 (4) การทำมะพร้าวแก้ว คิดเป็นร้อยละ 90.50 (5) การตัดขาต๋าวเหนียว คิดเป็นร้อยละ 90.25 (6) การทำข้าวเปียกเส้น คิดเป็นร้อยละ 85.50 (7) วัดศรีคุณเมือง คิดเป็นร้อยละ 83.75 (8) พระพุทธร

บาทภูความเงิน คิดเป็นร้อยละ 69.50 (9) พระใหญ่ภูคกงิ้ว คิดเป็นร้อยละ 60.50 และ(10) การทำผ้าห่ม นวม คิดเป็นร้อยละ 56.25 ตามลำดับ

4.1.3 ความพึงพอใจและความต้องการของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

เมื่อพิจารณาประชาชนกลุ่มตัวอย่าง ตามลักษณะความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย สามารถจำแนกได้ดังนี้

ตารางที่ 4.10 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวกลุ่ม
ตัวอย่างจำแนกตามความพึงพอใจต่อการเดินทางท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

ประเด็นศึกษา	\bar{X}	SD	ระดับความ พึงพอใจ
ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว			
มีความสมบูรณ์	4.05	.447	มาก
มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม	4.09	.548	มาก
มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว	4.07	.533	มาก
เป็นที่รู้จักแพร่หลายในหมู่นักท่องเที่ยว	4.08	.535	มาก
มีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่โดดเด่น	4.04	.580	มาก
เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมกับกิจกรรมการ ท่องเที่ยว	4.10	.547	มาก
ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ	4.08	.585	มาก
มีสภาพแวดล้อมที่ดี (ขยะ สิ่งปลูกสร้าง ภูมิทัศน์)	4.07	.573	มาก
ด้านการตลาดการท่องเที่ยว			
มีสื่อท้องถิ่นในการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว เช่น หอกระจายข่าว วิทยุชุมชน ฯลฯ	4.01	.480	มาก
มีช่องทางการขายสินค้าและบริการหลายช่องทาง (เช่น หน้าร้าน ขายส่ง ฯลฯ)	4.08	.572	มาก
ด้านธุรกิจการท่องเที่ยว			
มีรถโดยสารให้บริการเพียงพอกับความต้องการของ นักท่องเที่ยว	4.05	.588	มาก
ราคารถโดยสารมีความเหมาะสม	4.07	.575	มาก

ตารางที่ 4.10 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความพึงพอใจต่อการเดินทางท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (ต่อ)

ประเด็นศึกษา	\bar{X}	SD	ระดับความพึงพอใจ
มีร้านอาหารท้องถิ่นเพียงพอกับความต้องการของนักท่องเที่ยว	4.05	.530	มาก
ราคาอาหารท้องถิ่นมีความเหมาะสม	3.98	.600	มาก
ที่พักมีเพียงพอกับความต้องการของนักท่องเที่ยว	4.06	.517	มาก
ราคาที่พักมีความเหมาะสม	3.98	.641	มาก
โปรแกรมการท่องเที่ยวตรงกับความต้องการของนักท่องเที่ยว	4.07	.580	มาก
ราคาของโปรแกรมการท่องเที่ยวมีความเหมาะสม	4.00	.588	มาก
ของที่ระลึกสะท้อนความเป็นวัฒนธรรมท้องถิ่น	4.01	.649	มาก
ราคาของที่ระลึกมีความเหมาะสม	3.97	.648	มาก
รวม	4.05	.568	มาก

จากตารางที่ 4.10 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความพึงพอใจต่อการเดินทางท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ พบว่านักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อการเดินทางท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในแต่ละประเด็น โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจที่ระดับพึงพอใจมากในทุกประเด็น โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย (\bar{X}) จากมากไปน้อย ได้แก่ เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมกับกิจกรรมการท่องเที่ยว ($\bar{X} = 4.10$, $SD = .547$) มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม ($\bar{X} = 4.09$, $SD = .548$) ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ ($\bar{X} = 4.08$, $SD = .585$) เป็นที่รู้จักแพร่หลายในหมู่นักท่องเที่ยว ($\bar{X} = 4.08$, $SD = .535$) มีสภาพแวดล้อมที่ดี (ขยะ สิ่งปลูกสร้าง ภูมิทัศน์) ($\bar{X} = 4.07$, $SD = .573$) มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว ($\bar{X} = 4.07$, $SD = .533$) สามารถรองรับนักท่องเที่ยวจำนวนมากได้ ($\bar{X} = 4.05$, $SD = .605$) มีความสมบูรณ์ ($\bar{X} = 4.05$, $SD = .447$) และมีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่โดดเด่น ($\bar{X} = 4.04$, $SD = .580$)

ด้านการตลาดการท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจที่ระดับพึงพอใจมากในทุกประเด็น โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย (\bar{X}) จากมากไปน้อย ได้แก่ มีช่องทางการขายสินค้าและ

บริการหลายช่องทาง (เช่น หน้าร้าน ขายส่ง ฯลฯ) ($\bar{X}=4.08$, $SD =.572$) และมีสื่อท้องถิ่นในการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว เช่น หอกระจายข่าว วิทยุชุมชน ฯลฯ ($\bar{X}=4.01$, $SD =.480$)

ด้านธุรกิจการท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจที่ระดับพึงพอใจมากในทุกประเด็น โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย (\bar{X}) จากมากไปน้อย ได้แก่ โปรแกรมการท่องเที่ยวตรงกับความต้องการของนักท่องเที่ยว ($\bar{X}=4.07$, $SD =.580$) ราคารถโดยสารมีความเหมาะสม ($\bar{X}=4.07$, $SD =.575$) ที่พักมีเพียงพอับความต้องการของนักท่องเที่ยว ($\bar{X}=4.06$, $SD =.517$) มีรถโดยสารให้บริการเพียงพอับความต้องการของนักท่องเที่ยว ($\bar{X}=4.05$, $SD =.588$) มีร้านอาหารท้องถิ่นเพียงพอับความต้องการของนักท่องเที่ยว ($\bar{X}=4.05$, $SD =.530$) ของที่ระลึกสะท้อนความเป็นวัฒนธรรมท้องถิ่น ($\bar{X}=4.01$, $SD =.649$) ราคาของโปรแกรมการท่องเที่ยวมีความเหมาะสม ($\bar{X}=4.00$, $SD =.588$) ราคาที่พักมีความเหมาะสม ($\bar{X}=3.98$, $SD =.641$) ราคาอาหารท้องถิ่นมีความเหมาะสม ($\bar{X}=3.98$, $SD =.600$) และราคาของที่ระลึกมีความเหมาะสม ($\bar{X}=3.97$, $SD =.648$) ทั้งนี้ ความพึงพอใจโดยภาพรวมอยู่ที่ระดับพึงพอใจมาก ($\bar{X}=4.05$, $SD =.568$)

เมื่อพิจารณาประชาชนกลุ่มตัวอย่าง ตามลักษณะความต้องการของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย สามารถจำแนกได้ดังนี้

ตารางที่ 4.11 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความต้องการต่อการเดินทางท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

ประเด็นศึกษา	\bar{X}	SD	ระดับความต้องการ
ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว			
มีความสมบูรณ์	4.30	.531	มากที่สุด
มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม	4.12	.558	มาก
มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว	4.35	.558	มากที่สุด
เป็นที่รู้จักแพร่หลายในหมู่นักท่องเที่ยว	4.09	.558	มาก
มีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่โดดเด่น	4.12	.579	มาก
เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมกับการท่องเที่ยว	4.13	.574	มาก
ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ	4.13	.561	มาก
มีสภาพแวดล้อมที่ดี (ขยะ สิ่งปลูกสร้าง ภูมิทัศน์)	4.11	.569	มาก

ตารางที่ 4.11 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความต้องการต่อการเดินทางท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (ต่อ)

ประเด็นศึกษา	\bar{X}	SD	ระดับความ ต้องการ
สามารถรองรับนักท่องเที่ยวจำนวนมากได้	4.22	.567	มากที่สุด
ด้านการตลาดการท่องเที่ยว			
มีสื่อท้องถิ่นในการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว เช่น หอกระจายข่าว วิทยุชุมชน ฯลฯ	4.10	.567	มาก
มีช่องทางการขายสินค้าและบริการหลายช่องทาง (เช่น หน้าร้าน ขายส่ง ฯลฯ)	4.09	.576	มาก
ด้านธุรกิจการท่องเที่ยว			
มีรถโดยสารให้บริการเพียงพอกับความต้องการของนักท่องเที่ยว	4.11	.557	มาก
ราคารถโดยสารมีความเหมาะสม	4.09	.558	มาก
มีร้านอาหารท้องถิ่นเพียงพอกับความต้องการของนักท่องเที่ยว	4.09	.564	มาก
ราคาอาหารท้องถิ่นมีความเหมาะสม	4.09	.564	มาก
ที่พักมีเพียงพอกับความต้องการของนักท่องเที่ยว	4.40	.558	มากที่สุด
โปรแกรมการท่องเที่ยวตรงกับความต้องการของนักท่องเที่ยว	4.08	.569	มาก
ราคาของโปรแกรมการท่องเที่ยวมีความเหมาะสม	4.08	.569	มาก
ของที่ระลึกสะท้อนความเป็นวัฒนธรรมท้องถิ่น	4.24	.567	มากที่สุด
ราคาของที่ระลึกมีความเหมาะสม	4.10	.580	มาก
รวม	4.15	.564	มาก

จากตารางที่ 4.11 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความต้องการต่อการเดินทางท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ พบว่านักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างมีความต้องการต่อการเดินทางท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในแต่ละประเด็น โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวมีความต้องการที่ระดับความต้องการมากที่สุด โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย (\bar{X}) จากมากไปน้อย ได้แก่ มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว ($\bar{X}=4.35$, $SD=.558$) มี

ความสมบูรณ์ ($\bar{X}=4.30, SD=.531$) และสามารถรองรับนักท่องเที่ยวจำนวนมากได้ ($\bar{X}=4.22, SD=.567$) และที่ระดับความต้องการมาก โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย (\bar{X}) จากมากไปน้อย ได้แก่ เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมกับกิจกรรมการท่องเที่ยว ($\bar{X}=4.13, SD=.574$) ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ ($\bar{X}=4.13, SD=.561$) มีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่โดดเด่น ($\bar{X}=4.12, SD=.579$) มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม ($\bar{X}=4.12, SD=.558$) มีสภาพแวดล้อมที่ดี (ขยะ สิ่งปลูกสร้าง ภูมิทัศน์) ($\bar{X}=4.11, SD=.569$) และเป็นที่รู้จักแพร่หลายในหมู่นักท่องเที่ยว ($\bar{X}=4.09, SD=.558$)

ด้านการตลาดการท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวมีความต้องการที่ระดับความต้องการมากที่สุด โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย (\bar{X}) จากมากไปน้อย ได้แก่ มีสื่อท้องถิ่นในการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว เช่น หอกระจายข่าว วิทยุชุมชน ฯลฯ ($\bar{X}=4.10, SD=.567$) มีช่องทางการขายสินค้าและบริการหลายช่องทาง (เช่น หน้าร้าน ขายส่ง ฯลฯ) ($\bar{X}=4.09, SD=.576$)

ด้านธุรกิจการท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวมีความต้องการที่ระดับความต้องการมากที่สุด โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย (\bar{X}) จากมากไปน้อย ได้แก่ ที่พักมีเพียงพอกับความต้องการของนักท่องเที่ยว ($\bar{X}=4.40, SD=.558$) ของที่ระลึกสะท้อนความเป็นวัฒนธรรมท้องถิ่น ($\bar{X}=4.24, SD=.567$) และที่ระดับความต้องการมาก โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย (\bar{X}) จากมากไปน้อย ได้แก่ มีรถโดยสารให้บริการเพียงพอกับความต้องการของนักท่องเที่ยว ($\bar{X}=4.11, SD=.557$) ราคาของที่ระลึกมีความเหมาะสม ($\bar{X}=4.10, SD=.580$) ราคาอาหารท้องถิ่นมีความเหมาะสม ($\bar{X}=4.09, SD=.564$) มีร้านอาหารท้องถิ่นเพียงพอกับความต้องการของนักท่องเที่ยว ($\bar{X}=4.09, SD=.564$) ราคารถโดยสารมีความเหมาะสม ($\bar{X}=4.09, SD=.558$) ราคาของโปรแกรมการท่องเที่ยวมีความเหมาะสม ($\bar{X}=4.08, SD=.569$) โปรแกรมการท่องเที่ยวตรงกับความต้องการของนักท่องเที่ยว ($\bar{X}=4.08, SD=.569$) และราคาที่พักมีความเหมาะสม ($\bar{X}=4.08, SD=.565$) ทั้งนี้ ความต้องการโดยภาพรวมอยู่ที่ระดับต้องการมาก ($\bar{X}=4.15, SD=.564$)

เมื่อพิจารณาประชาชนกลุ่มตัวอย่าง ตามลักษณะการเปรียบเทียบความพึงพอใจกับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย สามารถจำแนกได้ดังนี้

ตารางที่ 4.12 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นของ
 ประชาชนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะการเปรียบเทียบความพึงพอใจกับ
 ความต้องการของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

ประเด็นศึกษา	\bar{X}	SD	ระดับ ความ พึงพอใจ	\bar{X}	SD	ระดับความ คาดหวัง
ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว						
มีความสมบูรณ์	4.05	.447	มาก	4.30	.531	มากที่สุด
มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม	4.09	.548	มาก	4.12	.558	มาก
มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว	4.07	.533	มาก	4.35	.558	มากที่สุด
เป็นที่รู้จักแพร่หลายในหมู่นักท่องเที่ยว	4.08	.535	มาก	4.09	.558	มาก
มีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่โดดเด่น	4.04	.580	มาก	4.12	.579	มาก
เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมกับ กิจกรรมการท่องเที่ยว	4.10	.547	มาก	4.13	.574	มาก
ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ	4.08	.585	มาก	4.13	.561	มาก
มีสภาพแวดล้อมที่ดี (ขยะ สิ่งปลูกสร้าง ภูมิ ทัศน์)	4.07	.573	มาก	4.11	.569	มาก
สามารถรองรับนักท่องเที่ยวจำนวนมากได้	4.05	.605	มาก	4.22	.567	มากที่สุด
ด้านการตลาดการท่องเที่ยว						
มีสื่อท้องถิ่นในการประชาสัมพันธ์แหล่ง ท่องเที่ยว เช่น หอกระจายข่าว วิทยุชุมชน ฯลฯ	4.01	.480	มาก	4.10	.567	มาก
มีช่องทางการขายสินค้าและบริการหลาย ช่องทาง (เช่น หน้าร้าน ขายส่ง ฯลฯ)	4.08	.572	มาก	4.09	.576	มาก
ด้านธุรกิจการท่องเที่ยว						
มีรถโดยสารให้บริการเพียงพอกับความ ต้องการของนักท่องเที่ยว	4.05	.588	มาก	4.11	.557	มาก
ราคารถโดยสารมีความเหมาะสม	4.07	.575	มาก	4.09	.558	มาก
มีร้านอาหารท้องถิ่นเพียงพอกับความต้องการ ของนักท่องเที่ยว	4.05	.530	มาก	4.09	.564	มาก
ราคาอาหารท้องถิ่นมีความเหมาะสม	3.98	.600	มาก	4.09	.564	มาก
ที่พักมีเพียงพอกับความต้องการของ นักท่องเที่ยว	4.06	.517	มาก	4.40	.558	มากที่สุด
ราคาที่พักมีความเหมาะสม	3.98	.641	มาก	4.08	.565	มาก

ตารางที่ 4.12 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นของ
 ประชาชนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะการเปรียบเทียบความพึงพอใจกับ
 ความต้องการของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (ต่อ)

ประเด็นศึกษา	\bar{X}	SD	ระดับ ความ พึงพอใจ	\bar{X}	SD	ระดับความ คาดหวัง
โปรแกรมการท่องเที่ยวตรงกับความต้องการ ของนักท่องเที่ยว	4.07	.580	มาก	4.08	.569	มาก
ราคาของโปรแกรมการท่องเที่ยวมีความ เหมาะสม	4.00	.588	มาก	4.08	.569	มาก
ของที่ระลึกสะท้อนความเป็นวัฒนธรรม ท้องถิ่น	4.01	.649	มาก	4.24	.567	มากที่สุด
ราคาของที่ระลึกมีความเหมาะสม	3.97	.648	มาก	4.10	.580	มาก
รวม	4.05	.568	มาก	4.15	.564	มาก

จากตารางที่ 4.12 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็น
 ของประชาชนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะการเปรียบเทียบความพึงพอใจกับความต้องการของ
 นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ พบว่า นักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจ
 และความต้องการในประเด็นต่าง ๆ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจที่ระดับพึงพอใจมาก
 ในทุกประเด็น โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย (\bar{X}) จากมากไปน้อย ได้แก่ เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวมี
 ส่วนร่วมกับกิจกรรมการท่องเที่ยว ($\bar{X} = 4.10$, SD = .547) มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม ($\bar{X} =$
 4.09 , SD = .548) ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ ($\bar{X} = 4.08$, SD = .585) เป็นที่รู้จักแพร่หลาย
 ในหมู่นักท่องเที่ยว ($\bar{X} = 4.08$, SD = .535) มีสภาพแวดล้อมที่ดี (ขยะ สิ่งปลูกสร้าง ภูมิทัศน์) ($\bar{X} =$
 4.07 , SD = .573) มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว ($\bar{X} = 4.07$, SD = .533) สามารถรองรับนักท่องเที่ยวจำนวน
 มากได้ ($\bar{X} = 4.05$, SD = .605) มีความสมบูรณ์ ($\bar{X} = 4.05$, SD = .447) และมีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่
 โดดเด่น ($\bar{X} = 4.04$, SD = .580) ส่วนความต้องการที่ระดับความต้องการมากที่สุด โดยเรียงตามลำดับ
 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) จากมากไปน้อย ได้แก่ มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว ($\bar{X} = 4.35$, SD = .558) มีความสมบูรณ์
 ($\bar{X} = 4.30$, SD = .531) และสามารถรองรับนักท่องเที่ยวจำนวนมากได้ ($\bar{X} = 4.22$, SD = .567) และที่
 ระดับความต้องการมาก โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย (\bar{X}) จากมากไปน้อย ได้แก่ เปิดโอกาสให้
 นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมร่วมกับกิจกรรมการท่องเที่ยว ($\bar{X} = 4.13$, SD = .574) ชุมชนมีส่วนร่วมใน
 การบริหารจัดการ ($\bar{X} = 4.13$, SD = .561) มีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่โดดเด่น ($\bar{X} = 4.12$, SD = .579) มี

ความหลากหลายทางวัฒนธรรม ($\bar{X} = 4.12, SD = .558$) มีสภาพแวดล้อมที่ดี (ขยะ สิ่งปลูกสร้าง ภูมิทัศน์) ($\bar{X} = 4.11, SD = .569$) และเป็นที่รู้จักแพร่หลายในหมู่นักท่องเที่ยว ($\bar{X} = 4.09, SD = .558$)

ด้านการตลาดการท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวในกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจที่ระดับพึงพอใจมากในทุกประเด็น โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย (\bar{X}) จากมากไปน้อย ได้แก่ มีช่องทางการขายสินค้าและบริการหลายช่องทาง (เช่น หน้าร้าน ขายส่ง ฯลฯ) ($\bar{X} = 4.08, SD = .572$) และมีสื่อท้องถิ่นในการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว เช่น หอกระจายข่าว วิทยุชุมชน ฯลฯ ($\bar{X} = 4.01, SD = .480$) ส่วนความต้องการที่ระดับความต้องการมากที่สุด โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย (\bar{X}) จากมากไปน้อย ได้แก่ มีสื่อท้องถิ่นในการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว เช่น หอกระจายข่าว วิทยุชุมชน ฯลฯ ($\bar{X} = 4.10, SD = .567$) มีช่องทางการขายสินค้าและบริการหลายช่องทาง (เช่น หน้าร้าน ขายส่ง ฯลฯ) ($\bar{X} = 4.09, SD = .576$)

ด้านธุรกิจการท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวในกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจที่ระดับพึงพอใจมากในทุกประเด็น โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย (\bar{X}) จากมากไปน้อย ได้แก่ โปรแกรมการท่องเที่ยวตรงกับความต้องการของนักท่องเที่ยว ($\bar{X} = 4.07, SD = .580$) ราคาโดยสารมีความเหมาะสม ($\bar{X} = 4.07, SD = .575$) ที่พักมีเพียงพอกับความต้องการของนักท่องเที่ยว ($\bar{X} = 4.06, SD = .517$) มีรถโดยสารให้บริการเพียงพอกับความต้องการของนักท่องเที่ยว ($\bar{X} = 4.05, SD = .588$) มีร้านอาหารท้องถิ่นเพียงพอกับความต้องการของนักท่องเที่ยว ($\bar{X} = 4.05, SD = .530$) ของที่ระลึกสะท้อนความเป็นวัฒนธรรมท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.01, SD = .649$) ราคาของโปรแกรมการท่องเที่ยวมีความเหมาะสม ($\bar{X} = 4.00, SD = .588$) ราคาที่พักมีความเหมาะสม ($\bar{X} = 3.98, SD = .641$) ราคาอาหารท้องถิ่นมีความเหมาะสม ($\bar{X} = 3.98, SD = .600$) และราคาของที่ระลึกมีความเหมาะสม ($\bar{X} = 3.97, SD = .648$) ทั้งนี้ ความพึงพอใจโดยภาพรวมอยู่ที่ระดับพึงพอใจมาก ($\bar{X} = 4.05, SD = .568$) ส่วนความต้องการที่ระดับความต้องการมากที่สุด โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย (\bar{X}) จากมากไปน้อย ได้แก่ ที่พักมีเพียงพอกับความต้องการของนักท่องเที่ยว ($\bar{X} = 4.40, SD = .558$) ของที่ระลึกสะท้อนความเป็นวัฒนธรรมท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.24, SD = .567$) และที่ระดับความต้องการมากที่สุด โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย (\bar{X}) จากมากไปน้อย ได้แก่ มีรถโดยสารให้บริการเพียงพอกับความต้องการของนักท่องเที่ยว ($\bar{X} = 4.11, SD = .557$) ราคาของที่ระลึกมีความเหมาะสม ($\bar{X} = 4.10, SD = .580$) ราคาอาหารท้องถิ่นมีความเหมาะสม ($\bar{X} = 4.09, SD = .564$) มีร้านอาหารท้องถิ่นเพียงพอกับความต้องการของนักท่องเที่ยว ($\bar{X} = 4.09, SD = .564$) ราคาโดยสารมีความเหมาะสม ($\bar{X} = 4.09, SD = .558$) ราคาของโปรแกรมการท่องเที่ยวมีความเหมาะสม ($\bar{X} = 4.08, SD = .569$) โปรแกรมการท่องเที่ยวตรงกับความต้องการของนักท่องเที่ยว ($\bar{X} = 4.08, SD = .569$) และราคาที่พักมีความเหมาะสม ($\bar{X} = 4.08, SD = .565$) ทั้งนี้ ความต้องการโดยภาพรวมอยู่ที่ระดับต้องการมาก ($\bar{X} = 4.15, SD = .564$)

เมื่อพิจารณาตามอายุเปรียบเทียบกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย สามารถจำแนกได้ดังนี้

สมมติฐาน

H_0 = อายุมีผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยไม่แตกต่างกัน

H_1 = อายุมีผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยไม่แตกต่างกันแตกต่างกัน

ตารางที่ 4.13 แสดงจำนวน ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน f-test และค่าความน่าจะเป็นจำแนกตามอายุเปรียบเทียบกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

ความพึงพอใจ	อายุ	จำนวน (คน)	\bar{X}	SD	f – test	P
ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย โดยรวม	ต่ำกว่า 20 ปี	184	3.30	.556	.280	.756
	ระหว่าง 20 – 25 ปี	65	3.22	.666	.440	.645
	ระหว่าง 26 – 30 ปี	34	3.15	.721	.207	.813
	ระหว่าง 31 – 35 ปี	30	3.33	.512	.366	.694
	ระหว่าง 36 – 40 ปี	50	3.20	.623	.778	.498
	ระหว่าง 41 – 45 ปี	17	3.29	.772	.700	.498
	ระหว่าง 45 – 50 ปี	9	3.15	.703	.082	.921
	มากกว่า 50 ปี	11	3.16	.623	.088	.875

หมายเหตุ : * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05; ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 4.13 แสดงจำนวน ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน f-test และค่าความน่าจะเป็นจำแนกตามอายุเปรียบเทียบกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ พบว่า นักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างในแต่ละช่วงอายุมีความพึงพอใจต่อการเดินทางมาท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย เป็นไปตามสมมติฐาน H_0 คือ อายุมีผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยไม่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาตามอายุเปรียบเทียบกับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย สามารถจำแนกได้ดังนี้

สมมติฐาน

H_0 = อายุมีผลต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยไม่แตกต่างกัน

H_1 = อายุมีผลต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยไม่แตกต่างกันแตกต่างกัน

ตารางที่ 4.14 แสดงจำนวน ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน f-test และค่าความน่าจะเป็นจำแนกตามอายุเปรียบเทียบกับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

ความต้องการ	อายุ	จำนวน (คน)	\bar{X}	SD	f – test	P
ความต้องการของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย โดยรวม	ต่ำกว่า 20 ปี	184	3.80	.666	.487	.615
	ระหว่าง 20 – 25 ปี	65	3.92	.556	1.334	.265
	ระหว่าง 26 – 30 ปี	34	4.02	.599	1.145	.319
	ระหว่าง 31 – 35 ปี	30	4.12	.722	1.585	.206
	ระหว่าง 36 – 40 ปี	50	4.03	.828	3.846	.122
	ระหว่าง 41 – 45 ปี	17	3.95	.803	2.277	.104
	ระหว่าง 45 – 50 ปี	9	3.98	.567	2.873	.152
มากกว่า 50 ปี	11	3.80	.666	.487	.615	

หมายเหตุ : * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05; ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 4.14 แสดงจำนวน ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน f-test และค่าความน่าจะเป็นจำแนกตามอายุเปรียบเทียบกับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ พบว่า นักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างในแต่ละช่วงอายุมีความต้องการต่อการเดินทางมาท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย เป็นไปตามสมมติฐาน H_0 คือ อายุมีผลต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยไม่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาตามระดับการศึกษาสูงสุดเปรียบเทียบกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย สามารถจำแนกได้ดังนี้

สมมติฐาน

H_0 = ระดับการศึกษาสูงสุดมีผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยไม่แตกต่างกัน

H_1 = ระดับการศึกษาสูงสุดมีผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยไม่แตกต่างกันแตกต่างกัน

ตารางที่ 4.15 แสดงจำนวน ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน f-test และค่าความน่าจะเป็นจำแนกตามระดับการศึกษาสูงสุดเปรียบเทียบกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

ความพึงพอใจ	ระดับการศึกษาสูงสุด	จำนวน (คน)	\bar{X}	SD	f – test	P
ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย โดยรวม	ประถมศึกษา	12	4.25	.777	1.333	.525
	มัธยมศึกษาตอนต้น	57	4.33	.589	2.226	.426
	มัธยมศึกษาตอนปลาย หรือประกาศนียบัตรวิชาชีพ	159	4.42	.789	1.556	.661
	อนุปริญญา	28	4.35	.565	1.115	.425
	ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง					
	ปริญญาตรี	127	4.50	.669	2.565	.155
	ปริญญาโท	16	4.29	.880	2.441	.123
	ปริญญาเอก	1	4.45	.756	2.561	.132

หมายเหตุ : * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05; ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 4.15 แสดงจำนวน ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน f-test และค่าความน่าจะเป็นจำแนกตามระดับการศึกษาสูงสุดเปรียบเทียบกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ พบว่า นักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างที่สำเร็จการศึกษาในแต่ละระดับมีความพึงพอใจต่อการเดินทางมาท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย เป็นไปตามสมมติฐาน

H_0 คือ ระดับการศึกษาสูงสุดมีผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยไม่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาตามระดับการศึกษาสูงสุดเปรียบเทียบกับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย สามารถจำแนกได้ดังนี้

สมมติฐาน

H_0 = ระดับการศึกษาสูงสุดมีผลต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยไม่แตกต่างกัน

H_1 = ระดับการศึกษาสูงสุดมีผลต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยไม่แตกต่างกันแตกต่างกัน

ตารางที่ 4.16 แสดงจำนวน ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน f-test และค่าความน่าจะเป็นจำแนกตามระดับการศึกษาสูงสุดเปรียบเทียบกับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

ความต้องการ	ระดับการศึกษาสูงสุด	จำนวน (คน)	\bar{X}	SD	f – test	P
ความต้องการของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย โดยรวม	ประถมศึกษา	12	4.26	.756	1.345	.442
	มัธยมศึกษาตอนต้น	57	4.35	.674	2.236	.564
	มัธยมศึกษาตอนปลาย หรือประกาศนียบัตร วิชาชีพ	159	4.40	.701	1.521	.512
	อนุปริญญา ประกาศนียบัตร วิชาชีพชั้นสูง	28	4.32	.503	1.225	.613
	ปริญญาตรี	127	4.49	.666	2.456	.615
	ปริญญาโท	16	4.39	.724	2.452	.723
	ปริญญาเอก	1	4.44	.722	2.852	.568

หมายเหตุ : * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05; ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 4.16 แสดงจำนวน ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน f-test และค่าความน่าจะเป็นจำแนกตามระดับการศึกษาสูงสุดเปรียบเทียบกับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมา

ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ พบว่า นักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างที่สำเร็จการศึกษาในแต่ละระดับมีความต้องการต่อการเดินทางมาท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย เป็นไปตามสมมติฐาน H_0 คือ ระดับการศึกษาสูงสุดมีผลต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยไม่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาตามอาชีพเปรียบเทียบกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย สามารถจำแนกได้ดังนี้

สมมติฐาน

H_0 = อาชีพมีผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยไม่แตกต่างกัน

H_1 = อาชีพมีผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยไม่แตกต่างกันแตกต่างกัน

ตารางที่ 4.17 แสดงจำนวน ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน f-test และค่าความน่าจะเป็นจำแนกตามอาชีพเปรียบเทียบกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

ความพึงพอใจ	อาชีพ	จำนวน (คน)	\bar{X}	SD	f – test	P
ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย โดยรวม	เกษตรกร	5	4.21	.745	1.112	.401
	รับราชการหรือ พนักงานองค์กรของรัฐ	39	4.31	.664	2.246	.556
	พนักงานรัฐวิสาหกิจ	19	4.39	.724	1.523	.541
	รับจ้างทั่วไป	13	4.31	.523	1.212	.674
	พนักงานบริษัทเอกชน	27	4.23	.676	2.426	.607
	นักศึกษาหรือนิสิต	228	4.29	.704	2.231	.721
	ธุรกิจส่วนตัว	61	4.34	.712	2.724	.456
	อื่นๆ	8	4.32	.718	1.246	.546

หมายเหตุ : * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05; ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 4.17 แสดงจำนวน ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน f-test และค่าความน่าจะเป็นจำแนกตามอาชีพเปรียบเทียบกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยว

เชิงสร้างสรรค์ พบว่า นักท่องเที่ยวในกลุ่มตัวอย่างที่ประกอบอาชีพต่าง ๆ มีความพึงพอใจต่อการเดินทางมาท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย เป็นไปตามสมมติฐาน H_0 คือ อาชีพมีผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยไม่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาตามอาชีพเปรียบเทียบกับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย สามารถจำแนกได้ดังนี้

สมมติฐาน

H_0 = อาชีพมีผลต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยไม่แตกต่างกัน

H_1 = อาชีพมีผลต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยไม่แตกต่างกันแตกต่างกัน

ตารางที่ 4.18 แสดงจำนวน ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน f-test และค่าความน่าจะเป็นจำแนกตามอาชีพเปรียบเทียบกับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

ความต้องการ	อาชีพ	จำนวน (คน)	\bar{X}	SD	f – test	P
ความต้องการของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย โดยรวม	เกษตร	5	4.15	.756	1.251	.302
	รับราชการหรือ พนักงานองค์กรของรัฐ	39	4.20	.614	2.123	.451
	พนักงานรัฐวิสาหกิจ	19	4.21	.615	1.412	.312
	รับจ้างทั่วไป	13	4.35	.456	1.312	.523
	พนักงานบริษัทเอกชน	27	4.27	.546	2.231	.513
	นักศึกษาหรือนิสิต	228	4.23	.614	2.113	.601
	ธุรกิจส่วนตัว	61	4.30	.615	2.421	.512
	อื่น ๆ	8	4.12	.730	1.312	.516

หมายเหตุ : * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05; ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 4.18 แสดงจำนวน ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน f-test และค่าความน่าจะเป็นจำแนกตามอาชีพเปรียบเทียบกับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยว

เชิงสร้างสรรค์ พบว่า นักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างที่ประกอบอาชีพต่าง ๆ มีความต้องการต่อการเดินทางมาท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย เป็นไปตามสมมติฐาน H_0 คือ อาชีพมีผลต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยไม่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือนเปรียบเทียบกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย สามารถจำแนกได้ดังนี้

สมมติฐาน

H_0 = รายได้เฉลี่ยต่อเดือนมีผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยไม่แตกต่างกัน

H_1 = รายได้เฉลี่ยต่อเดือนมีผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยไม่แตกต่างกันแตกต่างกัน

ตารางที่ 4.19 แสดงจำนวน ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน f-test และค่าความน่าจะเป็นจำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือนเปรียบเทียบกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

ความพึงพอใจ	รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	จำนวน (คน)	\bar{X}	SD	f – test	P
ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย โดยรวม	ต่ำกว่า 10,000 บาท	237	4.19	.775	1.322	.444
	10,000 – 19,999 บาท	40	4.25	.614	2.347	.345
	20,000 – 29,999 บาท	41	4.35	.124	1.453	.516
	30,000 – 39,999 บาท	39	4.30	.423	1.612	.514
	40,000 – 49,999 บาท	22	4.25	.576	2.327	.516
	50,000 – 59,999 บาท	8	4.22	.524	1.233	.712
	60,000 บาทขึ้นไป	13	4.33	.516	2.524	.519

หมายเหตุ : * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05; ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 4.19 แสดงจำนวน ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน f-test และค่าความน่าจะเป็นจำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือนเปรียบเทียบกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ พบว่า นักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อการเดินทางมาท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย เป็นไปตามสมมติฐาน H_0 คือ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนมีผลต่อ

ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยไม่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือนเปรียบเทียบกับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย สามารถจำแนกได้ดังนี้

สมมติฐาน

H_0 = รายได้เฉลี่ยต่อเดือนมีผลต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยไม่แตกต่างกัน

H_1 = รายได้เฉลี่ยต่อเดือนมีผลต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยไม่แตกต่างกันแตกต่างกัน

ตารางที่ 4.20 แสดงจำนวน ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน f-test และค่าความน่าจะเป็นจำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือนเปรียบเทียบกับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

ความต้องการ	รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	จำนวน (คน)	\bar{X}	SD	f – test	P
ความต้องการของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย โดยรวม	ต่ำกว่า 10,000 บาท	237	4.15	.715	1.112	.333
	10,000 – 19,999 บาท	40	4.20	.667	1.251	.215
	20,000 – 29,999 บาท	41	4.15	.615	1.516	.612
	30,000 – 39,999 บาท	39	4.22	.516	1.714	.526
	40,000 – 49,999 บาท	22	4.29	.500	2.551	.412
	50,000 – 59,999 บาท	8	4.23	.714	1.216	.625
	60,000 บาทขึ้นไป	13	4.31	.619	2.152	.519

หมายเหตุ : * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05; ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 4.20 แสดงจำนวน ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน f-test และค่าความน่าจะเป็นจำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือนเปรียบเทียบกับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ พบว่า นักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างมีความต้องการต่อการเดินทางมาท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย เป็นไปตามสมมติฐาน H_0 คือ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนมีผลต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยไม่แตกต่างกัน

4.1.4 การวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ (correlation analysis)

เมื่อพิจารณานักท่องเที่ยวในกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน ตามการวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านความพึงพอใจกับความต้องการผู้ตอบแบบสอบถาม โดยผลการวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.21 แสดงการวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านความพึงพอใจกับความต้องการ

	ความพึงพอใจ	ความต้องการ
ความพึงพอใจ	1.00	
ความต้องการ	-0.042	1.00

จากตารางที่ 4.21 แสดงการวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านความพึงพอใจกับความ ต้องการ พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านความพึงพอใจกับความ ต้องการของประชาชนกลุ่ม ตัวอย่าง จำนวน 400 คน ที่ระดับคะแนน -0.042 หมายความว่า ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านความ พึงพอใจกับความ ต้องการ มีความสัมพันธ์แบบแปรผันแบบผกผันกัน คือ แปรผันในทิศทางตรงกัน ข้ามกัน

4.2 ศักยภาพ บทบาทและหน้าที่ ปัญหาและอุปสรรคของท้องถิ่นในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์ถึงโครงสร้างประชาชนในท้องถิ่นที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับ การจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จำนวน 12 คนประกอบด้วย ภาครัฐ จำนวน 3 คน ซึ่งเป็น องค์การภาครัฐที่มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของอำเภอ เชียงคาน จังหวัดเลย และชุมชนท้องถิ่น จำนวน 9 คน ซึ่งเป็นผู้นำชุมชนที่รับผิดชอบพื้นที่ที่แหล่ง ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของอำเภอเชียงคานตั้งอยู่ และเป็นผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวทาง วัฒนธรรมนั้น ๆ เป็นอย่างดี โดยสรุปข้อค้นพบออกเป็น ศักยภาพการท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย บทบาทและหน้าที่ของท้องถิ่นในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ปัญหาและ อุปสรรคของท้องถิ่นในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนา ท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย โดยมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

4.2.1 ศักยภาพการท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

4.2.1.1 ศักยภาพด้านทรัพยากรการท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคาน

จากการศึกษาสามารถสรุปแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของอำเภอเชียงคานออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้ (1) โบราณสถาน ได้แก่ แก่งคุดคู้ ถนนคนเดิน พระใหญ่ภูคกงิ้ว ภูตอก วัดศรีคุณเมือง หมู่บ้านไม้เก่า (2) โบราณวัตถุ ได้แก่ พระพุทธรูปทองคำความเงิน (3) ศิลปวัฒนธรรม สามารถแบ่งได้เป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มการแสดงพื้นบ้าน ได้แก่ การฟ้อนแคนกลุ่มวิถีชีวิต ได้แก่ หมู่บ้านวัฒนธรรม ไทดำ หมู่บ้านวัฒนธรรมไทพวน การตัดบาตรข้าวเหนียว ภาษาเขียน ภาษาพูด การแต่งกาย กลุ่มอาหารพื้นบ้าน ได้แก่ ข้าวปุ้น ปลาน้ำโขง กุ้งเต้น ข้าวจี๋ มะพร้าวแก้ว ส้มตำดองแต่ง และ (4) ประเพณี ได้แก่ เทศกาลออกพรรษา ฝิชน้ำ ผาเสาดลอยเคราะห์ แห่งข้าวพันก้อน เทศกาลออกพรรษา (กิจกรรมที่จัดในช่วงเทศกาลออกพรรษา ได้แก่ การแห่ปราสาท การแข่งเรือยาว การไหลเรือไฟ การแห่ปราสาทผึ้ง) และฮีต 12 คอง 14

แหล่งท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคานมีลักษณะเด่น กิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยวมีความแตกต่างจากแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ เช่น (1) เทศกาลออกพรรษา อำเภอเชียงคาน มีการจัดกิจกรรมไม่ว่าจะเป็น กิจกรรมผาเสาดลอยเคราะห์ ซึ่งเป็นกิจกรรมการสะเดาะเคราะห์ของประชาชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (2) ภาษาของเชียงคาน จะแตกต่างจากภาษาเลขทั่วไป ภาษาของเชียงคานจะได้รับวัฒนธรรมจากหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (3) หมู่บ้านวัฒนธรรมไทดำ เป็นชุมชนที่มีภาษาเป็นของตนเอง วัฒนธรรมการแต่งกายที่เป็นเอกลักษณ์ และยังมีลายผ้าที่เป็นเอกลักษณ์ดั้งเดิม คือ ผ้าลายแตงโม ซึ่งสืบทอดมาช้านาน (4) พระใหญ่ภูคกงิ้ว เป็นพระพุทธรูปที่อยู่ใกล้แม่น้ำที่กั้นระหว่างประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว บริเวณนี้จะมีแม่น้ำ 2 สายไหลมาบรรจบกันระหว่างแม่น้ำเหืองและแม่น้ำโขง เกิดแม่น้ำ 2 สี และยังเป็นทีเคารพสักการะของชาวบ้านและนักท่องเที่ยว ในอนาคตจะถูกพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวหลักของอำเภอเชียงคานแห่งใหม่

แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของอำเภอเชียงคานเป็นที่รู้จักระดับนานาชาติ เนื่องจากมีนักท่องเที่ยวต่างชาติเดินทางมาท่องเที่ยว เช่น สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว สาธารณรัฐประชาชนจีน และญี่ปุ่น เป็นต้น แต่ปัจจุบัน (พ.ศ.2559) จำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติลดลงระดับประเทศ เนื่องจากมีนักท่องเที่ยวจากทั่วทุกภูมิภาคของประเทศไทย เดินทางมาท่องเที่ยวที่อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย อย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม ยังพบว่า ป้ายบอกทางของแหล่งท่องเที่ยวยังมีน้อย เช่น พระใหญ่ภูคกงิ้ว ป้ายบอกทางค่อนข้างน้อย เป็นต้น โดยแหล่งท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคาน ที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวเป็นอย่างมากและมักเป็นเป้าหมายในการเดินทางไปท่องเที่ยว 10

อันดับแรก ได้แก่ ถนนคนเดิน แก่งคุดคู้ วัดศรีคุณเมือง ภูตอก พระใหญ่ภูคกงิ้ว การตัดบาตรข้าวเหนียว มะพร้าวแก้วการแต่งกาย ภาษาพูด และภูบ่อปิด ตามลำดับ

แหล่งท่องเที่ยวที่คนรู้จักน้อย แต่มีความน่าสนใจและสามารถเข้าไปส่งเสริมให้เป็นที่รู้จักได้ จากการสัมภาษณ์ พบแหล่งท่องเที่ยว 6 แห่ง ที่มีความน่าสนใจ แต่ยังไม่ได้รับการส่งเสริมหรือสนับสนุนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวอดนียม โดยสามารถสรุปรายละเอียดได้ตามตารางที่ 4.22

ตารางที่ 4.22 แสดงสถานที่ท่องเที่ยวและรายละเอียดแหล่งท่องเที่ยว

สถานที่ท่องเที่ยว	รายละเอียดแหล่งท่องเที่ยว
หาดแห่	เป็นหาดทรายขาว อยู่ใกล้กับพระใหญ่ภูคกงิ้ว
ผาจอมนาง	เป็นวัดริมโขง ซึ่งมีเรื่องราว ตำนานมากมาย
วัด	อำเภอเชียงคานมีวัดจำนวนมาก ซึ่งแต่ละวัดล้วนมีเอกลักษณ์แตกต่างกัน เช่น วัดแขก เป็นต้น
ถ้ำภูผาแบ่น	มีตำนานมากมาย และมีเรื่องราวเกี่ยวกับนางยักษ์ อยู่ห่างจากตัวเมืองอำเภอเชียงคาน ประมาณ 12 กิโลเมตร
ล่องเรือตามแม่น้ำโขง	เยี่ยมชมวิถีชีวิตของประชาชนที่อาศัยอยู่ริมแม่น้ำโขงทั้งประชาชนชาวไทยและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
แม่น้ำ 2 สี	เป็นไหลมาบรรจบกันระหว่างแม่น้ำเหืองและแม่น้ำโขง เกิดแม่น้ำ 2 สี อยู่ใกล้ พระใหญ่ภูคกงิ้ว

โดยภาพรวมสภาพแวดล้อมแหล่งท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคาน ในด้านความสะอาดพบว่า แหล่งท่องเที่ยวมีความสะอาด มีการเก็บขยะทุกวัน ช่วงเวลาประมาณ 20.00 – 21.00 น. และยังมีโรงกำจัดขยะ เพื่อจัดการขยะในแต่ละวัน ด้านความปลอดภัย อำเภอเชียงคานถือว่าเป็นอำเภอที่มีความปลอดภัย เชียงคานไม่มีคดีอาชญากรรม อยู่ด้วยระบบเครือข่าย มีการติดตั้งกล้องวงจรปิดทุกซอย ดังความคิดเห็นที่ว่า

“...ความสะอาด ตอนกลางคืนประมาณ 2 -3 ทุ่มเอาขยะไปไว้หน้าบ้านรถ
ขนขยะจะมาเก็บ มีโรงงานกำจัดขยะ เชียงคานไม่มีคดีอาชญากรรม อยู่ด้วยระบบ
เครือข่าย มีการติดตั้งกล้องวงจรปิดทุกซอย...”

(ณัฐพล ต้นมิ่ง, สัมภาษณ์, 2559)

4.2.1.2 ศักยภาพด้านนักท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคาน

นักท่องเที่ยวที่เป็นกลุ่มเป้าหมายหลักของเชียงคาน คือ วัยรุ่น วัยทำงาน วัยสูงอายุ ลักษณะการเดินทางมาท่องเที่ยวมักเป็นครอบครัว เป็นหมู่คณะ ทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ ขณะเดียวกัน นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเที่ยวเชียงคานส่วนใหญ่ เป็นวัยทำงาน มีทุกเพศทุกวัย มักเดินทางมาท่องเที่ยววันเสาร์และวันอาทิตย์ เพื่อศึกษาดูงาน โดยในช่วงครึ่งปีที่ผ่านมา (มกราคม – มิถุนายน 2559) พบว่า โดยทั่วไป 6 เดือนที่ผ่านมา มี 100 คณะ เพื่อศึกษาดูงานสินค้าโอท็อป เช่น มะพร้าวแก้ว เป็นต้น นอกจากนี้ ยังพบว่า ประชาชนบางส่วนปฏิเสธที่จะสื่อสารกับนักท่องเที่ยวทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ เนื่องจากชาวบ้านกลัวที่จะสื่อสารกับนักท่องเที่ยว

วัตถุประสงค์หลักนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวอำเภอเชียงคาน เนื่องจากต้องการเรียนรู้ วัฒนธรรม พักผ่อนหย่อนใจ เป็นเมืองเงียบสงบ เดินทางผ่านเลยแวะมา เรียนรู้สิ่งใหม่ และการต้อนรับที่ดี ตามลำดับ โดยนักท่องเที่ยวนิยมเดินทางมาท่องเที่ยวในช่วงวันหยุดยาวหรือช่วงเทศกาลสำคัญ เช่น เทศกาลเข้าพรรษา เทศกาลออกพรรษา เทศกาลปีใหม่ เป็นต้น และจำนวนนักท่องเที่ยวจะมีจำนวนมากที่สุดในช่วงฤดูหนาว (เดือนตุลาคม – เดือนกุมภาพันธ์)

4.2.1.3 ศักยภาพด้านการตลาดการท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคาน

การกำหนดราคาของสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคาน กำหนดราคาตามฤดูกาลของสินค้า เช่น ช่วงฤดูกลุ่สินค้ามีน้อย ราคาจะแพงมากกว่า ปกติ ในช่วงที่ได้รับความนิยมสูงสุด จำนวนราคาห้องพักจะแพงกว่าในช่วงที่ได้รับความนิยมน้อย อย่างไรก็ตาม การกำหนดราคาจะมีความยืดหยุ่น เพื่อให้มีความเหมาะสม โดยช่องทางในการเปิดรับข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ เปิดรับจากเว็บไซต์ด้านการท่องเที่ยว โบว์ชัวร์ การออกบูท ในเทศกาลสำคัญต่าง ๆ สถานีโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ หอกระจายข่าว วารสาร ตามลำดับ บุคลากรด้านการท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคาน พบว่า เคยมีการอบรม โครงการอบรมเด็กเพื่อให้เป็นมัคคุเทศก์ แต่ไม่มีการอบรมอย่างต่อเนื่อง บางพื้นที่ยังไม่มีการอบรมมัคคุเทศก์ เช่น หมู่ 1 ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน เป็นต้น แม้จะไม่มีการอบรมมัคคุเทศก์ แต่พบว่า ประชาชนชาวเชียงคานสามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคานในเบื้องต้นได้ เนื่องจากเป็นคนท้องถิ่น นอกจากนี้ ยังมีหน่วยงานภายนอกมาให้ความรู้ และแนะนำเกี่ยวกับการให้บริการกับนักท่องเที่ยว

4.2.1.4 ศักยภาพด้านธุรกิจการท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคาน

ในด้านธุรกิจให้บริการรถโดยสารไปเชียงคาน พบว่า รถโดยสารประจำทางปรับอากาศชั้น 1 ให้บริการทุกวัน เครื่องบินให้บริการรับส่งจากท่าอากาศยานเลยไปอำเภอเชียงคาน แต่นักท่องเที่ยวต้องจองล่วงหน้า เนื่องจากมีผู้สนใจใช้บริการเป็นจำนวนมาก การเดินทางภายในอำเภอเชียงคาน มีรถสามล้อ รถจักรยานยนต์ รถตู้ รถจักรยานและรถยนต์ส่วนตัว สำหรับจุดแข็ง คือ รถโดยสารประจำทางปรับอากาศชั้น 1 ให้บริการทุกวัน เป็นเมืองจักรยาน ราคาไม่แพง จุดอ่อน คือ การเดินทางโดยเครื่องบินต้องจองล่วงหน้า ขาดประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง

ด้านธุรกิจที่พักของอำเภอเชียงคาน ถือเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีที่พักแบบครบวงจร ได้แก่ โรงแรม รีสอร์ท และโฮมสเตย์ โดยที่พักที่ได้รับความนิยมมักอยู่บริเวณริมแม่น้ำโขง เนื่องจากนักท่องเที่ยวต้องการสัมผัสบรรยากาศริมแม่น้ำโขง ที่พักบริเวณดังกล่าวมักต้องจองล่วงหน้า เพราะมีนักท่องเที่ยวจำนวนมากต้องการพักบริเวณดังกล่าว สำหรับจุดแข็ง คือ ราคาเหมาะสม อยู่ใกล้ริมแม่น้ำโขง สิ่งอำนวยความสะดวกครบครัน อนุรักษ์ความเป็นบ้านไม้เก่า จุดอ่อน คือ ขาดผู้ประสานงานที่ดี ดำเนินงานไม่ต่อเนื่อง ส่งผลให้ที่พักบางประเภทต้องหยุดกิจการ และแหล่งท่องเที่ยวบางแห่งไม่มีที่พักให้บริการนักท่องเที่ยว เช่น พระใหญ่ภูคกงิ้ว เป็นต้น

ด้านธุรกิจอาหารของอำเภอเชียงคาน ถือเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่อุดมสมบูรณ์ด้วยอาหารท้องถิ่นมากมาย อาหารที่ได้รับความนิยมส่วนใหญ่ เป็นเมนูที่ทำจากปลาแม่น้ำโขง อาหารอีสาน มะพร้าวแก้ว ข้าวปุ้น ส้มตำคั่วคอง จุดแข็ง คือ เป็นอาหารท้องถิ่น ราคาเหมาะสม จุดอ่อน คือ อาหารบางประเภทสามารถจำหน่ายได้บางฤดูกาล

ด้านธุรกิจนำทัวร์ของอำเภอเชียงคาน พบว่า บริษัทนำทัวร์ส่วนใหญ่มาจากจังหวัดอื่น ไม่พบบริษัทนำทัวร์ที่เป็นของอำเภอเชียงคาน โดยแท้จริง จุดแข็ง คือ ราคามีความเหมาะสม จุดอ่อน คือ ยังไม่มีบริษัทนำทัวร์ที่เป็นของอำเภอเชียงคานโดยตรง ไม่มีความหลากหลายของบริษัทนำทัวร์

ด้านธุรกิจจำหน่ายของที่ระลึกของอำเภอเชียงคาน ที่สะท้อนความเป็นวัฒนธรรมท้องถิ่น ได้แก่ มะพร้าวแก้ว ผ้าห่มนวม ผลิตภัณฑ์จากกะลา เครื่องแต่งกาย เครื่องประดับ จุดเด่น คือ เป็นวัฒนธรรมของชุมชนอย่างแท้จริง ราคาเหมาะสม ส่วนจุดอ่อน คือ สินค้าที่ระลึกยังไม่สะท้อนความเป็นวัฒนธรรมท้องถิ่น เช่น เสื้อยืด โปสเตอร์ เป็นต้น

4.2.2 บทบาทและหน้าที่ของท้องถิ่นในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

จากการศึกษาประชาชนในท้องถิ่น มองว่าบทบาทและหน้าที่ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ด้านบทบาท คือ ชาวอำเภอเชียงคานให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวต่าง ๆ ส่วนด้านหน้าที่ชาวอำเภอเชียงคานปฏิบัติตามกฎระเบียบต่าง ๆ ที่บัญญัติขึ้น เช่น เทศบัญญัติเทศบาลเมืองเชียงคาน เป็นต้น นอกจากนี้ ท้องถิ่นยังให้งบประมาณสนับสนุนในการดำเนินงานจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว และสนับสนุนงบประมาณสร้างสาธารณูปโภคต่าง ๆ พร้อมทั้งปลูกฝังให้ชาวอำเภอเชียงคานรักและหวงแหนในทรัพยากรการท่องเที่ยวของตนเอง

การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ท้องถิ่นมักให้การสนับสนุนเรื่องงบประมาณในการดำเนินงาน บุคลากร สิ่งอำนวยความสะดวก และดูแลทรัพยากรการท่องเที่ยว ส่วนประชาชนชาวอำเภอเชียงคานเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ โดยการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การแต่งกายชุดพื้นเมืองเข้าร่วมกิจกรรม เป็นต้นดังความคิดเห็นที่ว่า

“...ท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วม คือ คน เข้ามาช่วยดูแล และดูแลทรัพยากรท้องถิ่น การไม่เอาเปรียบนักท่องเที่ยว ราคาเป็นธรรม แก้งคูดู้เป็นของ อบจ. ไม่สะดวกในการเข้ามาดำเนินงาน ผู้ใหญ่ดูแลกันเอง...”

(อตุลย์ พลคำ, สัมภาษณ์, 2559)

ในด้านการวิเคราะห์ศักยภาพของตนเองในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ พบว่า บางพื้นที่ยังไม่มีการประเมินศักยภาพของตนเอง ขณะเดียวกันบางพื้นที่มีการประเมินศักยภาพของตนเอง โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นผู้ประเมินศักยภาพ เช่น ชุมชนวัฒนธรรมไทคำ ได้รับการประเมินศักยภาพด้านการให้บริการโฮมสเตย์ โดยกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา เพื่อให้โฮมสเตย์ของชุมชนวัฒนธรรมไทคำมีมาตรฐาน เป็นต้น กลยุทธ์หรือวิธีการที่ท้องถิ่นนำมาช่วยในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ การเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ตามความเหมาะสมของบริบทพื้นที่ การให้การช่วยเหลือซึ่งกันและกันในชุมชน นอกจากนี้ ยังมีการทำประชาพิจารณ์ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่ส่งผลกระทบต่อประชาชนในวงกว้าง การกำหนดใช้เทศบัญญัติของเมืองเชียงคาน เพื่อให้เป็นแนวทางปฏิบัติของประชาชนชาวอำเภอเชียงคาน และยังนำพระราชบัญญัติ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย มาเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน เพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางปฏิบัติระดับชาติ

ท้องถิ่นมีการกำหนดเป้าหมายของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ คือ ต้องการเพิ่มช่วงระยะเวลาในการท่องเที่ยวในอำเภอเชียงคาน กล่าวคือ ต้องการให้นักท่องเที่ยวใช้ระยะเวลาท่องเที่ยวในอำเภอเชียงคานให้ยาวนานขึ้น เพื่อให้เกิดการจับจ่ายใช้สอย ขณะเดียวกันอยากให้นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางมาท่องเที่ยวในอำเภอเชียงคานในช่วงเวลาอื่น นอกจากฤดูหนาวเพียงอย่างเดียว ในด้านการเตรียมความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยว พบว่า ชุมชนท้องถิ่นมีการเตรียมความพร้อมเรื่องความสะดวกของแหล่งท่องเที่ยว โดยกำหนดว่าแหล่งท่องเที่ยวต้องมีความสะดวก เริ่มต้นจากการดูแลความสะดวกในครัวเรือนของตน นอกจากเรื่องความสะดวกบางชุมชนมีการเตรียมมัคคุเทศก์ เพื่อให้คำแนะนำการท่องเที่ยวให้กับนักท่องเที่ยว เช่น มัคคุเทศก์ของแต่ละวัด ทำหน้าที่เป็นมัคคุเทศก์ เนื่องจากมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของแต่ละวัดเป็นอย่างดี เป็นต้น ส่วนการสื่อสารภายในชุมชนมักใช้หอกระจายข่าวเป็นช่องทางในการสื่อสาร

การจัดเวทีเพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ พบว่าท้องถิ่นมีการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ โดยการเรียกหัวหน้าชุมชนเข้าร่วมประชุม เพื่อหาแนวทางร่วมกันในการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยว พร้อมทั้งรับฟังสรุปผลการดำเนินงานที่ผ่านมา เพื่อให้ชุมชนท้องถิ่นรับทราบสภาพปัญหาและแสวงหาแนวทางการแก้ไขปัญหาในการจัดกิจกรรมครั้งต่อไป โดยเฉลี่ยแล้วเรียกประชุมชี้แจงประมาณเดือนละ 1 ครั้ง ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ คือ ประชาชนชาวอำเภอเชียงคานมีรายได้เพิ่มขึ้น เป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจของจังหวัดเลย อำเภอเชียงคานเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ เพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ ยังพบว่า ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์บางพื้นที่เกิดความขัดแย้งในชุมชน เนื่องจากขัดผลประโยชน์ซึ่งกันและกัน เป้าหมายการดำเนินงานแตกต่างกัน

สำหรับการวางแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ท้องถิ่นมีการวางแผนการท่องเที่ยวร่วมกับองค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน) หรือ อพท. โดยวางแผนร่วมกันเป็นแผน 3 ปี นอกจาก อพท. แล้วท้องถิ่นยังเชิญภาคีเครือข่ายมาร่วมในการวางแผนการท่องเที่ยวร่วมกัน เช่น ตำรวจ โรงเรียน วัด หน่วยงานต่าง ๆ เป็นต้น นอกจากภาคีเครือข่ายแล้ว ท้องถิ่นยังรับฟังความคิดเห็นของประชาชนชาวเชียงคาน โดยการเรียกประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็น นอกจากนี้ยังกำหนดให้แต่ละพื้นที่กำหนดแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวในเขตความรับผิดชอบของตน เพื่อนำมากำหนดเป็นแผนการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในภาพของอำเภอเชียงคานต่อไป ด้านการกำกับ ติดตาม ท้องถิ่นยังไม่มีรูปแบบการประเมินผลที่เป็นรูปธรรม ปัจจุบัน (พ.ศ. 2559) ใช้รูปแบบการเรียกประชุมผู้เกี่ยวข้องแล้ว

สรุปผลการดำเนินงานให้แต่ละฝ่ายรับทราบทั้งข้อดี ข้อด้อยในการดำเนินงานที่ผ่านมา เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขต่อไป

4.2.3 ปัญหาและอุปสรรคของท้องถิ่นในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

จากการดำเนินงานการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่ผ่านมา สามารถสรุปประเด็นปัญหาได้ 8 ด้าน ได้แก่

4.2.3.1 ด้านบุคลากร ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษ

4.2.3.2 ด้านคมนาคม เชียงคานเป็นเมืองแคบ การจราจรติดขัด ถนนบางเส้นยังเป็นถนนลูกรัง ยังไม่มีรถรางให้บริการนำเที่ยวในตัวเมืองอำเภอเชียงคาน

4.2.3.3 ด้านงบประมาณ ขาดงบประมาณในการดำเนินงาน ส่งผลให้การดำเนินงานขาดประสิทธิภาพ

4.2.3.4 ด้านแหล่งท่องเที่ยว บางพื้นที่มีแหล่งท่องเที่ยวน้อย จึงไม่ได้รับความนิยมนักท่องเที่ยวเท่าที่ควร

4.2.3.5 ด้านสิ่งแวดล้อม ปริมาณขยะมีจำนวนมาก แม้จะมีโรงกำจัดขยะ แต่ขยะในแต่ละวันมีปริมาณมากเกินไป

4.2.3.6 ด้านที่พักและอาหาร ธุรกิจที่พักและธุรกิจอาหารบางรายมีราคาแพง โดยเฉพาะในช่วงเทศกาลสำคัญ

4.2.3.7 ด้านชุมชนท้องถิ่น ชุมชนท้องถิ่นบางแห่งมีความขัดแย้งในชุมชน เนื่องจากมีเป้าหมายงานดำเนินงานที่แตกต่างกัน

4.2.3.8 ด้านการสนับสนุนจากภาครัฐ ชุมชนท้องถิ่นยังได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐจำนวนน้อยในทุกด้าน

ตั้งความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ที่ว่า

“...ปัญหามันกลายเป็นไม่ปัญหาแล้ว ช่วงเวลาเข้ามาช่วยในการแก้ไขปัญหามีเยอะ อยู่ที่ว่าจะอยู่ด้านไหน ปัญหาด้านแหล่งท่องเที่ยว สร้างความตระหนักให้กับประชาชน ปัญหาด้านงบประมาณของงบประมาณจากเทศบาล จากหน่วยงานภายนอกในรูปแบบโครงการ ปัญหาด้านนักท่องเที่ยว อาหารไม่เพียงพอกับความต้องการของนักท่องเที่ยวในช่วงเทศกาล...”

(ณัฐพล ตันมิ่ง, สัมภาษณ์, 2559)

สำหรับการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น พบว่า บางปัญหาสามารถแก้ไขปัญหาได้แล้วในบางส่วน แต่บางปัญหายังไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้ เนื่องจากปัญหาดังกล่าวส่งผลกระทบต่อคนหมู่มาก และต้องใช้ระยะเวลาในการแก้ไขปัญหา ตัวอย่างการแก้ไขปัญหาที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน เช่น (1) ปัญหาธุรกิจที่ฟักและธุรกิจอาหารบางรายมีราคาแพง การแก้ไขโดยการเรียกประชุมกลุ่มธุรกิจที่ฟักและธุรกิจอาหาร เพื่อกำหนดคราครวมกัน ให้มีมาตรฐานเดียวกัน (2) ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม ปริมาณขยะในแต่ละวันมีจำนวนมาก การแก้ไขปัญหา คือ มีโรงกำจัดขยะ และกำหนดให้มีการคัดแยกขยะ เพื่อให้ง่ายต่อการดำเนินการต่อไป (3) ปัญหาด้านการคมนาคม ถนนขรุขระ การแก้ไขปัญหา โดยการเสนอขอสนับสนุนเพื่อซ่อมแซมถนน และ(4) ปัญหาด้านบุคลากร ที่ขาดทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษ การแก้ไข ดำเนินการโดยส่งตัวแทนเข้าอบรมในเวทีต่าง ๆ

4.2.4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

ประชาชนในท้องถิ่นที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย โดยสามารถสรุปได้ 6 ด้าน ดังนี้

4.2.4.1 ด้านแหล่งท่องเที่ยว ควรส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด

4.2.4.2 ด้านสิ่งแวดล้อม ควรปรับปรุงภูมิทัศน์ให้มีความสวยงาม

4.2.4.3 ด้านที่พักและอาหาร ควรควบคุมธุรกิจที่พัก ธุรกิจร้านอาหาร ที่ต้องการสร้างใหม่ให้มีไม่เป็นส่วนประกอบ และธุรกิจร้านอาหาร ควรกำหนดราคาให้มีความเหมาะสม

4.2.4.4 ด้านชุมชนท้องถิ่น ควรส่งเสริมให้คนเชียงคานรักและหวงแหนในทรัพยากรการท่องเที่ยวของตนเอง ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว ควรปรับเปลี่ยนทัศนคติของคนในชุมชนให้ไปในทิศทางเดียวกัน และชุมชนท้องถิ่นควรมีส่วนในการประเมินผลการจัดกิจกรรม

4.2.4.5 ด้านการสนับสนุนจากภาครัฐ ควรเก็บภาษีของธุรกิจที่พักให้เท่าเทียมกัน

4.2.4.6 ด้านการประชาสัมพันธ์ ควรประชาสัมพันธ์กิจกรรมการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง ควรส่งเสริมสนับสนุนให้ชุมชนท้องถิ่นมีความรู้เรื่องการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เพิ่มมากขึ้น

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จำนวน 3 คน เพื่อศึกษาสถานการณ์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค วัตถุประสงค์ วิธีส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ กิจกรรมที่เกิดขึ้นในแหล่ง

ท่องเที่ยว แนวทางในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว และเป้าหมายในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว บทบาท และหน้าที่ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) สถานการณ์ปัจจุบันแหล่งท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคาน

จากการศึกษาสถานการณ์ด้านความสมบูรณ์ของแหล่งท่องเที่ยว พบว่า แหล่งท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคานถือว่ายังมีความสมบูรณ์ แต่รูปแบบการท่องเที่ยวเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมนักท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเปลี่ยนแปลงไป เนื่องจากสภาพเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไป วิธีการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวเปลี่ยนแปลงไป ไม่ใช่เพียงแค่อนุรักษ์บ้านไม้เก่า แต่กลายเป็นการต่อยอดทุนเดิม โดยการพัฒนา ปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น โดยมุ่งเน้นให้ชุมชนท้องถิ่นช่วยกันอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว สร้างความเข้าใจร่วมกันในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม ดังความคิดเห็นที่ว่า

“...ไม่ได้แค่อนุรักษ์ไม้เก่า เราต่อยอดจากของเดิม ไม่ใช่บ้านไม้เก่าแล้ว ทำให้ชุมชนรักษ์และอนุรักษ์ เป็นการทำความเข้าใจร่วมกัน เพราะบางคนก็จะอ้างว่า ฉันเคยทำแบบนี้ยังอยู่ได้...”

(นายจักรพันธ์ สายจันทร์, สัมภาษณ์, 2560)

อย่างไรก็ดี อำเภอเชียงคานยังมีการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวในรูปแบบต่าง ๆ ร่วมกับภาคเอกชน แต่จากการดำเนินงานที่ผ่านมา เกิดความเข้าใจผิด เนื่องจากการสื่อสารที่ไม่ตรงกัน เช่น กิจกรรมการวิ่ง ซึ่งเทศบาลตำบลเชียงคานมอบหมายให้บริษัทเอกชนเป็นผู้ดำเนินงานทุกขั้นตอน ส่งผลให้เกิดข้อผิดพลาดในการสื่อสาร ชุมชนท้องถิ่นบางกลุ่มมองว่า การดำเนินงานดังกล่าว เทศบาลตำบลเชียงคานได้รับผลประโยชน์จากการจัดกิจกรรมดังกล่าว ดังการแสดงความคิดเห็นที่ว่า

“...เราต้องการให้มีกิจกรรมเกิดขึ้นในเชียงคาน แต่กลับกลายเป็นถูกมองว่ามีผลประโยชน์ทับซ้อนใหม่ จากหลายส่วน ชุมชน ซึ่งจริง ๆ แล้ว ส่วนเชียงคานจะได้จำหน่ายอาหาร ที่พัก คนมา อาจจะมากับครอบครัว รายได้ต่าง ๆ จะเกิดขึ้น ...”

(นายจักรพันธ์ สายจันทร์, สัมภาษณ์, 2560)

สถานการณ์ด้านนักท่องเที่ยว พบว่า นักท่องเที่ยวที่เป็นกลุ่มศึกษาดูงานมีจำนวนลดลง เนื่องจากปัจจุบันสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินมีการตรวจสอบงบประมาณอย่างเคร่งครัด ส่งผลให้นักท่องเที่ยวกลุ่มดังกล่าวขาดงบประมาณสนับสนุน จำนวนนักท่องเที่ยวจึงลดลงอย่างเห็นได้ชัด

เหลือเพียง 1 ใน 3 ของนักท่องเที่ยวกลุ่มศึกษาดูงาน และช่วงฤดูฝน จำนวนนักท่องเที่ยวจะลดลงเช่นกัน เนื่องจากการเดินทางไม่สะดวกสบาย

“...นักท่องเที่ยวเดินทางไม่สะดวกฝนตก แต่แหล่งท่องเที่ยวมีความพร้อม เพราะมีบุคลากรรับผิดชอบ...”

(ผดุง น้อยจันทร์, สัมภาษณ์, 2559)

2) จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรคในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคาน

ด้านจุดแข็งในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคาน พบว่า แหล่งท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคานยังมีอีกหลายแห่งที่ยังไม่ถูกส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างเต็มรูปแบบ เนื่องจากต้องการนำเสนอแหล่งท่องเที่ยวแบบค่อยเป็นค่อยไป เพื่อคงเอกลักษณ์ และดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยว เช่น พระใหญ่ภูคกงิ้ว ในปี พ.ศ. 2560 จะพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวหลักของอำเภอเชียงคาน โดยการสร้างสกายวอร์คพื้นกระจกใส เพื่อให้นักท่องเที่ยวสัมผัสบรรยากาศริมแม่น้ำโขง ได้ลงมาดำเนินงาน สกายวอร์ค กิจกรรมล่องเรือแม่น้ำโขง การรับประทานอาหารมือเที่ยงเยี่ยมชมการเลี้ยงปลาน้ำโขง เพื่อให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมเป็นอันดับหนึ่งของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จุดอ่อนปรนसारณัฐรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวและประเทศไทย การจัดโปรแกรมทัวร์เยี่ยมชมต้นไม้อายุ ซึ่งมีอายุมากกว่า 261 ปี เป็นต้น การสร้างกลุ่มไลน์ (line) ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว เพื่อใช้เป็นช่องทางในการสื่อสาร นอกจากนี้ จุดแข็งที่สำคัญคือ ประชาชนชาวเชียงคานมีความรักใคร่สามัคคีกัน สังเกตได้จากการร่วมมือร่วมใจกันจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวด้วยดีมาโดยตลอด

ด้านจุดอ่อนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคาน คือ การกำหนดราคาสินค้าและบริการไม่คงที่ ขึ้นอยู่กับฤดูกาลหรือเทศกาล ส่งผลให้ราคาธุรกิจที่พัก ธุรกิจอาหาร และธุรกิจจำหน่ายของที่ระลึกราคาไม่คงที่ แปรผลตรงตามความต้องการของนักท่องเที่ยว และด้านอุปสรรค ดังนี้ ได้แก่ นักท่องเที่ยวค่อนข้างมีความหลากหลาย การควบคุมกำกับจึงเป็นเรื่องยาก ผู้ประกอบการธุรกิจอำเภอเชียงคานบางแห่งไม่ใช่ประชาชนชาวเชียงคาน เป็นกลุ่มคนที่ย้ายถิ่นฐานเพื่อมาประกอบธุรกิจอาหาร ธุรกิจที่พัก และธุรกิจจำหน่ายของที่ระลึก ส่งผลให้ยากในการควบคุมกำกับ ดังความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่ว่า

“...นักท่องเที่ยวหลากหลายความคิด เช่น ปลาตัวเดียว 280 บาท แต่จริง ๆ เครื่องเคียงเยอะ สั่งปลาเนื้ออ่อน บางคนสั่งเอาเฉพาะท้อง ซึ่งราคามันก็จะสูง...”

(นายโสภณ สุวรรณรัตน์, สัมภาษณ์, 2560)

การเปิดประชาคมอาเซียน ส่งผลให้การเดินทางท่องเที่ยวในกลุ่มประเทศอาเซียนง่ายขึ้น อำเภอเชียงคานกลายเป็นด่านชั่วคราว ไม่สามารถหยุดเรือ เพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถขึ้นมาเยี่ยมชมวัฒนธรรมของอำเภอเชียงคานได้ ประชาชนชาวอำเภอเชียงคานจึงสูญเสียรายได้จากนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติกลุ่มดังกล่าว การสร้างรถไฟความเร็วสูง จากสาธารณรัฐประชาชนจีนผ่านสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว จนถึงจังหวัดหนองคาย ประเทศไทย ส่งผลให้นักท่องเที่ยวจำนวนมากเลือกเดินทางด้วยรถไฟความเร็วสูง อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยจึงสูญเสียท่องเที่ยวกลุ่มดังกล่าว เนื่องจากเป็นทางผ่าน

ด้านโอกาสในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคาน ในอนาคตจะมีการเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยว เริ่มต้นจากอำเภอเชียงคานไปยังอำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย หรือเริ่มต้นจากอำเภอเชียงคานไปยังจังหวัดหนองคาย เช่น การเยี่ยมชมวัฒนธรรมท้องถิ่น เยี่ยมวิถีชีวิตริมน้ำโขง เป็นต้น

3) วัตถุประสงค์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในแหล่งท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคาน

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมองว่าวัตถุประสงค์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในแหล่งท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคาน คือ (1) การต่อยอดวัฒนธรรมท้องถิ่นให้มีความน่าสนใจยิ่งขึ้น (2) มุ่งเน้นการรักษาสิ่งแวดล้อมในทุกกิจกรรมการท่องเที่ยว (3) การปลูกฝังให้เยาวชนรักและหวงแหนในทรัพยากรการท่องเที่ยว (4) การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ร่วมกับภาคเครือข่าย เช่น สำนักงานสาธารณสุขอำเภอเชียงคาน องค์กรบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน) วัด โรงเรียน เป็นต้น ดังความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่ว่า

“...เวลาทำงานใช้หลักการประสานงานหน่วยงานมาร่วมในการพัฒนาชุมชนทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานสาธารณสุขอำเภอเชียงคาน ถ้าเป็นวันศุกร์ – วันอาทิตย์ คนเยอะอยู่แล้ว ยิ่งหยุดยาว นักท่องเที่ยวยิ่งหลายพันคน การกำจัดขยะของชุมชน จากสถานประกอบการ เพราะเราไม่ได้ขายธรรมชาติเพียงอย่างเดียวเราขายวัฒนธรรมด้วย...”

(นายจักรพันธ์ สายจันทร์, สัมภาษณ์, 2560)

“...ขายของเก่าต่อยอด คิดช่วงเวลาการท่องเที่ยวในแต่ละเดือน เพราะเราจะทำหัวหิน 2 ที่เชียงคานตรงวัดศรีคุณเมือง ปีนี้ให้แพถ่ายรูป ซอย 6 จะขายของที่ระลึก หัวหิน 2 ต้องเกิด ตอนนี้อยู่ปรแกรมเตรียมไว้หมดแล้วต่อยอด...”

(นายโสภณ สุวรรณรัตน์, สัมภาษณ์, 2560)

4) วิธีส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนดวิธีการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ โดยการให้ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์แก่ชุมชนท้องถิ่น พร้อมทั้งนำยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวระดับชาติมาเป็นแนวทางในการกำหนดแผนพัฒนาการท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย การสนับสนุนให้ชุมชนท้องถิ่นยอมรับและรับฟังความคิดเห็นของกันและกัน ทั้งนี้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังกำหนดให้ทุกคุ่มอนุรักษ์บ้านไม้เก่า เพื่อคงเอกลักษณ์และวิถีการดำเนินชีวิตแบบดั้งเดิม ดังความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่ว่า

“...การอนุรักษ์ ขายประวัติ ขายของที่ระลึก กำหนดให้คุ่มแต่ละคุ่มมีบ้านไม้ 1 หลังคา และยังมีมหาวิทยาลัยต่าง ๆ เข้ามาช่วยเหลือ เพื่อให้ชุมชนช่วยตนเอง คิดร่วมกัน เป็นเจ้าของร่วมกัน เอาของที่มีอยู่แล้วมาทำให้ดีขึ้น...”

(นายโสภณ สุวรรณรัตน์, สัมภาษณ์, 2560)

5) กิจกรรมที่เกิดขึ้นในแหล่งท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคาน

จากการศึกษา พบว่า กิจกรรมการท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคานส่วนใหญ่ท้องถิ่นเป็นผู้รับผิดชอบ อำเภอเชียงคานมีหน้าที่ประสานงานให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เช่น เทศกาลปีใหม่ เทศกาลสงกรานต์ เทศกาลเข้าพรรษา เทศกาลออกพรรษา ประเพณีฮีต 12 คอง 14 เป็นต้น ดังความคิดเห็นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกลุ่มตัวอย่าง ที่ว่า

“...ปีใหม่ สงกรานต์ ออกพรรษา ฮีต 12 คอง 14 เช่น การออกพรรษา งานผาสาทลอยเคราะห์ เวลาที่เราจะทำผาสาทลอยเคราะห์ใหญ่ นอกนั้นจัดตามกิจกรรมที่จะเกิดขึ้น เพื่อมุ่งประโยชน์แก่ชุมชน...”

(ผดุง น้อยจันทร์, สัมภาษณ์, 2559)

6) แนวทางในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคานไปสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อย่างยั่งยืน

แนวทางในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคานไปสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อย่างยั่งยืน สามารถทำได้โดยการอนุรักษ์ประเพณี วัฒนธรรมท้องถิ่นให้คงอยู่กับประชาชนชาวอำเภอเชียงคาน เนื่องจากประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น ไม่มีวันสูญหายไปจากท้องถิ่น เพราะประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่นถูกผนวกเข้ากับวิถีชีวิตชาวอำเภอเชียงคาน โดยการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวต้องกำหนดให้ชุมชนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว เพื่อให้ชุมชนท้องถิ่นเกิดความรัก และหวงแหนในทรัพยากรท้องถิ่นของตน สร้างความภาคภูมิใจให้กับชุมชนท้องถิ่นในฐานะเป็นเจ้าของแหล่งท่องเที่ยวร่วมกัน

“...เราพยายามมาคิด เราขายประเพณี วัฒนธรรมจะเสื่อมไหมก็คงไม่ใช่ บุญประเพณีต่าง ๆ ยิ่งไงก็ต้องทำ มาร่วม 10 ครั้ง บางส่วนมีมาลอยอังคาร เพราะผู้เสียชีวิตได้สั่งเสียไว้ บางคนมาถึง 15 ครั้ง เขาสั่งเขาไว้ก่อนตาย เป็นความชอบที่นี้ น้ำโขงก็ยังอยู่ ถ้าเปิดเป็นพรมแดน ชาวลาวจะเข้ามาเยอะ ต้องผ่านทางท่าลี่ เพราะเป็นจุดผ่านแดน นักท่องเที่ยวหลวงพระบางเป็นต่างด้าว ถ้ามาเชียงคานได้ เลยจะได้มีลูกค้าเพิ่มมากขึ้นห้องพักน่าจะยังไม่พอเลย ยังมีอะไรที่ต้องทำอีกเยอะมาก จะค่อย ๆ เอาออกมา...”

(นายโสภณ สุวรรณรัตน์, สัมภาษณ์, 2560)

นอกจากนี้ การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคานไปสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ยังสามารถทำได้โดยการปฏิบัติตามข้อกำหนดเทศบัญญัติเมืองเชียงคาน แบ่งแยกโซนความรับผิดชอบเพื่อให้เกิดมั่นคง ทั้งนี้ การสร้างบ้านจะมีแปลนให้เพื่อให้สามารถสร้างบ้านได้ตามมาตรฐานที่กำหนด ในด้านบริบทของเมืองเชียงคานคงไม่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม เพราะชาวเชียงคานส่วนใหญ่ปฏิบัติตามเทศบัญญัติเมืองเชียงคาน เพื่ออนุรักษ์บ้านไม้เก่า การเรียนรู้วิถีชีวิต และการรับประทานอาหารพื้นเมือง

7) เป้าหมายในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคานไปสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

เป้าหมายในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคาน คือ การกระจายรายได้ไปสู่ประชาชนชาวอำเภอเชียงคาน ชุมชนท้องถิ่นสามารถพึ่งตนเองได้ ในอนาคตเมืองเชียงคานนอกจากเป็นเมืองวัฒนธรรมแล้วยังจะผลักดันให้เป็นเมืองแห่งผลไม้ เนื่องจากอำเภอเชียงคานสามารถปลูกผลไม้

ได้หลากหลายชนิด โดยจะจัดทำเป็น โบว์ชัวร์แนะนำสวนผลไม้ และเผยแพร่ตามธุรกิจที่พัก ธุรกิจอาหารต่าง ๆ ในอำเภอเชียงคาน เพื่อให้เป็นที่รู้จักในกลุ่มนักท่องเที่ยว

นอกจากชุมชนท้องถิ่นต้องมีรายได้และสามารถพึ่งตนเองได้แล้ว การพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อไปสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในชุมชนต้องร่วมกันคิดแผนเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวร่วมกัน โดยมุ่งเน้นให้ชุมชนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ พร้อมทั้งนำเสนอแหล่งท่องเที่ยวผ่านช่องทางต่าง ๆ เพื่อให้แหล่งท่องเที่ยวเป็นที่รู้จักในกลุ่มนักท่องเที่ยว

8) บทบาทและหน้าที่ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

ในด้านบทบาทและหน้าที่การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคานเป็นเสมือนตัวเชื่อมประสาน ในฐานะเป็นหัวหน้าส่วนราชการของท้องถิ่น เพื่อเชื่อมระหว่างภาครัฐบาลกับภาคประชาชน ให้มีความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคานไปในทิศทางเดียวกัน ในส่วนของการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบ การกำหนดนโยบาย อำเภอเชียงคานจะดึงส่วนราชการต่าง ๆ เข้ามาพูดคุย เพื่อกำหนดนโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยวร่วมกัน ปัจจุบันอำเภอเชียงคานมีคณะกรรมการระดับอำเภอ เพื่อขับเคลื่อนการปฏิบัติงานในเชิงรุก โดยมุ่งให้ความสำคัญกับภาคประชาชน การกำหนดนโยบายระดับอำเภอ มาจากการกำหนดแผนของชุมชน หมู่บ้าน เพื่อให้มีแผนการดำเนินงานในระดับชุมชนท้องถิ่น เมื่อแต่ละพื้นที่กำหนดแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวของตนเองแล้ว จะนำเข้าสู่การกำหนดแผนหรือนโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยวในระดับอำเภอ โดยดูความเหมาะสมเป็นหลัก การดำเนินงานจะยึดตามแผนที่กำหนดเป็นหลัก เพื่อให้การดำเนินงานมีทิศทาง และสามารถประเมินผลได้จริง อย่างไรก็ตาม บทบาทและหน้าที่ของท้องถิ่นในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ คือ การเป็นกระบอกเสียงในการประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรมต่าง ๆ และยังมีหน้าที่ในการเป็นตัวกลางในการประสานนักท่องเที่ยวและชุมชนท้องถิ่นในการศึกษาดูงาน

9) การกระจายอำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมการท่องเที่ยว

การกระจายอำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว ดำเนินการโดยการเปิดโอกาสให้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนการพัฒนาการท่องเที่ยว ทั้งในระดับหมู่บ้าน ตำบล ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า แผนการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของอำเภอเชียงคานเกิดจากประชาชนชาวอำเภอเชียงคานอย่างแท้จริง นอกจากนี้ ยังมีกระจายอำนาจ

การรักษาความมั่นคง โดยอำเภอเชียงคานเป็นศูนย์กลางในการเชื่อมประสาน เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารไปยังหน่วยงานในกำกับของอำเภอเชียงคาน

10) ปัญหาและอุปสรรคในการส่งเสริมการท่องเที่ยว

จากการศึกษาปัญหาในการส่งเสริมการท่องเที่ยว พบว่า (1) ปัญหาการกระจายตัวของธุรกิจการท่องเที่ยวยังไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่ เช่น ธุรกิจที่พักไม่เพียงพอ ธุรกิจอาหาร และธุรกิจจำหน่ายของที่ระลึก กระจุกตัวอยู่ในตัวเมืองอำเภอเชียงคาน เป็นต้น (2) ปัญหาระยะเวลาการเดินทางท่องเที่ยวในอำเภอเชียงคาน นักท่องเที่ยวใช้เวลาในการเดินทางท่องเที่ยวในอำเภอเชียงคานน้อย (3) ปัญหาการจำหน่ายเครื่องดื่มมินิแมลงในแหล่งท่องเที่ยว ส่วนการแก้ไขปัญหา มักใช้การพูดคุยกันในท้องถิ่นการประชาสัมพันธ์ผ่านเสียงตามสาย เฟซบุ๊ก เพื่อหาข้อตกลงร่วมกันอย่างไม่เป็นทางการ ดังความคิดเห็นที่ว่า

“...ปัญหาด้านผู้ประกอบการ บางอย่างแก้ไขได้เลย บางอย่างแก้ไขไม่ได้ เช่น การขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ห้ามจำหน่ายบนถนน เขาก็จะอ้างกฎหมายแก้ไขโดยเชิญมาคุยเพื่อแก้ไขปัญหา...”

(นายโสภณ สุวรรณรัตน์, สัมภาษณ์, 2560)

11) ปัญหาและอุปสรรคขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

ในด้านปัญหาและอุปสรรคขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า (1) ปัญหาระเบียบราชการ การติดต่อประสานงานในระบบราชการมีความล่าช้า ต้องใช้ระยะเวลาในการติดต่อประสานงานนาน (2) ปัญหาด้านงบประมาณ ขาดงบประมาณสนับสนุนที่เพียงพอและต่อเนื่อง รายรับไม่เพียงพอกับรายจ่าย (3) ปัญหาด้านบุคลากร บุคลากรมีจำนวนน้อย บุคลากรขาดความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน อาทิ วิศวกรสิ่งแวดล้อม เพื่อมาดูแลโรงเก็บขยะ เป็นต้น นอกจากนี้ยังพบว่า บางปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน สามารถแก้ไขได้โดยการเชิญผู้เกี่ยวข้องมาพูดคุยและหาข้อตกลงร่วมกัน ดังความคิดเห็นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกลุ่มตัวอย่าง ที่กล่าวว่า

“...ข้อกฎหมายกำหนด ข้อร้องเรียนที่กระทบพี่น้องประชาชน พี่น้องไม่ยินยอมกัน เอาเจ้าหน้าที่ไปตรวจสอบ ก็สามารถแก้ไขได้ ตอนนั้นก็แก้ไขปัญหาไปตามจุด จะมากน้อย เชียงคานไม่ค่อยมีเท่าไร เช่น ชุตลอกแหล่งน้ำ มันก็จะมีลูกล้า ก้นบ้าง เล็กน้อย ต้องทำตามแผน เว้นแต่อาจจะต้องรีบดำเนินการ...”

(นายโสภณ สุวรรณรัตน์, สัมภาษณ์, 2560)

12) ส่งเสริมการท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่งเสริมการท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืน โดยกำหนดให้ทุกตำบลดำเนินงานตามมาตรฐานเดียวกัน การสนับสนุนการท่องเที่ยว การสนับสนุนการสร้างรายได้ในชุมชน การส่งเสริมอาชีพ กิจกรรม การให้ความรู้ทุกด้านประกอบกัน การสร้างความตระหนักรู้ การดำเนินงานมักเป็นลักษณะการประสานงาน การส่งเสริมเรื่องความสะอาด แหล่งท่องเที่ยวต้องมีความสะอาด ถือเป็นภารกิจหลักของท้องถิ่น โดยประสานกัน ผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้กำกับติดตามความสะอาดในพื้นที่รับผิดชอบของตนเอง อย่างไรก็ตาม อำเภอยางชุมน้อยไม่ได้ให้งบประมาณสนับสนุนการดำเนินงาน แต่ชุมชนท้องถิ่นได้รับงบประมาณสนับสนุนจากองค์กรบริหารส่วนตำบล

“...ผู้ใหญ่บ้าน กำนันต้องรู้ข้อมูลของลูกบ้าน ข้อจำกัดต่าง ๆ ถนนหนทางยังไม่เพียงพอ เราก็รอมงบประมาณสนับสนุนจากองค์กร ตำบลกำหนดประเมินเอง อำเภอก็ไม่ได้สนับสนุนแต่จะใช้งบประมาณจาก อบต เป็นคนสนับสนุน...”

(นายโสภณ สุวรรณรัตน์, สัมภาษณ์, 2560)

“...การส่งเสริมอาชีพ กิจกรรม การให้ความรู้ทุกด้านประกอบกัน ต้องทำทุกด้าน ให้มันราบรื่น (smooth) จิตอาสา การสร้างความตระหนักรู้ก่อนจึงจะสร้างความตระหนักรู้ เราไม่ใช่ที่ 1 เพราะเรามีคู่แข่ง เป้าหมาย 20 ปี ตอนนี้ผ่านไปแล้ว 10 ปี เราจะเหมือนที่อื่นไหม เป็นหน้าที่ของประชาชน ภาครัฐ ชุมชน คนทำน้อย คนพูดมาก สิ่งแวดล้อม การปลูกฝัง ชุมชน นักท่องเที่ยว...”

(นายจักรพันธ์ สายจันทร์, สัมภาษณ์, 2560)

อย่างไรก็ดี ยังพบว่า องค์กรบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน) เข้ามาช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ทุกด้าน พัฒนาในทุกด้าน ส่งเสริมให้มีโรงผลิตโรงคัดแยกขยะ จนกลายเป็นสถานศึกษาดูงานของหน่วยงานราชการมากมาย และยัง

ส่งเสริมให้ชุมชนท้องถิ่นต่อยอดจากแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เพื่อให้การท่องเที่ยวเกิดความยั่งยืน

4.3 แนวทางการพัฒนาท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

จากการสำรวจความพึงพอใจและความต้องการของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย โดยแบบสอบถาม จำนวน 400 คน และศึกษาศักยภาพบทบาทและหน้าที่ ปัญหาและอุปสรรคของท้องถิ่นในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ด้วยการสัมภาษณ์ถึงโครงสร้างประชาชนในท้องถิ่นที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จำนวน 12 คน และสัมภาษณ์เชิงลึกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จำนวน 3 คน

สามารถนำมากำหนดแนวทางการพัฒนาท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยได้ ซึ่งแนวทางดังกล่าว ผ่านการประชุมระดมความคิดจากประชาชนท้องถิ่นที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จำนวน 12 คน ประกอบด้วยภาครัฐ จำนวน 3 คน ชุมชนท้องถิ่น จำนวน 9 คน โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.3.1 สถานการณ์แหล่งท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคาน

4.3.1.1 ประชาชนชาวอำเภอเชียงคานมีความรู้เรื่องการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์น้อย โดยส่วนใหญ่ไม่เข้าใจความหมาย หรือคุณลักษณะเฉพาะของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ มักนิยามการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามภูมิหลังหรือความรู้ที่แต่ละคนสั่งสมมา

4.3.1.2 ประชาชนชาวอำเภอเชียงคานรับทราบข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคาน เนื่องจากเป็นคนในพื้นที่ สามารถอธิบายและแนะนำเส้นทางการเดินทางท่องเที่ยวให้กับนักท่องเที่ยวได้

4.3.1.3 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมองว่าแหล่งท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคานยังมีความสมบูรณ์ แต่รูปแบบการนำเสนอเปลี่ยนแปลงไปจากอดีต เนื่องจากสภาพเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไปไม่ใช่เพียงแค่อนุรักษ์บ้านไม้เก่า แต่กลายเป็นการต่อยอดทุนเดิม

4.3.1.4 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับทราบว่านักท่องเที่ยวที่เป็นกลุ่มศึกษาดูงานมีจำนวนลดลง เนื่องจากปัจจุบันสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินมีการตรวจสอบงบประมาณอย่างเคร่งครัด ส่งผลให้นักท่องเที่ยวกลุ่มดังกล่าวขาดงบประมาณสนับสนุน

4.3.2 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอ เชียงคาน จังหวัดเลย

4.3.2.1 นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว โดยภาพรวมอยู่ที่ระดับ พึงพอใจมากในทุกประเด็น ได้แก่ เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมกับกิจกรรมการท่องเที่ยว มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ เป็นที่รู้จักแพร่หลายในหมู่นักท่องเที่ยว มีสภาพแวดล้อมที่ดี (ขยะ สิ่งปลูกสร้าง ภูมิทัศน์) มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว สามารถรองรับนักท่องเที่ยวจำนวนมากได้ มีความสมบูรณ์ และมีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่โดดเด่น

4.3.2.2 นักท่องเที่ยวความพึงพอใจด้านการตลาดการท่องเที่ยว โดยภาพรวมอยู่ที่ระดับ พึงพอใจมากในทุกประเด็น ได้แก่ มีช่องทางการขายสินค้าและบริการหลายช่องทาง (เช่น หน้าร้าน ขายส่ง ฯลฯ) และมีสื่อท้องถิ่นในการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว เช่น หอกระจายข่าว วิทยุชุมชน ฯลฯ

4.3.2.3 นักท่องเที่ยวความพึงพอใจด้านธุรกิจการท่องเที่ยว โดยภาพรวมอยู่ที่ระดับ พึงพอใจมากในทุกประเด็น ได้แก่ โปรแกรมการท่องเที่ยวตรงกับความต้องการของนักท่องเที่ยว ราคาดี โดยสารมีความเหมาะสม ที่พักริมเพียงพอกับความต้องการของนักท่องเที่ยว มีรถโดยสารให้บริการเพียงพอกับความต้องการของนักท่องเที่ยว มีร้านอาหารท้องถิ่นเพียงพอกับความต้องการของนักท่องเที่ยว ของที่ระลึกสะท้อนความเป็นวัฒนธรรมท้องถิ่น ราคาของโปรแกรมการท่องเที่ยวมีความเหมาะสม ราคาที่พักมีความเหมาะสม ราคาอาหารท้องถิ่นมีความเหมาะสม และราคาของที่ระลึกมีความเหมาะสม ทั้งนี้ ความพึงพอใจโดยภาพรวมอยู่ที่ระดับพึงพอใจมาก

4.3.3 ความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอ เชียงคาน จังหวัดเลย

4.3.3.1 นักท่องเที่ยวมีความต้องการด้านทรัพยากรการท่องเที่ยวที่ระดับความต้องการมากที่สุด ได้แก่ มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว มีความสมบูรณ์ และสามารถรองรับนักท่องเที่ยวจำนวนมากได้ เนื่องจากต้องการให้แหล่งท่องเที่ยวสะท้อนความเป็นวัฒนธรรมท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้น มีความพร้อมในการให้บริการ ทั้งด้านอาหารและที่พัก ทั้งในช่วงเทศกาลสำคัญหรือไม่ใช่ช่วงเทศกาล

4.3.3.2 นักท่องเที่ยวมีความต้องการด้านการตลาดการท่องเที่ยวที่ระดับความต้องการมากที่สุด ได้แก่ มีสื่อท้องถิ่นในการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว เช่น หอกระจายข่าว วิทยุชุมชน ฯลฯ มีช่องทางการขายสินค้าและบริการหลายช่องทาง (เช่น หน้าร้าน ขายส่ง ฯลฯ) เนื่องจากต้องการให้สื่อท้องถิ่นทำหน้าที่เป็นกระบอกเสียงในการถ่ายทอดข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ไปยังประชาชนชาวอำเภอเชียงคาน รวมทั้งช่องทางการจำหน่ายสินค้าต้องการให้มีหลากหลายเพิ่ม

มากขึ้น อาจทำได้โดยการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาช่วยในการจำหน่ายสินค้าและบริการเพิ่มมากขึ้น

4.3.3.3 นักท่องเที่ยวมีความต้องการด้านธุรกิจการท่องเที่ยว ที่ระดับความต้องการมากที่สุด ได้แก่ ที่พักมีเพียงพอกับความต้องการของนักท่องเที่ยวของที่ระลึกสะท้อนความเป็นวัฒนธรรมท้องถิ่น เนื่องจากในช่วงเทศกาลสำคัญต่าง ๆ ธุรกิจที่พักมักได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก ที่พักจึงไม่เพียงพอกับความต้องการ ขณะเดียวกันราคาที่พักจะค่อนข้างสูงในช่วงเทศกาลดังกล่าว นอกจากนี้ยังพบว่า ธุรกิจจำหน่ายของที่ระลึกยังไม่ได้สะท้อนความเป็นวัฒนธรรมท้องถิ่น เช่น การจำหน่ายเสื้อยืดสกรีน เช่น เชียงคาน อักเลย เป็นต้น ซึ่งสังเกตได้ว่าเสื้อยืดแล้วสกรีนข้อความตามข้อความต่าง ๆ พบเห็นได้ตามแหล่งท่องเที่ยวทั่วไป

4.3.4 ศักยภาพการท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

4.3.4.1 ศักยภาพด้านทรัพยากรการท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคาน

1) ประชาชนในท้องถิ่นที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์มองว่าแหล่งท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคานมีหลากหลาย สามารถจำแนกได้ 4 ประเภท ได้แก่ โบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัฒนธรรมและประเพณี ซึ่งล้วนเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่สามารถส่งเสริมเป็นการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ได้ เนื่องจากแหล่งท่องเที่ยวมีความสมบูรณ์ สามารถจัดกิจกรรมได้หลากหลายรูปแบบ และชุมชนท้องถิ่นมีความเข้มแข็ง มีความสามัคคี และวางแผนในทรัพยากรการท่องเที่ยวของตน

2) ประชาชนในท้องถิ่นมีความเห็นว่าแหล่งท่องเที่ยวที่คนรู้จักน้อย แต่มีความน่าสนใจและสามารถเข้าไปส่งเสริมให้เป็นที่รู้จักได้ ได้แก่ หาดแห่ ผาจอมนาง วัด ถ้ำภูผาแบน ล่องเรือตามแม่น้ำโขง และแม่น้ำ 2 สี ควรได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้กลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวหลักของอำเภอเชียงคาน

4.3.4.2 ศักยภาพด้านนักท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคาน

1) ประชาชนในท้องถิ่นมีความเห็นว่านักท่องเที่ยวที่เป็นกลุ่มเป้าหมายหลักของเชียงคาน คือ วัยรุ่น วัยทำงาน วัยสูงอายุ ลักษณะการเดินทางมาท่องเที่ยวมักเป็นครอบครัว เป็นหมู่คณะ ทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ จึงควรส่งเสริมและจัดรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยวแต่ละช่วงวัย

2) ประชาชนในท้องถิ่นคิดว่าวัตถุประสงค์หลักนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวอำเภอเชียงคาน คือ ต้องการเรียนรู้วัฒนธรรม พักผ่อนหย่อนใจ เป็นเมืองเงียบสงบ เดินทางผ่านเลยแวะมา เรียนรู้สิ่งใหม่ และการต้อนรับที่ดี ตามลำดับ เมื่อทราบวัตถุประสงค์ของนักท่องเที่ยว ส่งผล

ให้สถานประกอบการนี้ด้านการท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคาน สามารถจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ให้ตรงกับความต้องการของนักท่องเที่ยว

4.3.4.3 ศักยภาพด้านการตลาดการท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคาน

- 1) การกำหนดราคาของสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคาน กำหนดราคาตามฤดูกาลของสินค้า มีความยืดหยุ่น เพื่อให้มีความเหมาะสมและยุติธรรม
- 2) ช่องทางการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย สามารถทำได้โดยการสื่อสารผ่านวิทยุชุมชน และหอกระจายข่าว ซึ่งเป็นสื่อท้องถิ่นหลักที่ชุมชนท้องถิ่นให้ความสนใจและเปิดรับจำนวนมาก

4.3.4.4 ศักยภาพด้านธุรกิจการท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคาน

- 1) ธุรกิจให้บริการรถโดยสารไปเชียงคาน มีรถโดยสารประจำทางปรับอากาศ ชั้น 1 ให้บริการทุกวัน เครื่องบิน การเดินทางภายในอำเภอเชียงคาน มีรถสามล้อ รถจักรยานยนต์ รถตุ๋นรถจักรยานและรถยนต์ส่วนตัว
- 2) ธุรกิจที่พักของอำเภอเชียงคาน ถือเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีที่พักหลากหลาย ได้แก่ โรงแรม รีสอร์ท และโฮมสเตย์ โดยที่พักที่ได้รับความนิยมมักอยู่บริเวณริมแม่น้ำโขง เนื่องจากนักท่องเที่ยวต้องการสัมผัสบรรยากาศริมแม่น้ำโขง
- 3) ธุรกิจอาหารของอำเภอเชียงคาน ถือเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่อุดมสมบูรณ์ด้วยอาหารท้องถิ่นมากมาย อาหารที่ได้รับความนิยมส่วนใหญ่ เป็นเมนูที่ทำจากปลาน้ำโขง อาหารอีสาน มะพร้าวแก้ว ข้าวปุ้น ส้มตำต้องต้อง
- 4) ธุรกิจจำหน่ายของที่ระลึกของอำเภอเชียงคาน สะท้อนความเป็นวัฒนธรรมท้องถิ่น ได้แก่ มะพร้าวแก้ว ผ้าห่มนวม ผลิตภัณฑ์จากกะลา เครื่องแต่งกาย เครื่องประดับ ซึ่งเป็นวัฒนธรรมของชุมชนอย่างแท้จริง ราคาเหมาะสม

4.3.5 ปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมการนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

4.3.5.1 นโยบายของภาครัฐ เป็นผู้กำหนดคนโยบายและทิศทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เพื่อให้สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาการท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างชาติ และเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวไปสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ชุมชนท้องถิ่นสามารถพึ่งตนเองได้

4.3.5.2 นโยบายของชุมชนท้องถิ่น เป็นสื่อกลางในการติดต่อประสานงานการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์กับหน่วยงานภายนอก หรือภาคเครือข่ายให้รับทราบการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวต่าง ๆ

4.3.5.3 ชุมชนท้องถิ่น เป็นผู้จัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ และส่งต่อข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวให้กับหน่วยงานต้นสังกัดรับทราบการจัดกิจกรรม เพื่อเผยแพร่ข้อมูลให้บุคคลภายนอกได้รับทราบ

4.3.5.4 แหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ถือว่าแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของอำเภอเขียงคานมีความอุดมสมบูรณ์ เพราะมีทรัพยากรการท่องเที่ยวที่เอื้อต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อาทิ ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต เป็นต้น สามารถจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ได้หลากหลาย

4.3.5.5 สื่อท้องถิ่น ที่ได้รับนิยมนจากชุมชนท้องถิ่น คือ วิทยุชุมชน และหอกระจายข่าว ซึ่งสื่อท้องถิ่นทั้ง 2 ประเภท ถือเป็นกระบอกเสียงสำคัญในการส่งต่อข้อมูลการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ไปสู่ประชาชนในพื้นที่อำเภอเขียงคาน ให้มีความรู้ความเข้าใจที่ตรงกัน

3.3.6 ปัจจัยจำกัดที่ส่งผลต่อการนำเสนอข้อมูลการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

3.3.6.1 นโยบายของภาครัฐเปลี่ยนแปลงบ่อย ภาครัฐบาลมีการเปลี่ยนแปลงยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวบ่อย อาจเพราะต้องการตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวที่เปลี่ยนแปลงไป และกระแสสังคมที่มุ่งให้ความสำคัญกับชุมชนมากยิ่งขึ้น ส่งผลให้ผู้ปฏิบัติเกิดความสับสนและปรับตัวกับยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวใหม่ไม่ทัน

3.3.6.2 งบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัด แหล่งท่องเที่ยวหลายแห่งต้องพัฒนาภูมิทัศน์ให้สวยงาม รวมทั้งถนนหนทางสำหรับการคมนาคม แต่ยังไม่สามารถดำเนินการได้ในหลายพื้นที่ เนื่องจากขาดงบประมาณในการสนับสนุน

3.3.6.3 ชุมชนท้องถิ่นขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ชุมชนท้องถิ่นบางแห่งยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งผลให้เป็นการอุปสรรคในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เนื่องจากไม่เข้าใจตั้งแต่ตอนต้น

3.3.6.4 ขาดบุคลากรที่มีทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษ ต้องยอมรับว่าภาษาอังกฤษเป็นภาษาสำคัญในการสื่อสารในปัจจุบัน แต่พบว่า บุคลากรทางการท่องเที่ยวของอำเภอเขียงคานที่สามารถสื่อสารภาษาอังกฤษกับนักท่องเที่ยวต่างชาติได้มีจำนวนน้อย ส่งผลให้การส่งเสริมการท่องเที่ยวไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร

5.3.7 บทบาทที่พึงประสงค์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

5.3.7.1 บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

- 1) บทบาทให้ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์แก่ประชาชน
- 2) บทบาทส่งเสริมการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย
- 3) บทบาทในการสนับสนุนและประสานความร่วมมือเพื่อจากภาคีเครือข่ายเพื่อจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในอำเภอเชียงคาน จังหวัด

5.3.7.2 บทบาทของชุมชนท้องถิ่น

- 1) บทบาทในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
- 2) บทบาทในการกำหนดรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

5.3.7.3 บทบาทของนักท่องเที่ยว

- 1) บทบาทในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
- 2) บทบาทในการเป็นกระบอกเสียงเผยแพร่ข้อมูลการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ผ่านช่องทางสื่อต่าง ๆ

5.3.8 หน้าที่ที่พึงประสงค์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

5.3.8.1 หน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

- 1) หน้าที่ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคานไปสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
- 2) หน้าที่ในการสนับสนุนกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ให้เกิดขึ้นในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง
- 3) หน้าที่ในการบริหารจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

5.3.8.2 หน้าที่ของชุมชนท้องถิ่น

- 1) หน้าที่ในการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ให้อยู่คู่กับประชาชนชาวอำเภอเชียงคาน
- 2) หน้าที่ในการปลูกฝังให้เยาวชนรักหวงแหนในทรัพยากรการท่องเที่ยวในพื้นที่ของตนเอง
- 3) หน้าที่ในการให้ข้อมูลด้านการท่องเที่ยวแก่นักท่องเที่ยว

5.3.8.3 หน้าที่ของนักท่องเที่ยว

- 1) หน้าที่ในการปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับของแหล่งท่องเที่ยวนั้น ๆ

2) หน้าที่ในการใช้ทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างรู้คุณค่า

3) หน้าที่ในการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว

5.3.9 ข้อเสนอแนะ

5.3.9.1 ควรมีการสร้างภาคีเครือข่ายเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ภายในชุมชน

5.3.9.2 องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน) ควรให้ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์แก่ชุมชนท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง

5.3.9.3 ชุมชนท้องถิ่นควรเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในทุกขั้นตอน

5.3.9.4 สื่อท้องถิ่นควรเป็นกระบอกเสียงสำคัญในการให้ข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อย่างต่อเนื่อง

5.3.9.5 ชุมชนท้องถิ่นควรนำเสนอรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่มีความหลากหลาย

5.3.9.6 ธุรกิจจำหน่ายของที่ระลึก ควรจำหน่ายสินค้าที่เป็นสินค้าที่สะท้อนความเป็นวัฒนธรรมท้องถิ่น

4.4 สรุปผล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการแจกแบบสอบถามนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย จำนวน 400 คน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่างต่ำกว่า 20 ปี สำเร็จการศึกษาสูงสุดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพ ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพพนักงานศึกษาหรือนิสิต มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ต่ำกว่า 10,000 บาท มีความถี่ในการเดินทางมาท่องเที่ยวอำเภอเชียงคาน จำนวน 1 ครั้งหรือครั้งแรก สาเหตุที่มาท่องเที่ยวเชียงคานเพื่อรับประทานอาหารท้องถิ่น โดยส่วนใหญ่เคยเดินทางท่องเที่ยวถนนคนเดิน แหล่งท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคานที่ได้รับคามนิยม 10 อันดับแรก ได้แก่ (1) ถนนคนเดิน (2) แก่งคุดคู้ (3) การทำข้าวปุ้นน้ำแจ่ว (4) การทำมะพร้าวแก้ว (5) การตัดบาตรข้าวเหนียว (6) การทำข้าวเปียกเส้น (7) วัดศรีคุณเมือง (8) พระพุทธบาทภูความเงิน (9) พระใหญ่ภูคกงิ้ว และ(10) การทำผ้าห่มนวม ตามลำดับ

ด้านความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในประเด็นต่าง ๆ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้ (1) ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจที่ระดับพึงพอใจมากในทุกประเด็น ได้แก่ เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมกับกิจกรรมการท่องเที่ยว (มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ เป็นที่รู้จักแพร่หลายในหมู่นักท่องเที่ยว และมี

สภาพแวดล้อมที่ดี (ขยะ สิ่งปลูกสร้าง ภูมิทัศน์) (2) ด้านการตลาดการท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจที่ระดับพึงพอใจมากในทุกประเด็น ได้แก่ มีช่องทางการขายสินค้าและบริการหลายช่องทาง (เช่น หน้าร้าน ขายส่ง ฯลฯ) และมีสื่อท้องถิ่นในการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว เช่น หอกระจายข่าว วิทยุชุมชน ฯลฯ (3) ด้านธุรกิจการท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจที่ระดับพึงพอใจมากในทุกประเด็น ได้แก่ โปรแกรมการท่องเที่ยวตรงกับความต้องการของนักท่องเที่ยว ราคาโดยสารมีความเหมาะสม ที่พักมีเพียงพอกับความต้องการของนักท่องเที่ยว มีรถโดยสารให้บริการเพียงพอกับความต้องการของนักท่องเที่ยว และมีร้านอาหารท้องถิ่นเพียงพอกับความต้องการของนักท่องเที่ยว ทั้งนี้ ความพึงพอใจโดยภาพรวมอยู่ที่ระดับพึงพอใจมาก

ในด้านต้องการของนักท่องเที่ยวในประเด็นต่าง ๆ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้ (1) ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างมีความต้องการที่ระดับความต้องการมากที่สุด ได้แก่ มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว มีความสมบูรณ์ และสามารถรองรับนักท่องเที่ยวจำนวนมากได้ (2) ด้านการตลาดการท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างมีความต้องการที่ระดับความต้องการมากที่สุด ได้แก่ ที่พักมีเพียงพอกับความต้องการของนักท่องเที่ยว ของที่ระลึกสะท้อนความเป็นวัฒนธรรมท้องถิ่น และ (3) ด้านธุรกิจการท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวมีความต้องการที่ระดับความต้องการมากที่สุด ได้แก่ ที่พักมีเพียงพอกับความต้องการของนักท่องเที่ยว ของที่ระลึกสะท้อนความเป็นวัฒนธรรมท้องถิ่น ทั้งนี้ ความต้องการโดยภาพรวมอยู่ที่ระดับต้องการมาก และการเปรียบเทียบอายุ การศึกษา สูงสุด อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนมีผลต่อความพึงพอใจและความต้องการของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยไม่แตกต่างกัน ส่วนการวิเคราะห์ ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านความพึงพอใจและความต้องการ พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านความพึงพอใจและความต้องการ มีความสัมพันธ์แบบแปรผันแบบผกผันกัน คือ แปรผันในทิศทางตรงข้ามกัน

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์ถึงโครงสร้างประชาชนในท้องถิ่นที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จำนวน 12 คน พบว่า ในด้านศักยภาพการท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคาน สามารถจำแนกได้ 4 ประเภท คือ (1) โบราณสถาน ได้แก่ แก่งคุดคู้ ถนนคนเดิน พระใหญ่ภูอกจิว ภูตอก วัดศรีคุณเมือง หมู่บ้านไม้เก่า (2) โบราณวัตถุ ได้แก่ พระพุทธรูปทองคำเงิน (3) ศิลปวัฒนธรรม สามารถแบ่งได้เป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่ม

การแสดงพื้นบ้าน ได้แก่ การฟ้อนแคน กลุ่มวิถีชีวิต ได้แก่ หมู่บ้านวัฒนธรรมไทดำ หมู่บ้านวัฒนธรรมไทพวน การดักบาตรข้าวเหนียว ภาษาเขียน ภาษาพูด การแต่งกาย กลุ่มอาหารพื้นบ้าน ได้แก่ ข้าวปุ้น ปลาแม่น้ำโขง กุ้งเต้น ข้าวจี๋ มะพร้าวแก้ว ส้มตำต้องแดง และ (4) ประเพณี ได้แก่ เทศกาลออกพรรษา ผีขนน้ำ ฬาศาดลอยเคราะห์ แห่ข้าวพันก้อน เทศกาลออกพรรษา (กิจกรรมที่จัดในช่วงเทศกาลออกพรรษา ได้แก่ การแห่ปราสาท การแข่งเรือยาว การไหลเรือไฟ การแห่ปราสาทผึ้ง) และฮีต 12 คอง 14

แหล่งท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคานมีลักษณะเด่น เช่น (1) เทศกาลออกพรรษา อำเภอเชียงคาน มีการจัดกิจกรรมไม่ว่าจะเป็น กิจกรรมฬาศาดลอยเคราะห์ ซึ่งเป็นกิจกรรมการสะเดาะเคราะห์ของประชาชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (2) ภาษาของเชียงคาน จะแตกต่างจากภาษาเลขทั่วไป ภาษาของเชียงคานจะได้รับวัฒนธรรมจากหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (3) หมู่บ้านวัฒนธรรมไทดำ เป็นชุมชนที่มีภาษาเป็นของตนเอง วัฒนธรรมการแต่งกายที่เป็นเอกลักษณ์ และยังมีลายผ้าที่เป็นเอกลักษณ์ดั้งเดิม คือ ผ้าลายแดง โม่ ซึ่งสืบทอดมาช้านาน (4) พระใหญ่ภูคกงิ้ว เป็นพระพุทธรูปที่อยู่ใกล้แม่น้ำที่กั้นระหว่างประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว บริเวณนี้จะมีแม่น้ำ 2 สายไหลมาบรรจบกันระหว่างแม่น้ำเหืองและแม่น้ำโขง เกิดแม่น้ำ 2 สี

แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของอำเภอเชียงคานเป็นที่รู้จักระดับนานาชาติ เนื่องจากมีนักท่องเที่ยวต่างชาติเดินทางมาท่องเที่ยว เช่น สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว สาธารณรัฐประชาชนจีน และญี่ปุ่น เป็นต้น แต่ปัจจุบัน (พ.ศ.2559) จำนวน ทั้งนี้ แหล่งท่องเที่ยวที่คนรู้จักน้อย แต่มีความน่าสนใจและสามารถเข้าไปส่งเสริมให้เป็นที่รู้จักได้ จากการสัมภาษณ์ พบแหล่งท่องเที่ยว 6 แห่ง ที่มีความน่าสนใจ แต่ยังไม่ได้รับการส่งเสริมหรือสนับสนุนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวอดนิยม ได้แก่ (1) หาดแห่ เป็นหาดทรายขาว อยู่ใกล้กับพระใหญ่ภูคกงิ้ว (2) ฝายอมนางเป็นวัดริมโขง ซึ่งมีเรื่องราวตำนานมากมาย (3) วัด อำเภอเชียงคานมีวัดจำนวนมาก ซึ่งแต่ละวัดล้วนมีเอกลักษณ์แตกต่างกัน เช่น วัดแขก เป็นต้น (4) ถ้ำภูผาแบ่น มีตำนานมากมาย และมีเรื่องราวเกี่ยวกับนางยักษ์ อยู่ห่างจากตัวเมืองอำเภอเชียงคาน ประมาณ 12 กิโลเมตร (5) ล่องเรือตามแม่น้ำโขง เยี่ยมชมวิถีชีวิตของประชาชนที่อาศัยอยู่ริมแม่น้ำโขงทั้งประชาชนชาวไทยและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (6) แม่น้ำ 2 สี เป็นไหลมาบรรจบกันระหว่างแม่น้ำเหืองและแม่น้ำโขง เกิดแม่น้ำ 2 สี อยู่ใกล้พระใหญ่ภูคกงิ้ว โดยภาพรวมสภาพแวดล้อมแหล่งท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคาน ถือเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสะอาด มีโรงกำจัดขยะ และมีจัดการขยะในแต่ละวัน ด้านความปลอดภัย อำเภอเชียงคานถือว่าเป็นอำเภอที่มีความปลอดภัย เชียงคานไม่มีคดีอาชญากรรม อยู่ด้วยระบบเครือข่าย มีการติดตั้งกล้องวงจรปิดทุกซอย

ด้านนักท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคาน กลุ่มเป้าหมายหลักของเชียงคาน คือ วัยรุ่น วัยทำงาน วัยสูงอายุ ลักษณะการเดินทางมาท่องเที่ยวมักเป็นครอบครัว เป็นหมู่คณะ ทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ มักเดินทางมาท่องเที่ยววันเสาร์และวันอาทิตย์ เพื่อศึกษาดูงาน โดยในช่วงครึ่งปีที่ผ่านมา (มกราคม – มิถุนายน 2559) พบว่า โดยทั่วไป 6 เดือนที่ผ่านมา มี 100 คณะ เพื่อศึกษาดูงานสินค้าโอท็อป เช่น มะพร้าวแก้ว วัตถุประสงค์หลักนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวอำเภอเชียงคาน เนื่องจากต้องการเรียนรู้วัฒนธรรม พักผ่อนหย่อนใจ เป็นเมืองเงียบสงบ เดินทางผ่านเลยแวะมา เรียนรู้สิ่งใหม่ และการต้อนรับที่ดี ตามลำดับ โดยนักท่องเที่ยวนิยมเดินทางมาท่องเที่ยวในช่วงวันหยุดยาวหรือช่วงเทศกาลสำคัญ เช่น เทศกาลเข้าพรรษา เทศกาลออกพรรษา เทศกาลปีใหม่ เป็นต้น และจำนวนนักท่องเที่ยวจะมีจำนวนมากที่สุดในช่วงฤดูหนาว (เดือนตุลาคม – เดือนกุมภาพันธ์)

ด้านการตลาดการท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคาน การกำหนดราคาของสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคาน กำหนดราคาตามฤดูกาลของสินค้า มีความยืดหยุ่นตามสถานการณ์และความเหมาะสม โดยช่องทางในการเปิดรับข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยว ส่วนใหญ่ เปิดรับจากเว็บไซต์ด้านการท่องเที่ยว โบว์ชัวร์ การออกบูทในเทศกาลสำคัญต่าง ๆ สถานีโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ หอกระจายข่าว วารสาร ตามลำดับ บุคลากรด้านการท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคาน บางส่วนเคยมีการอบรมโครงการอบรมเด็กเพื่อให้เป็นมัคคุเทศก์ แต่ไม่มีการอบรมอย่างต่อเนื่อง

ด้านธุรกิจการท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคาน พบว่า (1) ธุรกิจให้บริการรถโดยสาร อำเภอเชียงคาน มีรถโดยสารประจำทางปรับอากาศชั้น 1 ให้บริการทุกวัน มีท่าอากาศยานเลยให้บริการ แต่นักท่องเที่ยวต้องจองล่วงหน้า เนื่องจากมีผู้สนใจใช้บริการเป็นจำนวนมาก การเดินทางภายในอำเภอเชียงคาน มีรถสามล้อ รถจักรยานยนต์ รถตู้ รถจักรยานและรถยนต์ส่วนตัว สำหรับจุดแข็ง คือ รถโดยสารประจำทางปรับอากาศชั้น 1 ให้บริการทุกวัน เป็นเมืองจักรยาน ราคาไม่แพง จุดอ่อน คือ การเดินทางโดยเครื่องบินต้องจองล่วงหน้า ขาดประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง (2) ด้านธุรกิจที่พักของอำเภอเชียงคาน ถือเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีที่พักหลากหลาย ได้แก่ โรงแรม รีสอร์ท และโฮมสเตย์ โดยที่พักที่ได้รับความนิยมมักอยู่บริเวณริมแม่น้ำโขง เนื่องจากนักท่องเที่ยวต้องการสัมผัสบรรยากาศริมแม่น้ำโขง สำหรับจุดแข็ง คือ ราคาเหมาะสม อยู่ใกล้ริมแม่น้ำโขง จุดอ่อน คือ ขาดผู้ประสานงานที่ดี ดำเนินงานไม่ต่อเนื่อง ส่งผลให้ที่พักบางประเภทต้องหยุดกิจการ และแหล่งท่องเที่ยวบางแห่งไม่มีที่พักให้บริการนักท่องเที่ยว เช่น พระใหญ่ภูคกงิ้ว เป็นต้น (3) ด้านธุรกิจอาหารของอำเภอเชียงคาน ถือเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่อุดมสมบูรณ์ด้วยอาหารท้องถิ่นมากมาย อาหารที่ได้รับความนิยมส่วนใหญ่เป็นเมนูที่ทำจากปลาน้ำโขง อาหารอีสาน มะพร้าวแก้ว ข้าวปุ้น ส้มตำต้องต้อง จุดแข็ง คือ เป็นอาหาร

ท้องถิ่น ราคาเหมาะสม จุดอ่อน คือ อาหารบางประเภทสามารถจำหน่ายได้บางฤดูกาล (3) ด้านธุรกิจ นำหัวไร่ของอำเภอเชียงคาน บริษัทนำหัวไร่ส่วนใหญ่มาจากจังหวัดอื่น ไม่พบบริษัทนำหัวไร่ที่เป็นของอำเภอเชียงคาน โดยแท้จริง จุดแข็ง คือ ราคามีความเหมาะสม จุดอ่อน คือ ยังไม่มีบริษัทนำหัวไร่ที่เป็นของอำเภอเชียงคานโดยตรง ไม่มีความหลากหลายของบริษัทนำหัวไร่ (4) ด้านธุรกิจจำหน่ายของที่ระลึกของอำเภอเชียงคาน สินค้าที่สะท้อนความเป็นวัฒนธรรมท้องถิ่น ได้แก่ มะพร้าวแก้ว ผ้าห่ม นวม ผลิตภัณฑ์จากกะลา เครื่องแต่งกาย เครื่องประดับ จุดเด่น คือ เป็นวัฒนธรรมของชุมชนอย่างแท้จริง ราคาเหมาะสม ส่วนจุดอ่อน คือ สินค้าที่ระลึกยังไม่สะท้อนความเป็นวัฒนธรรมท้องถิ่น เช่น เสื้อยืด โปสการ์ด เป็นต้น

บทบาทและหน้าที่ของท้องถิ่นในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ในด้านบทบาท คือ ชาวอำเภอเชียงคานให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวต่าง ๆ ส่วนด้านหน้าที่ชาวอำเภอเชียงคานปฏิบัติตามกฎระเบียบต่าง ๆ ที่บัญญัติขึ้น เช่น เทศบัญญัติเทศบาลเมืองเชียงคาน เป็นต้น นอกจากนี้ ท้องถิ่นยังให้งบประมาณสนับสนุนในการดำเนินงานจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว และสนับสนุนงบประมาณสร้างสาธารณูปโภคต่าง ๆ พร้อมทั้งปลูกฝังให้ชาวอำเภอเชียงคานรักและหวงแหนในทรัพยากรการท่องเที่ยวของตนเอง การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ท้องถิ่นมักให้การสนับสนุนเรื่องงบประมาณในการดำเนินงาน บุคลากร สิ่งอำนวยความสะดวก และดูแลทรัพยากรการท่องเที่ยว

ในด้านการวิเคราะห์ศักยภาพของตนเองในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ บางพื้นที่ ยังไม่มีการประเมินศักยภาพของตนเอง ขณะเดียวกันบางพื้นที่มีการประเมินศักยภาพของตนเอง โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นผู้ประเมินศักยภาพ เช่น ชุมชนวัฒนธรรมไทคำ ได้รับการประเมินศักยภาพด้านการให้บริการโฮมสเตย์ โดยกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา เพื่อให้โฮมสเตย์ของชุมชนวัฒนธรรมไทคำมีมาตรฐาน เป็นต้น กลยุทธ์หรือวิธีการที่ท้องถิ่นนำมาช่วยในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์คือการเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ตามความเหมาะสมของบริบทพื้นที่

ท้องถิ่นมีการกำหนดเป้าหมายของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ คือ ต้องการเพิ่มช่วงระยะเวลาในการท่องเที่ยวในอำเภอเชียงคาน เพื่อให้เกิดการจับจ่ายใช้สอย ขณะเดียวกันอยากให้นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางมาท่องเที่ยวในอำเภอเชียงคานในช่วงเวลาอื่น ชุมชนท้องถิ่นมีการเตรียมความพร้อมเรื่องความสะดวกของแหล่งท่องเที่ยว บางชุมชนมีการเตรียมมัคคุเทศก์เพื่อให้คำแนะนำการท่องเที่ยวให้กับนักท่องเที่ยว ส่วนการสื่อสารภายในชุมชนมักใช้หอกระจายข่าวเป็น

ช่องทางในการสื่อสาร ส่วนการจัดเวทีเพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ท้องถิ่นมีการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ โดยการเรียกหัวหน้าชุมชนเข้าร่วมประชุม เพื่อหาแนวทางร่วมกันในการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยว พร้อมทั้งรับฟังสรุปผลการดำเนินงานที่ผ่านมา เพื่อให้ชุมชนท้องถิ่นรับทราบสภาพปัญหาและแสวงหาแนวทางการแก้ไขปัญหาในการจัดกิจกรรมครั้งต่อไป ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ คือ ประชาชนชาวอำเภอเชียงคานมีรายได้เพิ่มขึ้น เป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจของจังหวัดเลย อำเภอเชียงคานเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ เพิ่มขึ้นมากขึ้น

สำหรับการวางแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ท้องถิ่นมีการวางแผนการท่องเที่ยวร่วมกับองค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน) หรือ อพท. โดยวางแผนร่วมกันเป็นแผน 3 ปี นอกจาก อพท. แล้วท้องถิ่นยังเชิญภาคีเครือข่ายมาร่วมในการวางแผนการท่องเที่ยวร่วมกัน เช่น ตำรวจ โรงเรียน วัด หน่วยงานต่าง ๆ เป็นต้น ด้านการกำกับติดตาม ท้องถิ่นยังไม่มีรูปแบบการประเมินผลที่เป็นรูปธรรม ปัจจุบัน (พ.ศ. 2559) ใช้รูปแบบการเรียกประชุมผู้เกี่ยวข้องแล้ว สรุปผลการดำเนินงานให้แต่ละฝ่ายรับทราบทั้งข้อดี ข้อด้อยในการดำเนินงานที่ผ่านมา เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขต่อไป

ปัญหาและอุปสรรคของท้องถิ่นในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ สามารถสรุปประเด็นปัญหาได้ 8 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านบุคลากร ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษ (2) ด้านคมนาคม เชียงคานเป็นเมืองแคบ การจราจรติดขัด ถนนบางเส้นยังเป็นถนนลูกรัง ยังไม่มีมีรถรางให้บริการนำเที่ยวในตัวเมืองอำเภอเชียงคาน (3) ด้านงบประมาณ ขาดงบประมาณในการดำเนินงาน ส่งผลให้การดำเนินงานขาดประสิทธิภาพ (4) ด้านแหล่งท่องเที่ยว บางพื้นที่มีแหล่งท่องเที่ยวน้อย จึงไม่ได้รับความนิยมนักท่องเที่ยวเท่าที่ควร (5) ด้านสิ่งแวดล้อม ปริมาณขยะมีจำนวนมาก แม้จะมีโรงกำจัดขยะ แต่ขยะในแต่ละวันมีปริมาณมากเกินไป (6) ด้านที่พักและอาหาร ธุรกิจที่พักและธุรกิจอาหารบางรายมีราคาแพง โดยเฉพาะในช่วงเทศกาลสำคัญ (7) ด้านชุมชนท้องถิ่น ชุมชนท้องถิ่นบางแห่งมีความขัดแย้งในชุมชน เนื่องจากมีเป้าหมายงานดำเนินงานที่แตกต่างกัน (8) ด้านการสนับสนุนจากภาครัฐ ชุมชนท้องถิ่นยังได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐจำนวนน้อยในทุกด้าน

สำหรับการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น พบว่า บางปัญหาสามารถแก้ไขปัญหาได้แล้วในบางส่วน แต่บางปัญหายังไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้ เนื่องจากปัญหาดังกล่าวส่งผลกระทบต่อคนหมู่มาก และ

ต้องใช้ระยะเวลาในการแก้ไขปัญห ตัวอย่างการแก้ไขปัญหาคำที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน เช่น (1) ปัญหาธุรกิจที่พักและธุรกิจอาหารบางรายมีราคาแพง การแก้ไขโดยการเรียกประชุมกลุ่มธุรกิจที่พักและธุรกิจอาหาร เพื่อกำหนดราคารวมกัน ให้มีมาตรฐานเดียวกัน (2) ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม ปริมาณขยะในแต่ละวันมีจำนวนมาก การแก้ไขปัญหาคือ มีโรงกำจัดขยะ และกำหนดให้มีการคัดแยกขยะ เพื่อให้ง่ายต่อการดำเนินการต่อไป (3) ปัญหาด้านการคมนาคม ถนนขรุขระ การแก้ไขปัญหาคือ โดยการเสนอขอสนับสนุนเพื่อซ่อมแซมถนน และ(4) ปัญหาด้านบุคลากร ที่ขาดทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษ การแก้ไข ดำเนินการโดยส่งตัวแทนเข้าอบรมในเวทีต่าง ๆ

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย สามารถสรุปได้ 6 ด้าน ดังนี้ (1) ด้านแหล่งท่องเที่ยว ควรส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด (2) ด้านสิ่งแวดล้อม ควรปรับปรุงภูมิทัศน์ให้มีความสวยงาม (3) ด้านที่พักและอาหาร ควรควบคุมธุรกิจที่พัก ธุรกิจร้านอาหาร ที่ต้องการสร้างใหม่ให้มีไม่เป็นส่วนประกอบ และธุรกิจร้านอาหาร ควรกำหนดราคาให้มีความเหมาะสม (4) ด้านชุมชนท้องถิ่น ควรส่งเสริมให้คนเชียงคานรักถิ่นและหวงแหนในทรัพยากรการท่องเที่ยวของตนเอง ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว ควรปรับเปลี่ยนทัศนคติของคนในชุมชนให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และชุมชนท้องถิ่นควรมีส่วนในการประเมินผลการจัดกิจกรรม (5) ด้านการสนับสนุนจากภาครัฐ ควรเก็บภาษีของธุรกิจที่พักให้เท่าเทียมกัน(6) ด้านการประชาสัมพันธ์ ควรประชาสัมพันธ์กิจกรรมการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง ควรส่งเสริมสนับสนุนให้ชุมชนท้องถิ่นมีความรู้เรื่องการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เพิ่มมากขึ้น

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับ การจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จำนวน 3 คน พบว่า สถานการณ์ปัจจุบันแหล่งท่องเที่ยวของ อำเภอเชียงคาน แหล่งท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคานถือว่ายังมีความสมบูรณ์ แต่รูปแบบการท่องเที่ยวเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมนักท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเปลี่ยนแปลงไป เนื่องจากสภาพเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไป วิธีการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวเปลี่ยนแปลงไป ไม่ใช่เพียงแค่อนุรักษ์บ้านไม้เก่า แต่กลายเป็นการต่อยอดทุนเดิม โดยการพัฒนา ปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น โดยมุ่งเน้นให้ชุมชนท้องถิ่นช่วยกัน อนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว สร้างความเข้าใจร่วมกันในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม ด้าน นักท่องเที่ยว เป็นกลุ่มศึกษาดูงานมีจำนวนลดลง เนื่องจากปัจจุบันสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินมีการตรวจสอบงบประมาณอย่างเคร่งครัด ส่งผลให้นักท่องเที่ยวกลุ่มดังกล่าวขาดงบประมาณสนับสนุน จำนวนนักท่องเที่ยวจึงลดลงอย่างเห็นได้ชัด เหลือเพียง 1 ใน 3 ของนักท่องเที่ยวกลุ่มศึกษาดูงาน

จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรคในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคาน ด้านจุดแข็ง คือ แหล่งท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคานยังมีอีกหลายแห่งที่ยังไม่ถูกส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างเต็มรูปแบบ เนื่องจากต้องการนำเสนอแหล่งท่องเที่ยวแบบค่อยเป็นค่อยไป เพื่อคงเอกลักษณ์ ดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยว และประชาชนชาวเชียงคานมีความรักใคร่สามัคคีกัน สังเกตได้จากการร่วมมือร่วมใจกันจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวด้วยดีมาโดยตลอด ด้านจุดอ่อน คือ การกำหนดราคาสินค้าและบริการไม่คงที่ ขึ้นอยู่กับฤดูกาลหรือเทศกาล ส่งผลให้ราคาธุรกิจที่พัก ธุรกิจอาหาร และธุรกิจจำหน่ายของที่ระลึกราคาไม่คงที่ แปรผลตรงตามความต้องการของนักท่องเที่ยว ด้านอุปสรรค ได้แก่ นักท่องเที่ยวค่อนข้างมีความหลากหลาย การควบคุมกำกับจึงเป็นเรื่องยาก ผู้ประกอบการธุรกิจในพื้นที่อำเภอเชียงคานบางแห่งไม่ใช่ประชาชนชาวเชียงคาน เป็นกลุ่มคนที่ย้ายถิ่นฐานเพื่อมาประกอบธุรกิจอาหาร ธุรกิจที่พัก และธุรกิจจำหน่ายของที่ระลึก ส่งผลให้ยากในการควบคุมกำกับ และด้านโอกาสในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคาน ในอนาคตจะมีการเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยว เริ่มต้นจากอำเภอเชียงคาน ไปยังอำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย หรือเริ่มต้นจากอำเภอเชียงคาน ไปยังจังหวัดหนองคาย

วัตถุประสงค์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในแหล่งท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคาน คือ (1) การต่อยอดวัฒนธรรมท้องถิ่นให้มีความน่าสนใจยิ่งขึ้น (2) มุ่งเน้นการรักษาสิ่งแวดล้อมในทุกกิจกรรมการท่องเที่ยว (3) การปลูกฝังให้เยาวชนรักและหวงแหนในทรัพยากรการท่องเที่ยว (4) การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ร่วมกับภาคเครือข่าย เช่น สำนักงานสาธารณสุขอำเภอเชียงคาน องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน) วัด โรงเรียน เป็นต้น

วิธีส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ โดยการให้ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์แก่ชุมชนท้องถิ่น พร้อมทั้งนำยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวระดับชาติมาเป็นแนวทางในการกำหนดแผนพัฒนาการท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย การสนับสนุนให้ชุมชนท้องถิ่นยอมรับและรับฟังความคิดเห็นของกันและกัน ส่วนกิจกรรมที่เกิดขึ้นในแหล่งท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคาน ส่วนใหญ่ท้องถิ่นเป็นผู้รับผิดชอบ อำเภอเชียงคานมีหน้าที่ประสานงานให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เช่น เทศกาลปีใหม่ เทศกาลสงกรานต์ เทศกาลเข้าพรรษา เทศกาลออกพรรษา ประเพณีฮีต 12 คอง 14 เป็นต้น

แนวทางในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคานไปสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อย่างยั่งยืน สามารถทำได้โดยการอนุรักษ์ประเพณี วัฒนธรรมท้องถิ่นให้คงอยู่กับประชาชนชาว

อำเภอเชียงคาน เนื่องจากประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น ไม่มีวันสูญหายไปจากท้องถิ่น เพราะ ประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่นถูกผนวกเข้ากับวิถีชีวิตชาวอำเภอเชียงคาน โดยการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวต้องกำหนดให้ชุมชนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว เพื่อให้ชุมชนท้องถิ่นเกิดความรัก และหวงแหนในทรัพยากรท้องถิ่นของตน

เป้าหมายในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคานไปสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ คือ การกระจายรายได้ไปสู่ประชาชนชาวอำเภอเชียงคาน ชุมชนท้องถิ่นสามารถพึ่งตนเองได้ ในอนาคตเมืองเชียงคานนอกจากเป็นเมืองวัฒนธรรมแล้วยังจะผลักดันให้เป็นเมืองแห่งผลไม้ เนื่องจากอำเภอเชียงคานสามารถปลูกผลไม้ได้หลากหลายชนิด โดยจะจัดทำเป็นโบว์ชัวร์แนะนำสวนผลไม้ และเผยแพร่ตามธุรกิจที่พัก ธุรกิจอาหารต่าง ๆ ในอำเภอเชียงคาน เพื่อให้เป็นที่รู้จักในกลุ่มนักท่องเที่ยว โดยมุ่งเน้นให้ชุมชนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ พร้อมทั้งนำเสนอแหล่งท่องเที่ยวผ่านช่องทางต่าง ๆ เพื่อให้แหล่งท่องเที่ยวเป็นที่รู้จักในกลุ่มนักท่องเที่ยว

บทบาทและหน้าที่ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคานเป็นเสมือนตัวเชื่อมประสาน ในฐานะเป็นหัวหน้าส่วนราชการของท้องถิ่น เพื่อเชื่อมระหว่างภาครัฐบาลกับภาคประชาชน ให้มีความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคานไปในทิศทางเดียวกัน ในส่วนของการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบ การกำหนดนโยบาย อำเภอเชียงคานจะดึงส่วนราชการต่าง ๆ เข้ามาพูดคุย เพื่อกำหนดนโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยวร่วมกัน ปัจจุบันอำเภอเชียงคานมีคณะกรรมการระดับอำเภอ เพื่อขับเคลื่อนการปฏิบัติงานในเชิงรุก โดยมุ่งให้ความสำคัญกับภาคประชาชน การกำหนดนโยบายระดับอำเภอ มาจากการกำหนดแผนของชุมชน หมู่บ้าน เพื่อให้มีแผนการดำเนินงานในระดับชุมชนท้องถิ่น

การกระจายอำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมการท่องเที่ยว ดำเนินการโดยการเปิดโอกาสให้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนการพัฒนาการท่องเที่ยว ทั้งในระดับหมู่บ้าน ตำบล ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า แผนการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของอำเภอเชียงคานเกิดจากประชาชนชาวอำเภอเชียงคานอย่างแท้จริง นอกจากนี้ ยังมีการกระจายอำนาจการรักษาความมั่นคง โดยอำเภอเชียงคานเป็นศูนย์กลางในการเชื่อมประสาน เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารไปยังหน่วยงานในกำกับของอำเภอเชียงคาน

ปัญหาและอุปสรรคในการส่งเสริมการท่องเที่ยว พบว่า (1) ปัญหาการกระจายตัวของธุรกิจการท่องเที่ยวยังไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่ เช่น ธุรกิจที่พักไม่เพียงพอ ธุรกิจอาหาร และธุรกิจจำหน่ายของที่ระลึก กระจุกตัวอยู่ในตัวเมืองอำเภอเขียงคาน เป็นต้น (2) ปัญหาระยะเวลาการเดินทางท่องเที่ยวในอำเภอเขียงคาน นักท่องเที่ยวใช้ระยะเวลาในการเดินทางท่องเที่ยวในอำเภอเขียงคานน้อย (3) ปัญหาการจำหน่ายเครื่องดื่มมีนเมาในแหล่งท่องเที่ยว ส่วนการแก้ไขปัญหา มักใช้การพูดคุยกันในห้องถือนการประชาสัมพันธ์ผ่านเสียงตามสาย เฟซบุ๊ก เพื่อหาข้อตกลงร่วมกันอย่างไม่เป็น

ปัญหาและอุปสรรคขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ พบว่า (1) ปัญหาระเบียบราชการ การติดต่อประสานงานในระบบราชการมีความล่าช้า ต้องใช้ระยะเวลาในการติดต่อประสานงานนาน (2) ปัญหาด้านงบประมาณ ขาดงบประมาณสนับสนุนที่เพียงพอและต่อเนื่อง รายรับไม่เพียงพอกับรายจ่าย (3) ปัญหาด้านบุคลากร บุคลากรมีจำนวนน้อย บุคลากรขาดความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน อาทิ วิศวกรสิ่งแวดล้อม เพื่อมาดูแลโรงเก็บขยะ เป็นต้น นอกจากนี้ยังพบว่า บางปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน สามารถแก้ไขได้โดยการเชิญผู้เกี่ยวข้องมาพูดคุยและหาข้อตกลงร่วมกัน

ส่งเสริมการท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยกำหนดให้ทุกตำบลดำเนินงานตามมาตรฐานเดียวกัน การสนับสนุนการท่องเที่ยว การสนับสนุนการสร้างรายได้ในชุมชน การส่งเสริมอาชีพ กิจกรรม การให้ความรู้ทุกด้านประกอบกัน การสร้างความตระหนักรู้ การดำเนินงานมักเป็นลักษณะการประสานงาน การส่งเสริมเรื่องความสะอาด แหล่งท่องเที่ยวต้องมีความสะอาด ถือเป็นภารกิจหลักของท้องถิ่น โดยประสานกันนั้น ผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้กำกับติดตามความสะอาดในพื้นที่รับผิดชอบของตนเอง อย่างไรก็ดี อำเภอเขียงคานไม่ได้ให้งบประมาณสนับสนุนการดำเนินงาน แต่ชุมชนท้องถิ่นได้รับงบประมาณสนับสนุนจากองค์กรบริหารส่วนตำบล อย่างไรก็ดี ยังพบว่า องค์กรบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์กรมหาชน) เข้ามาช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ทุกด้าน

แนวทางการพัฒนาท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเขียงคาน จังหวัดเลยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้ สถานการณ์แหล่งท่องเที่ยวของอำเภอเขียงคาน ดังนี้ (1) ประชาชนชาวอำเภอเขียงคานมีความรู้เรื่องการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์น้อย โดยส่วนใหญ่ไม่เข้าใจความหมาย หรือคุณลักษณะเฉพาะของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (2) ประชาชนชาวอำเภอเขียงคานรับทราบข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวของอำเภอเขียงคาน เนื่องจากเป็นคนในพื้นที่ (3) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมองว่าแหล่งท่องเที่ยวของอำเภอเขียงคานยังมีความสมบูรณ์ แต่รูปแบบการนำเสนอเปลี่ยนแปลงไป

จากอดีต (4) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับทราบว่านักท่องเที่ยวที่เป็นกลุ่มศึกษาดูงานมีจำนวนลดลง เนื่องจากปัจจุบันสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินมีการตรวจสอบงบประมาณอย่างเคร่งครัด

ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ดังนี้ (1) นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว โดยภาพรวมอยู่ที่ระดับพึงพอใจมากในทุกประเด็น เช่น เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมกับกิจกรรมการท่องเที่ยว มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ เป็นต้น (2) นักท่องเที่ยวความพึงพอใจด้านการตลาดการท่องเที่ยว โดยภาพรวมอยู่ที่ระดับพึงพอใจมากในทุกประเด็น ได้แก่ มีช่องทางการขายสินค้าและบริการหลายช่องทาง (เช่น หน้าร้าน ขายส่ง ฯลฯ) และมีสื่อท้องถิ่นในการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว เช่น หอกระจายข่าว วิทยุชุมชน ฯลฯ (3) นักท่องเที่ยวความพึงพอใจด้านธุรกิจการท่องเที่ยว โดยภาพรวมอยู่ที่ระดับพึงพอใจมากในทุกประเด็น เช่น โปรแกรมการท่องเที่ยวตรงกับความต้องการของนักท่องเที่ยว ราคาดีโดยสารมีความเหมาะสม ที่พักมีเพียงพอกับความต้องการของนักท่องเที่ยว มีรถโดยสารให้บริการเพียงพอกับความต้องการของนักท่องเที่ยว มีร้านอาหารท้องถิ่นเพียงพอกับความต้องการของนักท่องเที่ยว เป็นต้น ทั้งนี้ ความพึงพอใจโดยภาพรวมอยู่ที่ระดับพึงพอใจมาก

ความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ดังนี้ (1) นักท่องเที่ยวมีความต้องการด้านทรัพยากรการท่องเที่ยวที่ระดับความต้องการมากที่สุด ได้แก่ มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว มีความสมบูรณ์และสามารถรองรับนักท่องเที่ยวจำนวนมากได้ มีความพร้อมในการให้บริการ (2) นักท่องเที่ยวมีความต้องการด้านการตลาดการท่องเที่ยวที่ระดับความต้องการมากที่สุด ได้แก่ มีสื่อท้องถิ่นในการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว มีช่องทางการขายสินค้าและบริการหลายช่องทาง เนื่องจากต้องการให้สื่อท้องถิ่นทำหน้าที่เป็นกระบอกเสียงในการถ่ายทอดข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ไปยังประชาชนชาวอำเภอเชียงคาน (3) นักท่องเที่ยวมีความต้องการด้านธุรกิจการท่องเที่ยว ที่ระดับความต้องการมากที่สุด ได้แก่ ที่พักมีเพียงพอกับความต้องการของนักท่องเที่ยว ของที่ระลึกสะท้อนความเป็นวัฒนธรรมท้องถิ่น เนื่องจากในช่วงเทศกาลสำคัญต่าง ๆ ธุรกิจที่พักมักได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก ที่พักจึงไม่เพียงพอกับความต้องการ

ศักยภาพการท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย (1) ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคาน ได้แก่ ประชาชนในท้องถิ่นที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์มองว่าแหล่งท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคานมีหลากหลาย ซึ่งล้วนเป็นแหล่งท่องเที่ยว

ทางวัฒนธรรมที่สามารถส่งเสริมเป็นการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ได้ เนื่องจากแหล่งท่องเที่ยวมีความสมบูรณ์ และประชาชนในท้องถิ่นมีความเห็นว่าแหล่งท่องเที่ยวที่คนรู้จักน้อย แต่มีความน่าสนใจ และสามารถเข้าไปส่งเสริมให้เป็นที่รู้จักได้ ได้แก่ หาดแห่ ผาจอมนาง วัด ถ้ำภูผาแบ่น ล่องเรือตามแม่น้ำโขง และแม่น้ำ 2 สี ควรได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (2) ด้านนักท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคาน ได้แก่ ประชาชนในท้องถิ่นมีความเห็นว่านักท่องเที่ยวที่เป็นกลุ่มเป้าหมายหลักของเชียงคาน คือ วัยรุ่น วัยทำงาน วัยสูงอายุ ลักษณะการเดินทางมาท่องเที่ยวมักเป็นครอบครัว เป็นหมู่คณะ ทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ จึงควรส่งเสริมและจัดรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยวแต่ละช่วงวัย และประชาชนในท้องถิ่นคิดว่าวัตถุประสงค์หลักนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวอำเภอเชียงคาน คือ ต้องการเรียนรู้วัฒนธรรม พักผ่อนหย่อนใจ เป็นเมืองเงียบสงบ เมื่อทราบวัตถุประสงค์ของนักท่องเที่ยว ส่งผลให้สถานประกอบการด้านการท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคาน (3) ด้านการตลาดการท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคาน ได้แก่ การกำหนดราคาของสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคาน กำหนดราคาตามฤดูกาลของสินค้า มีความยืดหยุ่น ช่องทางการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย สามารถทำได้โดยการสื่อสารผ่านวิทยุชุมชน และหอกระจายข่าว ซึ่งเป็นสื่อท้องถิ่นหลักที่ชุมชนท้องถิ่นให้ความสนใจและเปิดรับจำนวนมาก (4) ศักยภาพด้านธุรกิจการท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคาน ได้แก่ (4.1) ธุรกิจให้บริการรถโดยสารไปเชียงคาน มีรถโดยสารประจำทางปรับอากาศชั้น 1 ให้บริการทุกวัน เครื่องบิน การเดินทางภายในอำเภอเชียงคาน มีรถสามล้อ รถจักรยานยนต์ รถตุ๊กตุ๊ก และรถยนต์ส่วนตัว (4.2) ธุรกิจที่พักของอำเภอเชียงคาน ถือเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีที่พักหลากหลาย ได้แก่ โรงแรม รีสอร์ท และโฮมสเตย์ โดยที่พักที่ได้รับความนิยมมักอยู่บริเวณริมแม่น้ำโขง (4.3) ธุรกิจอาหารของอำเภอเชียงคาน ถือเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่อุดมสมบูรณ์ด้วยอาหารท้องถิ่นมากมาย อาหารที่ได้รับความนิยมส่วนใหญ่ เป็นเมนูที่ทำจากปลาน้ำโขง อาหารอีสาน มะพร้าวแก้ว ข้าวปุ้น ส้มตำต้องต้อง (4.4) ธุรกิจจำหน่ายของที่ระลึกของอำเภอเชียงคาน สะท้อนความเป็นวัฒนธรรมท้องถิ่น ได้แก่ มะพร้าวแก้ว ผ้าหม่มนวม ผลิตภัณฑ์จากกะลา เครื่องแต่งกาย เครื่องประดับ ซึ่งเป็นวัฒนธรรมของชุมชนอย่างแท้จริง ราคาเหมาะสม

ปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมการนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ได้แก่ (1) นโยบายของภาครัฐ เป็นผู้กำหนดนโยบายและทิศทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เพื่อให้สอดคล้องกับทิศทางการความต้องการของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างชาติ (2) นโยบายของชุมชนท้องถิ่น เป็นสื่อกลางในการติดต่อประสานงานการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์กับหน่วยงานภายนอก (3) ชุมชนท้องถิ่น เป็นผู้จัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ และส่งต่อข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวให้กับหน่วยงานต้นสังกัดรับทราบการจัดกิจกรรม (4) แหล่งท่องเที่ยว

เชิงสร้างสรรค์ ถือว่าแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของอำเภอเชียงคานมีความอุดมสมบูรณ์ เพราะมีทรัพยากรการท่องเที่ยวที่เอื้อต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ สามารถจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ได้หลากหลาย (5) สื่อท้องถิ่น ที่ได้รับนิยมจากชุมชนท้องถิ่น คือ วิทยุชุมชน และหอกระจายข่าว ซึ่งสื่อท้องถิ่นทั้ง 2 ประเภท ถือเป็นกระบอกเสียงสำคัญในการส่งต่อข้อมูลการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ไปสู่ประชาชนในพื้นที่อำเภอเชียงคาน ให้มีความรู้ความเข้าใจที่ตรงกัน

ปัจจัยจำกัดที่ส่งผลต่อการนำเสนอข้อมูลการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ได้แก่ (1) นโยบายของภาครัฐเปลี่ยนแปลงบ่อย ภาครัฐบาลมีการเปลี่ยนแปลงยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวบ่อย อาจเพราะต้องการตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวที่เปลี่ยนแปลงไป และกระแสสังคมที่มุ่งให้ความสำคัญกับชุมชนมากยิ่งขึ้น (2) งบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัด แหล่งท่องเที่ยวหลายแห่งต้องพัฒนาภูมิทัศน์ให้สวยงาม รวมทั้งถนนหนทางสำหรับการคมนาคม แต่ยังไม่สามารถดำเนินการได้ เนื่องจากขาดงบประมาณในการสนับสนุน (3) ชุมชนท้องถิ่นขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ชุมชนท้องถิ่นบางแห่งยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (4) ขาดบุคลากรที่มีทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษน้อย ส่งผลให้การส่งเสริมการท่องเที่ยวไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร

บทบาทที่พึงประสงค์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ได้แก่ (1) บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ ให้ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์แก่ประชาชน ส่งเสริมการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ สนับสนุนและประสานความร่วมมือเพื่อจากภาคีเครือข่ายเพื่อจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในอำเภอเชียงคาน จังหวัด (2) บทบาทของชุมชนท้องถิ่น คือ การบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ และการกำหนดรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (3) บทบาทของนักท่องเที่ยว คือ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ และการเป็นกระบอกเสียงเผยแพร่ข้อมูลการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ผ่านช่องทางสื่อต่าง ๆ

หน้าที่ที่พึงประสงค์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ได้แก่ (1) หน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคาน ไปสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน การสนับสนุนกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ให้เกิดขึ้นในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง และการบริหารจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด (2) หน้าที่ของชุมชนท้องถิ่น คือ หน้าที่ในการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ให้อยู่คู่กับประชาชนชาวอำเภอเชียงคาน

การปลูกฝังให้เยาวชนรักษ์ หวงแหนในทรัพยากรการท่องเที่ยวในพื้นที่ของตนเอง และการให้ข้อมูลด้านการท่องเที่ยวแก่นักท่องเที่ยว (1) หน้าที่ของนักท่องเที่ยว คือ การปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับของแหล่งท่องเที่ยว นั้น ๆ การใช้ทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างรู้คุณค่าและการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว

ข้อเสนอแนะ ดังนี้ (1) ควรมีการสร้างภาคีเครือข่ายเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ภายในชุมชน (2) องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน) ควรให้ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์แก่ชุมชนท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง (3) ชุมชนท้องถิ่นควรเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในทุกขั้นตอน (4) สื่อท้องถิ่นควรเป็นกระบอกเสียงสำคัญในการให้ข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อย่างต่อเนื่อง (5) ชุมชนท้องถิ่นควรนำเสนอรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่มีความหลากหลาย (6) ธุรกิจจำหน่ายของที่ระลึก ควรจำหน่ายสินค้าที่เป็นสินค้าที่สะท้อนความเป็นวัฒนธรรมท้องถิ่น

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ผู้วิจัยขอเสนอ สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

5.1 สรุปผล

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

5.3 ข้อเสนอแนะ

โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

5.1 สรุปผล

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาความพึงพอใจและความต้องการของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย (2) ศึกษาศักยภาพของท้องถิ่นในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย (3) ศึกษาบทบาทและหน้าที่ของท้องถิ่นในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย (4) ศึกษาปัจจัยที่เป็นปัญหาและอุปสรรคของท้องถิ่นในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย (5) แสวงหาแนวทางที่พึงประสงค์ของท้องถิ่นในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

งานวิจัยเรื่องดังกล่าว การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย โดยใช้แบบสอบถามนักท่องเที่ยว จำนวน 400 คน เพื่อสำรวจพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว ความพึงพอใจและความคาดหวังของนักท่องเที่ยว การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (semi – structured interview) จำนวน 12 คน มุ่งศึกษาความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ในด้านศักยภาพด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว ด้านนักท่องเที่ยว ด้านการตลาดการท่องเที่ยว ด้านธุรกิจการท่องเที่ยว ด้านบทบาทและหน้าที่ของท้องถิ่น และการสัมภาษณ์เชิงลึก (in – depth interview) จำนวน 3 คน เพื่อรวบรวมความคิดเห็นจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ และเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) จากเอกสารที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยขอเสนอการสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

5.1.1 ความพึงพอใจและความต้องการของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

ผลการวิจัย พบว่า จากดำเนินการแจกแบบสอบถามนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย จำนวน 400 คน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่างต่ำกว่า 20 ปี สำเร็จการศึกษาสูงสุดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพ ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพนักศึกษาหรือนิสิต มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ต่ำกว่า 10,000 บาท มีความถี่ในการเดินทางมาท่องเที่ยวอำเภอเชียงคาน จำนวน 1 ครั้งหรือครั้งแรก สาเหตุที่มาท่องเที่ยวเชียงคานเพื่อรับประทานอาหารท้องถิ่น โดยส่วนใหญ่เคยเดินทางท่องเที่ยวถนนคนเดิน แหล่งท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคานที่ได้รับความนิยม 10 อันดับแรก ได้แก่ (1) ถนนคนเดิน (2) แก่งคุดคู้ (3) การทำข้าวปั้นน้ำแฉ่ว (4) การทำมะพร้าวแก้ว (5) การตัดขาตราชูเห็ดเหินยว (6) การทำข้าวเปียกเส้น (7) วัดศรีคุณเมือง (8) พระพุทธรูปทองคำเงิน (9) พระใหญ่ภูถ้ำแก้ว และ (10) การทำผ้าหม่นนม ตามลำดับ

ด้านความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในประเด็นต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ (1) ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจที่ระดับพึงพอใจมากในทุกประเด็น ได้แก่ เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยว มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม และชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ (2) ด้านการตลาดการท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจที่ระดับพึงพอใจมากในทุกประเด็น ได้แก่ มีช่องทางการขายสินค้าและบริการหลายช่องทาง และมีสื่อท้องถิ่นในการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว (3) ด้านธุรกิจการท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจที่ระดับพึงพอใจมากในทุกประเด็น ได้แก่ โปรแกรมการท่องเที่ยวตรงกับความต้องการของนักท่องเที่ยว ราคาดีโดยสารมีความเหมาะสม ที่พักมีเพียงพอกับความต้องการของนักท่องเที่ยว และมีรถโดยสารให้บริการเพียงพอกับความต้องการของนักท่องเที่ยว ทั้งนี้ ความพึงพอใจโดยภาพรวมอยู่ที่ระดับพึงพอใจมาก

ในด้านความต้องการของนักท่องเที่ยวในประเด็นต่าง ๆ พบว่า (1) ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างมีความต้องการที่ระดับความต้องการมากที่สุด ได้แก่ มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว มีความสมบูรณ์ และสามารถรองรับนักท่องเที่ยวจำนวนมากได้ (2) ด้านการตลาดการท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างมีความต้องการที่ระดับความต้องการมากที่สุด ได้แก่ ที่พักมีเพียงพอกับความต้องการของนักท่องเที่ยว ของที่ระลึกสะท้อนความเป็นวัฒนธรรมท้องถิ่น และ (3) ด้านธุรกิจการท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวมีความต้องการที่ระดับความต้องการมากที่สุด ได้แก่ ที่พักมีเพียงพอกับ

ความต้องการของนักท่องเที่ยว ของที่ระลึกสะท้อนความเป็นวัฒนธรรมท้องถิ่น ทั้งนี้ ความต้องการโดยภาพรวมอยู่ที่ระดับต้องการมาก และการเปรียบเทียบอายุ การศึกษาสูงสุด อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนมีผลต่อความพึงพอใจและความต้องการของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยไม่แตกต่างกัน ส่วนการวิเคราะห์ ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านความพึงพอใจและความต้องการ พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านความพึงพอใจและความต้องการ มีความสัมพันธ์แบบแปรผันแบบผกผันกัน คือ แปรผันในทิศทางตรงข้ามกัน

5.1.2 ศักยภาพของท้องถิ่นในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

ผลการวิจัย พบว่า สถานการณ์ปัจจุบันแหล่งท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคาน ในด้านแหล่งท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคานถือว่ายังมีความสมบูรณ์ แต่รูปแบบการท่องเที่ยวเปลี่ยนแปลงไปเนื่องจากสภาพเศรษฐกิจที่เกิดการเปลี่ยนแปลง ไม่ใช่เพียงแค่อนุรักษ์บ้านไม้เก่า แต่กลายเป็นการต่อยอดทุนเดิม โดยการพัฒนา ปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น สร้างความเข้าใจร่วมกันในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมด้านนักท่องเที่ยว กลุ่มศึกษาฐานมีจำนวนลดลง เนื่องจากปัจจุบันสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินมีการตรวจสอบงบประมาณอย่างเคร่งครัด ส่งผลให้นักท่องเที่ยวกลุ่มดังกล่าวขาดงบประมาณสนับสนุน ทั้งนี้ วัตถุประสงค์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในแหล่งท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคาน คือ การต่อยอดวัฒนธรรมท้องถิ่นให้มีความน่าสนใจยิ่งขึ้น มุ่งเน้นการรักษาสิ่งแวดล้อมในทุกกิจกรรมการท่องเที่ยว การปลูกฝังให้เยาวชนรักและหวงแหนในทรัพยากรการท่องเที่ยว

วิธีส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ท้องถิ่นมุ่งให้ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์แก่ชุมชนท้องถิ่น พร้อมทั้งนำยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวระดับชาติมาเป็นแนวทางในการกำหนดแผนพัฒนาการท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย การสนับสนุนให้ชุมชนท้องถิ่นยอมรับและรับฟังความคิดเห็นของกันและกัน ส่วนกิจกรรมที่เกิดขึ้นในแหล่งท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคาน ส่วนใหญ่ท้องถิ่นเป็นผู้รับผิดชอบ อำเภอเชียงคานมีหน้าที่ประสานงานให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ผลการวิจัย พบว่า ศักยภาพด้านทรัพยากรการท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคาน สามารถจำแนกได้ 4 ประเภท คือ (1) โบราณสถาน ได้แก่ แก่งคุดคู้ ถนนคนเดิน พระใหญ่ภูอกจิว ภูอก วัดศรีคุณเมือง หมู่บ้านไม้เก่า (2) โบราณวัตถุ ได้แก่ พระพุทธรูปบาทภูความเงิน (3) ศิลปวัฒนธรรม สามารถแบ่งได้เป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มการแสดงพื้นบ้าน ได้แก่ การฟ้อนแคนกลุ่มวิถีชีวิต ได้แก่ หมู่บ้านวัฒนธรรม

ไทดำ หมู่บ้านวัฒนธรรมไทพวน การตัดบาตรข้าวเหนียว ภาษาเขียน ภาษาพูด การแต่งกาย กลุ่มอาหารพื้นบ้าน ได้แก่ ข้าวปุ้น ปลาน้ำโขง กุ้งเต้น ข้าวจี๋ มะพร้าวแก้ว ส้มตำดองแตง และ (4) ประเพณี ได้แก่ เทศกาลออกพรรษา ฝึชนน้ำ ผาเสาดลอยเคราะห์ แห่ข้าวพันก้อน เทศกาลออกพรรษา (กิจกรรมที่จัดในช่วงเทศกาลออกพรรษา ได้แก่ การแห่ปราสาท การแข่งเรือยาว การไหลเรือไฟ การแห่ปราสาทผึ้ง) และฮีต 12 คอง 14

แหล่งท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคานที่มีลักษณะเด่น เช่น (1) เทศกาลออกพรรษา อำเภอเชียงคาน มีการจัดกิจกรรมมากมาย เช่น กิจกรรมผาเสาดลอยเคราะห์ เป็นต้น (2) ภาษาของเชียงคานเป็นภาษาของเชียงคานจะได้รับวัฒนธรรมจากหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (3) หมู่บ้านวัฒนธรรมไทดำ เป็นชุมชนที่มีภาษาเป็นของตนเอง มีวัฒนธรรมการแต่งกายที่เป็นเอกลักษณ์ และยังมีลายผ้าที่เป็นเอกลักษณ์ดั้งเดิม คือ ผ้าลายแดงโม (4) พระใหญ่ภูคกงิ้ว เป็นพระพุทธรูปที่อยู่ใกล้แม่น้ำที่กั้นระหว่างประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว บริเวณนี้จะมีแม่น้ำ 2 สายไหลมาบรรจบกันระหว่างแม่น้ำเหืองและแม่น้ำโขง เกิดแม่น้ำ 2 สี โดยแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เป็นที่รู้จักระดับนานาชาติ เนื่องจากมีนักท่องเที่ยวต่างชาติเดินทางมาท่องเที่ยว เช่น สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว สาธารณรัฐประชาชนจีน และญี่ปุ่น เป็นต้น ทั้งนี้ ยังมีแหล่งท่องเที่ยวที่คนรู้จักน้อย แต่มีความน่าสนใจและสามารถเข้าไปส่งเสริมให้เป็นที่รู้จักได้ ดังนี้ หาดแห่ ผาจอมนาง วัดในอำเภอเชียงคาน ถ้ำภูผาแบ่น ล่องเรือตามแม่น้ำโขง และแม่น้ำ 2 สี โดยภาพรวมสภาพแวดล้อมแหล่งท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคาน ถือเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสะอาด มีโรงกำจัดขยะ ด้านความปลอดภัย อำเภอเชียงคานถือว่าเป็นอำเภอที่มีความปลอดภัย อยู่ด้วยระบบเครือข่าย มีการติดตั้งกล้องวงจรปิดทุกซอย

ด้านนักท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคาน กลุ่มเป้าหมายหลักของเชียงคาน คือ วัยรุ่น วัยทำงาน วัยสูงอายุ ลักษณะการเดินทางมาท่องเที่ยวมักเป็นครอบครัว เป็นหมู่คณะ ทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ มักเดินทางมาท่องเที่ยววันเสาร์และวันอาทิตย์ เพื่อศึกษาดูงาน วัตถุประสงค์หลักนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวอำเภอเชียงคาน เนื่องจากต้องการเรียนรู้วัฒนธรรม พักผ่อนหย่อนใจ เป็นเมืองเงียบสงบ เดินทางผ่านเลยแวะมา ตามลำดับ โดยนักท่องเที่ยวนิยมเดินทางมาท่องเที่ยวในช่วงวันหยุดยาวหรือช่วงเทศกาลสำคัญ เช่น เทศกาลเข้าพรรษา เทศกาลออกพรรษา เทศกาลปีใหม่ เป็นต้น และจำนวนนักท่องเที่ยวจะมีจำนวนมากที่สุดในช่วงฤดูหนาว (เดือนตุลาคม – เดือนกุมภาพันธ์)

ด้านการตลาดการท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคาน การกำหนดราคาของสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคาน กำหนดราคาตามฤดูกาลของสินค้า มีความยืดหยุ่นตามสถานการณ์ สำหรับช่องทางในการเปิดรับข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยว ส่วนใหญ่เปิดรับจากเว็บไซต์ด้านการท่องเที่ยว โบรชัวร์ การออกนุทในเทศกาลสำคัญต่าง ๆ สถานีโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ หอกระจายข่าว วารสาร ตามลำดับ บุคลากรด้านการท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคาน บางส่วนเคยมีการอบรมโครงการอบรมเด็กเพื่อให้เป็นมัคคุเทศก์ แต่ไม่มีการอบรมอย่างต่อเนื่อง

ด้านธุรกิจการท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคาน พบว่า (1) ธุรกิจให้บริการรถโดยสาร อำเภอเชียงคาน มีรถโดยสารประจำทางปรับอากาศชั้น 1 ให้บริการทุกวัน มีท่าอากาศยานเลยให้บริการการเดินทางภายในอำเภอเชียงคาน มีรถสามล้อ รถจักรยานยนต์ รถตู้ รถจักรยานและรถยนต์ส่วนตัว สำหรับจุดแข็ง คือ รถโดยสารประจำทางปรับอากาศชั้น 1 ให้บริการทุกวัน ราคาไม่แพง จุดอ่อน คือ การเดินทางโดยเครื่องบินต้องจองล่วงหน้า ขาดประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง (2) ด้านธุรกิจที่พักของอำเภอเชียงคาน ถือเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีที่พักหลากหลาย ได้แก่ โรงแรม รีสอร์ท และโฮมสเตย์ โดยที่พักที่ได้รับความนิยมมักอยู่บริเวณริมแม่น้ำโขง สำหรับจุดแข็ง คือ ราคาเหมาะสม อยู่ใกล้ริมแม่น้ำโขง จุดอ่อน คือ ขาดผู้ประกอบการที่ดี ดำเนินงานไม่ต่อเนื่อง ส่งผลให้ที่พักบางประเภทต้องหยุดกิจการ และแหล่งท่องเที่ยวบางแห่งไม่มีที่พักให้บริการนักท่องเที่ยว (3) ด้านธุรกิจอาหารของอำเภอเชียงคาน ถือเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่อุดมสมบูรณ์ด้วยอาหารท้องถิ่นมากมาย อาหารที่ได้รับความนิยมส่วนใหญ่ เป็นเมนูที่ทำจากปลาแม่น้ำโขง อาหารอีสาน จุดแข็ง คือ เป็นอาหารท้องถิ่น ราคาเหมาะสม จุดอ่อน คือ อาหารบางประเภทสามารถจำหน่ายได้บางฤดูกาล (4) ด้านธุรกิจนำทัวร์ของอำเภอเชียงคาน บริษัทนำทัวร์ส่วนใหญ่มาจากจังหวัดอื่น ไม่พบบริษัทนำทัวร์ที่เป็นของอำเภอเชียงคานโดยแท้จริง (5) ด้านธุรกิจจำหน่ายของที่ระลึกของอำเภอเชียงคาน สินค้าที่สะท้อนความเป็นวัฒนธรรมท้องถิ่น ได้แก่ มะพร้าวแก้ว ผ้าห่มนวม ผลิตภัณฑ์จากกะลา เครื่องแต่งกาย เครื่องประดับ จุดเด่น คือ เป็นวัฒนธรรมของชุมชนอย่างแท้จริง ราคาเหมาะสม ส่วนจุดอ่อน คือ สินค้าที่ระลึกยังไม่สะท้อนความเป็นวัฒนธรรมท้องถิ่น เช่น เสื้อยืด โปสการ์ด เป็นต้น

5.1.3 บทบาทและหน้าที่ของท้องถิ่นในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

ผลการวิจัย พบว่า บทบาทและหน้าที่ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ที่ว่าการอำเภอเชียงคานเป็นเสมือนตัวเชื่อมประสาน ในฐานะเป็นหัวหน้าส่วนราชการของท้องถิ่น เพื่อเชื่อมระหว่างภาครัฐบาลกับภาคประชาชน ให้มีความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคานไปในทิศทางเดียวกัน ในส่วนของการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบ อำเภอเชียงคาน

มักดึงส่วนราชการต่าง ๆ เข้ามาพูดคุย เพื่อกำหนดนโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยวร่วมกัน ปัจจุบันอำเภอเชียงคานมีคณะกรรมการระดับอำเภอ เพื่อขับเคลื่อนการปฏิบัติงานในเชิงรุก โดยมุ่งให้ความสำคัญกับภาคประชาชน การกำหนดนโยบายระดับอำเภอ กำหนดแผนของชุมชน หมู่บ้าน เพื่อให้มีแผนการดำเนินงานในระดับชุมชนท้องถิ่น

อย่างไรก็ดี ยังพบว่า ชาวอำเภอเชียงคานให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวต่าง ๆ ส่วนด้านหน้าที่ชาวอำเภอเชียงคานปฏิบัติตามกฎระเบียบต่าง ๆ ที่บัญญัติขึ้น เช่น เทศบัญญัติเทศบาลเมืองเชียงคาน เป็นต้น นอกจากนี้ ท้องถิ่นทำหน้าที่สนับสนุนงบประมาณสนับสนุนในการดำเนินงานจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว และสนับสนุนงบประมาณสร้างสาธารณูปโภคต่าง ๆ พร้อมทั้งปลูกฝังให้ชาวอำเภอเชียงคานรักและหวงแหนในทรัพยากรการท่องเที่ยวของตนเอง การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ท้องถิ่นมักให้การสนับสนุนเรื่องงบประมาณในการดำเนินงาน บุคลากร สิ่งอำนวยความสะดวก และดูแลทรัพยากรการท่องเที่ยว

ในด้านการวิเคราะห์ศักยภาพของตนเองในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ บางพื้นที่ยังไม่มีประเมินศักยภาพของตนเอง ขณะเดียวกันบางพื้นที่มีการประเมินศักยภาพของตนเอง โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นผู้ประเมินศักยภาพ เช่น ชุมชนวัฒนธรรมไทดำ ได้รับการประเมินศักยภาพด้านการให้บริการโฮมสเตย์ โดยกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา เพื่อให้โฮมสเตย์ของชุมชนวัฒนธรรมไทดำมีมาตรฐาน เป็นต้น กลยุทธ์หรือวิธีการที่ท้องถิ่นนำมาช่วยในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ การเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

ท้องถิ่นมีการกำหนดเป้าหมายของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ คือ ต้องการเพิ่มช่วงระยะเวลาในการท่องเที่ยวในอำเภอเชียงคาน เพื่อให้เกิดการจับจ่ายใช้สอย โดยมีการเตรียมความพร้อมเรื่องความสะดวกของแหล่งท่องเที่ยว บางชุมชนมีการเตรียมมัคคุเทศก์เพื่อให้คำแนะนำการท่องเที่ยวให้กับนักท่องเที่ยว ส่วนการสื่อสารภายในชุมชนมักใช้หอกระจายข่าวเป็นช่องทางในการสื่อสาร ส่วนการจัดเวทีเพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ท้องถิ่นมีการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ดำเนินการโดยเชิญหัวหน้าชุมชนเข้าร่วมประชุม เพื่อหาแนวทางร่วมกันในการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยว พร้อมทั้งรับฟังสรุปผลการดำเนินงานที่ผ่านมา ในด้านผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ คือ ประชาชนชาวอำเภอเชียงคานมีรายได้เพิ่มขึ้น เป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจของอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

สำหรับการวางแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ท้องถิ่นมีการวางแผนการท่องเที่ยวร่วมกับองค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน) หรือ อพท. โดยวางแผนร่วมกันเป็นแผน 3 ปี นอกจาก อพท. แล้วท้องถิ่นยังเชิญภาคีเครือข่ายมาร่วมในการวางแผนการท่องเที่ยวร่วมกัน เช่น ตำรวจ โรงเรียน วัด หน่วยงานต่าง ๆ เป็นต้น ด้านการกำกับติดตาม ท้องถิ่นยังไม่มีรูปแบบการประเมินผลที่เป็นรูปธรรม ปัจจุบัน (พ.ศ. 2559) ใช้รูปแบบการเชิญประชุมผู้เกี่ยวข้องเข้าร่วมประชุม เพื่อรับฟังการสรุปผลการดำเนินงาน

5.1.4 ปัจจัยที่เป็นปัญหาและอุปสรรคของท้องถิ่นในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

ผลการวิจัย พบว่า การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคาน จุดแข็ง คือ แหล่งท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคานยังมีอีกหลายแห่งที่ยังไม่ถูกส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างเต็มรูปแบบ เนื่องจากต้องการนำเสนอแหล่งท่องเที่ยวแบบค่อยเป็นค่อยไป เพื่อคงเอกลักษณ์ ดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยว และประชาชนชาวเชียงคานมีความรักใคร่สามัคคีกัน ส่วนจุดอ่อน คือ การกำหนดราคาสินค้าและบริการไม่คงที่ ขึ้นอยู่กับฤดูกาลหรือเทศกาล ด้านอุปสรรค ได้แก่ นักท่องเที่ยวค่อนข้างมีความหลากหลาย การควบคุมกำกับจึงเป็นเรื่องยาก ผู้ประกอบการธุรกิจในพื้นที่อำเภอเชียงคานบางแห่งไม่ใช่ประชาชนชาวเชียงคาน เป็นกลุ่มคนที่ย้ายถิ่นฐานเพื่อมาประกอบธุรกิจอาหาร ธุรกิจที่พัก และธุรกิจจำหน่ายของที่ระลึก ส่งผลให้ยากในการควบคุมกำกับ และด้านโอกาสในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคาน ในอนาคตจะมีการเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยว

อย่างไรก็ดี ผลการวิจัย ที่เป็นปัจจัยปัญหาของท้องถิ่นในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งสรุปประเด็นปัญหาได้ 11 ปัจจัย ได้แก่ (1) ด้านบุคลากร ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษ (2) ด้านคมนาคม เชียงคานเป็นเมืองแคบ การจราจรติดขัด ถนนบางเส้นยังเป็นถนนลูกรัง (3) ด้านงบประมาณ ขาดงบประมาณในการดำเนินงาน (4) ด้านแหล่งท่องเที่ยว บางพื้นที่มีแหล่งท่องเที่ยวน้อย จึงไม่ได้รับความนิยมนักท่องเที่ยวเท่าที่ควร (5) ด้านสิ่งแวดล้อม ปริมาณขยะมีจำนวนมาก แม้จะมีโรงกำจัดขยะ แต่ขยะในแต่ละวันมีปริมาณมากเกินไป (6) ด้านที่พักและอาหาร ธุรกิจที่พักและธุรกิจอาหารบางรายมีราคาแพง โดยเฉพาะในช่วงเทศกาลสำคัญ การกระจุกของธุรกิจที่พัก (7) ด้านชุมชนท้องถิ่น ชุมชนท้องถิ่นบางแห่งมีความขัดแย้งในชุมชน (8) ด้านการสนับสนุนจากภาครัฐ ชุมชนท้องถิ่นยังได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐจำนวนน้อยในทุกด้าน (9) ปัญหาระยะเวลาการเดินทางท่องเที่ยวในอำเภอเชียงคาน นักท่องเที่ยวใช้ระยะเวลาในการเดินทางท่องเที่ยวในอำเภอเชียงคานน้อย (10) ปัญหาการจำหน่ายเครื่องดื่มมีนเมาใน

แหล่งท่องเที่ยว (11) ปัญหาระเบียบราชการ การติดต่อประสานงานในระบบราชการมีความล่าช้า ต้องใช้ระยะเวลาในการติดต่อประสานงานนาน

สำหรับการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น พบว่า (1) ปัญหาธุรกิจที่พักและธุรกิจอาหารบางรายมีราคาแพง การแก้ไขโดยการเรียกประชุมกลุ่มธุรกิจที่พักและธุรกิจอาหาร เพื่อกำหนดราคารวมกัน (2) ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม ปริมาณขยะในแต่ละวันมีจำนวนมาก การแก้ไขปัญหา คือ มีโรงกำจัดขยะ และกำหนดให้มีการคัดแยกขยะ (3) ปัญหาด้านการคมนาคม ถนนขรุขระ การแก้ไขปัญหา โดยการเสนอขอสนับสนุนเพื่อซ่อมแซมถนน (4) ปัญหาด้านบุคลากร ที่ขาดทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษ การแก้ไข ดำเนินการ โดยส่งตัวแทนเข้าอบรมในเวทีต่าง ๆ (5) ปัญหาการจำหน่ายเครื่องดื่มมีนเมาในแหล่งท่องเที่ยว ส่วนการแก้ไขปัญหา มักใช้การพูดคุยกันในท้องถิ่น เพื่อหาข้อตกลงร่วมกันอย่างไม่เป็นทางการ

5.1.5 แนวทางที่พึงประสงค์ของท้องถิ่นในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคานไปสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อย่างยั่งยืนสามารถทำได้โดยการอนุรักษ์ประเพณี วัฒนธรรมท้องถิ่นให้คงอยู่กับประชาชนชาวอำเภอเชียงคาน เนื่องจากประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น ไม่มีวันสูญหายไปจากท้องถิ่น เพราะประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่นถูกผนวกเข้ากับวิถีชีวิตชาวอำเภอเชียงคาน โดยการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวต้องกำหนดให้ชุมชนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว เพื่อให้ชุมชนท้องถิ่นเกิดความรัก และหวงแหนในทรัพยากรท้องถิ่นของตน

เป้าหมายในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคานไปสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ คือ การกระจายรายได้ไปสู่ประชาชนชาวอำเภอเชียงคาน ชุมชนท้องถิ่นสามารถพึ่งตนเองได้ ในอนาคตเมืองเชียงคานยังจะผลักดันให้เป็นเมืองแห่งผลไม้ เนื่องจากอำเภอเชียงคานสามารถปลูกผลไม้ได้หลากหลายชนิด โดยมุ่งเน้นให้ชุมชนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ พร้อมทั้งนำเสนอแหล่งท่องเที่ยวผ่านช่องทางต่าง ๆ เพื่อให้แหล่งท่องเที่ยวเป็นที่รู้จักในกลุ่มนักท่องเที่ยว

การกระจายอำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมการท่องเที่ยว ดำเนินการโดยการเปิดโอกาสให้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนการพัฒนาการท่องเที่ยว ทั้งใน

ระดับหมู่บ้าน ตำบล ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า แผนการพัฒนากองท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของอำเภอเชียงคานเกิดจากประชาชนชาวอำเภอเชียงคานอย่างแท้จริง

ส่งเสริมการท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยกำหนดให้ทุกตำบลดำเนินงานตามมาตรฐานเดียวกัน การสนับสนุนการท่องเที่ยว การสนับสนุนการสร้างรายได้ในชุมชน การส่งเสริมอาชีพ การให้ความรู้ทุกด้านประกอบกัน การส่งเสริมเรื่องความสะอาด อย่างไรก็ตามอำเภอเชียงคานไม่ได้ให้งบประมาณสนับสนุนการดำเนินงาน แต่ชุมชนท้องถิ่นได้รับงบประมาณสนับสนุนจากองค์กรบริหารส่วนตำบล นอกจากนี้ องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน) เข้ามาช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ทุกด้าน

ปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมการนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ได้แก่ (1) นโยบายของภาครัฐ เป็นผู้กำหนดนโยบายและทิศทางการพัฒนากองท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เพื่อให้สอดคล้องกับทิศทางความต้องการของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างชาติ (2) นโยบายของชุมชนท้องถิ่น เป็นสื่อกลางในการติดต่อประสานงานการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์กับหน่วยงานภายนอก (3) ชุมชนท้องถิ่น เป็นผู้จัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ และส่งต่อข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวให้กับหน่วยงานต้นสังกัดรับทราบการจัดกิจกรรม (4) แหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ถือว่าแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของอำเภอเชียงคานมีความอุดมสมบูรณ์ เพราะมีทรัพยากรการท่องเที่ยวที่เอื้อต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ สามารถจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ได้หลากหลาย (5) สื่อท้องถิ่น ที่ได้รับนิยมาจากชุมชนท้องถิ่น คือ วิทยุชุมชน และหอกระจายข่าว ซึ่งสื่อท้องถิ่นทั้ง 2 ประเภท ถือเป็นกระบอกเสียงสำคัญในการส่งต่อข้อมูลการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ไปสู่ประชาชนในพื้นที่อำเภอเชียงคาน ให้มีความรู้ความเข้าใจที่ตรงกัน

ปัจจัยจำกัดที่ส่งผลต่อการนำเสนอข้อมูลการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ได้แก่ (1) นโยบายของภาครัฐเปลี่ยนแปลงบ่อย เพราะต้องการตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวที่เปลี่ยนแปลงไป (2) งบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัด แหล่งท่องเที่ยวหลายแห่งต้องพัฒนาภูมิทัศน์ให้สวยงาม รวมทั้งถนนหนทางสำหรับการคมนาคม แต่ยังไม่สามารถดำเนินการได้ เนื่องจากขาดงบประมาณในการสนับสนุน (3) ชุมชนท้องถิ่นขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ชุมชนท้องถิ่นบางแห่งยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (4) ขาดบุคลากรที่มีทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษน้อย ส่งผลให้การส่งเสริมการท่องเที่ยวไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร

บทบาทที่พึงประสงค์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ได้แก่ (1) บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ ให้ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์แก่ประชาชน ส่งเสริมการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ สนับสนุนและประสานความร่วมมือเพื่อจากภาคีเครือข่ายเพื่อจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในอำเภอเชียงคาน จังหวัด (2) บทบาทของชุมชนท้องถิ่น คือ การบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ และการกำหนดรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (3) บทบาทของนักท่องเที่ยว คือ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ และการเป็นกระบอกเสียงเผยแพร่ข้อมูลการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ผ่านช่องทางสื่อต่าง ๆ

หน้าที่ที่พึงประสงค์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ได้แก่ (1) หน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคานไปสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน การสนับสนุนกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ให้เกิดขึ้นในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง และการบริหารจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด (2) หน้าที่ของชุมชนท้องถิ่น คือ หน้าที่ในการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ให้อยู่คู่กับประชาชนชาวอำเภอเชียงคาน การปลูกฝังให้เยาวชนรักหวงแหนในทรัพยากรการท่องเที่ยวในพื้นที่ของตนเอง และการให้ข้อมูลด้านการท่องเที่ยวแก่นักท่องเที่ยว (3) หน้าที่ของนักท่องเที่ยว คือ การปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับของแหล่งท่องเที่ยวนั้น ๆ การใช้ทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างรู้คุณค่าและการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย สามารถสรุปได้ 8 ด้าน ดังนี้ (1) ด้านแหล่งท่องเที่ยว ควรส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด นำเสนอรูปแบบการท่องเที่ยวที่แปลกใหม่ (2) ด้านสิ่งแวดล้อม ควรปรับปรุงภูมิทัศน์ให้มีความสวยงาม (3) ด้านที่พักและอาหาร ควรควบคุมธุรกิจที่พัก ธุรกิจร้านอาหาร ที่ต้องการสร้างใหม่ให้มีไม้เป็นส่วนประกอบ และธุรกิจร้านอาหาร ควรกำหนดราคาให้มีความเหมาะสม (4) ด้านชุมชนท้องถิ่น ควรส่งเสริมให้คนเชียงคานรักและหวงแหนในทรัพยากรการท่องเที่ยวของตนเอง ควรเข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว และควรมีส่วนในการประเมินผลการจัดกิจกรรม (5) ด้านการสนับสนุนจากภาครัฐ ควรเก็บภาษีของธุรกิจที่พักให้เท่าเทียมกัน (6) ด้านการประชาสัมพันธ์ ควรประชาสัมพันธ์กิจกรรมการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง ควรส่งเสริมสนับสนุนให้ชุมชนท้องถิ่นมีความรู้เรื่องการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เพิ่มมากขึ้น (7) การสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยว ควรมีการสร้างภาคีเครือข่ายเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

ภายในชุมชน (8) ด้านธุรกิจจำหน่ายของที่ระลึก ควรจำหน่ายสินค้าที่เป็นสินค้าที่สะท้อนความเป็นวัฒนธรรมท้องถิ่น

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผล สามารถนำเสนอตามวัตถุประสงค์ได้ดังนี้

5.2.1 ความพึงพอใจและความต้องการของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

ผลการวิจัยในประเด็นแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยว 10 อันดับแรก ได้แก่ (1) ถนนคนเดิน (2) แก่งคุดคู้ (3) การทำข้าวปุ้นน้ำแจ่ว (4) การทำมะพร้าวแก้ว (5) การตัดขาต๋าวเหนียว (6) การทำข้าวเปียกเส้น (7) วัดศรีคุณเมือง (8) พระพุทธบาทภูความเงิน (9) พระใหญ่ภูคกงิ้ว และ (10) การทำผ้าห่มนวม ตามลำดับ

ผลการวิจัยในประเด็นด้านความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว นักท่องเที่ยว โดยเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมเกี่ยวกับกิจกรรมการท่องเที่ยว มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม และชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ สอดคล้องกับผลการศึกษากันตภณ แก้วสง่า (2556) ที่ว่า แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมสามารถจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ได้ การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวของชุมชนท้องถิ่นประกอบด้วย 3 ด้าน คือ ด้านคน ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยวและด้านสิ่งอำนวยความสะดวก กล่าวคือ นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจที่เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ โดยนักท่องเที่ยวเป็นผู้เลือกกิจกรรมตามความสนใจของตนเอง

ด้านการตลาดการท่องเที่ยว อำเภอเชียงคานมีช่องทางการจำหน่ายสินค้าและบริการหลายช่องทาง และมีสื่อท้องถิ่นในการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว ส่งผลให้การสื่อสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในอำเภอเชียงคาน มีความรวดเร็ว ประกอบกับชุมชนอยู่อาศัยกันแบบที่นึ่ง ส่วนใหญ่เครือญาติกัน การติดต่อสื่อสารจึงมีความรวดเร็ว

ด้านธุรกิจการท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวมีความต้องการของที่ระลึกสะท้อนความเป็นวัฒนธรรมท้องถิ่น สอดคล้องกับผลการศึกษากันตภณ แก้วสง่า (2556) ที่ว่า ธุรกิจจำหน่ายสินค้าที่ระลึกจำหน่ายสินค้าไม่สะท้อนความเป็นวัฒนธรรมท้องถิ่น ไม่มีความหลากหลาย กล่าวว่า นักท่องเที่ยว

ต้องการซื้อสินค้าที่เป็นของท้องถิ่นอย่างแท้จริงไม่ใช่สินค้าที่มีอยู่ตามแหล่งท่องเที่ยวทั่วไป เช่น เสื้อยืด โปสการ์ด พวงกุญแจ เป็นต้น

5.2.2 ศักยภาพของท้องถิ่นในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

ผลการวิจัยในประเด็นสถานการณ์ด้านนักท่องเที่ยว กลุ่มศึกษาคุณงามมีจำนวนลดลง เนื่องจากปัจจุบันสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินมีการตรวจสอบงบประมาณอย่างเคร่งครัด ส่งผลให้นักท่องเที่ยวกลุ่มดังกล่าวขาดงบประมาณสนับสนุน ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ฌัฐกานต์ เฟ็งหาพันธ์ (2554) ที่กล่าวว่า อำเภอเชียงคานกลับมาได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวอีกครั้ง ส่งผลให้ชุมชนไม่สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ ซึ่งสาเหตุของความไม่สอดคล้องอาจเป็นเพราะการวิเคราะห์กลุ่มนักท่องเที่ยวแตกต่างกัน งานวิจัยฉบับนี้ศึกษากลุ่มนักท่องเที่ยวที่มาศึกษาคุณงาม ซึ่งเป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีความสำคัญเช่นกัน เนื่องจากนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้มักเดินทางเป็นหมู่คณะ การใช้จ่ายใช้สอยจึงมีปริมาณมากด้วยเช่นกัน ส่วนงานวิจัยของ ฌัฐกานต์ เฟ็งหาพันธ์ อาจมุ่งศึกษานักท่องเที่ยวชาวกร อย่างไรก็ตาม จำนวนนักท่องเที่ยวจะมีจำนวนมากในช่วงฤดูหนาว หรือช่วงเทศกาลสำคัญต่าง ๆ

วัตถุประสงค์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในแหล่งท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคาน คือ การต่อยอดวัฒนธรรมท้องถิ่นให้มีความน่าสนใจยิ่งขึ้น มุ่งเน้นการรักษาสิ่งแวดล้อมในทุกกิจกรรมการท่องเที่ยว การปลูกฝังให้เยาวชนรักและหวงแหนในทรัพยากรการท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

ผลการวิจัยในประเด็นวิธีส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ท้องถิ่นมุ่งให้ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์แก่ชุมชนท้องถิ่น การสนับสนุนให้ชุมชนท้องถิ่นยอมรับและรับฟังความคิดเห็นของกันและกัน สอดคล้องกับแนวคิดของอภิชาติ คำดี (2552) ที่กล่าวว่า ความเสมอภาค เป็นหัวใจสำคัญของสังคมประชาธิปไตย ประชาชนทุกคนมีสิทธิเสรีภาพเท่าเทียมกันในการได้รับโอกาสในการพัฒนานโยบายสาธารณะและโครงการพัฒนาด้านต่าง ๆ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กล่าวคือ การสนับสนุนให้ชุมชนท้องถิ่นยอมรับฟังความคิดเห็นของกันและกัน เป็นการให้ความเสมอภาคในชุมชน ทุกคนมีสิทธิ์ในการแสดงความคิดเห็น ในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคานจะรับฟังความคิดเห็นจากทุกภาคส่วนเสมอ เพื่อให้การจัดกิจกรรมมีข้อผิดพลาดน้อยที่สุด

ผลการวิจัยในประเด็นศักยภาพด้านทรัพยากรการท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคาน สามารถจำแนกได้ 4 ประเภท คือ (1) โบราณสถาน ได้แก่ แก่งคุดคู้ ถนนคนเดิน พระใหญ่ภูคกงิ้ว ภูทอก วัดศรีคุณเมือง หมู่บ้านไม้เก่า (2) โบราณวัตถุ ได้แก่ พระพุทธรูปบาทภูความเงิน (3) ศิลปวัฒนธรรมสามารถแบ่งได้เป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มการแสดงพื้นบ้าน ได้แก่ การฟ้อนแคนกลุ่มวิถีชีวิต ได้แก่ หมู่บ้านวัฒนธรรมไทดำ หมู่บ้านวัฒนธรรมไทพวน การตัดบาตรข้าวเหนียว ภาษาเขียน ภาษาพูด การแต่งกาย กลุ่มอาหารพื้นบ้าน ได้แก่ ข้าวปุ้น ปลาน้ำโขง กุ้งเต้น ข้าวจี๋ มะพร้าวแก้ว ส้มคำต้องแดง และ (4) ประเพณี ได้แก่ เทศกาลออกพรรษา ผิชนน้ำ ฬาสาดลอยเคราะห์ แห่งข้าวพันก้อน เทศกาลออกพรรษา (กิจกรรมที่จัดในช่วงเทศกาลออกพรรษา ได้แก่ การแห่ปราสาท การแข่งเรือยาว การไหลเรือไฟ การแห่ปราสาทผึ้ง) และฮีด 12 ครอง สอดคล้องกับแนวคิดของริชาร์ด (Richards, 2010a) ที่กล่าวว่า การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น และยังสอดคล้องกับผลการศึกษากันตภณ แก้วสง่า (2556) ที่ว่า แหล่งท่องเที่ยวของอำเภอพิมาย สามารถจำแนกได้ 4 ประเภท ได้แก่ โบราณสถาน ประเภทโบราณวัตถุ ประเภทศิลปวัฒนธรรม และประเภทประเพณี มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว คือ ปราสาทหินพิมาย เป็นโบราณสถานที่เป็นวัฒนธรรมอาณาจักรขอมโบราณ แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมสามารถจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ได้ กล่าวคือ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย และอำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา มีศักยภาพในการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เนื่องจากมีทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีความสมบูรณ์ และสามารถพัฒนาต่อยอดให้เกิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ผลการวิจัยในประเด็นแหล่งท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคานที่มีลักษณะเด่น เช่น เทศกาลออกพรรษา อำเภอเชียงคาน มีการจัดกิจกรรมมากมาย เช่น กิจกรรมฬาสาดลอยเคราะห์ เป็นต้น ภาษาของเชียงคาน เป็นภาษาของเชียงคานจะได้รับวัฒนธรรมจากหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และหมู่บ้านวัฒนธรรมไทดำ เป็นชุมชนที่มีภาษาเป็นของตนเอง มีวัฒนธรรมการแต่งกายที่เป็นเอกลักษณ์ และยังมีลายผ้าที่เป็นเอกลักษณ์ดั้งเดิม คือ ผ้าลายแดงโม สอดคล้องกับแนวคิดของริชาร์ด (Richards, 2010a) ที่กล่าวว่า คุณลักษณะเฉพาะของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ คือเป็นการเพิ่มทักษะให้กับนักท่องเที่ยว สินค้าหลักคือทักษะและประสบการณ์ การขายทรัพยากรการท่องเที่ยวที่จับต้องได้สู่ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่จับต้องไม่ได้ เปลี่ยนจากสินค้าที่เป็นวัฒนธรรมระดับสูงไปสู่ สินค้าที่เป็นวัฒนธรรมประจำวัน เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมการท่องเที่ยวร่วมกับชุมชนท้องถิ่น และมีความโดดเด่นแตกต่างกันด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว กล่าวคือ ลักษณะเด่นของแหล่งท่องเที่ยวอำเภอเชียงคานสอดคล้องกับแนวคิดคุณลักษณะเฉพาะการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งถือเป็นต้นแบบของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

ผลการวิจัยในประเด็นศักยภาพด้านการตลาดการท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคาน การกำหนดราคาของสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคาน กำหนดราคาตามฤดูกาลของสินค้า มีความยืดหยุ่นตามสถานการณ์ ในช่วงฤดูหนาวหรือช่วงเทศกาลสำคัญ ความต้องการสินค้าและบริการจะเพิ่มมากขึ้น การกำหนดราคาสินค้าและบริการจะเพิ่มขึ้นด้วยเช่น การกำหนดราคาแปรผลตรงกับความต้องการของนักท่องเที่ยว สำหรับช่องทางในการเปิดรับข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยว ส่วนใหญ่เปิดรับจากเว็บไซต์ด้านการท่องเที่ยว เนื่องจากสามารถให้รายละเอียดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวได้ในปริมาณมาก

ผลการวิจัยในประเด็นศักยภาพด้านธุรกิจอาหารของอำเภอเชียงคาน ถือเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่อุดมสมบูรณ์ด้วยอาหารท้องถิ่นมากมาย อาหารที่ได้รับความนิยมส่วนใหญ่ เป็นเมนูที่ทำจากปลา น้ำโจ๊ก อาหารไทยอีสาน จุดแข็งของธุรกิจอาหาร คือ เป็นอาหารท้องถิ่น ราคาเหมาะสม ส่วนจุดอ่อนคือ อาหารบางประเภทสามารถจำหน่ายได้บางฤดูกาล และศักยภาพด้านธุรกิจจำหน่ายของที่ระลึกของอำเภอเชียงคาน สินค้าที่สะท้อนความเป็นวัฒนธรรมท้องถิ่น ได้แก่ มะพร้าวแก้ว ผ้าห่มนวม ผลิตภัณฑ์จากกะลา เครื่องแต่งกาย เครื่องประดับ จุดเด่นของธุรกิจจำหน่ายสินค้าที่ระลึก คือ เป็นวัฒนธรรมของชุมชนอย่างแท้จริง ราคาเหมาะสม ส่วนจุดอ่อน คือ สินค้าที่ระลึกบางชนิดยังไม่สะท้อนความเป็นวัฒนธรรมท้องถิ่น เช่น เสื้อยืด ไปสการ์ด เป็นต้น

5.2.3 บทบาทและหน้าที่ของท้องถิ่นในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

ผลการวิจัยในประเด็นบทบาทและหน้าที่ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของอำเภอเชียงคาน ที่ว่าการอำเภอเชียงคานเป็นเสมือนตัวเชื่อมประสาน ในฐานะเป็นหัวหน้าส่วนราชการของท้องถิ่น เพื่อเชื่อมระหว่างภาครัฐบาลกับภาคประชาชน ให้มีความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคานไปในทิศทางเดียวกัน ในส่วนของการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบ อำเภอเชียงคานมักดึงส่วนราชการต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานต่าง ๆ เพื่อกำหนดนโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยวร่วมกัน สอดคล้องกับแนวคิดของส่วนแผนพัฒนาท้องถิ่น สำนักพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย (2548) ที่กล่าวว่า ท้องถิ่นอำเภอควรมีบทบาทผลักดันสนับสนุนการจัดทำแผนชุมชนในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยประสานการดำเนินงานระหว่างหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้อง องค์กรภาคประชาชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในขอบเขตความรับผิดชอบในระดัอำเภอ ทั้งในกระบวนการจัดทำแผนชุมชนและนำแผนชุมชนสู่การปฏิบัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามอำนาจ หน้าที่ และสถานะทางการคลัง นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของธีระพงษ์

แก้วหาวงษ์ (2558) ที่กล่าวว่า การพัฒนาชุมชนที่นำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน คือ การเปิดโอกาสให้บุคคล และผู้แทนของกลุ่มองค์กรต่าง ๆ ที่อยู่ในชุมชนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมและรับผิดชอบในการกำหนดทิศทางการพัฒนาชุมชน ร่วมตัดสินใจอนาคตของชุมชน ร่วมดำเนินกิจกรรมการพัฒนา และร่วมรับผลประโยชน์ที่เกิดขึ้น กล่าวคือ ที่ว่าการอำเภอเขียงคานพยายามดึงภาคีเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานต่าง ๆ เพื่อให้ทุกภาคส่วนได้มีบทบาทและหน้าที่ในการดำเนินงานร่วมกัน ในฐานะที่เป็นเจ้าของทรัพยากรการท่องเที่ยวร่วมกัน ทั้งนี้ การดึงภาคีเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมส่งผลต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวของอำเภอเขียงคานให้เกิดความยั่งยืนในอนาคต

ในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวต่าง ๆ ส่วนด้านหน้าที่ชาวอำเภอเขียงคานปฏิบัติตามกฎระเบียบต่าง ๆ ที่บัญญัติขึ้น เช่น เทศบัญญัติเทศบาลเมืองเขียงคาน เป็นต้น นอกจากนี้ ท้องถิ่นทำหน้าที่สนับสนุนงบประมาณสนับสนุนในการดำเนินงานจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว และสนับสนุนงบประมาณสร้างสาธารณูปโภคต่าง ๆ พร้อมทั้งปลูกฝังให้ชาวอำเภอเขียงคานรักและหวงแหนในทรัพยากรการท่องเที่ยวของตนเอง การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ท้องถิ่นมักให้การสนับสนุนเรื่องงบประมาณในการดำเนินงาน บุคลากร สิ่งอำนวยความสะดวก และดูแลทรัพยากรการท่องเที่ยว

ผลการวิจัยในประเด็นการวางแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของเทศบาลตำบลเขียงคาน มีการวางแผนการท่องเที่ยวร่วมกับองค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน) หรือ อพท. โดยวางแผนร่วมกันเป็นแผน 3 ปี นอกจาก อพท. แล้ว ท้องถิ่นยังเชิญภาคีเครือข่ายมาร่วมในการวางแผนการท่องเที่ยวร่วมกัน เช่น ตำรวจ โรงเรียน วัฒนธรรมหน่วยงานต่าง ๆ เป็นต้น สอดคล้องกับแนวคิดของส่วนแผนพัฒนาท้องถิ่น สำนักพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย (2548) ที่กล่าวว่า การจัดทำแผนชุมชน สามารถทำได้โดยประสานงานกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้องนำข้อมูลการพัฒนาของส่วนราชการเข้าร่วมสังเคราะห์กับข้อมูลรายครัวเรือน กล่าวคือ เทศบาลตำบลเขียงคานมีการวางแผนการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ร่วมกันภาคีเครือข่าย เช่น อพท. การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น เพื่อให้การจัดการการท่องเที่ยวมีประสิทธิภาพ ทั้งในด้านการบริหารจัดการ การประชาสัมพันธ์ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวยิ่งขึ้น

ผลการวิจัยในประเด็นการวางแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ขององค์การบริหารส่วนตำบลเขียงคาน มีการจัดเวทีเพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยว

เชิงสร้างสรรค์ ท้องถิ่นมีการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ดำเนินการโดยเชิญหัวหน้าชุมชนเข้าร่วมประชุม เพื่อหาแนวทางร่วมกันในการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยว พร้อมทั้งรับฟังสรุปผลการดำเนินงานที่ผ่านมา สอดคล้องกับแนวคิดของส่วนแผนพัฒนาท้องถิ่น สำนักพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย (2548) ที่กล่าวว่า การนำแผนชุมชนสู่การปฏิบัติ องค์การบริหารส่วน นำข้อมูล ปัญหา ความต้องการที่ได้มาจากการระดมสมองจากแผนชุมชนที่จัดทำเสร็จแล้วมาประกอบการพิจารณาจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง กล่าวคือ องค์การบริหารส่วนตำบล เชียงคาน ให้ความสำคัญในนำผลจากการดำเนินงานที่ผ่านมาใช้ประกอบการวางแผนในการดำเนินการครั้งต่อไป โดยการคืนข้อมูลให้หัวหน้าชุมชนได้รับทราบผลการดำเนินงานร่วมกัน

5.2.4 ปัจจัยที่เป็นปัญหาและอุปสรรคของท้องถิ่นในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

ผลการวิจัยในประเด็นผู้ประกอบการธุรกิจ ในอำเภอเชียงคานบางแห่งไม่ใช่ประชาชนชาวเชียงคาน เป็นกลุ่มคนที่ย้ายถิ่นฐานเพื่อมาประกอบธุรกิจอาหาร ธุรกิจที่พัก และธุรกิจจำหน่ายของที่ระลึก ส่งผลให้ยากในการควบคุมกำกับ กลุ่มบุคคลดังกล่าวไม่ใช่ประชาชนชาวเชียงคานโดยกำเนิด จึงไม่ได้หวงแหนทรัพยากรการท่องเที่ยวเหมือนกับกลุ่มคนที่มีถิ่นฐานอยู่อำเภอเชียงคาน ตั้งแต่กำเนิด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญในการปลูกฝังกลุ่มคนดังกล่าวให้เกิดความรักและหวงแหนทรัพยากรการท่องเที่ยว เพื่อให้คงอยู่กับประชาชนชาวอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยต่อไป

ผลการวิจัยในประเด็นปัจจัยปัญหาของท้องถิ่นในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งสรุปประเด็นปัญหาได้ 11 ปัจจัย ได้แก่ (1) ด้านบุคลากร ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษ ไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ฌัฐกานต์ เพ็งหาพันธ์ (2554) ที่กล่าวว่า บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจในการสื่อสารภาษาอังกฤษ เนื่องจากบุคลากรส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในอำเภอเชียงคาน บางคนมีระดับการศึกษาน้อย และภาษาอังกฤษไม่ใช่ภาษาที่ใช้สื่อสารกับในชีวิตประจำวัน ซึ่งภาษาที่ใช้ในการสื่อสารคือ ภาษาไทยเลย ส่งผลให้บุคลากรขาดความรู้ความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษ (2) ด้านคมนาคม อำเภอเชียงคานเป็นเมืองแคบ การจราจรติดขัด ถนนบางเส้นยังเป็นถนนขรุขระ ทั้งที่เป็นเส้นทางหลักในการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยว (3) ด้านงบประมาณ ขาดงบประมาณในการดำเนินงาน เนื่องจากสถานะเศรษฐกิจที่ตกต่ำ ในการดำเนินงานบางกิจกรรมจึงต้องระดมทุนจากชุมชนท้องถิ่น (4) ด้านแหล่งท่องเที่ยว บางพื้นที่มีแหล่งท่องเที่ยวน้อย จึงไม่ได้รับความนิยมนักนักท่องเที่ยวเท่าที่ควร สอดคล้องกับผลการศึกษาของ

ณัฐกานต์ เพ็งหาพันธ์ (2554) ที่กล่าวว่า ยังไม่มีรูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อให้นักท่องเที่ยวอยู่ท่องเที่ยวที่เชียงคานได้นานขึ้น และสร้างความประทับใจแก่นักท่องเที่ยว กล่าวคือ แม้บางพื้นที่อาจจะมีแหล่งท่องเที่ยวที่สวยงาม แต่การกำหนดรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวให้มีความชัดเจน เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น อาจเพิ่มความนิยมจากนักท่องเที่ยวได้ (5) ด้านสิ่งแวดล้อม ปริมาณขยะมีจำนวนมาก แม้จะมีโรงกำจัดขยะ แต่ขยะในแต่ละวันมีปริมาณมากเกินไป (6) ด้านที่พักและอาหาร ธุรกิจที่พักและธุรกิจอาหารบางรายมีราคาแพง โดยเฉพาะในช่วงเทศกาลสำคัญ การกระจุกของธุรกิจที่พัก (7) ด้านชุมชนท้องถิ่น ชุมชนท้องถิ่นบางแห่งมีความขัดแย้งในชุมชน (8) ด้านการสนับสนุนจากภาครัฐ ชุมชนท้องถิ่นยังได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐจำนวนน้อยในทุกด้าน (9) ปัญหาระยะเวลาการเดินทางท่องเที่ยวในอำเภอเชียงคาน นักท่องเที่ยวใช้ระยะเวลาในการเดินทางท่องเที่ยวในอำเภอเชียงคานน้อย (10) ปัญหาการจำหน่ายเครื่องดื่มมินิมาในแหล่งท่องเที่ยว (11) ปัญหาระเบียบราชการ การติดต่อประสานงานในระบบราชการมีความล่าช้า ต้องใช้ระยะเวลาในการติดต่อประสานงานนาน

ผลการวิจัยในประเด็นการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ปัญหาธุรกิจที่พักและธุรกิจอาหารบางรายมีราคาแพง การแก้ไขอาจทำได้โดยการเรียกประชุมกลุ่มธุรกิจที่พักและธุรกิจอาหาร เพื่อกำหนดราคารวมกันให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม ปริมาณขยะในแต่ละวันมีจำนวนมาก การแก้ไขปัญหา คือ มีโรงกำจัดขยะ และกำหนดให้มีการคัดแยกขยะ ปัญหาด้านการคมนาคม ถนนขรุขระ การแก้ไขปัญหาโดยการเสนอของบประมาณสนับสนุนเพื่อซ่อมแซมถนน โดยเฉพาะถนนที่ใช้เดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยว ปัญหาด้านบุคลากรที่ขาดทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษ การแก้ไขดำเนินการ โดยส่งตัวแทนเข้าอบรมการสื่อสารภาษาอังกฤษในเวทีต่าง ๆ และปัญหาการจำหน่ายเครื่องดื่มมินิมาในแหล่งท่องเที่ยว ส่วนการแก้ไขปัญหาที่มีการพูดคุยกันในท้องถิ่น เพื่อหาข้อตกลงร่วมกันอย่างไม่เป็นทางการ ซึ่งยังไม่มีการดำเนินการแก้ไขที่เป็นรูปธรรมชัดเจน

5.2.5 แนวทางที่พึงประสงค์ของท้องถิ่นในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

ผลการวิจัยในประเด็นการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคานไปสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อย่างยั่งยืน สามารถทำได้โดยการอนุรักษ์ประเพณี กำหนดให้ชุมชนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว เพื่อให้ชุมชนท้องถิ่นเกิดความรัก และหวงแหนในทรัพยากรท้องถิ่นของตน สอดคล้องกับแนวคิดของอภิชาติ คำดี (2552) ที่ว่า การพัฒนาอย่างยั่งยืนเป็นการพัฒนาที่ทำให้ประชาชนสามารถพึ่งตนเองได้ มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นอยู่ท่ามกลางสภาพแวดล้อมและสังคมที่ดีงาม เข้มแข็งพอที่จะช่วยเหลือผู้อื่นและร่วมไปมีส่วนร่วมในกิจกรรม

สาธารณะ และสอดคล้องกับแนวคิดของครุฑพิทโยธา (2558) ที่กล่าวว่า การสร้างแนวทางการพัฒนา คือ ขั้นตอนการหาวิธีการและเสนอทางเลือกในการพัฒนา ตามที่ได้สร้างภาพพึงประสงค์หรือที่ได้ช่วยกันกำหนด วิสัยทัศน์ เป็นขั้นตอนที่จะต้องช่วยกันหามาตรการ วิธีการ และค้นหาเหตุผลเพื่อกำหนดทางเลือกในการพัฒนา กล่าวคือ การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของอำเภอเชียงคานไปสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนปฏิบัติได้ถูกต้อง คือการนำเอาชุมชนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เนื่องจากชุมชนท้องถิ่นมีความรู้ความเข้าใจในฐานะเป็นเจ้าของทรัพยากรการท่องเที่ยวร่วมกัน

ผลการวิจัยในประเด็นการกระจายอำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมการท่องเที่ยว ดำเนินการ โดยการเปิด โอกาสให้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนการพัฒนาการท่องเที่ยว ทั้งในระดับหมู่บ้าน ตำบล สอดคล้องกับแนวคิดของครุฑพิทโยธา (2558) ที่กล่าวว่า การสร้างความรู้ คือ ขั้นตอนการเรียนรู้ และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ขั้นตอนนี้จะเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมประชุมทุกคน แสดงความคิดเห็น รับฟังและหาข้อสรุปร่วมกันอย่างสร้างสรรค์เป็นประชาธิปไตย ยอมรับในความคิดของเพื่อนสมาชิก ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า แผนการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของอำเภอเชียงคานเกิดจากประชาชนชาวอำเภอเชียงคานอย่างแท้จริง

ผลการวิจัยในประเด็นปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมการนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ได้แก่ (1) นโยบายของภาครัฐ เป็นผู้กำหนดนโยบายและทิศทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เพื่อให้สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาความต้องการของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างชาติ (2) นโยบายของชุมชนท้องถิ่น เป็นสื่อกลางในการติดต่อประสานงานการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์กับหน่วยงานภายนอก (3) ชุมชนท้องถิ่น เป็นผู้จัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ และส่งต่อข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวให้กับหน่วยงานต้นสังกัดรับทราบการจัดกิจกรรม (4) แหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ถือว่าแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของอำเภอเชียงคานมีความอุดมสมบูรณ์ เพราะมีทรัพยากรการท่องเที่ยวที่เอื้อต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ สามารถจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ได้หลากหลาย สอดคล้องกับผลการวิจัยของภัทรพงศ์ อินทรกำเนิด (2553) ที่ว่า รักษาเอกลักษณ์และอัตลักษณ์ของตนเองไว้เป็นสิ่งสำคัญ ประชาชนชาวอำเภอเชียงคานทุกคนต้องช่วยกันรักษาอัตลักษณ์ของอำเภอเชียงคาน (5) สื่อท้องถิ่น ถือเป็นกระบอกเสียงสำคัญในการส่งต่อข้อมูลการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ไปสู่ประชาชนในพื้นที่อำเภอเชียงคาน ให้มีความรู้ความเข้าใจที่ตรงกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ภัทรพงศ์ อินทรกำเนิด (2553) ที่ว่า การสร้างความเข้าใจ การประชาสัมพันธ์แนวคิด รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

เพื่อให้เข้าใจตรงกันเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ กล่าวคือ การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ให้กับประชาชนชาวอำเภอเชียงคานมีความสำคัญ เพื่อให้มีความเข้าใจที่ถูกต้อง อันจะเป็นตัวแปรสำคัญในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ผลการวิจัยในประเด็นปัจจัยจำกัดที่ส่งผลต่อการนำเสนอข้อมูลการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ พบว่า ชุมชนท้องถิ่นขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ชุมชนท้องถิ่นบางแห่งยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของณัฐกานต์ เพ็งหาพันธ์ (2554) ที่กล่าวว่า ชุมชนยังมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่นน้อย แนวทางการแก้ไข คือ การทำเอกสารชี้แจง หรือ ฝึกอบรมให้ความรู้แก่ชาวบ้านในเรื่องของการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวภายในพื้นที่ ซึ่งอำเภอเชียงคานได้พยายามแก้ไขปัญหาการขาดความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ โดยการส่งไปอบรมในเวทีต่าง ๆ และเชิญวิทยากรผู้เชี่ยวชาญมาให้องค์ความรู้

ผลการวิจัยในประเด็นบทบาทที่พึงประสงค์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ ให้ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์แก่ประชาชน ส่งเสริมการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ สนับสนุนและประสานความร่วมมือเพื่อจากภาคีเครือข่ายเพื่อจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในอำเภอเชียงคาน จังหวัด สอดคล้องกับแนวคิดของส่วนแผนพัฒนาท้องถิ่น สำนักพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย (2548) ที่กล่าวว่า ท้องถิ่นอำเภอควรมีบทบาทผลักดันสนับสนุนการจัดทำแผนชุมชนในพื้นที่ บทบาทของชุมชนท้องถิ่น คือ การบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ และการกำหนดรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ และบทบาทของนักท่องเที่ยว คือ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ และการเป็นกระบอกเสียงเผยแพร่ข้อมูลการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ผ่านช่องทางสื่อต่าง ๆ

ผลการวิจัยในประเด็นหน้าที่ที่พึงประสงค์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคานไปสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน การสนับสนุนกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ให้เกิดขึ้นในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง และการบริหารจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด หน้าที่ของชุมชนท้องถิ่น คือ หน้าที่ในการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ให้อยู่คู่กับประชาชนชาวอำเภอเชียงคาน การปลูกฝังให้เยาวชนรัก ห่วงแหนในทรัพยากรการท่องเที่ยวในพื้นที่ของตนเอง และการให้ข้อมูล

ด้านการท่องเที่ยวแก่นักท่องเที่ยว และหน้าที่ของนักท่องเที่ยว คือ การปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับของแหล่งท่องเที่ยว นั้น ๆ การใช้ทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างรู้คุณค่าและการอนุรักษ์ ทรัพยากรการท่องเที่ยว

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะทั่วไป

5.3.1.1 ผลการวิจัย พบว่า แหล่งท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคานมีศักยภาพในการพัฒนา เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ได้ แต่มีอุปสรรคในการดำเนินงาน คือ ด้านขาดงบประมาณ ในการดำเนินงาน ส่งผลให้การดำเนินงานไม่มีประสิทธิภาพ การแก้ไขปัญหาอาจทำได้ โดยการขอรับ การสนับสนุนจากภาครัฐบาลในการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนที่แน่นอนให้กับท้องถิ่น ในการพัฒนาการท่องเที่ยว

5.3.1.2 ผลการวิจัย พบว่า นักท่องเที่ยวกลุ่มศึกษาดูงานลดลง เนื่องจากขาดงบประมาณ ในการศึกษาดูงาน ส่งผลให้รายได้ของแหล่งท่องเที่ยวลดลง การแก้ไขปัญหา อาจทำได้โดยการเพิ่ม กิจกรรมการท่องเที่ยวให้มีความหลากหลาย ให้นักท่องเที่ยวรู้สึกคุ้มค่าเมื่อเดินทางมาท่องเที่ยว พร้อมทั้ง จัดโปรโมชั่นส่งเสริมการขาย เพื่อดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวกลุ่มศึกษาดูงาน

5.3.1.3 ผลการวิจัย พบว่า แหล่งท่องเที่ยวที่มีความน่าสนใจ แต่ยังไม่ได้รับการสนับสนุน ส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวหลักของอำเภอเชียงคาน ได้แก่ หาดแห่ ผาจอมนาง วัด ในอำเภอเชียงคาน ถ้าภูผาแบ่น ล่องเรือตามแม่น้ำโขง และแม่น้ำ 2 สี องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรส่งเสริม สนับสนุนร่วมกันชุมชนท้องถิ่น โดยการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ใน แหล่งท่องเที่ยวดังกล่าว เพื่อให้เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น

5.3.1.4 ผลการวิจัย พบว่า บุคลากรด้านการท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคานมีทักษะใน การสื่อสารภาษาอังกฤษน้อย ควรมีการจัดอบรมให้กับผู้เกี่ยวข้อง เพื่อเพิ่มทักษะในการสื่อสาร ภาษาอังกฤษ เพื่อให้การสื่อสารมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

5.3.1.5 ผลการวิจัย พบว่า เจ้าของธุรกิจที่พัก ธุรกิจอาหาร ธุรกิจจำหน่ายสินค้าที่ระลึก และธุรกิจนำทัวร์ บางส่วนไม่ใช่ประชาชนชาวอำเภอเชียงคานอย่างแท้จริง ส่งผลให้การควบคุม กำกับเป็นเรื่องยาก การแก้ไขปัญหา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องเชิญผู้ประกอบการที่ไม่ใช่ ประชาชนชาวอำเภอเชียงคานมาร่วมพูดคุยหารือ และทำข้อตกลงร่วมกัน เพื่อให้การดำเนินงาน เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

5.3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

5.3.2.1 การวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษารูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่เหมาะสมกับบริบทของอำเภอเชียงคาน เพื่อจัดรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ให้เหมาะสมกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว

5.3.2.2 การวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาแนวทางการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ผ่านเว็บไซต์เครือข่ายสังคม เพื่อหาแนวทางในการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ผ่านเครือข่ายสังคม ซึ่งถือได้ว่าเป็นสื่อที่ได้รับความนิยมจากกลุ่มนักท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก

5.3.2.3 การวิจัยครั้งต่อไป ควรใช้การวิเคราะห์พฤติกรรมของนักท่องเที่ยว เพื่อจัดรูปแบบการท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับความต้องการของนักท่องเที่ยว

5.3.2.4 การวิจัยครั้งต่อไป ควรประเมินผลการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย เพื่อประเมินการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่ผ่าน โดยนำข้อค้นพบมาประกอบการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ต่อไป

บรรณานุกรม

- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2558). ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวไทย พ.ศ. 2558 – 2560. สำเนาอัด
การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2545). การจัดการท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ: ไทยยูเนี่ยนกราฟฟิกส์.
กันตภณ แก้วสง่า. (2556). การจัดการความรู้การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในแหล่งท่องเที่ยวทาง
วัฒนธรรม อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท หลักสูตรวิทยาการ
สารสนเทศมหาบัณฑิต]. นครราชสีมา : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.
- กาญจนา แก้วเทพ คำจร หลุยยะพงศ์ รุจิรา สุภษา และวีรพงษ์ พลนิกรกิจ. (2543). สื่อเพื่อชุมชน :
การประมวลองค์ความรู้. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- กองวิชาการและแผนงาน เทศบาลตำบลเชียงคาน. 2555. แผนพัฒนาเทศบาลตำบลเชียงคาน 3 ปี
(พ.ศ. 2555 - 2557). สำเนาอัด.
- ครรชิต พุทธิโกษา. (2558)
- จุมพล นิมิพานิช สมคิด พรหมจ้อย และรศลิน ศิริยะพันธ์. (2541). การกระจายอำนาจของรัฐบาล
ไปสู่ท้องถิ่น ในช่วงพ.ศ. 2535 – 2539. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ณัฐกานต์ เพ็งหาพันธ์. (2554). การพัฒนาศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม อำเภอเชียงคาน
จังหวัดเลย. การประชุมวิชาการบัณฑิตศึกษาศิลปการระดับชาติ ครั้งที่ 1. (948 – 962).
กรุงเทพฯ.
- ธีระพงษ์ แก้วหาวงษ์. (2558). กระบวนการวางแผนแบบมีส่วนร่วม. [ออนไลน์]. ได้จาก :
<http://www.prachasan.com/mindmapknowledge/aic.html>.
- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2548). การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน. กรุงเทพฯ: เพรสแอนด์ดีไซน์.
- แพรวพโยม พัวเจริญ. (2554). การศึกษาอัตลักษณ์และคุณค่าของมรดกทางวัฒนธรรมเพลงโคราชสู่
กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สำหรับนักท่องเที่ยวเยาวชน [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท
หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต]. นครราชสีมา : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- ภักยมณี แก้วสง่า และนิสาชล จำนงศรี. (2555). การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ : ทางเลือกใหม่การ
ท่องเที่ยวไทย. วารสารเทคโนโลยีสุรนารี 6 (1) : 91 – 109.
- ภัทรพงศ์ อินทรกำเนิด. (2553). ระบบนวัตกรรมรายสาขาเพื่อพัฒนาระบบเศรษฐกิจฐานความรู้และ
เชิงสร้างสรรค์ กรณีศึกษาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์. กรุงเทพฯ: สำนักงาน
เลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- ศักดิ์ชัย เกียรติณาคินทร์. (2553). ทุนความคิด เศรษฐกิจสร้างสรรค์. กรุงเทพฯ : ไร่ถั่ว.
- สกุล วงษ์กาฬสินธุ์. (2550). การวางแผนพัฒนาชุมชน. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.

- สนธนา พลศรี. (2547). **ทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน**. พิมพ์ครั้งที่ 5. โอเดียนสโตร์ : กรุงเทพฯ.
- สุวารี ศรีปฐะ. 2551. การพัฒนามาตรฐานการท่องเที่ยวชายแดนลุ่มน้ำเหือง – โงง แก่งคุดคู้ อำเภอเขิงคาน จังหวัดเลย. **วารสารวิจัยเพื่อพัฒนาเชิงพื้นที่ 1 (1) : 16 – 25.**
- ส่วนแผนพัฒนาท้องถิ่น สำนักพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย. (2548). **คู่มือการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทคนิคการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นแนวทางการสนับสนุนการจัดทำแผนแม่บทชุมชนพึ่งตนเองสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**. กรุงเทพฯ.
- สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (2542). **พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542.**
- อภิชาติ คำดี. (2552). **กระบวนทัศน์ใหม่ในการพัฒนาท้องถิ่น** [ออนไลน์]. ได้จาก:
<http://www.oknation.net/blog/damdee/2009/06/05/entry-1>
- Binkhorst, E. (2006). **The Co – Creation Tourism Experience** [On – line]. Available: http://www.esade.edu/cedit2006/pdfs2006/papers/esther_binkhorst_paper_esade_may_06.pdf
- Lindroth, K., Ritalahti, J. and Soisalon-Soininen T. (2007). Creative Tourism in Destination Development. **Tourism Review** 62(3+4): 53 – 58.
- Richards, G. and Vivien, A. (2003). Festival as Creative Destination. **Annals of Tourism Research** 30(1): 7 – 30.
- Richards, G. (2010a). Creative Tourism and Local Development. In Wurzburger, R. (Ed.). **Creative Tourism A Global Conversation how to provide unique creative experiences for travelers worldwide: at present at the 2008 Santa Fe & UNESCO International Conference on Creative Tourism in Santa Fe.** (pp. 78 – 90). New Mexico. USA.
- Richards, G. (2010b). **Creative Tourism and Cultural Events** [On – line]. Available:
<http://www.docstoc.com/docs/68264727/Creative-tourism-and-cultural-events>
- Lerner R.E, Meacham S. & Burns M.E. (1988). **Western Civilization : Their History and Their Culture.** 7th ed. New York : Norton.
- Wurzburger, R. (2010). **Introduction to the Santa Fe & UNESCO International Conference A Global Conversation on Best Practices and New Opportunities.** New Mexico: Sunstone Press.

ภาคผนวก ก

แบบสอบถาม

แบบสอบถาม

แนวทางการพัฒนาท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

แบบสอบถามดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาความพึงพอใจและความต้องการของนักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย (2) ศึกษาศักยภาพของท้องถิ่นในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย (3) ศึกษาบทบาทและหน้าที่ของท้องถิ่นในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย (4) ศึกษาปัจจัยที่เป็นปัญหาและอุปสรรคของท้องถิ่นในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย (5) แสวงหาแนวทางที่พึงประสงค์ของท้องถิ่นในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

ผู้วิจัยจะไม่นำข้อมูลของท่านไปเปิดเผยต่อสาธารณชน จะนำเสนอในภาพรวมเท่านั้น ขอขอบพระคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.หนึ่งทัษ ขอผลกลาง และคณะ
สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ สำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ✓ หน้าคำตอบที่ตรงกับท่านมากที่สุด

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ	[] 1. ชาย	[] 2. หญิง
2. อายุ	[] 1. ต่ำกว่า 20 ปี	[] 5. ระหว่าง 36 – 40 ปี
	[] 2. ระหว่าง 20 – 25 ปี	[] 6. ระหว่าง 41 – 45 ปี
	[] 3. ระหว่าง 26 – 30 ปี	[] 7. ระหว่าง 45 – 50 ปี
	[] 4. ระหว่าง 31 – 35 ปี	[] 8. มากกว่า 50 ปี
3. สำเร็จการศึกษาสูงสุดระดับ		
	[] 1. ประถมศึกษา	[] 5.ปริญญาตรี
	[] 2. มัธยมศึกษาตอนต้น	[] 6. ปริญญาโท

- [] 3. มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. [] 7. ปริญญาเอก
[] 4. อนุปริญญา/ปวส.

4. อาชีพ [] 1. เกษตรกร [] 5. พนักงานบริษัทเอกชน
[] 2. ราชการ/พนักงานองค์การของรัฐ [] 6. นักศึกษา/นิสิต
[] 3. พนักงานรัฐวิสาหกิจ [] 7. ธุรกิจส่วนตัว
[] 4. รับจ้างทั่วไป [] 8. อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

5. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

- [] 1. ต่ำกว่า 10,000 บาท [] 5. ระหว่าง 40,000 – 49,999 บาท
[] 2. ระหว่าง 10,000 – 19,999 บาท [] 6. ระหว่าง 50,000 – 59,999 บาท
[] 3. ระหว่าง 20,000 – 29,999 บาท [] 7. 60,000 บาทขึ้นไป
[] 4. ระหว่าง 30,000 – 39,999 บาท

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว

6. ท่านเคยมาท่องเที่ยวอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยจำนวนกี่ครั้ง (นับทุกครั้ง)

- [] 1. จำนวน 1 ครั้ง [] 4. จำนวน 4 ครั้ง
[] 2. จำนวน 2 ครั้ง [] 5. จำนวน 5 ครั้ง
[] 3. จำนวน 3 ครั้ง [] 6. มากกว่า 5 ครั้งขึ้นไป

7. สาเหตุที่ท่านเลือกเดินทางมาท่องเที่ยวอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย (สามารถตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- [] 1. เรียนรู้วิถีการดำรงชีวิต [] 5. เรียนรู้วัฒนธรรมท้องถิ่น
[] 2. สัมผัสบรรยากาศริมแม่น้ำโขง [] 6. ได้รับความนิยม/มีชื่อเสียง
[] 3. รับประทานอาหารท้องถิ่น [] 7. ประสบการณ์รูปแบบใหม่
[] 4. ใฝ่พระทำบุญ [] 8. อื่น ๆ โปรดระบุ.....

8. ท่านเคยเดินทางไปท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวใดบ้าง (สามารถตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- [] 1. วัดศรีคุณเมือง [] 9. การทำฝั่วนวม
[] 2. วัดมิ่งมิตราราม [] 10. การทำข้าวปั้นน้ำจืด
[] 3. พระพุทธรูปทองคำเงิน [] 11. การทำข้าวเปียกเส้น
[] 4. พระใหญ่บ้านท่าดีหมี [] 12. การทำมะพร้าวแก้ว
[] 5. ถนนคนเดิน [] 13. ประเพณีสรงน้ำ
[] 6. แก่งคุดคู้ [] 14. ประเพณีการลอยผาสดลงน้ำโขง
[] 7. หมู่บ้านวัฒนธรรมไทดำ [] 15. อื่น ๆ โปรดระบุ.....
[] 8. การตัดบตรข้าวเหนียว

9. ท่านคิดว่าแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวมากที่สุด 10 อันดับแรก คือแหล่งท่องเที่ยวใดบ้าง โดยกำหนดให้ระบุตัวเลข 1 – 10 หน้าแหล่งท่องเที่ยวที่ต้องกับความคิดของท่าน

☐ 1. วัดศรีคุณเมือง	☐ 9. การทำฝ่านวม
☐ 2. วัดมิ่งมิตราราม	☐ 10. การทำข้าวปั้นน้ำจืด
☐ 3. พระพุทธบาทภูควายเงิน	☐ 11. การทำข้าวเปียกเส้น
☐ 4. พระใหญ่บ้านท่าดีหมี	☐ 12. การทำมะพร้าวแก้ว
☐ 5. ถนนคนเดิน	☐ 13. ประเพณีฝิ่นน้ำ
☐ 6. แก่งกุดคู้	☐ 14. ประเพณีการลอยผาสดลงน้ำโขง
☐ 7. หมู่บ้านวัฒนธรรมไทดำ	☐ 15. อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
☐ 8. การตัดกบตรข้าวเหนียว	

ส่วนที่ 3 ความพึงพอใจและความคาดหวังของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

(เมื่อกำหนดให้ 5=พึงพอใจมากที่สุด/คาดหวังมากที่สุด, 4=พึงพอใจมาก/คาดหวังมาก, 3=เฉย ๆ /ปานกลาง, 2=พึงพอใจน้อย/คาดหวังน้อย, 1=พึงพอใจน้อยที่สุด/คาดหวังน้อยที่สุด)

ระดับความพึงพอใจ					ประเด็นศึกษา	ระดับความคาดหวัง				
5	4	3	2	1		5	4	3	2	1
ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว										
					1. มีความสมบูรณ์					
					2. มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม					
					3. มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว					
					4. เป็นที่รู้จักแพร่หลายในหมู่นักท่องเที่ยว					
					5. มีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่โดดเด่น					
					6. เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมกับกิจกรรมการท่องเที่ยว					
					7. ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ					
					8. มีสภาพแวดล้อมที่ดี (ขยะ สิ่งปลูกสร้าง ภูมิทัศน์)					
					9. สามารถรองรับนักท่องเที่ยวจำนวนมากได้					

ระดับความพึงพอใจ					ประเด็นศึกษา	ระดับความคาดหวัง				
5	4	3	2	1		5	4	3	2	1
ด้านการตลาดการท่องเที่ยว										
					10. มีสื่อท้องถิ่นในการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว เช่น หอกระจายข่าว วิทยุชุมชน ฯลฯ					
					11. มีช่องทางการขายสินค้าและบริการหลายช่องทาง (เช่น หน้าร้าน ขายส่ง ฯลฯ)					
ด้านธุรกิจการท่องเที่ยว										
					12. มีรถโดยสารให้บริการเพียงพอกับความต้องการของนักท่องเที่ยว					
					13. ราคารถโดยสารมีความเหมาะสม					
					14. มีร้านอาหารท้องถิ่นเพียงพอกับความต้องการของนักท่องเที่ยว					
					15. ราคาอาหารท้องถิ่นมีความเหมาะสม					
					16. ที่พักมีเพียงพอกับความต้องการของนักท่องเที่ยว					
					17. ราคาที่พักมีความเหมาะสม					
					18. โปรแกรมการท่องเที่ยวตรงกับความต้องการของนักท่องเที่ยว					
					19. ราคาของโปรแกรมการท่องเที่ยวมีความเหมาะสม					
					20. ของที่ระลึกสะท้อนความเป็นวัฒนธรรมท้องถิ่น					
					21. ราคาของที่ระลึกมีความเหมาะสม					

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับศักยภาพของท้องถิ่นในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้

ภาคผนวก ข

แบบสัมภาษณ์ถึงโครงสร้างสำหรับประชาชนในท้องถิ่น
ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

แบบสัมภาษณ์ถึงโครงสร้างสำหรับประชาชนในท้องถิ่นที่มีส่วนเกี่ยวข้อง กับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

ชื่อ-สกุลผู้ให้สัมภาษณ์.....อายุ.....ปี
 ระดับการศึกษา.....สาขา.....
 สถาบันการศึกษา.....อาชีพ.....
 วันที่สัมภาษณ์.....เวลา.....

ศักยภาพด้านทรัพยากรการท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคาน

1. แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของอำเภอเชียงคานมีอะไรบ้าง (ได้แก่ ประเภทโบราณสถาน
 ประเภทโบราณวัตถุ ประเภทศิลปวัฒนธรรม และประเภทประเพณี)

.....

2. แหล่งท่องเที่ยวเหล่านี้มีลักษณะเด่น/เอกลักษณ์เฉพาะตัวแตกต่างจากแหล่งท่องเที่ยวอื่นอย่างไร
 บ้าง (อำเภอป่า)

.....

3. แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในอำเภอเชียงคานเป็นที่รู้จักระดับใด (ท้องถิ่น/จังหวัด/ภูมิภาค/
 ประเทศ/นานาชาติ)

.....

4. แหล่งท่องเที่ยวใดบ้างในอำเภอเชียงคานที่นักท่องเที่ยวจะต้องพูดถึงและเป็นเป้าหมายการเดินทาง
 ที่จะต้องไปให้ได้

.....

5. แหล่งท่องเที่ยวใดที่คนรู้จักน้อย แต่มีความน่าสนใจและสามารถเข้าไปส่งเสริมให้เป็นที่รู้จักได้

.....

6. โดยภาพรวมแหล่งท่องเที่ยวเหล่านี้มีสภาพแวดล้อมเป็นอย่างไร (ความสะอาด/ความสะดวก/ความปลอดภัย)

.....

ศักยภาพด้านนักท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคาน

7. นักท่องเที่ยวที่เป็นกลุ่มเป้าหมายหลักของเชียงคานคือนักท่องเที่ยวกลุ่มใด มีลักษณะอย่างไร

.....

8. นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวเชียงคานมีกลุ่มใดบ้าง (จำแนกตาม/เพศ/อายุ/อาชีพ/ระดับการศึกษา/ เชื้อชาติ/รายได้/อาศัยอยู่ในหรือนอกพื้นที่)

.....

9. นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวเชียงคานมีวัตถุประสงค์ใดบ้าง (พักผ่อนหย่อนใจ/เรียนรู้วัฒนธรรม/เพื่อความเพลิดเพลิน/ประชุม/เจรจาธุรกิจ/เดินทางผ่านและแวะเที่ยว)

.....

10. นักท่องเที่ยวชอบมาเที่ยวเชียงคานในช่วงเวลาหรือเทศกาล/ฤดูกาลใด และช่วงเวลาใดจำนวนนักท่องเที่ยวมากที่สุด เพราะเหตุใด

.....

.....

ศักยภาพด้านการตลาดการท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคาน

11. การกำหนดราคาของสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคานทำอย่างไร (กำหนดเองโดยประเมินจากภาวะการตลาดและเศรษฐกิจ/ตามคนอื่น)

.....

.....

12. นักท่องเที่ยวสามารถเข้ามาท่องเที่ยวไม่ว่าจะเป็นโปรแกรมการท่องเที่ยว ธุรกิจขนส่ง ธุรกิจทัวร์ของที่ระลึก ที่พัก ร้านอาหาร ได้โดยผ่านช่องทางใดบ้าง (โทรศัพท์/เว็บไซต์ของบริษัท/เว็บไซต์ของอำเภอหรือจังหวัดหรือประเทศ/การออกบูทตามงานท่องเที่ยวหรืองานเทศกาลต่าง ๆ)

.....

.....

13. บุคลากรด้านการท่องเที่ยวแต่ละกลุ่ม (มัคคุเทศก์/เจ้าของธุรกิจการท่องเที่ยวต่าง ๆ/หน่วยงานภาครัฐหรือชุมชนท้องถิ่น) มีความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวในอำเภอเชียงคานหรือการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์มากนักน้อยเพียงใด

.....
.....

ศักยภาพด้านธุรกิจการท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคาน

14. ธุรกิจที่ให้บริการรถโดยสารไปเชียงคานมีอะไรบ้าง ให้บริการรถประเภทใด

.....

15. ธุรกิจที่ให้บริการรถโดยสารเหล่านี้มีจุดแข็ง จุดอ่อน และข้อจำกัดอะไรบ้าง เพราะอะไร (องค์ประกอบของการให้บริการ/สภาพแวดล้อมของธุรกิจการท่องเที่ยว/พนักงาน/การบริการ/ราคา)

.....
.....

16. ธุรกิจที่พักที่เด่น ๆ ของเชียงคานมีอะไรบ้าง (โรงแรม/รีสอร์ท/โฮมสเตย์)

.....

17. ธุรกิจที่พักเหล่านี้มีจุดแข็ง จุดอ่อน และข้อจำกัดอะไรบ้าง เพราะเหตุใด (องค์ประกอบของการให้บริการ/สภาพแวดล้อมของธุรกิจการท่องเที่ยว/พนักงาน/การบริการ/ราคา)

.....
.....

18. ธุรกิจอาหารที่เด่น ๆ ของเชียงคานมีอะไรบ้าง

.....

19. ธุรกิจอาหารเหล่านี้มีจุดแข็ง จุดอ่อน และข้อจำกัดอะไรบ้าง เพราะเหตุใด (องค์ประกอบของการให้บริการ/สภาพแวดล้อมของธุรกิจการท่องเที่ยว/พนักงาน/การบริการ/ราคา)

.....
.....

20. ธุรกิจให้บริการนำเที่ยวเชียงคานมีอะไรบ้าง

.....
.....

21. ธุรกิจนำเที่ยวเหล่านี้มีจุดแข็ง จุดอ่อน และข้อจำกัดอะไรบ้าง เพราะเหตุใด (องค์ประกอบของการให้บริการ/สภาพแวดล้อมของธุรกิจการท่องเที่ยว/พนักงาน/การบริการ/ราคา)

.....
.....

22. ธุรกิจจำหน่ายของที่ระลึกของเชียงคานมีอะไรบ้างที่สะท้อนความเป็นวัฒนธรรมท้องถิ่น

.....

23. ธุรกิจจำหน่ายของที่ระลึกเหล่านี้มีจุดแข็ง จุดอ่อน และข้อจำกัดอะไรบ้าง เพราะเหตุใด (องค์ประกอบของการให้บริการ/สภาพแวดล้อมของธุรกิจการท่องเที่ยว/พนักงาน/การบริการ/ราคา)

.....
.....

ด้านบทบาทและหน้าที่ของท้องถิ่นในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

24. ท้องถิ่นมีบทบาทและหน้าที่ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อย่างไร (การพัฒนาอย่างยั่งยืน/ภูมิปัญญาท้องถิ่น/ความเสมอภาค/การกระจายอำนาจ/ความคุ้มค่าในการลงทุน)

.....
.....

25. ท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวอย่างไรบ้าง (เงิน/คน/ทรัพยากรการท่องเที่ยว/ สิ่งอำนวยความสะดวก)

.....
.....

26. ท้องถิ่นมีการวิเคราะห์ศักยภาพของตนเองในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์หรือไม่อย่างไร

.....
.....

27. ท้องถิ่นนำกลยุทธ์หรือวิธีการใดมาช่วยในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

.....
.....

28. ท้องถิ่นมีการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อย่างไร (เงื่อนไขเวลา/ปริมาณ/คุณภาพ/สถานที่ที่มีความเป็นไปได้ในการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จริง/ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจริง/การจัดลำดับความสำคัญ)

.....

29. ท้องถิ่นมีการเตรียมความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยวอย่างไรบ้าง

.....
.....

30. ท้องถิ่นมีการจัดเวทีเพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์หรือไม่อย่างไร

.....
.....

31. ท้องถิ่นมีการสำรวจผลกระทบที่เกิดจากการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์หรือไม่อย่างไร

.....
.....

32. ท้องถิ่นมีวางแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ร่วมกับภาคีเครือข่ายหรือไม่อย่างไร

.....
.....

33. ท้องถิ่นได้นำแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์มารับฟังความคิดเห็นจากชุมชนท้องถิ่นหรือไม่อย่างไร

.....
.....

34. ท้องถิ่นมีการติดตามประเมินผลการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อย่างไร

.....
.....

ด้านปัญหาและอุปสรรคของท้องถิ่นในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

35. ท่านประสบปัญหาและอุปสรรคบ้างในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (แหล่งท่องเที่ยว/งบประมาณ/นักท่องเที่ยว/ท้องถิ่น/รัฐบาล/แผนการดำเนินงาน ฯลฯ)

.....
.....

36. ท่านมีวิธีการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคดังกล่าวอย่างไร (แหล่งท่องเที่ยว/งบประมาณ/นักท่องเที่ยว/ท้องถิ่น/รัฐบาล/แผนการดำเนินงาน ฯลฯ)

.....
.....

37. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอ
เชียงคาน จังหวัดเลย

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ค

แบบสัมภาษณ์เชิงลึกสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

แบบสัมภาษณ์เชิงลึกสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ชื่อ – นามสกุล.....ตำแหน่ง.....
 อายุ.....ระดับการศึกษา.....
 รายได้.....วันที่สัมภาษณ์.....
 เวลา.....แหล่งท่องเที่ยวที่รับผิดชอบ.....

1. ท่านคิดว่าสถานการณ์ปัจจุบันแหล่งท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคานหรือที่ท่านรับผิดชอบเป็นอย่างไร (ความสมบูรณ์ จำนวนนักท่องเที่ยว ความนิยม เป็นต้น)
2. ท่านคิดว่า จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรคในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคานหรือที่ท่านรับผิดชอบเป็นอย่างไร
3. วัตถุประสงค์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในแหล่งท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคานหรือที่ท่านรับผิดชอบคืออะไร
4. ท่านมีวิธีส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อย่างไร เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้
5. กิจกรรมที่เกิดขึ้นในแหล่งท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคานหรือที่ท่านรับผิดชอบมีอะไรบ้าง
6. ท่านมีแนวทางในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคานหรือที่รับผิดชอบไปสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อย่างยั่งยืนได้อย่างไร
7. ท่านมีเป้าหมายในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคานหรือที่รับผิดชอบไปสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ได้อย่างไร (เวลา ปริมาณ คุณภาพ สถานที่ ความเป็นไปได้ ผลลัพธ์และการลำดับความสำคัญ)
8. บทบาทและหน้าที่ของท่านในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เป็นอย่างไร
9. ท่านคิดว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการกระจายอำนาจในการส่งเสริมการท่องเที่ยวหรือไม่อย่างไร
10. ปัญหาและอุปสรรคของท่านในการส่งเสริมการท่องเที่ยวที่ผ่านมาก็คืออะไร และสามารถแก้ไข ปัญหาและอุปสรรคเหล่านั้นได้อย่างไร
11. ท่านคิดว่าปัญหาและอุปสรรคขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์คืออะไร
12. ท่านคิดว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรให้การสนับสนุนด้านใด เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืน

ประวัติผู้วิจัยหลัก

1. ประวัติส่วนตัว

1.1 ชื่อ (ภาษาไทย) นางสาวหนึ่งหทัย ขอผลกลาง
(ภาษาอังกฤษ) MISS NEUNGHATHAI KHOPOLKLANG

1.2 ตำแหน่งปัจจุบัน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อาจารย์ประจำสาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ
สำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม

1.3 หน่วยงานที่อยู่ติดต่อได้พร้อมโทรศัพท์และโทรสาร

สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ สำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

111 ถนนมหาวิทยาลัย ตำบลสุรนารี อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

โทรศัพท์ 0 – 4422 – 4339, 0 – 4422 – 4273 โทรสาร 0 – 4422 – 4205

E-mail Address: neunghat@sut.ac.th

1.4 ประวัติการศึกษา

ปีที่สำเร็จการศึกษา	ระดับปริญญา	อักษรย่อปริญญาและชื่อเต็ม	สาขาวิชา	ชื่อสถาบันการศึกษา
2556	ปริญญาเอก	วส.ด. (เทคโนโลยีสารสนเทศ)	เทคโนโลยีสารสนเทศ	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
2542	ปริญญาโท	นศ.ม. (สื่อสารมวลชน)	สื่อสารมวลชน	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2536	ปริญญาตรี เกียรตินิยมอันดับหนึ่ง เหรียญทอง	ว.บ. (สื่อสารมวลชน)	สื่อสารมวลชน	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

2. ผลงานทางวิชาการ

- Ekkachai Naenudorn, JatsadaSingthongchai, Narodom Kittidachanupap, Neunghathai Khopolklang and Suphakit Niwattanakul. (2012), Development of Animated Virtual Reality Website for Tourism Attraction. **The 2012 International Conference on System Engineering and Modeling (ICSEM 2012)**, Kuala Lumpur, Malaysia, 7-8 April 2012. pp.72 - 77.
- Jatsada Singthongchai, Ekkachai Naenudorn, Narodom Kittidachanupap, Neunghathai Khopolklang and Suphakit Niwattanakul. (2012). Virtual 3-D Animation for Tourism. **The 2012 IEEE International Conference on Computer Science and Automation Engineering (CSAE 2012)**, Zhangjiajie, China, 25 - 27 May 2012.
- Narodom Kittidachanupap, **Jatsada Singthongchai**, Ekkachai Naenudorn, Neunghathai Khopolklang and Suphakit Niwattanakul. (2012). Development of Animation Media for Learning English Vocabulary for Children. **The 2012 IEEE International Conference on Computer Science and Automation Engineering (CSAE 2012)**, Zhangjiajie, China, 25 - 27 May 2012.
- หนึ่งหทัย ขอผลกลาง และคณะ. (2555). ปัจจัยด้านสถานการณ์และแนวโน้มที่ส่งผลต่อการพัฒนาหลักสูตรวิทยาการสารสนเทศบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี. **การประชุมทางวิชาการการวิจัยทางการศึกษาระดับชาติ ครั้งที่ 14 “วิจัยทางการศึกษา พัฒนาประเทศไทยอย่างยั่งยืน”**. แอมบาสซาเดอร์ สุขุมวิท กรุงเทพฯ. 1 – 2 มิถุนายน 2555.
- Neunghathai Khopolklang. (2012). The changing roles of Thai university education : Future change to ASEAN community. **International Counseling and Education Conference 2012 (ICEC 2012)**. Golden Age Hotel Taksim. Istanbul, Turkey. 3 – 5 May 2012.
- Neunghathai Khopolklang. (2012). Development of Animated Virtual Reality Website for Tourism Attraction. **2012 International Conference on system Engineering and Modeling (ICSEM 2012)**. Kuala Lumpur, Malaysia. 7 – 8 April 2012.
- หนึ่งหทัย ขอผลกลาง. (2554). วิถีเพลงโคราช : มิติและพลวัตรของความเปลี่ยนแปลง. **การประชุมวิชาการและเสนอผลงานวิจัย/สร้างสรรค์ ศิลปากรวิจัย ครั้งที่ 4 บูรณาการศาสตร์และศิลป์ คือ ศิลปากร**. มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม. วันที่ 19 – 21 มกราคม 2554.
- หนึ่งหทัย ขอผลกลาง วีรพงษ์ พลนิกรกิจ และนิสาชล จำนงศรี. (2554). มองผู้หญิงกับสื่อใหม่ในสังคมไทย ผ่านงานวิจัยแนวสตรีนิยมไซเบอร์. **วารสารเทคโนโลยีสุรนารี ฉบับสังคมศาสตร์** 5 (2). 149 – 158.

- หนึ่งหทัย ขอผลกลาง. (2554). พัฒนาการและแนวโน้มของการวิจัยด้านการสื่อสาร
สุขภาพ. วารสารวิชาการ คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต. 15(1): 27 – 44.
- Neunghathai Khopolklang. (2011). Mother must fight: Strategies to overcome domestic violence in
Thai society. **Mothers at the Margin Sixth International Conference on Motherhood.**
University of Queensland Brisbane. Australia. 27 – 30 April 2011.
- Neunghathai Khopolklang. (2011). Stay Strong Despite the Obstacles: Lesson learned by a Teen
Mother in Thailand. **International Conference on Mothering, Education and Maternal
Pedagogies featuring an embedded conference on Motherhood Studies: Developing
and Disseminating a New Academic Discipline for a New Century.** Pantages Hotel
Toronto. Canada. 20 – 22 October 2011.
- Neunghathai Khopolklang. (2011). LBGT Social Networking Sites in Thailand : Power beyond
frontier. **The Second Asian Conference on Media & Mass Communication 2011 The
International.** The Ramada Osaka. Osaka. Japan. 4 – 6 November 2011.
- Neunghathai Khopolklang, Roongkan Musakophas and Weerapong Polnigongit. (2011). The Power
of Online Social Networks for Management of Natural Disaster crises in Developing
Countries. **Presentation at the 10th Annual Worldwide Forum on Education and
Culture.** Rome. Italy. 30 November to 2 December 2011.
- จันทรวรรณ ศรีสุวรรณ วิรพงษ์ พลนิกรกิจ และหนึ่งหทัย ขอผลกลาง. (2554). ปัจจัยที่ส่งผลต่อ
ความสามารถในการใช้งานไอคอนบนหน้าจอโทรศัพท์มือถือ. วารสารเทคโนโลยีสุรนารี
ฉบับสังคมศาสตร์ 5 (2).
- หนึ่งหทัย ขอผลกลาง. (2554). วิถีเพลงโคราช : มิติและพลวัตของความเปลี่ยนแปลง. การประชุม
วิชาการและเสนอผลงานวิจัย/สร้างสรรค์ ศิลปการวิจัย ครั้งที่ 4 บูรณาการศาสตร์และศิลป์
คือ ศิลปการ. มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม. วันที่ 19 – 21
มกราคม 2554.
- ธวัชพงษ์ พิทักษ์ หนึ่งหทัย ขอผลกลาง และจิตติมนต์ อังสกุล. (2553). การผสมผสานระบบจัดการ
เนื้อหาทางการเรียนรู้กับเว็บสื่อภายใต้กรอบการเรียนรู้อิเล็กทรอนิกส์. วารสารเทคโนโลยี
สุรนารี ฉบับสังคมศาสตร์ 4 (1): 79 – 93.
- หนึ่งหทัย ขอผลกลาง และกิตติ ก้นภัย. (2553). การสื่อสารสุขภาพ: กลไกในการพัฒนาสังคม.
วารสารเทคโนโลยีสุรนารี ฉบับสังคมศาสตร์ 4 (1): 65 – 77.
- หนึ่งหทัย ขอผลกลาง. (2552). ความสำคัญของการศึกษากระบวนการทัศนด้านการสื่อสารสุขภาพของ
ไทย. วารสารนิเทศศาสตร์ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 27 (2): 30 – 45.

Neunghathai Khopolklang. (2009). Build The Wise Man To Be A Human Being. **UNIVERSITY-COMMUNITY ENGAGEMENT CONFERENCE 2009: Division of Industry & Community Network (BJIM)**, Universiti Sains Malaysia, Penang, Malaysia, 23rd-26th November 2009.

หนึ่งหทัย ขอผลกลาง. (2552). อิทธิพลของชุมชนอินเทอร์เน็ตที่มีต่อพฤติกรรมรักร่วมเพศของเด็กและเยาวชนไทย. นำเสนอในการประชุมวิชาการระดับชาติ 70 ปี คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้. วันที่ 24 – 25 กรกฎาคม 2552.

หนึ่งหทัย ขอผลกลาง. (2551). มิติทางสังคม วัฒนธรรม และการสื่อสารที่มีผลต่อการรับรู้เรื่องโรคเอดส์ของเยาวชนไทยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วารสารวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ 3 (2): 79 – 96.

หนึ่งหทัย ขอผลกลาง. (2550). ปัจจัยแห่งการดำรงอยู่หรือล่มสลายของครอบครัว. วารสารเทคโนโลยี สุรนารี ฉบับสังคมศาสตร์ 1 (2): 45 – 54.

หนึ่งหทัย ขอผลกลาง. (2550). องค์ความรู้ด้านการศึกษาและหนังสือด้านนิเทศศาสตร์ของไทย (25 หน้า). ศูนย์ศึกษาวิจัยสื่อสารมวลชนอาเซียน คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย [On - line]. Available: <http://utcc2.utcc.ac.th/localuser/amsar/PDF/Documents49/bookscomm.pdf>.

หนึ่งหทัย ขอผลกลาง และอุบลวรรณ เปรมศรีรัตน์. (2549). องค์ความรู้ด้านการศึกษาและหนังสือด้านนิเทศศาสตร์ของไทย. วารสารนิเทศศาสตร์ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 24 (1): 1 – 18.

หนึ่งหทัย ขอผลกลาง. (2548). สถานการณ์และกระบวนการใช้สื่อเพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง. วารสารวิชาการอิเล็กทรอนิกส์การท่องเที่ยวไทยนานาชาติ [On - line] Available: <http://www.ttresearch.org/pdf/23-2-2007-Journal%2016.pdf>

หนึ่งหทัย ขอผลกลาง. (2548). ทักษะของเด็กและเยาวชนในจังหวัดนครราชสีมาที่มีต่อรายการโทรทัศน์ที่พึงประสงค์. วารสารนิเทศศาสตร์ธุรกิจบัณฑิต 3 (3) : 37 – 56.

หนึ่งหทัย ขอผลกลาง. (2547). A Study of Present Status of Communication Arts Curricula in Thailand. การประชุมระดับนานาชาติ (International Conference 2004) เรื่อง Revisiting Globalization in the 2000s. คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. อาคารมหาจุฬาลงกรณ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. วันที่ 5 – 6 สิงหาคม 2547.

วีรพงษ์ พลนิกรกิจ และหนึ่งหทัย ขอผลกลาง. (2545). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อบทบาทและหน้าที่ของนักจัดรายการวิทยุในจังหวัดนครราชสีมา. วารสารนิเทศศาสตร์ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 20 (1): 1 – 13.

3. ผลงานวิจัย

- 2556 แนวทางการใช้สื่อท้องถิ่นเพื่อการสื่อสารสุขภาพในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทนุวิจัยจากคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ดำเนินงานได้ 50% (หัวหน้าโครงการวิจัย)
- 2555 แนวทางการส่งเสริมศักยภาพของสื่อท้องถิ่นเพื่อการสื่อสารสุขภาพในชนบทภาคเหนือ ทนุวิจัยจากคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ดำเนินงานได้ 70% (หัวหน้าโครงการวิจัย)
- 2554 แนวทางการส่งเสริมศักยภาพของสื่อท้องถิ่นเพื่อการสื่อสารสุขภาพในชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทนุวิจัยจากคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) อยู่ในระหว่างการดำเนินงานกว่า (หัวหน้าโครงการวิจัย)
- 2552 ระบบขายเป็นใหญ่รากฐานความรุนแรงทางเพศในสังคมไทย ทนุวิจัยสถาบัน จากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี อยู่ในระหว่างการดำเนินงานกว่า 90% (หัวหน้าโครงการวิจัย)
- 2551 ปัจจัยด้านสถานการณ์และแนวโน้มที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาหลักสูตรวิทยาการสารสนเทศบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ทนุวิจัยสถาบัน จากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี (หัวหน้าโครงการวิจัย)
- 2550 มิติทางสังคม วัฒนธรรม และการสื่อสารที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้เรื่องโรคเอดส์ของเยาวชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทนุวิจัยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) (หัวหน้าโครงการวิจัย)
- 2550 ภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีในสายตาประชาคม มทส. และบุคคลภายนอก ทนุวิจัยสถาบัน จากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี (ผู้ร่วมวิจัย)
- 2550 อิทธิพลของชุมชนเสมือนจริงที่มีต่อพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศของเด็กและเยาวชนไทย ทนุวิจัยจากคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) (หัวหน้าโครงการวิจัย)
- 2549 พัฒนาการและแนวโน้มของการวิจัยด้านการสื่อสารสุขภาพในประเทศไทย ทนุวิจัยจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี (หัวหน้าโครงการวิจัย)
- 2548 บทบาทของอินเทอร์เน็ตในการเผยแพร่ความรู้ด้านสุขภาพอนามัย ทนุวิจัยจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี (หัวหน้าโครงการวิจัย)

- 2546 ทักษะของเด็กและเยาวชนในจังหวัดนครราชสีมาที่มีต่อรายการโทรทัศน์ที่พึงประสงค์ ทุนวิจัยจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี (หัวหน้าโครงการวิจัย)
- 2545 แนวโน้มการพัฒนาหลักสูตรนิเทศศาสตร์ในประเทศไทย ทุนวิจัยจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี (หัวหน้าโครงการวิจัย)
- 2545 สถานการณ์และกระบวนการใช้สื่อเพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ทุนวิจัยจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) (หัวหน้าโครงการวิจัย)
- 2544 บทบาทของสื่อมวลชนไทยที่มีต่อการสร้างและถ่ายทอดวัฒนธรรมในยุคเทคโนโลยีสารสนเทศ ทุนวิจัยจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี (หัวหน้าโครงการวิจัย)
- 2543 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อบทบาทและหน้าที่ของนักจัดรายการวิทยุในจังหวัดนครราชสีมา ทุนวิจัยจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี (ผู้ร่วมวิจัย)
- 2542 พัฒนาการของการศึกษาและฝึกอบรมด้านนิเทศศาสตร์ในประเทศไทย วิทยานิพนธ์บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (หัวหน้าโครงการวิจัย)

ประวัติผู้วิจัยร่วม

1. ประวัติส่วนตัว

- 1.1 ชื่อ – นามสกุล นายกันตภณ แก้วสง่า (ชื่อเดิม นายภัษมณี แก้วสง่า)
- 1.2 วันเดือนปีเกิด 4 สิงหาคม 2528

1.3 สถานที่ปฏิบัติงาน

ตำแหน่ง นักวิเคราะห์นโยบายและแผน
 กลุ่มงานพัฒนายุทธศาสตร์สาธารณสุข
 สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครราชสีมา
 255 หมู่ 11 ตำบลโคกกรวด อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา 30280
 เบอร์มือถือ 08-1266-1203 e-mail : b4770794@hotmail.com

1.4 ประวัติการศึกษา

วุฒิการศึกษา	วิชาเอก	สถานศึกษา	ปีที่สำเร็จการศึกษา	คะแนนเฉลี่ยสะสม
นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต	นิเทศศาสตร์	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช	อยู่ระหว่างการ การศึกษา	4.00
วิทยาการสารสนเทศ มหาบัณฑิต (เทคโนโลยี สารสนเทศ)	การจัดการ ความรู้	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี	2556	3.40
วิทยาการสารสนเทศ บัณฑิต (นิเทศศาสตร์)	นิเทศศาสตร์	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี	2550	2.47

2. ผลงานวิจัย

- 2559 การประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ผ่านเว็บไซต์เครือข่ายสังคม
 อยู่ระหว่างดำเนินการ วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท
- 2558 แนวทางการพัฒนาท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเขิงคาน
 จังหวัดเลย อยู่ระหว่างดำเนินงาน (ผู้ร่วมวิจัย)
- 2556 การจัดการความรู้การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม
 อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท

- 2556 แนวทางการส่งเสริมศักยภาพของสื่อท้องถิ่นเพื่อการสื่อสารสุขภาพในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้รับงบประมาณสนับสนุนจาก สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (ผู้ช่วยวิจัย)
- 2555 แนวทางการส่งเสริมศักยภาพของสื่อท้องถิ่นเพื่อการสื่อสารสุขภาพในภาคเหนือ ได้รับงบประมาณสนับสนุนจาก สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (ผู้ช่วยวิจัย)
- 2554 แนวทางการส่งเสริมศักยภาพของสื่อท้องถิ่นเพื่อการสื่อสารสุขภาพในชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้รับงบประมาณสนับสนุนจาก สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (ผู้ช่วยวิจัย)
- 2553 ความพึงพอใจและความคาดหวังของนักศึกษาต่อการออกแบบเว็บไซต์หลักของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี เป็นส่วนหนึ่งในการเรียนการสอนรายวิชา การออกแบบกราฟิก (นักวิจัย)
- 2552 ระบบชายเป็นใหญ่ รากฐานความรุนแรงทางเพศในสังคมไทย ได้รับงบประมาณสนับสนุนจาก มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี อยู่ระหว่างการดำเนินการ (ผู้ช่วยวิจัย)
- 2551 ปัจจัยด้านสถานการณ์และแนวโน้มที่ส่งผลต่อการพัฒนาหลักสูตรวิทยาการสารสนเทศบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ได้รับงบประมาณสนับสนุนจาก มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี (ผู้ช่วยวิจัย)
- 2550 อิทธิพลของชุมชนอินเทอร์เน็ตที่มีต่อพฤติกรรมรักร่วมเพศของเด็กและเยาวชนไทย ได้รับงบประมาณสนับสนุนจาก สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (ผู้ช่วยวิจัย)
- 2550 มิติทางสังคม วัฒนธรรม และการสื่อสารที่มีผลต่อการรับรู้เรื่องโรคเอดส์ของเยาวชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้รับงบประมาณสนับสนุนจาก สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) (ผู้ช่วยวิจัย)
- 2550 ภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีในสายตาประชาคม มทส. และบุคคลภายนอก ได้รับงบประมาณสนับสนุนจาก มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี (ผู้ช่วยวิจัย)

3. ผลงานที่ได้รับการตีพิมพ์

กัณตภณ แก้วสง่า และนิศาชล จำนงศรี. (2557). การจัดการความรู้การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา. วารสารเทคโนโลยีสุรนารี 9 (2) : 79 – 103.

ภัษมณี แก้วสง่า และนิสาชล จำนงศรี. (2555). การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ : ทางเลือกใหม่
การท่องเที่ยวไทย. วารสารเทคโนโลยีสุรนารี 6 (1) : 91 – 109

ภัษมณี แก้วสง่า และ หนึ่งหทัย ขอผลกลาง. (2554). ความพึงพอใจและความคาดหวังของนักศึกษา
ต่อการออกแบบเว็บไซต์หลักของ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี. การประชุมวิชาการ
บัณฑิตศึกษา ครั้งที่ 4 ระหว่างวันที่ 7 – 8 กรกฎาคม 2554. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.
หน้า 54

คมกิต ชัชรารณณ์ และ ภัษมณี แก้วสง่า. (2554). เจ็ควเบ : การแสดงผลเว็บที่ยี้ดหญูนล่ำหรับสมาร์ท
โฟน. การประชุมวิชาการบัณฑิตศึกษา ครั้งที่ 4 ระหว่างวันที่ 7 – 8 กรกฎาคม 2554.
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี. หน้า 16

